

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Oktay Rifat

Bütün Şiirleri I

3.
baskı

YKY

Yapı Kredi Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

BÜTÜN ŞİİRLERİ

I

Oktay Rifat Şair ve dilci Samih Rifat'la Münevver Hanım'ın oğlu. 10 Haziran 1914'te, babasının vali olarak bulunduğu Trabzon'da doğdu. İlkokulu Ankara'da okudu. Ankara Erkek Lisesi'ni (1934) ve AÜ Hukuk Fakültesi'ni bitirdi (1937). Hukuk doktorası yapmak üzere Maliye Bakanlığı tarafından Paris'e gönderildi; ancak II. Dünya Savaşı'nın patlaması üzerine 1940 yılında doktorasını tamamlayamadan yurda döndü. Askerlik hizmetini yaptıktan sonra bir süre Maliye Bakanlığı'nda ve Basın Yayın Genel Müdürlüğü'nde çalıştı; bir süre de Ankara ve İstanbul'da serbest avukatlık yaptı. İlk eşi Türkân Hanım'ın ölümünden sonra 1945 yılında, Fransızca öğretmeni ve çevirmen Sabiha Omay'la evlendi. Bu evlilikten bir oğlu oldu. 1961 yılında İstanbul'da Devlet Demiryolları I. İşletme Hukuk Müşavirliği bürosunda avukat olarak çalışmaya başladı ve 1973'te bu görevinden emekliye ayrıldı. Yaşamının geri kalanını İstanbul'da ve –yaz aylarında– Ayvalık, Altınova'da geçirdi. 18 Nisan 1988'de İstanbul'da öldü.

Lise yıllarında tanıştığı Orhan Veli Kanık ve Melih Cevdet Anday'la birlikte çıkardıkları *Garip* (1941) adlı kitapla yeni Türk şiirinin kurucuları arasında yer alan Oktay Rifat, 1956 yılında yayımladığı *Perçemli Sokak* adlı kitapla, aynı dönemde ortaya çıkan İkinci Yeni akımına koştur bir çizgi içine girdi; kimi eleştirmenler tarafından da bu akımı başlatan ozanlardan biri sayıldı. Başlangıçta, dönemine göre yeni bir hava içinde güçlü aşk şiirleri, halk deyim ve söyleyişlerinden yararlanan başarılı taşlamalar yazan Oktay Rifat, *Perçemli Sokak*'tan sonra her kitabında yeni bir ses ve biçim arayışıyla okurun karşısına çıktı ve ölümünden kısa süre önce yayımladığı *Koca Bir Yaz*'a dek her kitabıyla yazın çevrelerinde geniş yankılar uyandıran bir ozan oldu. Şiirlerinin yanısıra yazdığı çok sayıda tiyatro oyunu ve ileri yaşlarında kaleme aldığı üç roman da benzer bir ilgiyle karşılandı.

Yapıtları:

Şiir: *Garip* (Orhan Veli ve Melih Cevdet'le birlikte) 1941; *Güzelleme*, 1945; *Yaşayıp Ölmek*, *Aşk ve Avarlık Üstüne Şiirler*, 1946; *Aşağı Yukarı*, 1952; *Karga ile Tilki*, 1954; *Perçemli Sokak*, 1956; *Aşık Merdiveni*, 1958; *Latin Ozanlarından Çeviriler*, 1963; *Yunan Antologyası*, 1964 (bu son iki kitap Oktay Rifat'ın vasiyeti doğrultusunda ölümünden sonra toplu şiirleri arasına alınmıştır); *Elleri Var Özgürlüğün*, 1966; *Şiirler*, 1969; *Yeni Şiirler*, 1973; *Çobanul Şiirler*, 1976; *Bir Cıgara İçimi*, 1979; *Elifli*, 1980; *Denize Doğru Konuşma*, 1982; *Dilsiz ve Çıplak*, 1984; *Koca Bir Yaz*, 1987.

Roman: *Bir Kadının Penceresinden*, 1976; *Danaburnu*, 1981; *Bay Lear*, 1982.

Ozanın kaleme aldığı çok sayıda oyundan kendi yaptığı bir seçme (*Bir takım İnsanlar, Kadınlar Arasında, Atlar ve Filler, Çil Horoz, Yağmur Sıkıntısı*) 1988'de *Toplu Oyunlar* başlığı altında; ölümünden sonra bir araya getirilen yazı ve denemeleri de 1992 yılında *Şiir Konuşması* başlığı altında kitaplaştırılmıştır. Bunların yanısıra Oktay Rifat genç yaşlarından başlayarak, özellikle Fransız yazınından birçok yapıtı –bir bölümünü eşi Sabiha Rifat'la birlikte– dilimize kazandırmış, dönem dönem dergilerde yayımladığı çeviri şiirler de ölümünden sonra oğlu Samih Rifat'ın hazırladığı *Gece Yazı* (1994) adlı kitapta bir araya getirilmiştir.

OKTAY RİFAT

BÜTÜN ŞİİRLERİ
I

YAŞAYIP ÖLMEK AŞK VE AVARELİK ÜSTÜNE ŞİİRLER
GÜZELLEME
AŞAĞI YUKARI
KARGA İLE TİLKİ
PERÇEMLİ SOKAK
ÂŞIK MERDİVENİ
LATİN OZANLARINDAN ÇEVİRİLER
YUNAN ANTOLOGYASI
ELLERİ VAR ÖZGÜRLÜĞÜN
ŞİİRLER
YENİ ŞİİRLER

Yapı Kredi Yayınları

Yapı Kredi Yayınları - 2559
Şiir - 235

Bütün Şiirleri I / Oktay Rifat

Kitap editörü: Fahri Güllüoğlu
Düzelti: Ali Alkan İnal

Kapak tasarımı: Nahide Dikel

Baskı: Pasifik Ofset Ltd. Şti.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1
Baha İş Merkezi A Blok Haramidere - Avcılar / İstanbul
Telefon: (0 212) 412 17 77
Sertifika No: 12027

YKY'de 1. baskı: İstanbul, Eylül 2007
3. baskı: İstanbul, Şubat 2014
ISBN 978-975-08-1295-8
Takım ISBN 978-975-08-1294-1

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 2007
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 142 Odakule İş Merkezi Kat: 3 Beyoğlu 34430 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

İçindekiler

- 13 • Şiirin Aşınmaz
Zamanının İzinde
(Cevat Çapan)

YAŞAYIP ÖLMEK AŞK VE AVARELİK ÜSTÜNE ŞİİRLER

- I
- 27 • Şükür
28 • Hayranlık
29 • Yıldızlar
30 • Ekmek ve Yıldızlar
31 • İskele
32 • Manzara
33 • Gün Sonu Konuşması
36 • Vazife
37 • Şehitlik I
38 • Şehitlik II
39 • Şehitlik III
40 • Zafer
41 • Polonyalı Çocuklar
42 • Uçaklar
43 • Çocuk
44 • Gelin
45 • Su Gibi Geçen Günler
46 • Kuzu
47 • Karacaahmet

- 48 • Name
49 • Benim Yârim
50 • Telli Telefon
51 • Tecelli
52 • Kuş Gibi
53 • Hayatımı Düşündüm
54 • Türkân'a Ağıt
55 • Anış
56 • Zurna
57 • Kuşdili
58 • Bir Şehri Bırakmak
60 • Başka Bir Şehre Doğru
62 • Kırlangıç
63 • Bir Otelin İki Odası
64 • Balıkçılar
65 • Nanoç'un Çocukluk
Resmi
66 • Pencere
67 • Uykusuzluk
68 • Kardeş
69 • Karga
70 • Saksılar
71 • Eski Zaman
72 • Yazı Şehirde Geçirenler

II

- 75 • Anahtar
76 • Eza
77 • Halka
78 • Tomurcuk
79 • İthaf I
80 • İthaf II

- 81 • Resim
- 82 • Balkondaki Beyazlı Kadın
- 83 • Günler Geçmiş Buradan
- 84 • Türkân İçin
- 85 • Sıla
- 86 • Paul Valéry'ye Ağıt
- 87 • Tabak
- 88 • Gemi I
- 89 • Gemi II

GÜZELLEME

- 93 • Rüya
- 94 • Eski Zaman Âşığı
- 95 • İçim Yâr ile Dolu
- 96 • Bir Şarkı İcat Etsem
- 97 • Mor Kalem
- 98 • Ben Değilim

Tekerleme

- 101 • I
- 102 • II
- 103 • III

AŞAĞI YUKARI

- 107 • Karıma
- 109 • Farelerle İnsanlar
- 110 • Pandispanya Reklamı
- 111 • O Gün Bugün
- 112 • Yalancı Dolma
- 113 • Kervan
- 114 • Ramazan
- 115 • Sabah Türküsü
- 116 • İstanbul Türküsü
- 117 • İstanbul Mavisi
- 118 • İstanbul Şiiri

- 131 • Ağa Tekerlemesi
- 132 • Çocuğun Dişleri
- 133 • Çocuk
- 134 • Ruhlar
- 135 • Güzel
- 136 • Uludağ Sokak Satıcıları
- 137 • Fadik ile Kuş
- 142 • Ağıt
- 143 • Sonsöz

KARGA İLE TILKI

- 147 • Ahmet
- 148 • Mehmet Bey
- 149 • Tekerleme
- 150 • Yolda
- 151 • Bayır Aşağı
- 152 • Geçerken
- 153 • Kadeh
- 154 • Aydınlık
- 155 • Bulut
- 160 • Telefon
- 162 • Elimi Gördüm
- 163 • Sandalda
- 164 • Şimdi
- 165 • Nisan Sabahı
- 166 • Hürriyet
- 168 • Sarmaş Dolaş
- 169 • Pembe Yalı
- 170 • Kanarya
- 171 • Erkenden
- 172 • Çıplak Bir Adam
- 174 • Ben Maksada Bakarım
- 175 • Karga ile Tilki

PERÇEMLİ SOKAK

- 183 • Ahmet'e
- 185 • Şiir Üstüne Yazı

187 • I
 188 • II
 189 • III
 190 • IV
 191 • V
 192 • VI
 193 • VII
 194 • VIII
 195 • IX
 196 • X
 197 • XI
 198 • XII
 199 • XIII
 200 • XIV
 201 • XV
 202 • XVI
 203 • XVII
 204 • XVIII
 205 • XIX
 206 • XX
 207 • XXI
 208 • XXII
 209 • XXIII
 210 • XXIV
 211 • XXV
 212 • XXVI
 213 • XXVII
 214 • XXVIII
 215 • XXIX
 216 • XXX
 217 • XXXI
 218 • XXXII
 219 • XXXIII
 220 • XXXIV
 221 • XXXV
 222 • XXXVI
 223 • XXXVII

224 • XXXVIII
 225 • XXXIX
 226 • XL
 227 • XLI

ÂŞIK MERDİVENİ

231 • Âşık Merdiveni
 232 • İbibik
 233 • Değirmi
 234 • Bağımsız
 235 • Yaşadıkça
 236 • Martı Çocuklar Simitçi
 237 • Kuş
 238 • Yağmur Sabahı
 239 • Yavuz
 240 • Çarşı Gülü
 241 • Çiçekçi Dükkânında
 242 • Evvel Zaman İçinde
 243 • Kapı ve Çocuk
 245 • Seni İniyorum
 245 • Yaylada
 246 • Balıklı
 247 • Kestanelik
 248 • Gelincik
 249 • Tabutla Kuşlar
 250 • Yaz Penceresi
 251 • Kırlangıç
 252 • Eşik
 253 • Geyik
 254 • Güz Türküsü

LATİN OZANLARINDAN

ÇEVİRİLER

257 • Latin Ozanlarından
 Çeviriler Üstüne

Katullus

- 263 • Geceden Önce
- 264 • Ayaklanma
- 265 • Karşılıklı
- 266 • Lesbia'nın Dönüşü
- 267 • İpotek
- 268 • Tersine Dünya

Vergilius

- 271 • Eneas Destanı

Horatius

- 281 • Mersin
- 282 • Diana'ya Adak
- 283 • Ortası
- 284 • Ozanların Desteği
Mekenas'a
- 286 • Kuinktius Hirpinus'a
- 288 • Alınyazısı

Martialis

- 291 • Şiir Kitapları
- 291 • Bizim Akerra
- 292 • Bilmekle Bilmemek
- 292 • Fabulla
- 293 • Susmuş Bir Ozana
- 293 • Satıp Savma
- 294 • Astarı Yüzünden
- 294 • Kaplıcada
- 295 • Luperkus
- 296 • İki Adam
- 297 • Dostluk
- 298 • Göze Girmek İçin
- 298 • Bir Kehribar
Parçasındaki Arı İçin
- 299 • Erotion Adlı Köle
Kıza Ağıt
- 300 • Augustus'a Dikilen
Anıt-Kabir'e Karşı

- 301 • Ne Çıkardı
- 302 • Bir Zamanlar
- 303 • Yoksul
- 303 • Yine de

YUNAN ANTOLOGYASI

- 307 • Yunan Antologyası
Üstüne

Aşk Epigrammaları

- 313 • Afrodite'nin Öğrettiği
Sevda İşleri
- 313 • Afrodite'ye Yakarı
- 314 • Mezar
- 314 • Gülcü Kız
- 315 • Adaletsiz Eros'a
- 315 • Uykusuzluk
- 316 • Gözlerin Dili
- 316 • Yangın
- 317 • İç İç
- 317 • Kadeh
- 318 • Gözyaşları
- 318 • Güller Gibi
- 319 • Gelen
- 319 • Sır
- 320 • Geçkin Sevgiliye

Ölümler Epigrammaları

- 323 • Homeros İçin
- 323 • Homeros İçin
- 324 • Orfeus İçin
- 324 • Diogenes Cehennemin
Kapısında Kerberos'la
Karşı Karşıya
- 325 • Temistokles'le
Epikurus İçin

- 325 • Halikarnassoslu Ozan
Herakleitos'un Ölümü
Üstüne
- 326 • Başiboş Sığırlar
- 326 • Bir Genç Kız
- 327 • Bir Çekirge İçin
- 327 • Demokritos'un
Çekirgesi
- 328 • Bir Köpek
- 328 • Denizin Attığı Ölü
- 329 • İnsan Sevmeyen
Timon'a Kötü Gelen
Öteki Dünya
- 329 • İnsan Sevmeyen Ölü
- 330 • Timon İçin
- 330 • Bekleyenler
- 331 • Boya Bosa Göre
Mezar Yazıtı
- 331 • Ölmeyen İyi Kişiler
- 332 • Baba
- 332 • Bir Balıkçı
- 333 • İki Dost
- 333 • Geride Kalan
- 334 • Bir Çocuk
- 334 • Bir Köle

Tasvir Epigrammaları

- 337 • Korintos İçin
- 337 • Keçi Çobanı Dafnis
- 338 • Ege'nin Issız Adaları
- 338 • Tirsis'in Keçisi
- 339 • Roma'nın Buyruğu
- 339 • Bir İnek Yonusu
- 340 • Miron Ustanın İnek
Yonusu
- 340 • Pan Tanrı Kaval
Çalıyor
- 341 • Açıklamalar

ELLERİ VAR ÖZGÜRLÜĞÜN

Elleri Var Özgürlüğün

- 353 • Elleri Var Özgürlüğün

Agamemnon

- 358 • Homeros İçin
- 359 • Agamemnon I
- 366 • Agamemnon II
- 369 • Agamemnon III
- 375 • Yedi Dağın Ardındaki
- 377 • Yakarıcılar

Şiirler

- 385 • Gece Gündüz
- 386 • Yerle Gök
- 387 • Bir Kuş
- 388 • Fadik Baştımar İçin
- 389 • Her Akşam
- 390 • Kılıç
- 391 • Koyun
- 392 • Muradiye Sultan
Mezarlığı
- 393 • Siz
- 394 • Ölümsüz
- 395 • Üç Kuş
- 396 • Üçüzler
- 398 • Yağmur
- 400 • Kuşlar
- 401 • Az Gelişmiş
- 402 • En Derin Kutular
- 403 • Virgül
- 404 • Şiirler
- 405 • Her Şiirin Sonu

ŞİİRLER

- 409 • Az Gelişmiş

Eski Güneş

- 413 • Sonbaharda Buluşma
- 414 • Sonbaharda Ayrılma
- 415 • Sen ve Başkaları
- 416 • Nisan Başı Kır
Kahvesinde
- 417 • Bakmakla Bakmamak
- 418 • Yağmurdan Sonra
- 419 • İkimiz
- 420 • Tutulma
- 421 • Seninle Sensiz
- 422 • Güller

Rüzgârlı

- 425 • Gün Usulca
- 426 • Güneşler Aylar
- 427 • Gündüze Geceye
Özlem
- 428 • Başka Biri
- 429 • Şemsiye
- 430 • Ayla Gezinti
- 431 • Kedili Gece
- 432 • Gün Doğuyor
- 433 • Elma
- 434 • Şiir İçin
- 435 • Gelen
- 436 • İslî Alinyazımız
- 437 • Geceler
- 438 • Bol Giysiler
- 439 • Kuş Gibi
- 440 • Dönen
- 441 • Bayraklarımı Çektim
- 442 • Buğday
- 443 • Değilim
- 444 • Dut
- 445 • Sokakta
- 446 • Kuş
- 447 • Kırlangıç

- 448 • Kimi Gün
- 449 • Eski Güneş
- 450 • Tenteli Araba
- 451 • Ekmek
- 452 • Gözlerinin Yamacında
- 453 • İlk Bulut
- 454 • Kuşlar Havalandı
- 455 • Ufalmak
- 456 • Suda Güneş
- 457 • Eski Mühürler
- 458 • Beni Bekliyor
- 459 • Bir Yarımı
- 460 • Yağmurlar
- 461 • Bu Kentte
- 462 • Cambaz
- 463 • At Kız ve Martı
- 464 • Çocuk
- 465 • Kurtlar
- 466 • Çok Eski Bir Resim
- 467 • Uzanılmaz Bir Çizgide
- 468 • Beni Çeker
- 469 • Sofra
- 470 • Ağzımın Tadı
- 471 • Türkü
- 472 • Aynaya Bakarken
- 473 • Ağıt
- 474 • Uysal Bir Köpek
- 475 • Yarış
- 476 • Büyük Zaman
- 478 • Bir Işık Uzaklarda
- 479 • Yüzler
- 480 • Yolcu
- 481 • Ziller Davullar
- 482 • Gece Gündüz
- 483 • Eski Şiirler
- 484 • İki Adam
- 485 • Gün Doğdu mu
- 488 • Güvercin

- 489 • Ağaçla Yüz Yüze
- 490 • Mayıs Girer
- 491 • Bin Kılıkta
- 492 • Düşürmem Memesini
- 493 • Atlı
- 494 • Buraları
- 495 • Yukarda
- 496 • Sağanak
- 497 • Otların Kokusu
- 498 • Köylü ile Kentli
- 499 • Araba
- 500 • Yarda
- 501 • Rüzgârlı
- 502 • Ovaya Doğru
- 503 • Yan Yana Başlarımız
- 504 • Emine

YENİ ŞİİRLER

Sen Yalnızlığında

- 511 • Sen Yalnızlığında
- 518 • Islak Toprak
- 519 • Saksıdaki Çiçek
- 520 • Sonra Dön
- 521 • Bademler
- 522 • Bir Aşka Vuran Güneş
- 523 • Nara Benzerdin
- 524 • Bakırcı
- 525 • Bin Yaprak
- 526 • Güneşin Kuşları
- 527 • Bir Yaman Çingene
- 528 • Aç Ellerini
- 529 • Aynaya Bakar Gibi
- 530 • İnmişler Tek Tek
- 531 • Bahçede
- 532 • Ansızın
- 533 • Hoyrat Bir Yastığa
- 531 • Hangi Saatlerde

- 535 • Oturan Kadın
- 536 • Rüzgârlı Meşe
- 537 • Pencерemde
- 538 • Güllerin Arasından
- 539 • Bir Uykuda
- 540 • Delik ve Çukur
- 541 • Elimi Uzatırken
- 542 • Işıklar Yandı
- 543 • Boş Arsalar
- 544 • O Semtler
- 546 • Balık Ekmek
- 547 • Kasabada Melekler
- 548 • Pazardaki Tay
- 549 • Gözlerimi Yumunca
- 550 • İki Yanar Mum
- 551 • Eskidim
- 552 • Kızlar
- 553 • Söndürür Işıklarını
- 554 • Mahallede Esen
- 555 • Yabangülü
- 556 • Niko'nun Kahvesi
- 558 • Yabanıl Atlar
- 559 • Durgun Deniz
- 560 • İlk yaza Giriyoruz
- 561 • Elçiler
- 563 • Batak
- 564 • Hiç Böyle
- 565 • O Rüzgârlı Islak
- 566 • Dam
- 567 • Bu Soğuma
- 568 • Yine Bu Sabah
- 569 • Taşlar

Dağın Orda

- 573 • Dağın Orda
- 574 • Düşsel Bir Gezintiden
- 577 • Deniz Bu
- 578 • Pencere

- 579 • Bırakılmış
- 580 • Bahçe
- 581 • Ağaçlı Yol
- 582 • Güneş ve Bahçe
- 584 • Ev
- 585 • Yaz Yağmuru
- 586 • Kanarya ve Bahçe
- 587 • Ayna
- 588 • Geceye Doğru
- 589 • Kızartı
- 590 • Karaca
- 591 • Ve İhtiyar Yalının
- 592 • Bir Yüzün Tarihi
- 593 • Dağda Keçiler
- 594 • Ayrılıksa
- 595 • Ölen
- 596 • Tezgâh
- 597 • Döngü
- 598 • Al Uğultu
- 599 • Sustuğu Saatte
- 600 • Bana Benzer
- 601 • Ahmet Haşim'i
Anımsama
- 602 • Gök Çatı
- 603 • Güzdü
- 604 • Taşlar
- 605 • Mısır Dönüşü
- 606 • 1509 Depremi
- 607 • Fatih'in Resmi
- 608 • Fatih ve Zaman
- 609 • Fatih ve Elma
- 610 • Hürrem Sultan'a Gazel
- 611 • Sözcükler

Şiirin Aşınmaz Zamanının İzinde

*Bin kılıkta dolaşır o, bin yüzle büyür,
Kuşla uçar gökte, akçıl bulutla geçer,
Başak tutar mayısla, öter bir avaza
Cırcır böcekleriyle güneşli ovada,
Bir makasla biçer de Zaman'ı, morumsu
Gündüzler, yeşilimsi akşamlar dikinir.
Denizden havaya, sevdadan düşlere dek
Açılmaz, kurcalanmaz ne varsa, içinde.
Surların taşlarında biten ot ve incir,
Rüzgârlı Osmanlı çayırları ve şebboy,
Kırık yazıt, selvili çeşme, kiralık ev
Onun sultanlığında serpilir ve ölür.
Duman gibi sinsi, masal tilkisi kadar
Kurnaz, öylesine güzel ki akıl durur.*

(“Bin Kılıkta”, Şiirler)

Oktay Rifat'ın şiir dünyasına girmek isteyen okuru yaratıcı bir güç karşılar, onu elinden tutar ve bu uçsuz bucaksız dünyada bin kılığa girerek dolaştırır:

Bu “yaratıcı güç” şiire ilgi duyduğu ilk gençlik yıllarında doğasının bir parçası olmuştur Oktay Rifat'ın. Elbette Cumhuriyetin ilk dönemindeki kültür hayatında önemli yeri olan bir şair babanın, Samih Rifat'ın, gene kültürlü bir aileden gelen bir annenin oğlu olması, lise yıllarında Orhan Veli ve Melih Cevdet'le kurduğu arkadaşlık, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın edebiyat öğretmenliği de belirleyici etkenler olarak

düşünülebilir ondaki bu yaratıcı gücün erken bir yaşta ortaya çıkmasında. Böyle bir ortam kuşkusuz Oktay Rifat'ın gelenekle sağlam bağlar kurmasını da kolaylaştırmıştır. Nitekim 1936-1940 arasında yayımlanan ölçülü uyaklı ilk şiirlerinde bir söz sanatı olarak şiirin dildeki ezgisel ve resimsel öğelerle birlikte söz oyunlarının da payını ve önemini kavramış bir yetenek olarak çıkar okurun karşısına.

1941'de Orhan Veli ve Melih Cevdet'le birlikte yayımladıkları *Garip* kitabıyla Oktay Rifat bu arkadaşlarıyla yenilikçi bir hareketin sözcülüğünü üstlenir. Orhan Veli'nin kaleme aldığı önsözde o dönemde yazılmakta olan şiirin halkın değil, seçkinlerin beğenisine göre yazıldığı belirtiliyordu. Bu şiir anlayışında ölçü ve uyağın vazgeçilmez bir önemi vardı. Şiiri nazmın kalıplarından olduğu kadar bir "şiir okulu" anlayışının kurallarından ve kısıtlamalarından da kurtarmak gerekiyordu. Ayrıca, önsözde belirtildiğine göre, şiir öyle bir bütündür ki, bütünlüğünün farkında bile olunmaz, bu bütünlüğün sağlanmasında sözcüğün ve dizenin önemli bir yeri vardır. Öyleyse şiiri her türlü süsten arındırmak, gündelik dile yaklaştırmak gerekiyordu. Ölçü ve uyak gibi geleneksel öğelere karşı gelindiği gibi, ele alınacak temalarda da köklü bir değişikliğin sıradan insanların yaşayışına, sevincine, doğa karşısındaki hayranlığa ve şaşkınlığa yer verilerek sağlanabileceği de vurgulanıyordu.

Garip hareketinin getirdiği yenilikler arasında karşıtlık, mi-zah ve öyküleme gibi anlatım teknikleri de vardır. Dışadönük bir yaklaşımın özellikleri olan bu anlayışla yalnızca sıradan insanların yaşantıları değil, daha önce şiire girmemiş nesneler ve kavramlar da şiir için işlevsel malzeme olarak kullanılabiliyordu. Böylece Süleyman Efendi'nin nasırı, yalancı dolma, rahatı kaçan ağaç gibi daha önce şairlerin kullanmayı düşünmedikleri nice kavram ve sözcükle şiirsel sözlüğün sınırlarının genişlemesi sağlanıyordu.

Oktay Rifat *Garip*'in önsözündeki düşüncelere katılmakla birlikte her şiir akımının zamanla evrilip değişeceğini de biliyordu. Üstelik hem o kitaptaki kendi imzasıyla yayımlanan şiirlerinin bazılarında, hem de 1946'da yayımlanan *Yaşayıp Ölmek Aşk ve Avarelik Üstüne Şiirler*'deki Garip akımının örneklerine benzeyen bazı şiirlerinin dışında kalan şiirlerde kendi özgün dilini yansıttığı kolayca görülür. Cemal Süreya bu ortak dili

“Somut, dobra, düşünmeye elverişli, çağrışım ağı onarılmış ve yaşama sevinciyle etekleri zil çalan bir dil,” olarak tanımladıktan sonra, Oktay Rifat’ı “bu dilin en afacan şairi. En çevik şairi,” olarak değerlendiriyor.

Garip akımının üç şairi kullandıkları temalar bakımından da ortak yanları olan şairlerdir. Ama bu benzeşme de bir yere kadardır. Orhan Veli’de ironi, Melih Cevdet’te mantık, Oktay Rifat’ta ise duyusallık ağır basar. Diyebiliriz ki, akılla duygu onun ilk şiirlerinden son şiirlerine kadar iç içe geçmiş, herhangi bir duyarlık ayrışmasına yer vermeyecek bir bütünlük içinde bir anlatım özelliği kazanmıştır. Can Yücel’in “Akıl ki en incesi duyuların,” dizesini doğrulayan bir özelliktir bu.

Oktay Rifat’ın ilk dönem şiirlerinin en belirgin özelliklerinden biri de gündelik yaşantının her ayrıntısını olağanüstü bir dünyayla sanki o dünyanın insanları ve nesneleriyle birdenbire karşılaşmışçasına çocuksu bir sevinçle algılaması ve bunu coşkuyla dile getirmesidir. Genellikle İstanbul’un yakından tanıdığı semtlerinden, özellikle de Boğaziçi köylerinin esnaf ve balıkçılarından oluşan bu sıradan insanlar onun doğal dünyası, bir çeşit evcil cennetidir. Bu doğal dünyadaki insan ilişkilerinin ilk dönem şiirlerinde öne çıkması onun *Karga ile Tilki*’de yer alan “Sarmaş Dolaş” şiirinde sözünü ettiği özgürlüğe duyduğu güvenin dolaylı bir yansımasıdır:

*Isıt beni hürriyet inancım
Isıt beni bu gecelik
Şilte yufka yorgan delik
Dışarsı soğuk alabildiğine
Dışarda zulüm
Dışarda işkence
Dışarsı ölüm alabildiğine
Sokul bana hürriyet inancım
Isıt beni bu gecelik
Ellerine yer hazır avucumda
Dizlerini oyluklarıma daya
Bir kılıf gibi içimde dışımda
Hürriyet inancım
Hürriyet inancım
Bu gecelik*

Hukuk Fakültesini bitirdikten sonra doktora çalışması için Paris'e giden Oktay Rifat orada kaldığı üç yıl boyunca hem Fransız şiirinin önemli ustalarını yakından incelemiş, hem de modernizmin Avrupa ve Amerika'da iki dünya savaşı arasındaki gelişmelerini izleme fırsatı bulmuştu. Özellikle enternasyonalizmin ve savaş karşıtlığının önem kazandığı bu yıllarda onun da bu gelişmelerle ortaya çıkan evrensel insan sorunlarına kayıtsız kalması düşünülemezdi. Nitekim yurda dönüşünde Orhan Veli ve Melih Cevdet'le "Garip" hareketini başlattıklarında onlarla birlikte "Halkın hizmetinde sanat" ilkesini benimsediğinde bile batıdaki birçok şair gibi daha entelektüel bir yaklaşımla şiiri için yeni olanaklar aramaya ara vermedi. Bir yandan geleneksel halk şiirinden, deyimlerden ve tekerlemelerden yararlanarak toplumsal sorunlara yer veren şiirler yazarken, bir yandan da Fransa'daki gerçeküstücü şiiri çağrıştıran deneylere girişmekten geri durmadı. Özellikle *Aşağı Yukarı* (1952) ve *Karga ile Tilki* (1954) kitaplarında 1946'da yayımladığı *Yaşayıp Ölmek Aşk ve Avaralık Üstüne Şiirler*'deki şaşırtıcı üslup özelliklerini daha da özgürce kullanarak yergici ve alaycı tutumunu dile getirerek yeni imgelerle yoğun bir lirizme ulaşmanın yollarını aradı.

Oktay Rifat'ın ilk dönem şiirlerinin belirgin özelliklerinden biri "birdenbirelik" idiyse, bir başka özelliği de canlı olmaya, "diri" olmaya verdiği önemdi. Bu kavram onun "yaşama sevinci"ni de açıklayan köklü bir tutkusuydu. *Aşağı Yukarı* kitabında "Sonsöz" şiirinde şöyle özetliyordu bu tutkusunu:

.....
Dirilik öyle bir şey yürekte
Sevinçle çırpınır
Kavak yelleri eser insanın başında
İnsanoğlu kızar öfkelenir savaşır
Halk için girişilen savaşta
O korkulu sevincin
Öfkenin kıymetini bil
Bil ki bu
Budur işte
Güneş yalnız dirileri ısıtır
Güneşin kıymetini bil

Oktay Rifat 1950'li yılların ikinci yarısında *Perçemli Sokak* (1956) ve *Âşık Merdiveni* (1958) kitaplarıyla şiirinde yeni bir döneme girdi. Yeni bir arayışın ürünü olan bu şiirlerde ne yapmak istediğini *Perçemli Sokak*'ın kısa bir manifesto özelliği taşıyan önsözünde şöyle açıklamaya çalıştı: "Dil bir anlaşma aracıdır (...) Bir dilin kelimeleri birer işaret olarak gerçeği gözümüzün önüne getirmekle ödevlidir. Ama bizler konuşurken gerçeği kurcaladığımızı, gözden geçirdiğimizi pek anlamayız. Bir dili kullanmak, kelimelerin bizde uyandırdığı görüntülerin yardımıyla bir şey anlatmak demektir (...) Bir kelime sanatı, bu yüzden bir görüntü sanatı olan şiirin sadece olabilecek görüntülere bağlanması istenmeyeceğinden anlamla da bağlı kalması istenmez. (...) kelimeleri kullanmak, göz önüne birtakım görüntüler getirmek, gerçekle oynamak, gerçeği kurcalamakla birdir. Kelime bu bakımdan bizi resmin çizgisinden, renginden, musikinin sesinden daha çok gerçeğe yaklaştırır. Ama biz gerçeğe olan ilgimizi de yitirmişizdir. Çünkü gerçeğe alışmışızdır. Gerçeğin gündelik düzenini değiştirmek, yahut başka bir açıdan bakabilmek elimizde olsaydı, daha çok ilgi duyardık ona. İşte gerçeğin düzeninde yapamayacağımız bu değişikliği, kelimelerin konuşma dilindeki gündelik düzeninde yapmak bize bu açığı sağlayacak, birbirine yabancı sanılan kelimelerin karşılıklı ışığında gerçek unuttuğumuz yüzüyle çıkacaktır karşımıza."

Bu açıklamaya rağmen, dilin düzenindeki bu alışılmadık değişiklikler, gerçekliğe böylece yepyeni bir açıdan bakma yönteminin yanı sıra *Perçemli Sokak* ve *Âşık Merdiveni*'ndeki şiirler bazı okurlar ve eleştirmenler için "Garip" şiirinin garipliklerinden daha irkiltici geldi. Oktay Rifat'ın gerçekliğe sanki bir çiçek dürbününden bakıyormuş gibi bakması, birbiriyle ilgisi olmayan nesnelerin ve imgelerin yan yana getirilmesi aslında okurda soyut resmin ya da atonal müziğin yaratabileceği bir etki yaratıyordu. *Perçemli Sokak*'tan rasgele seçeceğimiz bir örnek bunu kolayca gösterebilir:

*Aydınlık gölgesi gibi gelir peşinden
Yarı belinden yukarsı damların üstünde
Elini kaldırsa kırlangıçlar uçar
Dümen suyunda çıplak ağaçların
Erir bakındıkça gözlerinin mumu*

*Böyledir bu şehrin saatleri
Bu camların yüzdüğü karanlıkta
Sallarım bağırarak mendilimi
Yollar sende başlar sende biter
Açık denize dökülmeden önce*

İşin garip yanı, Oktay Rifat gerçekliğe daha inandırıcı bir yoldan ulaşmaya çalışırken bu yeni anlayışın örnekleri gerçeklikten bir kaçış olarak yorumlanıyordu. Bu yanlış yorumculardan biri ellili yılların saygın eleştirmenlerinden biri olan Suut Kemal Yetkin'di. Yetkin'e göre Oktay Rifat gibi toplumcu dünya görüşüne sahip güdümlü bir sanatçının gerçeküstücü şairlerin etkisiyle böyle anlamsız şiirler yazması anlaşılır bir durum değildi. Oktay Rifat Yetkin'e verdiği yanıtta Paul Eluard gibi toplumsal sorunlara önem veren bir şairin *Le lit la table* (1944) ve *Le dur désir de durer* (1946) kitaplarında böyle şiirler yazdığını ve gerçekliğin gülünç yanlarını bu şiirlerde bilinçaltı bir tepkiyle protesto ettiğini hatırlattı.

Oktay Rifat'ı bu döneminde anlamsız şiire yönelmekle suçlayan eleştirmenler *Perçemli Sokak*'ın önsözünden önce gelen "Ahmet'e" adlı ithaf şiirinin özelliğini önemsememişlerdir. Oysa bu şiir bir yandan aşılması gereken yoksulluğun bir temsilcisi olan Ahmet'i geleceğin gelişmiş bireyi olarak selamlamaktadır. Böylece Oktay Rifat bir önceki döneminin şiirinden kopmadan olağanın dışına çıkmayı ve soyutlama tekniğinden yararlanarak gerçekliğe yaklaşmayı amaçlamaktadır.

1966'da yayımladığı *Elleri Var Özgürlüğün* adlı kitabıyla şairliğinin en parlak dönemine girdi. Daha önceki şiirlerinde tarihsel semtleri, kozmopolit nüfusu, gürültücü sokak satıcılarıyla İstanbul onun için renkli bir dekor oluşturmuştu. Son dönem şiirlerinde ise onun kentten kıra, doğaya ve doğallığa yöneldiğini görüyoruz. *Elleri Var Özgürlüğün*'den son kitabı *Koca Bir Yaz*'a kadar yazdığı şiirlerde hayatı bütünselliği ve olanca ayrıntı zengin-

liğiyle yansıtabileceği yüksek bir üslup yarattı. Bu son döneminde Oktay Rifat ufkun ötesine bakarak var olmanın gizlerini okuruyla paylaşan cömert bir bilge gibidir. Adalet, özgürlük, zamanın geçişi onun hâlâ önem verdiği temalardır. Ama ilk şiirlerinin delifişek neşesi yerini filozofça bir gülümseyişe bırakmıştır. Sıradan insanlar, evcil nesneler gene vardır bu şiirlerde, ama nerdeyse evrensellik ya da eskimezlik boyutu kazanmış anlamlı ayrıntılar olarak çıkarlar karşımıza.

*Elleri Var Özgürlüğün'*de Homeros ve Aiskhylos'dan esinlenerek yazdığı oldukça uzun "Agamemnon"da ve daha sonrakı kısa lirik ve pastoral şiirlerinde Oktay Rifat Zaman ve Uzay içinde insanın yazgısını uzak geçmişinden günümüze bu geniş zamanda yaşamışçasına ve sözünü ettiği kişiler ve nesnelerle özdeşleşerek gözden geçirir. Bu son dönemdeki şiirlerin çoğunun mekânı tümüyle evren, bütün doğal varlıklar da değişik kılıklarda sahneye çıkan oyunculardır: mevsimleri, günün değişik saatlerini canlandıran; güneşin, ayın, yıldızların, denizin, dağların, ovaların, rüzgârın, bulutların, yağmurun diliyle konuşan oyuncular. Agamemnon, Fatih Sultan Mehmet, Yavuz Sultan Selim, Kanuni Sultan Süleyman ve daha nice ilginç oyun kişisi boy gösterirler Oktay Rifat'ın evrensel sahnesinde. Çünkü o da Shakespeare gibi bir sahne olarak görür bütün dünyayı, kadınlarla erkekleri de birer oyuncu. Zaman zaman cansız varlıklar da katılır bu oyuncuların arasına. Padişah saraylarından maden işçilerinin mahallelerine, ıssız Boğaz iskelelerinden Anadolu'nun dağ köylerine kadar uzanan değişik oyun alanlarında karşımıza çıkan bu varlıklar Oktay Rifat şiirinin dramatik dokusunu oluştururlar.

Son dönem şiirlerinde genel olarak insanın Zaman ve Uzay içinde yaşadıkları büyük bir ayrıntı zenginliğiyle gözler önüne serilirken her şeyin geçici oluşu, Zaman'ın yıkıcılığı, insanın ölümlülüğü Oktay Rifat'ın trajik duyarlılığını daha da belirginleştirir. Bazı eleştirmenler ilk dönemlerine göre bu köklü değişimi bir bunalımın sonucu olarak yorumlamışlardır. Gerçi bu şiirlerin yazıldığı 70'li, 80'li yıllarda dünyanın ve Türkiye'nin geçirdiği siyasal sarsıntılar, şairin yakın çevresinden birçok dostunun uğradığı haksızlıklar, tutuklanmalar ve ölümler kuşkusuz onu da etkilemiştir. Ancak Oktay Rifat da kendinden önceki büyük sa-

natçıların çoğu gibi son çözümlemede hayatın olumlu ve olumsuz yanları arasında bir denge kurmayı, böylece hayatla uzlaşmayı ve barışmayı başarmıştır. Orhan Koçak'ın "Uzun Denklem" başlıklı önemli incelemesinde belirttiği gibi, iyimserlik ve kötümserlik kavramlarını aşan bir tutumdur bu. *Yeni Şiirler* kitabında art arda gelen iki şiir bu iki karşıt tutumu dile getiren örneklerdir. "Bu Soğuma" başlıklı şiirinde

*Bu soğuma avuçtaki, bu ince ter,
Bu kan çekilmesi, içteki eziklik
Biter bir gün, biter ya, insanca dostça
Üstüne titrenen, beslenen ne varsa
Kavrulur, susuz bitkiler gibi düşer.*

derken, hemen bir sonraki "Yine Bu Sabah" şiirinde şu inançla konuşur:

*Yine bu sabah, yine erkenden,
Balıkçıl gibi sabırla su başında,
Yan çizip yavru balığı, salyangozu,
Yine kuşkulu, bezgin, ama dik,
Bulunca yatışmış, mutlu, bulmayınca
Tedirgin, boynu bükük, yine bu sabah,
Büyülü bir lokmasıyla bin can
Doyuran o tanrısal besin peşinde,
Ayaktayım işte her günkü yerimde.
Şu taşların ardında mı, ürkek!
Şu sazların içinde mi, kıpırtılı!
Yoksa düşüncenin iç dünyamıza denk
Akışında mı gizli! Ey doğa,
Ey kusursuz sadeliği gizemlerle
Kilitlenmiş kervansaray, yıldız dolu
Çekmece ağzına dck! Ey sevgi,
Buğdayına gelincik yürümüştü tarla!
Yine denizlerin ayna gibi duru!
Yine bu sabah, yine erkenden,
Balıkçıl gibi sabırla, su başında,
Yine Sonsuzluk eşiğinde karnım aç!*

Ölümünden sonra yayımlanan *Oktay Rifat Kitabı*'nda Enis Batur'un, Cemal Süreya'nın, Ahmet Oktay'ın ve Ferit Edgü'nün değerli incelemeleri ve şairin kendi yazılarından bazı seçmeler Türk şiirinin bu büyük ustasının sanatını daha yakından tanımamıza önemli katkıda bulunacak nitelikte yazılardır. Aynı kitapta onu insan olarak da hepimizden iyi tanıyan kendisi de değerli bir yazar ve mimar olan oğlu Samih Rifat "Baba Anıları" yazısında özel hayattaki Oktay Rifat'ın sanatıyla tutarlı bir portresini çizer: "... Zaman nasıl da değiştiriyor insanı. Önceleri öfkeli, sert, kavgacı, bir o kadar da yaşama sevinciyle dolu, şakacı, güleç biri. Sonra yılların getirdiği değişiklikler, yıpranmalar, yaşlanma. Gittikçe daha az sevinç, daha az öfke, daha çok hüznün. Delice sevgiler, delice kırgınlıklar, tutkular, kırgınlıklarla geçmiş bir ömrün deneyimini sözcüklerde, dizelerde damıtmak için, gece gündüz sürdürülen, yoğun bir çalışma." Yakın dostları da tanık olmuşlardır onun bu özelliklerine. Sabahattin Eyuboğlu, Metin Eloğlu, Memet Fuat ve Edip Cansever gibi dostları kültür ve edebiyatla ilgili söyleşilerinde onunla eski ustalar, Fransız ve öbür yabancı şairler üstüne tartışmaktan büyük zevk alırlardı. Özellikle Mallarmé'den Char'a birçok Fransız şairine tutkuyla bağlı olan Oktay Rifat Eluard'dan, Supervielle'den, Soupault'dan, Aragon'dan, Follain'den, Prévert'den ve Bonnefoy'dan şiirler çevirmiş, oğlu Samih Rifat'ın bunlara eklediği başka şiirlerle bu çeviriler ölümünden sonra *Gece Yazı* adıyla yayımlanmıştı. Ayrıca *Yunan Antologyası*'nda yer alan ve Catullus, Vergilius, Horatius ve Martialis gibi Latin Ozanlarından yaptığı çevirileri de kendi özgün şiirleriyle bir arada yayımlatmak isteyecek kadar benimsemişti.

Oktay Rifat'ın "yaratıcı gücü" onu "yiten zamanın peşinde"ki serüvenin sonunda Türkçe şiirin doruğuna taşımıştı. Sanırım yakın bir zamanda şiirlerinin başta İngilizce olmak üzere yabancı dillere yapılan çevirileri onun bir dünya şairi olarak da değerlendirilmesini sağlayacaktır. Onun "Şiirin Zaman'ı"ndaki inancına katıldığım için inanıyorum buna:

Ağaç
 kuşlarını toplamış başına
 bakıyordu denize bir atmacanın
 avına bakışı gibi
 ve sen ağacın altında
 budaklı sırada
 bir köşkün küllerine basıyordun
 yangından sonra

güneş batabilirdi
 ey gözleri sudan sarı,
 ay doğabilirdi
 ey gözleri geceden karanlık

ama bir kaya gibi koruyordu seni
 şiirin aşınmaz Zaman'ı.

Cevat Çapan
 (Temmuz 2007)

YAŞAYIP ÖLMEK AŞK
VE
AVARELİK ÜSTÜNE ŞİİRLER

Birinci Basım : 1946, İstanbul, Marmara Kitapevi

I

ŞÜKÜR

Potinlerimle paltoma
Teşekkür etmeliyim
Teşekkür etmeliyim yağın kara
Bu güne bu sevince
Yere bastığım için şükür
Şükür gökyüzüne toprağa
Adını bilmediğim yıldızlara
Suya ateşe hamdolsun

HAYRANLIK

Ne güzel enseyi geçmemesi saçların
Alnımızda bitmesi
Tane tane olması kirpiklerin
Tel tel olması kaşların
Ne güzel insan yüzü
Elmacık kemiği ve on parmak
Ya dünyamız bütün bu mevsimler
Bulutlar telli kavak

Ya İstanbul

YILDIZLAR

Kitabın yanında defter
Defterin yanında bardak
Bardağın yanında çocuk
Çocuğun yanında kedi
Ve uzakta yıldızlar yıldızlar

EKMEK VE YILDIZLAR

Ekmek dizimde
Yıldızlar uzakta ta uzakta
Ekmek yiyorum yıldızlara bakarak
Öyle dalmışım ki sormayın
Bazen şaşırp ekmek yerine
Yıldız yiyorum

İSKELE

Denize baksam
Kayığın hatırı kalır
Ağaca baksam
Bulutun

Peki ya iskele

MANZARA

Küçük bir lavanta çiçeği
Sarışın arı
Ve alabildiğine gelincik
Düşünmeden sevdiğimiz bu anda
Birdenbire başlayan gökyüzü

GÜN SONU KONUŞMASI

Nurullah Ataç'a

Ağaçların evlerin üstünde başım
 Aydınlık içinde
 Kuşlar ötüşerek geçiyor civarımdan
 Akşam oluyor uykudan kolay
 Oktay diye sesleniyor
 Gökyüzündeki küçük yıldız
 Sizler de akrabasınız
 Benden neden kaçarsınız
 Kurtlar sincap tilki

Ağaç konuşuyor

Ben ağacım bilgim de ona göre
 Rüzgârlı havalarda konuşabilirim
 Bilmem gurbet sıla farkı
 Ayaklarım olmadığından
 Köklerim toprakla kardeş
 Zamana alışık yapraklarım
 Acımaz kırsanız dallarımı
 Korkmuyorum sizler gibi ölümden
 Çünkü toprağa karışınca
 Tekrar ağaç olmanın çaresini bilirim

Ben konuşuyorum

Hep yaşadığımı hatırlatıyorum kendime
 Diyorum ki işin acele
 Bir gün ne el kalacak tutmak için
 Ne yürümek için bacak
 Ne bulutların seyri
 Ne de bir hatıra dünyamızdan
 Çünkü hatıralar kuşlar gibi
 Dal ister konacak
 Bir gün yaslanmak istesen pencereye
 Diz çökmek istesen nafile
 İş işten geçmiş olacak

Kuş konuşuyor

Elinde tuttuğun elma
 Mesafe kanadımın altında
 Sen kahvede oturursun
 Ben ağacın dalında

Netice

Benzemezler insan dostlarıma
Ağaçlar gölgesini esirgemez
Güneş köpeğimden daha sadık
Dizlerime sıçrar ellerimi ısırır
Karşılık beklemeden
Hele kuşlar
Avcılara bile kin beslemezler

VAZİFE

Rengi üzümnden kara
 Beli iğneden ince
 Bu yükle çıkılır mı
 Yokuşlardan karınca

Nedir bu dünya hali
 Nedir bu bozuk düzen
 Dün çıktı yumurtadan
 Bugün sevdalı kumru

Kaşla göz arasında
 Şahin kapar kırlangıcı
 Ceylan kanına girer
 Su başında canavar

Bütün yük benim üstümde
 Düşünmek lazım hepsini ayrı ayrı
 Dünyasından habersiz
 Dünyaya gelen yavru

Güneşin şarktan doğmasını sağlamalı
 Şaşırmaya gelmez
 Sonra bana düşer tasası
 Çocuğu soksa arı

Ayağı kanasa tilkinin
 Bir hal olsa kuzuya
 Oktay şu kurdun kuşun
 Sana lazım mı derdi

ŞEHİTLİK

I

Ben bir bahriye neferiyim
 Gözlerimi balıklar yedi
 Görmek ve ağlamak bitti benim için
 Uzun boylu adamdım sağlığımda
 İnanmazsanız elbiselerime bakın

Biri diyor ki ben de askerim
 Ne farkım var öteki ölülerden
 Eskiden evlerde otururduk
 Dışında kaldık bütün kapıların
 Şimdi duvardan geçiyoruz

Biri de diyor ki
 Uzunluğuna kollarımın hatırası
 Hâlâ başım ağrıyor

Yalan hepsi bunların inanmayın
 Biz yokuz diyor bir başkası

ŞEHİTLİK

II

Akraba ölülerin kılığında geliyorlar
 Kolayca girmek için odama
 Bir bakıyorum amcam kardeşim
 Bir bakıyorum Polonyalı bir gedikli çavuşu
 Hemen de konuşuyor

Bir kızım vardı beş yaşında
 Ölmüş şimdi beraberiz
 İçi sıkılıyor burada
 Elleri Varşova'da unutmuş
 Çember çeviremiyor

Ve bir ses
 Ne patates çapalamak
 Ne taş kırmak
 Ne de yük taşımak pazara
 Burada rahatım iyidir

Biri de karısını merak etmiş
 Evden haber soruyor bana

Üstümden kaputumu aldılar
 Öldüğüm zaman
 Üşüyorum
 Önümüz de kış

Sonra bir ağızdan konuşuyorlar

ŞEHİTLİK

III

Bir bardaktan su içiyoruz
Birlikte yemek yiyoruz akşamları
Kimisi sevgilimize âşık
Kimisi evlat olmak istiyor anamıza
Sebepsiz gidip geliyorlar vapurlarda
Tramvayda aramıza giriyorlar
Yeniden uzun uzun yaşamak istiyorlar
Bizden ayrılmadıklarına bakılırsa

ZAFER

Samim'e

Cümlesi bizden yana ağaçların
Bulutlar ve yağmur bizden taraf
Dört gözle bekliyor güneş
Karıncalarla zaferi

Bir haber tek bir haber
Başlaması için bayramın
Bütün yıldızlarım davetli
Fener alayına

Boyum devrilsin diyor baca
Böyle sevinçle tütersem eğer
Bahçeler bahara tövbeli
Zafere kadar

POLONYALI ÇOCUKLAR

Yaramazlık eden çocukları
Kömürlüğe kapatırlar
Hırsızlara verirler
Tavana asarlar bacağından
Peki ama hepsi de mi yaramaz
Polonyalı çocukların

UÇAKLAR

Uçaklar gelecekmiş
Korkum yok benim
Kâğıt gemilerim
Kurşun askerlerim hazır
Hem bunlar bozulursa
Babam yenilerini alır

ÇOCUK

Öldü öldüğünü bilmiyor
İki eli yanına geldi götürecekler
Gitmem diyemiyor
Tadamadı helvadan ve lokmadan
Bir teşekkür olsun edemedi
Tabutunu taşıyan dostlara

Ah ölümü kimseninkine benzemiyor

GELİN

Zehra Kıza ne oldu

Suya gitti

Sudan geldi

Gelin oldu

Selvi boyluma ne oldu

Öldü

Aksadeler giyindi

Vay benim köse sakalım

SU GİBİ GEÇEN GÜNLER

Ben de beşikte yattım
Salıncakta uyudum
Meme emdim
Geceleri arpa boyu büyüdüm
Adam oldum elim ekmek tuttu
Bütün sevdiklerim öldü
Günler su gibi geçti
Anasız babasız kaldım böyle

KUZU

Sade biz mi sığır ve domuz yeriz
Ağaçlar da ölülerle beslenir
Belki bir geyiğin kalbidir
Başucumda kımıldayan yaprak

Ölüler boşuna gayretiniz
Otların karnında kolay
Yeniden güneşe çıkmak
İş bu otlayan kuzuda

Parmak çürüdü yüzük kaldı
Sırçadan nazik çıktı kalbimiz
Babamızın yaşını geçtik
Dünden beri

KARACAAHMET

Akşamları parka çıkmaktı
En büyük eğlencesi
Şair Orhan Veli'yi
Melih Cevdet'i severdi hayatında
Ağaçlardan kavağı severdi
Yıldızları da severdi
Ve en rahat
Anasının serdiği döşekte uyurdu
Şimdi burada yatıyor

NAME

Cahit Sıtkı'ya

Bir zembile doldurup akşam yiyeceğini
Eve dönsem
Ne sevinecek kimsem var
Ne pişirecek kimsem

Halimden belli değil mi
Zihnim hep seninle meşgul
Şaşkın hareketler yapıyorum düşünceden
Kendimi unutuyorum sokakta
Kahvemi döküyorum

BENİM YÂRİM

Benim yârim iki dirhem bir çekirdek
Hoppa mı hoppa
Rakı içer
Kadeh kırar
Benim yârim sırasında benden hovarda
Kavuniçi mendil
Markalı çanta
Benim yârim çıtkırıldım
Benim yârim alafranga

TELLİ TELEFON

Ne ettim de bâd-ı saba ile yolladım
Gurbet elden nazlı yâra selamı
Yetiş imdadıma telli telefon
Ayacağına düştüm posta tatarı

Aya bakar mektubunun gelmesi
Kara bahtım söyler kahve telvesi
Bir şey değil verem olup ölmesi
Üstümden hasretliği atamıyorum
Sensiz döşeklerde yatamıyorum

TECELLİ

Nedir bu benim çilem
Hesap bilmem
Muhasebede memurum
En sevdiğim yemek imambayıldı
Dokunur
Bir kız tanırım çilli
Ben onu severim
O beni sevmez

KUŞ GİBİ

Türkân'a

Kuş gibi uçarım yollarda
Koluma takınca karımı
İçimden geldi mi dinlemem
Beline atarım elimi

Cennet taamından lezzetlidir
Birlikte yediğimiz ekmek peynir
Üzülsem gönlümü alsa
Dünyalar benim olur

Uyku girmiyor gözüme
Karım olalı beri
Bir sabah vakti yazdım bu şiiri
Okudum kendisine

HAYATIMI DÜŞÜNDÜM

Türkân'a

Beni deli mi edeceksin İstanbul
Dilini tut biraz hem hatırlatma
Akşam karanlığında düşündüğüm yeter
Ölmüş anamı hasta karımı

Karım daha dün girdi hayatıma
Kim var bana ondan yakın
Ne Melih ne Cahit işte yalnızım
Tenha iskelesinde Üsküdar'ın

Binsem bir vapura da açılısam
Beşiktaş mı olur Ortaköy mü olur
Kadıköy baştan başa çocukluğum
Kuzguncuk'u içim götürmüyor

Ben böyle adam değildim
Boynum büküldü doğrusu
Hayatımı düşündüm deniz kenarında
On sekiz mart cuma gecesi

TÜRKÂN'A AĞIT

Boyun eğmiş akıntıya gidiyor
Gece gündüz zamanımın orası
İnci gibi pırıl pırıl günleri
On üç şubat altı temmuz arası

Bir gemidir dalgalara karışır
Benim derdim tazelenir gelişir
Bana artık ölüp gitmek yaraşır
Kantar durur ciğerimin yarası

Ölen ile kolay kolay ölünmez
Hem ölünmez hem ölenden geçilmez
Benim derdim ölmeyince unulmaz
Ağla gözüm ağlamanın sırası

Oktay der ki yaralandım gaziyim
Nerelerde eğleneyim gezeyim
Gayrı rüyasını görsem razıyım
Yok bu derdin be kardeşler çaresi

ANIŞ

Her dakikasını ayrı hatırlarım
Erenköy'de geçen zamanımın
Rüyama girer bir arada
İstanbul bahar ve Türkân'ım

Bir odamız vardı etrafı sarmaşık
Bostanlara bakan pencерemiz
O güller kadar taze
Ben ona deli gibi âşık

Bir yastıkta dinlenir başlarımız
Saçlarım saçlarına karıştırdı
O güzel bir kızdı ince alımlı
Ne giyse yaraşırdı

Yeter ki gönüller şen olsun
Şarkılar söyledik yolda
Hep karşıma otururdu ellerini tutardım
Akşamüstü eve dönerken paraşolda

Ağaçlar çiçekteydi
Türkân'ım sağ beraberimde
Kalbim sevda içindeydi
İstanbul bahar içinde

ZURNA

Hem tespih satarım
Hem kâğıt oynarım
Hem de zurna dinlerim
Çalan olursa
Sıkıntıya gelemem
Avareyim avare

KUŞDİLİ

Param olsa satar mıydım
Kahverengi elbisemi
Damalı gömleği giyerdim
Alaca mendili takardım
Kuşdili'nden geçerdim
Param olsa satar mıydım
Kahverengi elbisemi

BİR ŞEHİRİ BIRAKMAK

I

Senin için aldığım menekşeleri
Çalgıcılara dağıttım
Son gece
Son defa başlayan sabah
Yatağımı yine sen düzelt

Küçük balıkçı çocuğu
Sen denizden
Yaramaz ve çapkın balıkları tutabilirsin

Çok uzaklara gittiğimi
Sana söylemek isterdim
Güzel satıcı kızı

II

Ağaca söyle
Gölgesini getirsin bana yolluk
Sokağı ve denizi isterim pencereden
Senden çörekler isterim
Ay biçiminde

III

Ellerin yetişir vedalaşmaya
Niçin ağlıyorsun

BAŞKA BİR ŞEHRE DOĞRU

Karanlık sokağın başında
İçi pırıl pırıl yanan kahve
Ben aydınlığı severim ve işsizliği
Düşünceyi yağmurlu gecede

Arşınlamak da işime gelir
Yağmur altında caddeleri
Durup durup bakarım hoşuma gider
Saticıların ve çırakların hali

Ve bir şarkı mırıldanırım
Islık çalarım yıldızlara karşı
Kendi malım gibidir
Yıldızlar ve çarşı

Ben kalabalığın adamıyım
Ömrüm büyük şehirlerde geçmeli
Eşim dostum sevdiğim
Cebimde param olmalı

Karnım mı acıktı buyur etmeliyim
Kadın mı al gönül eğlendir
Hem aklıma esince düşünmeden
Başka bir şehre çekip gitmeliyim

Başka bir şehre çekip gitmeliyim
Mademki sıkılmışım burada
Artık bu park bu meyhane
Neylesin avare olan ruha

Bu hasret ölümden beterdir
Ne uyku kor ne durak
Elveda dostlarım elveda
Yolcu yolunda gerek

KIRLANGIÇ

Bir telgraf direği bana
Kırlangıcı hatırlatır
Bir kırlangıç yolculuğu
Halbuki kırlangıç eskiden
Bana evimi düşündürürdü

BİR OTELİN İKİ ODASI

Benim gibi çay pişirir sabahları elbet
Günlük yolculuğuna çıkmadan önce
Nece konuşur kim bilir
Uzak bir memleketten gelmiş olmalı

Ayak seslerini dinlediğim olur
Şarkı söyler kendi kendine bazen
Derim şimdi arkaüstü yatmakta
Bilirim şu anda sıkılmaktadır

Ve onu düşünerek uyuduğum geceler
Üstünü örterim rüyada
Acap o da beni düşünür mü
Benim onu düşündüğüm gibi

Bir dost ki benden habersiz yaşar
Çıksa üzülürüm odasından
İnce yüzlü ve çelimsiz bir çocuk
Komşum herhalde iyi insandır

BALIKÇILAR

O bırakıp Mister Pickwick'i
Korsan hikâyeleri okur
Denizi özleyince

Balıkçılarsa bir ev
Ve bir toprak türküsü söyler
Atıp suda yıldızlara oltalarını

Yıldızları avlamak güçtür
Sılayı düşünmek kolay

İhtiyar gemicinin
Şarkısı çapkıncadır
Yorgun ateşçinin
Türküsü neşeli

NANOÇ'UN ÇOCUKLUK RESMİ

Nanoç'un bir gece yarısı
Gösterdiği resme bakıp kendi kendime
Dedim ki
Elbet onun da kırmızı bir kurdelesı
Altın bukleleri vardı
Her güzel çocuk gibi
Çember çevirirdi gündüzleri
Reçelli
Bir dilim ekmek yerdi kocaman
İkindi vakti

PENCERE

Sarı bir zambak açtı
Karanlığın bahçesinde pencerem
Geceyi odamda geçirmek için
Bir ağaç cama vuruyor

Üşüdün mü dışarda narin ağaç
Yoksa hırsızlardan mı korkuyorsun
Nafile çoktan bağladılar ellerimi
Kırk haramiler

Ve gafil köpeğim kapımda habersiz
Bir tavşan kovalıyor rüyasında
Bulutlar şimdi insanların koynunda
Sabahleyin savuşurlar bacadan

UYKUSUZLUK

Gecenin kapısını hiçbir el kapayamaz
Demek yarı aydınlık kalacağım
Ve küçük dalgalar
Getirdiği vakit cesetlerimizi yan yana
Vücudunda başlayan kan deveranı
Vücudumu dolaşıp
Yine sana dönecek

Artık bize gece yoktur

KARDEŞ

Aynı zamanda girer camdan kapıdan
Hediyeler getirir bana
Hem başucumdadır hem ayakucumda
Karyolamın altında ve koynumda

Kimdir kimi sorar benden
Nedir vermek istediği haber
Nasıl anlatacak derdini
Hani dudakları hani elleri

Bütün koltuklara birden oturur
Dolaşır sıkıntıdan
Kendi odası bilir odamı
Suyumu içer kitaplarımı okur

Rüyalarımса uzaktan
Gösterdiği meraklı resimler
Dağlar ağaçlar evler
Daha neler de neler

KARGA

Alışmadığım bir çiçek koklamak isterdim
Güle benzemesinden korkuyorum
Beni niçin eteğimden çekiyorsun karga
Bunu mutlaka yapacağım

Sen ömrün kargaşasında
Hep aydınlık ve güzelsin
Sana karga dokunamaz
Bir bulut götürmeden başımı
Çabuk beni yıldızlara gömünüz

SAKSILAR

Pencerede saksılarım var benim de
Kurulmuş asma bahçem göğün maviliğinde
Sanki neden sade yaz günleri taşır
Bir demet çiçek gibi sevgilim
Çiçekli bir şemsiye elinde

Güzel şeyler düşünmeme rağmen
Durmadan ağlamak geliyor içimden

ESKİ ZAMAN

Eski zamanda
 Büyükler henüz küçük
 Ölüler ölmemişti daha
 Altmış para şekerin okkası
 Portakalın sandığı bir meci diye
 Meyva sebil
 Kiler dolu

Hamam ustası Nazife
 Yüzüne bakılır taze
 Kâğıtçı Ali Efendi burma bıyıklı
 O vakit de sevişmek vardı

Ağaca çıksak
 Yerde kalmazdı pabucumuz
 Hey gidi günler

YAZI ŞEHİRDE GEÇİRENLER

Bir bardak hatırlar ellerim
 Su dolu bir bardak örtüde
 Tuttuklarım benim gündüzleri
 Görünmeyen parmakların on ikide

Çocukluğumdaki sokaklar geçiyor yoldan
 Sefertaslı arka çantalı
 Mektepten dönmemi bekliyorum
 Deminden beri kahvede

Tramvay şarkı söylüyor
 Meydanın ortasında
 Deniz bordasında gemilerin
 Bulutlar avcılarının torbasında

Ve sucuların çingırakları şehirdeki
 Oyuncakların imdat işareti
 Yahut ağustosböcekleri gündüzün
 Yahut bir çınar dibi

II

ANAHTAR

Ömrüm böyle görmeden bilmeden mi geçecek
Çıkar beni gündüze bıktım artık gecenden
İçimi titretiyor bir haber gibi senden
Isırdığım her yemiş kokladığım her çiçek

Ey bana bahçesini göstermeyen kalın çit
Ceviz kapılarını çaldığım sırlı konak
Gizli anahtarını avuçlarıma bırak
Çözül artık ey düğüm açıl artık ey kilit

EZA

Nedir bu içinde yıldız dolu sular
 Bu gördüğüm rüya bu billur mahfaza
 Sulardan içime yayılan bu eza
 Ve mercan dallarda aydınlık balıklar

Beni bırakmıyor ülkesinden uyku
 Sedef böceklerle aydınlanan gece
 Altın yıldızların uçuştığı bahçe
 Vehmin aynasına uzandığı kuyu

Bahçeler ve güneş ve sahil hülyamda
 Aşıyor başımdan süt beyaz gemiler
 Zeytin dallarından süzülen atmosfer
 Bulutlar ve kuşlar ne güzel dünyamda

Bu gördüğüm rüya bu billur mahfaza
 Nedir bu içinde yıldız dolu sular
 Ve mercan dallarda aydınlık balıklar
 Sulardan içime yayılan bu eza

HALKA

Açmadan dalda kurudu filiz
İçime eza veriyor bahar
Göründü gökyüzünde martılar
Nerede hasret kaldığım deniz

Beni mi boğmak istiyor dalga
Kuşlar dönüyor başımda neden
Sahil bir çizgidir üzüntüden
Ve gittikçe daralmada halka

Bu kadar yakın yakın mı yerim
Onlar ki daima gurbetteler
Dizilmede geceyle beraber
Gelip pencereme ölülerim

Göklerin aydın bahçesinde mi
Yeriniz nolur söyleyin nerde
Kayboldu gitti beldelerde
Sonsuzluğa bıraktığım gemi

Artık yollarım kalmasın açık
Kimbilir rüzgârlarım kaçınıcı
Gözlerimde hülyamın sevinci
Sırtımda o boş kalan dağarcık

TOMURCUK

Sen en güzel çiçekleri açacaksın tomurcuk
Uçuşan yaz böceklerinin gümüş halesinde
Küçük bebekleriyle oynayan sarışın çocuk
Seni isteyecek ıhlamurların gölgesinde

Sen en güzel çiçekleri açacaksın ve kuşlar
Tuhaf renklerinin methi vardığı zaman Hind'e
Gelecekler uzak kıtalar aşır bahar bahar
Vahşi kokulu ağaçların ıtrı tüylerinde

Sen en güzel çiçekleri açacaksın tomurcuk

İTHAF

I

Bulutların kuşların dalların önünde
Sahilde bekliyorum hep aynı gemiyi
Artık her şey benimçin aydınlık ve iyi
İşte beyaz bahçeler o bahar gününde

Ey soluk çemberini taşıdığım hale
Ve bana yaşamının sevincini veren
Sonsuz gecelerimi ışığa çeviren
Dünyama sonsuzluktan serpilen meşale

Ey tuhaf bir hüznle hatırlanan isim
Vakitsiz arzularımın üstünde zaman
Açtı çiçeklerini bahçemizde çoktan
Beyaz eteklerinde getirdiğin mevsim

Ve sen ki sahibisin hülyamın daima
Senin olsun dalımda büyüttüğüm yemiş
Yaprakların üstünde masmavi ve geniş
Serin bir kanat gibi kımıldayan sema

İTHAF

II

İşte bütün dallarda rengârenk çiçek
 Ve bir örtü pencerede yaseminden
 Sana kayıp şehirlerden sana Çin'den
 Bahsedeceğim Elbet tahayyül etmek

Yaşamaktan daha güzeldir sevgilim
 Düşünmek açmamış gülü yıldızları
 Çocuk sevinciyle düşünmek baharı
 Sessiz düşünmek avuçlarında elim

Sana eski güneşleriyle bahçeni
 Uzak günleri bulsam istemez misin
 Al işte çocukluğun sevincin sesin
 Bebeklerin desem ve götürsem seni

Çiçek topladığın vadiye bir anda
 Ben hikâyeler ve hoş şeyler bilirim
 Dallardan sürüyle kaldırabilirim
 Hatıralar ki kuşlardır hafızanda

Sen yalnız dinle dinle yalnız sevgilim
 Ölümsüz kılmak güzelliğini benden
 Sana kayıp şehirlerden sana senden
 Bahsedeceğim avuçlarında elim

En büyük günü bitmek üzredir bahtın
 Bak rahat ve sakın yaklaşıyor gece
 Ben ki seninçin yazmak isterim sade
 Ebedi olsun şiirimde saltanatın

RESİM

Bakıp mavi uzak uzak ağaçlara
 Yeşil sarmaşıklı balkonunda bitap
 Susar düşünürdü dizlerinde kitap
 Koşup hülyasında altın akşamlara

Akşamla dönerdi güzel günler geri
 Sıcak sahillere martılar uçardı
 Rengârenk şalında Hint kuşları vardı
 Ve yelpazesinde Japon dilberleri

BALKONDAKİ BEYAZLI KADIN

Balkondaki beyazlı kadın
Düğüm noktası manzaranın
Bu sınırsız düzenin kalbi
Mavisi altında semanın

Balkondaki beyazlı kadın
Ölçüsü rengin ve mekânın
Düşer omuzlarından sanki
Billur çağlayanı zamanın

GÜNLER GEÇMİŞ BURADAN

Yokuşu bitirince artık görünecektir
Kırmızı cumbasıyla aşı boyalı evin
Ellerimi tutunca bir çocuk gibi sevin
Bir beyaz pırıltılı tepside kahve getir

Konuş gülümseyerek hatırla ve bir düşün
Fakat ne çok büyümüş cumbada duran ıtır
Kaybolan günlerimden bulduğum parçalardır
Resimler bir seccade gözlerin ve gülüşün

Günler geçmiş buradan sanki bırakmadan iz
Mevsimler arkasında sürüyüp mevsimleri
Bak yine pencerede cami güvercinleri
Odan yine aydınlık yine ferah ve temiz

Bu acayip çiçekler hiç bitmeyen bu bahar
Basma perdelerine hangi iklimden gelir
Yediveren gül gibi dört mevsim çiçek verir
Pencereye dizdiğin aydınlık sardunyalar

Merdivende degecek ayaklarıma kedin
Bakacak gözlerime beni hatırlar gibi
İçimde söylenecek bir lakırdı var gibi
Ve şaşıran sevinci yüzümde saadetin

TÜRKÂN İÇİN

Bulunmaz sevdazede Fuzuli Nedim
 Kanayan aşklarıyla yaşarlar bende
 Sevdiğim devletli sultanım efendim
 Emreyle şiirler söyleyim kapıda

Duyulmadık şiirler ağır ve güzel
 Ki misli bulunmasın Acem'de bile
 Gitsin kulaktan kulağa elden ele
 Bir zaman gözlerinçin yazdığım gazel

Ve kalbin sevda diye yandığı zaman
 Ayın on dördüne karşı pencerede
 Saçların çıplak omuzların gecede
 Mısralarım dökülsün dudaklarından

Sen faydalı nisan yağmuru gibisin
 Bereket ve huzur getirirsin şiire
 Ebediyet çığrını açtın kadere
 Bu baharın ve bu gönlün sahibisin

SILA

Bir dert gibi çıkmaz içimden o yer
 Yeşil vadilerinde boy boy ardıc
 Sanırım o iklime doğru gider
 Şu masmavi semadaki kırlangıç

Sonsuz selamımı dağlara bırak
 Küçük kuş o ufka vardığın zaman
 Sütleri sızan meme ve çingirak
 Lavanta çiçeği arılar kovan

Nerde beyaz bembeyaz güvercinler
 Sarmaşıklar içinde o sakın dam
 Uzak dallarda tarlakuşu çiler
 Pencерemde mavileşirdi akşam

Ah ümitlerle koşardım izinde
 Geceleri ateşböceklerinin
 Dönerdi kocaman dairesinde
 Ağaçlar ve gökyüzü çemberimin

Bir dert gibi çıkmaz içimden o yer
 Yeşil vadilerinde boy boy ardıc
 Sanırım o iklime doğru gider
 Şu masmavi semadaki kırlangıç

PAUL VALERY'YE AĞIT

Cinler mi bastı o ışıktan şehri
 Hani yolları dolduran kabilem
 Yalı Boyu Mezarlığı şairi
 Akıl bahçesinde kusursuz çiğdem

Aşkım ben arı aşk halis düşünce
 Her ümitten damlayan aynı zehir
 Birim değişmedim gündüzüm gece
 Gecem sonsuz zamanın üstündedir

Herkes için doğruyum ömür dışı
 Bir kuşum belki de hiçten kanatlı
 Ben özü âlemin ben mihenk taşı
 Heybesinde yıldız kaçırın atlı

Cansız değilim can da ben ruh da ben
 Benim sesim o içinde duyduğün
 Başiboş olana ne lazım beden
 Söyle nede var lezzeti yokluğun

Yokluk sessizliği kavrayan deniz
 Yalnızlık içinde ateşten şarkı
 Yokluk tek çıkar yol müthiş çaremiz
 Sırrı şiirimizin hayatla korku

Yandığım ne ağaç ne kuş ne toprak
 Bir düşünce o yerde yitirdiğim
 Sonsuzluğa benziyor öyle berrak
 Hayata sonsuzluktan getirdiğim

Gördüm ki varlık hayal yokluk yalan
 Gerçek diye ne varsa dilimizde
 Gördüm ki bu kubbede baki kalan
 Bir meşaledir tüter elimizde

TABAK

Döner beyazlığında döner
 Cansız kuşlarıyla beraber
 Sonsuz geceler ortasında
 Çın çın öter üstünde kaşık
 Zalim cümbüşlere alışık
 Yaşlı periler sofrasında

Göze görünmeyen böcekler
 En aydınlık tabakları yer
 Ceviz dolaplar ötesinde
 Beyaz bir tabak kırılınca
 Bakarsın kırmızı bir konca
 Açar zamanın bahçesinde

GEMİ

I

Sahil çoktan üzüntülü ufuk yeni
 Yekpare bir mavilik peşinde gemi
 Kolay kıyıda hor görüp bulduğunu
 Tutuldu bulutların düştüğü aşka
 Dümen kırdı bir âleme sudan başka
 Aklın ele geçmez ahengine doğru

Milyonlarca dalga sularda dalga bir
 Engin avcısı gemilere tayfa bir
 Birin değişmezin hazzı pupasında
 Kendini deniz kadar hür bilen gemi
 İki yanda başıboş deniz madeni
 Nokta gibi kaldı derya ortasında

Varlık bir anda büyüktü zaman geniş
 Tesadüfün boşluktan çektiği yemiş
 Her tanesi inciden bu sihirli nar
 Bir tanrı gıdası sunarken dişlere
 Kanatları neşeden kırık kuşlara
 Amansız tuzağını kurmada kenar

Ne kuş ne dal ne gölgelik ne bağ bahçe
 Hep aynı nesne sade su sade gece
 Yıldızların ustaca ördüğü nakış
 Hürriyetin enginde çınlayan sesi
 Yalnızlığın rüzgârla esen müjdesi
 Hep aynı büyüklük uğruna çalkanış

Ey gemi direkleri rüzgârdan gemi
 Yolculuk çatinca gitmemek elde mi
 Var mıdır bu hasreti durduran halat
 Artık ne canlı narası ne iskele
 Ne de bağlı kalmak uyuşuk sahile
 Çıkar sonsuzluk zevkini rahat rahat

GEMİ

II

Sakın bu bir kıyı hasreti olmasın
 Örgüleri tuz kokan bir demet yosun
 Bir tomurcuk yakaladım güvertede
 Baktım telli kavakları düşünerek
 Yaprakların rüyasına dalmış direk
 Ümitle boy attığı uzak bahçede

Baktım ki kaderlere hükmeden Sultan
 Elçisini koşturuyor arkamızdan
 Kuşlar yolluyor ışıktan hareketli
 Diyor ki aşkım ben hazzım ben bana gel
 Yaşamak mayhoş elmalar kadar güzel
 Sevmek düşünceler kadar bereketli

Diyor ki tadını çıkar diriliğin
 Titrek cevheri altında maviliğin
 Düşün aydınlığı bölen parmaklığı
 Nasıl bir haz içinde ayrı her çubuk
 Yemişler var tatlı yemişler var buruk
 Dağlar var gözüne göre uzaklığı

Diyor ki bir şebnem değmesin toprağa
 Bin yıldız düşer bu bir damla tuzağa
 Sesler tutulur bülbülün şarkısından

Şeytan sen attın içime bu tohumu
 Yeşil bir dal ikiye böldü uykumu
 Sular pul pul kesildi hışırtısından

GÜZELLEME

Sabiha'ya

Birinci Basım: 1945, Ankara, Çankaya Matbaası

RÜYA

Ben bir rüya gördüm akşam
 Yeşil giymişim üstüme
 Besbelli şiir yazarım
 Kalem almışım destime

Defler vuruldu önceden
 Sazlar çalındı inceden
 Döşek sermişler yoncadan
 Bir nur doluyor cismime

Tepsilerde vişne kiraz
 Şerbet içtim kandım biraz
 Dedim gayrı durmak olmaz
 Remil atılsın ismime

Oktay der ki yoktur hiylem
 Seni bana yazmış Mevlam
 Müjde usul boylu sunam
 Müjde eşime dostuma

ESKİ ZAMAN ÂŞIĞI

Ben eski zaman âşığıyım
Sevda çeker düşünürüm ağlarım
Bazen tilki kadar kurnaz bazen akılsız
Bazen çocuk gibiyim bacak kadarım

Herkes âşık olur sevdalanır
Bir yolu var gönül çekmenin de
Benimki sevda değil ateşten gömlek
Bir kor düşmüş ıslıl ıslıl yanar içimde

Ama ben eski zaman âşığıyım
Sevmek kadar katlanmak da gelir elimden
Gece hayalimde gündüz fikrimde
Ela gözlü o yâr çıkmaz gönülden

İÇİM YÂR İLE DOLU

Yaktın beni deli ettin
Akıl komadın başımda
Sevda gönlümü sardı
Sebatım kalmadı işimde

Dostlar bu ne haldir
Dalıp dalıp gidiyorum
Uyku değil gaflet değil
Ben bu derdi biliyorum

Bazen ümit bazen tasa
Gözyaşı çoğu zaman
İçim yâr ile dolu
İçim taşıyor sevdadan

BİR ŞARKI İCAT ETSEM

Bir şarkı icat etsem
Hem hazin hem neşeli bir şarkı
Gece gündüz söylesem
Dağlara denizlere karşı

Bir şarkı icat etsem
Sade hazin de olsa olur
Bir şarkı icat etsem
Belki dinleyen bulunur

Bir şarkı icat etsem
Dökmek için sevgilime içimi
Bir şarkı icat etsem
Hem söylesem hem gitsem

MOR KALEM

Her koşmana bir öpücük var dedi
Yaktı beni can evimden sürmelim
Durulur mu bunu bize yâr dedi
Haydi kalem nazlı kalem mor kalem

Boş kâğıdı çizik çizik çizersin
Güzelleri övmesini bilirsin
İsteyince bülbül olur ötersin
Haydi kalem nazlı kalem mor kalem

Ela gözlüm sonra bize darılır
Bir koşmaya boynumuza sarılır
Has bahçenin gülü böyle derilir
Haydi kalem nazlı kalem mor kalem

Oktay der ki mor kalemim bir tane
Güzeller emrine gelmiş cihana
Gayrı ela gözlüm olsun bahane
Haydi kalem nazlı kalem mor kalem

BEN DEĞİLİM

Ben miyim o küçük çocuk
Mektep çantası arkasında
Cebinde milyonluk zıpızıpları
Hırsız polis oynayan rüyasında

Ben miyim ben miyim terli terli
Su içip hastalanan
Hani ateşim vardı
Hani başımda ağlayan

Benimse bu gemici fanlesi
Neden kısacık kollarıma
Senin diyorsunuz bu eldiven
İşte olmuyor ellerime

Nerde tırtıllı küpeli uçurtmam
Tahta kılıcım borazanım
Bu resimler bana benzemiyor
Ben mutlaka başka insanım

Ben başka insanım başkasıyım
O çocuk başka biri
Zaten bir an yaşadı
Bu satırların sahibi

Tekerleme

I

Lüleburgaz çamurunu
 Karamadım karamadım
 Komşu oğlu Sülün Beye
 Varamadım varamadım
 Ben beyimi ince belden
 Saramadım saramadım

Varan varsa bir iki
 Saran varsa bir iki
 İncir ağacının boduru
 Has bahçeye dikili

İnciri baldan
 İncili kaftan
 Sürmeli sultan
 A benim cânım Sülün Bey

II

Maltepe'den yola çıktım
Bakkalbaşı selam durdu
Bakkalbaşının selamını
Alyanaklı Artin gördü
Alyanak Artin
Alyanak Artin
Karabet Ağayı kim vurdu
Sırma saçlı
Ela gözlü
Saz benizli
Hanım vurdu
Ay gönlüm
Vay gönlüm
Birden beşe say gönlüm
Bir iki üç dört beş

III

Bir iki iki bir
Aksakallı nicedir
Aksakaldan bana ne
Kaytan bıyık nicedir

Kaytan bıyık körebe
Aldım soktum dolaba
Rakı verdim içemez
Kapana girdi çıkamaz

AŞAĞI YUKARI

Birinci Basım: 1952, İstanbul, Yeditepe Yayınları

KARIMA

Sofalar seninle serin
Odalar seninle ferah
Günüm sevinçle uzun
Yatağında kalktığım sabah

Elmanın yarısı sen yarısı ben
Günümüz gecemiz evimiz barkımız bir
Mutluluk bir çimendir bastığın yerde biter
Yalnızlık gittiğin yoldan gelir

FARELERLE İNSANLAR

Şükret fare
 Bu kapana şükret
 Yüzüme bakma öyle acı acı
 Gözünü mü oydu
 Derini mi yüzdü
 Hyanı mı burdu
 Şişlemek elimdeydi
 Gazlamak elimde
 Diri diri yakmak elimde
 Diri diri gömmek elimde
 Elini kalbine koy da söyle
 Karını mı astım
 Kızını mı kestim
 Yuvanı mı bozdum
 Yooo fare
 Olmaz fare
 Şunun şurasında minnacık bir kapan bu
 Ne tank
 Ne top
 Ne tayyare

PANDİSPANYA REKLAMI

Bir yiyen bu pandispanyadan
Ruhçu olur
Sanatçı olur
Zehir misali
Acı olur
Hacı olur
Hacivat olur
Adam olur adam

O GÜN BUGÜN

İlk padişah Sultan Osman
 Sultan Osman'dan
 Kalmış bize yadigâr bu vatan
 İleri ileri arş ileri
 İran seferi Bağdat seferi Girit seferi
 Estergon kalesi bre dilber aman
 Niş Kosova Çaldıran
 Altım top üstüm yaprak
 İleri ileri arş ileri
 Kırım seferi Rus seferi Irak seferi
 İleri ileri
 Pesarofça Karlofça Kaynarca
 Kaynarca Pesarofça Karlofça
 Karlofça Pesarofça
 İleri be kardeşim ileri
 İnebahtı Pireveze Pilevne
 Ilgıt ılgıt kanım damlar çimene
 İleri ileri
 Mısır seferi Yemen seferi Kanal seferi
 Tanzimat Meşrutiyet Cumhuriyet
 Dayan hey dizlerim dayan
 Viyana Sevir Lozan
 Ve dünya kadar nutuk
 Ve dünya kadar ferman
 Yine köylümüzün elinde kara saban
 Yine halkımız yarı aç yarı tok
 Perişan

YALANCI DOLMA

Şu zeytinyağlı dolma
Yemek değil rezalet
Rezalet rezalet
HÜRRİYET MÜSAVAT ADALET

KERVAN

Hepimizin ağzımız burnumuz var
 Hepimizin aklı
 Apaçık ortada işte
 O haksız bu haklı

Biz yaya kalmışız bu kervanda
 Beyler paşalar atlı
 Dökülmüşüz yollara çoluk çocuk
 Kimisi kel kimisi bitli

Bu toprak eski toprak dost toprak
 Tarlalar bereketli
 Bingıl bingıl çayırlarda kuzular
 Danalar etli

Bize gelince işler çapan hemşerim
 İncirim yenmiyor sütlü
 Taş gibi mübarek kara somun
 Kirazlar kurtlu

Amanın bu ne biçim tecelli
 Dostlar neden bu ikilik
 Neden neden neden
 İnsan dertli oluyor dertli

Geberin diyor şeytan
 İşiniz ne bu dünyada
 Yağma yok kör şeytan
 Yaşamak tatlı

RAMAZAN

Bir girmiş ramazan

Giriş o giriş

Beş yıldır ramazan

On yıldır ramazan

Yüz yıldır ramazan

Ramazan efendim ramazan

SABAH TÜRKÜSÜ

İlk ışık kuş olur öter pencerede dilince
A benim dilber yârim uyan artık bitti gece

Uyan dilber karşı dağlar sıra sıra göründü
Sarı yeşil mor turuncu cümle renkler bilindi

Kara bir kamyon susadan tozlu yollara çıktı
Sabah oldu insanların tekrar karnı acıktı

Sabah oldu uyandık Ahmet Mehmet Ali Veli
Hey gidi şehzadem kimimiz sağ kimimiz ölü

Ölüler toprağa sağlar çifte çubuğa gitti
A benim dilber yârim uyan artık gece bitti

İSTANBUL TÜRKÜSÜ

Kasımpaşı kıyıları tersane
Bir kız sevdim alimallah bir tane
Her dem sevdalıya kız mız bahane
Top çiçeğim deste gülüm
Canım İstanbullum
Aman aman bahane

Gittim baktım şıkır şıkır Balıkpazarı
Üç tek attım sarhoş oldum ayakzeri
Üç doluya üç tanecik badem şekerı
Top çiçeğim deste gülüm
Canım İstanbullum
Aman aman bademşekerı

İSTANBUL MAVİSİ

Ulan mavi

Mavi

Bu sabah da işin iş

Deniz kıyısında

Öyle kız gibi cilveli

Maviş

Mavi mavi

İSTANBUL ŞİİRİ

İstanbul'un üstüne güneş doğdu
 Salih Reis'in Deniz Kızı çatanası
 Yemiş'ten Sarayburnu'na kadar
 Yakamozlu bir kuşak çekti sulara
 Salih Reis'in Deniz Kızı çatanası
 Sabahçı bir horozla bir oldu da
 Gazhaneden önce
 Uzun uzun öttü İstanbul'da
 Suların şıptısı bir yana
 Dal sesi kanat sesi bir yana
 Uyanık işçilerin sabahçıların nöbetçilerin
 Gürültüsü bir yana
 Bu ilk sesiydi İstanbul'un

İstanbul'un üstüne güneş doğdu
 Ela gözlü sekizinde bir besleme
 İlk halıyı çırttı pencereden
 Mahallebicinin çingırağı iskelede
 Başladı sabah türküsünde

Taksim meydanında sıra konaklar
 Çingır mıngır çingır mıngır
 Gölgesinde satıcılar pinekler
 Çingır mıngır çingır mıngır
 Fıkaradan geçilmiyor sokaklar
 Çingır mıngır çingır mıngır
 Aman aman yok mu bunun çaresi

Bozburun önünde bir gemim battı
 Çıngır mıngır çıngır mıngır
 Gündelik bir soğan ekmeğe gitti
 Çıngır mıngır çıngır mıngır
 Mehmet'im gurbette eridi bitti
 Çıngır mıngır çıngır mıngır
 Aman aman yok mu bunun çaresi

İstanbul'un üstüne güneş doğdu
 Çıktı silkinerek gecenin içinden
 Kız gibi minareleriyle Süleymaniye
 Sultan Ahmet Sultan Selim Fatih camileri
 Türbeler çeşmeler sebiller
 Aldılar aydınlıkta yerlerini
 Şakımaya başladı bülbül gibi
 Bağdat köşkünün çinileri
 Hepsi de alın teri
 Hepsi de el emeği
 Bir yaprak düştü döne döne şadırvana
 Bir kumru su içti şadırvandan
 Üsküdar'ın fakir evleri göründü uzaktan
 En arkada Çamlıca tepeleri

İstanbul'un üstüne güneş doğdu
 Bir tren kalktı Haydarpaşa'dan
 Pendik'e doğru
 Ne koklaşa koklaşa öpüşen
 Ne ağlaşan
 Ne el ne de mendil sallayan oldu
 Haydarpaşa'dan Pendik'e kalkan tren

Trenden başka her şeye benziyordu
 Beygire benziyordu mesela
 Tavşana benziyordu
 İşin tuhafı
 Pireye benziyordu
 Haydarpaşa'dan Pendik'e kalkan treni
 Bir oğlan çocuğu gördü
 Benzetti oyuncağına
 Güldü
 Sen misin gülen
 O bizim beygire tavşana pireye benzeyen tren
 Yavuz bir katar kesildi birdenbire
 Kara kara dumanlar saçtı bacasından
 Bir gürültü bir çalım bir eda
 Bostancı'ya geldiği zaman
 Düpedüz aslana benziyordu
 Artık dört bir yandan
 El sallayan mı istersin
 Mendil sallayan mı istersin
 Tepinen zıplayan mı istersin
 Saçını başını yolana mı istersin
 Şapkasını havalara fırlatan mı istersin
 Taklak atan
 Ellerin üstünde yürüyen mi istersin
 Türlüsü iki gözüm türlüsü
 Trene gelince
 Çalımından olacak
 Bir kat daha arttı gürültüsü
 Bir aralık gösteriş olsun diye
 Raylardan çıktı tarlalardan yürüdü

Dört numaralı vagon
 Aldı başını denize indi
 İki numaralı vagon sola saptı
 Üç numaralı vagon
 Gelincik toplamaya başladı kırlarda
 Gelgelelim lokomotif
 Bu çatık kaşlı çoban
 Bir ılıkta topladı hepsini arkasına
 Pendik'e vardıkları zaman
 Beygire tavşana pireye benzeyen tren
 Kuluçka bir hindiye benziyordu

İstanbul'un üstüne güneş doğdu
 Bir kamyon koptu Baruthane deresinden
 İçinde kırk tane işçi vardı
 İşe gidiyorlardı
 Bir hususi söktü İstiklal caddesinden
 İçinde bir herifle bir karı vardı
 O işe gidiyorlardı

İstanbul'un üstüne güneş doğdu
 Sefere çıktı Harbiye Fatih
 Beyazıt Yedikule tramvayları
 Dükkânlar açıldı birer ikişer
 Kazlıbağ'da ırgat kahvesinde
 Konya'nın köylüğünden Satılmış
 Bıyıklı bir adama yalvarıyordu

Elini öpeyim beyim
 Ayağını öpeyim beyim

Bir öküz vardı
 Kız gibi beyim
 Sizlere ömür bıldır açlıktan öldü
 Hayvan kötü dedim Hasan'a
 Ot getir dedim Hasan'a
 Ot ne ki dedi Hasan
 Ot be bilmez misin otu
 Ot yok dedi Hasan
 Bir öküz vardı beyim
 Babayiğit mi babayiğit
 Elini öpeyim beyim
 Ayağını öpeyim beyim
 Bir uşak vardı
 Sıtmadan öldü beyim
 Sıtma beyim ecel
 Evet beyim
 Anası kahrına dayanamadı
 Buğday da kavruluverdi mi sana
 Elini öpeyim beyim
 Ayağını öpeyim beyim
 Bir öküz vardı beyim
 Bir uşak vardı
 Anası vardı beyim
 Beyim

İstanbul'un üstüne güneş doğdu
 Erenköy'lü arabacı Mestan
 İstanbul'un üstüne güneş doğduğu zaman
 Kozyatağı'nda arabacılar kahvesinde
 Bir kahve içiyordu rüyasında

Arabalar arka arkaya
 Çınarın altındaydı
 Bir hal vardı bugün atlarda
 Mestan farkındaydı
 Habire kış atıyordu Sarıkız
 Nuri'nin kırsığı
 Ali'ninki yeri eşiyordu
 Recep'inki esniyordu
 Esniyordu ama
 Aması var
 Bütün iş Recep'in atında
 Recep'in atı diye düşündü Mestan
 Dur bakalım diye düşündü Mestan
 Dur bakalım
 Ne gösterecek ayine-i devran
 Ayine-i devran
 Tuhaf bir suret gösterdi
 Recep'in atı
 Verdi tekmeyi ardındaki arabaya
 Döküldü mü sana
 Arabanın içindeki
 O canım selvi resimleri
 Çeşmeden su dolduran kız
 Yeşil boyalı manzara
 Fıstık ağacı
 Aynalı çeşme
 Döküldü mü sana
 Kaldırıma
 İş bu kadarla kalsa iyi
 İyi diye düşündü Mestan

Bir hal vardı bugün atlarda
 Mestan farkındaydı
 Arabalar arka arkaya
 Çınarın altındaydı
 Aaaaa
 O ne
 Çeşmeden su dolduran kız
 Bir ustura aldı eline
 Yanaştı Mestan'ın arabasına
 Yeni boyattım demeye kalmadı
 Arabanın mavisine
 Şöyle bir çizik attı
 Vay ölüsü kandilli
 Ben sana gösteririm diye düşündü Mestan
 Ama bir hal vardı bugün atlarda
 Buyrun bakalım
 Dişlerini gösteriyordu
 Düldülü Mestan'ın
 Hem de kime
 Mestan'a
 Tüymenin zamanı diye düşündü Mestan
 Tam
 Yavaş
 Yavaş
 Usul
 Usul
 Sıvıacağı sırada
 Bir kişneme bir kişneme bir kişneme
 Bir toz duman
 Neymiş

Arabacılar
 Sırtından geçiniyormuş atların
 Bir kâr varmış ortada
 Diyelim günde on lira
 Bu on liranın bir lirası
 Atların kursağına gidiyormuş
 Dokuz lirası
 Cup arabacının koynuna
 Ha ha
 Lafa bak sen
 Al takke ver külah
 Dert anlatan müşteriye
 Kimmiş peki
 Kimmiş
 Arabayı süren
 İdare eden
 Kimmiş
 Düldül müymüş
 Ha ha
 Güleyim bari
 Amanın
 Bir tekme ama ne tekme
 İndi karnına Mestan'ın

İstanbul'un üstüne güneş doğdu
 Titremeye başladı Mahmutpaşa yokuşunda
 Uçurtma kâğıtları gibi alaca bulaca
 Amerikan basmaları
 Fes renkileri havaileri tozpembeleri
 Hafif zarifleri kibarları inceleri

Ağırbaşlıları hoppaları nazlıları
 Suluları zirzopları delileri
 Allıları morluları
 Dallıları güllüleri
 Develileri fillileri
 Türlüleri

Basmanın ucuzu burda bulunur
 Metresi iki yüz ona satılır
 İki yüz onluk basmalar şu zamanda
 İki giyişte delinir

Hele efendim öyle efendim, paralar gibi çitilenirse hiç dayanmıyor efendim. Bizim kel beslemeye o kadar söylüyorum efendim, dinletmek ne kabil efendim. Geçen gün aldım elime nalını efendim, koydum beslemenin elini musluğun taşına efendim, sen misin söz dinlemeyen, vurdum efendim tırnaklarının dibine dibine efendim. Her şeyin bir haddi var efendim. Evet efendim, sepet efendim. Edepsiz nalını görünce korkudan donuna kaçırmış efendim. Bizim Fehim Paşaların Sadberk Hanım vardır efendim, Allah selamet versin, işte o Sadberk Hanım efendim, maşayı kızdır yak hınzırın kıcını dedi efendim. Edep yok ki kıcını yakasın efendim. Hele bu köylü takımı, haşa minhuzur hepsi de malum efendim. Evet efendim, sepet efendim. Eski-denmiş o efendim. Ben beslemenin donuna kaçırıldığını görünce efendim, koydum elini musluğun taşına tekrar efendim, vurdum efendim tırnak diplerine nalınla efendim. Kanlı çamaşır daha bir güzel oluyor efendim. Çivit yerini tutuyor efendim. Köylü takımında edep olmadığı için efendim, çamaşıra biraz kan damlatılırsa efendim, başka türlü oluyor efendim. Şimdi tozpembesi pek moda efendim. Maviyi hiç sevmem zaten efendim. Evet efendim, sepet efendim.

İstanbul'un üstüne güneş doğdu
 Kapılar açıldı birer ikişer
 Ekmek derdinde on bin çocuk
 Döküldü kaldırıma
 Ali
 Bu on bin çocuktan biri
 Kendi bilmezdi ama
 Tam dört buçuk yaşındaydı
 Amerikan tarakları geldi
 Gömleklere yakalara balena
 Var ya hani
 Onlardandı işte Ali
 Üç buçuk yaşında başlamıştı ticarete
 Eh bugün şöyle böyle
 Bir esnaftı Köprü üstünde
 Gelgelelim
 Daha üç sene olduğu için memeden kesileli
 Birçok şeylerin cahiliydi

Mesela mesela
 Para hesabını bilmezdi
 Saati bilmezdi
 Pirzolanın şeftalinin incirin
 Tadını bilmezdi
 Ama bak
 Neler de bilirdi Ali
 Efendim
 Öksüzlüğü bilirdi
 Dilenimesini bilirdi
 Aç kalmasını bilirdi
 Uzatmayalım
 Bilirdi oğlu bilirdi
 O sabah kaldırıma
 Çıkınca Alicik
 Berberin kanaryası
 El etti bizim Ali'ye

Ali be
 Merhaba yahu
 Nereye böyle erken erken
 İnsan bir merhaba der geçerken
 Hele dur bakalım
 Bir kahvemizi iç
 İki laf atalım

Ali de kanaryaya el etti

Merhaba birader
 Merhaba
 İşim acele de
 Ne var ne yok
 Berber nasıl
 Kedi nasıl
 Komşular ne âlemde

Kanarya güldü
 Açtı kapısını kafesinin
 Ali'nin yanına geldi
 Konuşa konuşa yola çıktılar
 Ali tabakasını çıkardı
 Birer cıgara yaktılar
 Ali ile kanaryanın
 Cıgara içtiğini gören bir kadın

Şunlara bakın dedi
 Şunlara bakın
 Bir şey sanıyorlar kendilerini
 Burası İstanbul ayol
 Kendinize gelin

Ali pişkin çocuktu
 Kanarya desen pişkin kuş
 Gün görmüş eyyam geçirmiş
 Boş verdiler
 Bir tramvaya asılıp
 Köprü üstüne vardılar
 Kanarya tramvaydan iner inmez
 Bağırmaya başladı

Amerikan tarakları geldi
 Gömleklere yakalara balena

Bastonlu altın gözlüklü
 Kıranta bir bey

Sevsinler seni dedi
 Maşallah
 Tıpkı kuşa benziyor
 Ne de yanık sesi var

Ali parmaklığa dayanmış
 Denize tükürüyordu
 Vapurlara bakıyordu
 Gelen geçen mavnalara bakıyordu
 Kanarya bağıırıyordu

Gömleklere yakalara balena
 Amerikan tarakları geldi

Kırk beşlik bir bayan
 Kanaryayı görünce
 Bir yaşına daha girdi
 Çıkardı nüfusunu
 İki yaş indi
 Başka bir bayan sinirlendi
 Bir herif
 Bir tokat attı kanaryanın ağzına
 Başka bir herif
 Ali'nin kışına bir tekme vurdu
 İftira diye bağırdı biri
 Biri de vatan haini diye bağırdı
 Öteki

Allah belanı versin dedi
 Kuş ha
 Tövbeler tövbesi

Ali pişkin çocuktu
 Kanarya desen pişkin kuş
 Gün görmüş eyyam geçirmiş
 Boş verdiler
 Köprüden kalkıp
 Beyazıt'a gittiler

AĞA TEKERLEMESİ

Gâvurun oğlu
 Boylu mu boylu
 Kürkünü giymiş
 Tüylü mü tüylü
 Astığı astık
 Kestiği kestik
 Apışıp kalmış
 Mustafa Mıstık

Domuzun dölü
 Deli mi deli
 Curnal yazıyor
 Akşamüzeri
 Yazdığı yazdık
 Çizdiği çizdik
 Bir uzun âdem
 Kafası bızdık

Köpeğin piçi
 Avcı mı avcı
 Bir tüfek almış
 Burnumda ucu
 Attığı attık
 Tuttuğu tuttuk
 İki mum yaktık
 Seyrine baktık

ÇOCUĞUN DIŞLERİ

Çocuğun dişleri çıkmış
 Yeşil yeşil ıspanaklar için
 Ateş pahası şeftaliler kirazlar erikler için
 İşte azıları köpekleri önleri arkaları
 Bayat leblebiler tozlu pestiller boyalı şekerler için
 Hepsi de sivri hepsi de keskin
 Doğmuş ve doğacak kuzular için danalar için
 Karagözler mercanlar pisiler gelir İstanbul'dan
 Büyük lokantalara konaklara
 Istakozlar midyeler karidesler
 Neler de neler
 Maydanozlu köfteler
 Çingene palamutları gelir efendim altmışara
 Çocuğun dişleri için
 Çocuğun dişleri için
 Un öğütür değirmenci
 Helvacı susam keser
 Sürü sürü davar gelir Erzurum'dan İzmir'den
 Erzurum neredir İzmir nere Ankara neresi
 Kimler alır bu davarı kimler yer
 Malum değil orası
 Çocuğun dişleri çıkmıştır
 Ne denir Allah'ın işi
 Kesesine güvenen borazancıbaşı

ÇOCUK

Bu çocuk büyür
Babası kadar olur
Ondan sonra efendim
Ölür

RUHLAR

Tanrı'nın katında dizi dizi insan ruhu

Çocuk ruhu ihtiyar ruhu

Tuzruhu naneruhu lokmanruhu

GÜZEL

Kadın vurmuş maltıza tencereyi
 Fasulye pişiriyordu
 Adam düşünüyordu
 Altmış beş fasulye diyordu
 Yirmi beş de soğan
 Doksan
 İki yüz de yağ
 Etti mi sana iki yüz doksan
 Yaaa
 Adam düşünüyordu
 Bir kundura almalı diyordu
 Hayrı kalmadı bunların
 Su alıyor bunlar diyordu
 Nasıl etsem diyordu
 Çocuk zıpzip oynuyordu
 Kedi sıçan tutuyordu
 Kedinin tuttuğu sıçan
 Ecel terleri döküyordu
 Fasulyeler helme döküyordu
 Çocuğun zıpızıpları
 Kilimin sarısından mavisine
 Mavisinden alına geçiyordu
 Yoldan adamlar geçiyordu
 Adamların kafasından hayaller geçiyordu
 Kiminin han hamam geçiyordu
 Soğan ekmek kiminin
 Gökten bulutlar geçiyordu
 Gök mavisini titriyordu bulutların ötesinde
 Güzel güzel

ULUDAĞ SOKAK SATICILARI

Girin satıcılar evimin bülbülleri
 Girin girin aydınlık bahçemden içeri
 Üzüm satın armut satın nar satın bize
 Dağlar görünürken kapıda ardınızdan
 İndirin tüy gibi küfeyi sırtınızdan
 Bir elmada bir mevsim dolsun evimize

Ya sen ey karınca tüccarı gazeteci
 Ağzının ucunda bir sap ebegümeci
 Kaşlarında macera gözlerinde oyun
 Şeytan gibi kaçan yollu bisikletinle
 Yırtık çizmelerin kadife kasketinle
 Getir o eski sevincini çocukluğun

Akşamla bacada mavileşince duman
 Biten türkü gibi uzaklaşın kapımdan
 Kayın ağır ağır gündüzden gecenize
 Ey İstanbul ağzıyla mal satan simitçi
 Çocukları eşeğine bindiren sütçü
 Halil İbrahim bereketi kesenize

FADİK İLE KUŞ

Fadik kız Fadik kız
 Kuşa bak kuşa
 Süzüm süzüm süzülüyor havada
 Kuş musun
 Şeytan uçurtması mısın ağabey
 Bu ne keyif böyle
 Kedi desen öyle
 Köpek desen öyle
 Tavuklar horozlar öyle
 Ağaç ver yansın etmiş pembeyi yeşili
 Donanma sanki mübarek
 Deliye dönmüş çayır çimen
 Halı gibi kara toprağın üstü
 Fadik kız Fadik kız
 Fırlat çarığı çorabı
 Yürü
 Bir daha söyletmedi Fadik kız yürüdü
 Az gitti uz gitti
 Dere tepe düz gitti
 Ballıbabaları emerek
 Burnunu çekerek
 Ver elini çekelek
 Ben sana küselek
 Gide gide bir ağacın dibine vardı
 Ağaç büyük
 Üç adam kucaklayamaz
 Dalları nah belim gibi

Yaprakları yeşil
 Ama ne yeşil
 Karaya çalar yeşillikten
 Ağaç dile geldi

Fadik
 Buyur ağaç
 Karnın aç mı
 Aç ağaç aç

Çelerden dili dolaştı Fadik'in
 Ağaç sordu

Ne yersiniz sizin köyde
 Ekmek yerik
 Başka
 Tarhana yerik
 Başka
 Pancar yerik
 Başka
 Başka ekmek yerik

Ağaç kızdı

Bana bak Fadik
 Doğru söyle
 Başka ne yersiniz köyde
 Erik yemez misiniz erik
 Yerik

Ağaç küplere bindi

Ulan piç kurusu
 Siz et yersiniz köyde
 Yerik
 Siz börek yersiniz köyde
 Yerik
 Ha şöyle imana gel
 Yerik
 Siz makarna yersiniz köyde
 Yerik yemezik yerik
 Vay

Ağaç sıyırıp köklerinden birini toprağın altından
 Bir tekme salladı Fadik'in kışına
 Fadik balon gibi
 Yükselmeye başladı havalara
 Bereket
 Şu bizim kuşa
 Hani canım
 Şu yukarda lafı geçen kuş
 Kaptığı gibi Fadik'i
 Gak deyince et
 Guk deyince su
 Yerden yedi kat arşa kanatlandı o hızla
 Baktılar cennet
 Cennette bir kalabalık
 Bir kalabalık
 İğne atsan yere düşmez
 Çukurova ırgat kahvesi sanki mübarek

Ama öylesine değil
 Lüküs kibar
 Duvarlar silme muhallebi
 Ayın on dördü gibi gılmanlar
 Gılmanların peşi sıra rintler
 Kırk dokuzluk ab-ı kevserler patlatılmış
 Ciğer kebapları sulu sulu
 Kimi güler
 Kimi konuşur
 Kimi
 Canib-i rahmete son çektiği sagarla döner
 Kısacası âlem
 Rintlerden biri Fadik'e sordu

Ciğer yer misiniz sizin köyde
 Yerik
 Hindi dolması
 Yerik
 Libido
 Yerik
 Mr. Pickwick
 Yerik
 Eveleme develope devede kuşu kovalama
 Yerik
 Peki şey yer misiniz şey
 Yerik
 Miyan kökü
 Yerik
 Mısır koçanı
 Yerik

Hayal Şehir
Yerik yemezik yerik

Bir tekme Fadik'in kıcına
Sür deveci develeri yokuşa
Ak göğüste gül memeler tokuşa
Bereket şu bizim kuşa
Derken efendim cumburlop
Yeni baştan yeryüzüne indiler
Fadik iki göz iki çeşme doğru eve
Kuş
Şeytan uçurtması gibi süzölmeye
Bıcır bıcır söylenmeye havalara

AĞIT

Önce üstün başın eskidi
Etlerin gözün kaşın eskidi
Ne varsa taze bildiğin
Eskidi oğlu eskidi
Elden ayaktan oldun kardeşim
Kalem parmaktan tırnaktan
Bir canın vardı cıvıl cıvıl
Candan oldun kardeşim
Satırlara kaldın kitaplar içinde
Hani saç kirpik deri

Öf ne kötü dünyamış
Bir Orhan Veli varmış
Gel gel kardeşim Orhan
Benim ellerimi al
Benim gözlerimi kullan

SONSÖZ

Boğazından lıkır lıkır geçen
 Şu suyun kıymetini bil
 Nedir ki bu mavilik deme
 Pencereden görebildiğin kadar
 Göğün kıymetini bil
 Kıymetini bil çiçek açmış bademin
 Güneşli odanın çamurlu sokağın
 Beyazın siyahın yeşilin
 Pembenin kıymetini bil
 Dirilik öyle bir şey yürekte
 Sevinçle çırpınır
 Kavak yelleri eser insanın başında
 İnsanoğlu kızar öfkelenir savaşıır
 Halk için girişilen savaşta
 O korkulu sevincin
 Öfkenin kıymetini bil
 Bil ki bu
 Budur işte
 Güneş yalnız dirileri ısıtır
 Güneşin kıymetini bil

KARGA İLE TILKI

Birinci Basım: Aralık 1954, İstanbul, Yeditepe Yayınları

AHMET

Ağlama Ahmet ağlama
Davranma kuşağına ikide bir
Anam avradım olsun
Bu kara günlerin sonu gelir

Büyük balık küçük balığı yutar demişler
Bok yemişler
Onu sardalyeler düşünsün
Sen balık değilsin ki Ahmet
Mek parmak mek parmak daha
Sonu selamet

MEHMET BEY

Mehmet Bey gözüne gözlük takar
Baston alır eline
Dolaşır caddelerde sevgilim
Salına salına

Herif küpünü doldurmuş
Belli usulle bilirsin
Bir dostu var ki vallahi
Yanında sen çirkin kalırsın

Öylesine kurum öylesine çalım
Sanki küçük dağları yaratmış
Ama bir parmak üstünün yanında
Kerata süklüm püklüm

Kurumuna bakarsan büyük yurtsever
Bir o bilir dünyada olanı biteni
İnanma güzelim inanma
Çiftlikleriyle karıştırıyor vatani

Dövmeli bu herifi sevgilim
Sokak ortasında akşamüstü
Sonra bir temiz rakı içmeli
Çağırıp eve eşi dostu

TEKERLEME

Küçük hanım saat onda uyanır
 Geçer ayna başına boyanır
 Küçük bey akşamdan kalma
 Tatlı tatlı içi bulanır
 Hanım hanımcık anası
 Başucunda fır dolanır
 Aman ne yapsak ne etsek
 Nane mi kaynatsak kahve mi pişirsek
 Kızlar eliniz kırılın kızlar
 Hanımış oğlumun cici maması

Büyük beyin adı Hıdır
 Kendisi bankada müdür
 Sabah sabah masa başında
 Veznedarın Müşerref'i düşünür
 Müşerref canın çıksın Müşerref
 Müşerref'in başı bağlı
 Koynunda müdürün oğlu
 Küçük eniştesini sayıklar
 Bir evin bir hanımı Müşerref
 Girer mutfağa soğan ayıklar

YOLDA

Ankara'dan kamyonu bindim
 Yaylalar üstünden Mengen'e indim
 Şoförümüz Arapkirli itin biri
 Karbüratör delik deşik arızalı
 Makinede yirmi kişi
 Yahu dedim bu dünyada bizim daha
 Yaşamaya gönlümüz var
 Gerede'ye varmaya kalmadı
 Belim bıkınım kırıldı

Çamkoru yolunda bir tay gördüm
 Oğlan çocuk gibi sapsarı
 Çitin ardında papatyalar içinde
 Köylüler gördüm yoksul
 Köylüler gördüm hasta
 Irgatlar perperişan

BAYIR AŞAĞI

Sağımızda Pir Sultan
Abdallarıyla rüzgâr gibi
Solumuzda Köroğlu
Kırk atlısıyla dolu dizgin
Bolu dağını aştık vadiye iniyoruz
Bir kasırğa halinde
Zangır zangır kamyon

GEÇERKEN

Gökyüzü bulut bulut
 Kolay ölümsüz sade
 Dalında yaprak gibi
 Kendi kendine konuşan
 Delibozuk sergerde
 Sütte suda ormanda
 Büyüyen halka halka
 Her zaman her yerde

Dağların var gökyüzü meşelerin
 Otların var kokulu
 Köylülerin alaca bulaca
 Yağmur diye mektup diye
 Öküzlerin yavaş yavaş
 Yalınayak çocukların
 Yazılar kadar eski
 Resimler gibi yalnız

Sabahla ışıyan gökyüzü
 Büyüsün dağların büyüsün
 Hasan'lar Ali'ler Veli'ler
 Dalların budaklı gür
 Rüzgârın uğultulu
 Bebelere boyalı beşikte
 İnsan gücü damar damar
 Yarına doğru yürüsün

KADEH

Burası dalyan kahvesi
Ortalık süt mavisi
Apostol bu ne biçim meyhane
Tabağımda bir bulut
Kadehimde gökyüzü

AYDINLIK

Gece oldu yandım
Tepeden tırnağa donandım
İndim şehre pırıl pırıl
Geçtim ışıklar içinden
Işıklar ışıklar ışıklar içinden
Işıklar içinde

BULUT

Bulut susaya varınca
 Fincan gibi gözleri
 Köpüklü ağzı
 Havada kuyruğu
 Örölmüş yelesiyle tel tel
 Nasip burası deyip durdu
 Şöyle bir baktı ovaya
 Ovanın bir ucu Koçhisar
 Bir ucu Konya
 Beride Tuz Gölü Hasan Dağı
 Öbek öbek Kürt ve Tatar köyleri
 Karağandere Acıpınar Çardak
 Sonra alabildiğine arık
 Alabildiğine sarı
 Toprak toprak toprak
 Ev toprak dam toprak
 İnsanların benizleri toprak
 Hani bulut da tepeden tırnağa yüklü
 Bir dokunsan şarıl şarıl yağacak
 Aksaray ovasında cacık derler bir ot biter
 Bir sapın üstünde çifte yaprak
 Yoncadan biraz iri
 Tereden biraz ufak
 Baharlı baharlı gelir dile
 Oraların köylüleri yaz geldi mi
 Ne bulgur ne et
 Dayanırlar cacığa

Cacığa kuvvet

Cacığa bereket

İşte bu otlardan biri

Baktı baktı da buluta

Aldı eline sazı bakalım ne dedi? Bulut ne cevap verdi? Biz ne dedik? Cemaatimiz ne dinledi?

Karağandere’de bir cılız otum

Dişlenecek ne etim var ne budum

Susuzluktan kendi kendimi yedim

Boşan bulut nazın sırası değil

Güneş yaktı rüzgâr esti kavurdu

Yaprağımı Hasan Dağa savurdu

Köylü naçar kaldı cacık pişirdi

Boşan bulut nazın sırası değil

Aldı bulut

Ben bulutlar şahı, yücelerde gezen, rüzgârlardan hile sezen, sizin bu semtlere kırk yılda bir uğrayan, o da tenezzülen bir... bir... bir bulutum. Sen nasıl olur da bacağına bakmadan bana sazla söz atmaya kalkarsın? Aramızda senden büyük otlar, ağaçlar, insanlar, telgraf direkleri, kuleler, dağlar var. Bir dileğin varsa sen senden büyük ota söylersin, senden büyük ot ağaca, ağaç insana, insan telgraf direğine, telgraf direği kuleye, kule de dağa söyler. Dağ ister bana söyler, ister hasır altı eder. Onun bileceği şey, deyip kesti.

Bir bulut geçiyor ovoidan süzüle süzüle
 Gidiyor ağır ağır kuzeye doğru
 Belki Hasan Dağı'na çarpar dedim
 Dökülür tarlalara eğri eğri
 Dökülür mü dersin
 Kim öle kim kala
 Bekle ki döküle
 İşte Esmâ Bacı da çıkmış
 Çul çaput içinde
 Bir ayağında mesti var
 Öbür ayağı yalın
 Hayrola Esmâ Kadın
 Hayrola Esmâ Bacı
 Esmâ Bacı tepeden tırnağa dert
 Tepeden tırnağa acı

Aldı Esmâ Bacı

Aman bulut canım bulut
 Kulun köpeğın olam bulut
 Tane kıpırdamaz toprakta
 Yağmurda bütün umut
 Ha paşam yağ
 Ha gülüm yağ
 Dökül Esmâ Bacı'nın üstüne

Bir fistan aldım cicili bicili
 Ciğerim Fadime'ye
 Tastamam yedi kaymeye
 Heybede kaldı fistanı
 Doyamadı giymeye
 Esmâ Kadın acılı
 Esmâ Kadın yoksul
 Dökül bre bulutum dökül
 Dökül ki tane boy versin yeşil yeşil
 Gayrı bütün umut sende
 Esmâ Kadın gülmedi şunda
 Aman bulut canım bulut
 Kulun köpeğin olam bulut
 Dökül Esmâ Bacı'nın üstüne

Söz tamamına vardı
 İt eşek sığır davar deve
 Bulutu görünce Aksaray Ovası'nda
 Başladılar bir ağızdan böğürmeye
 Bulut bu
 Yağmur bulutu
 Ekmeği taşıyan aslan ağzında
 Ekmek yemesi kolay değil
 Aksaray Ovası'nın düzündə

Gelgelelim bulut alımlı. Ne sözden anlıyor, ne yalvarmadan. Almış başını usul usul gidiyor. Bir iki derken, Hasan Dağı'nın kenarından sıyırttı mı avucunu yala. Aksaray köylüklerinde Recep derler bir delikanlı vardır. Civan mı civan. Taşı sıkısa suyunu çıkaran takımından. İşte bu Recep buluta gözünü dikmiş, ulan ne etsem de şu bulutu yola getirsem diye düşünüyor. Bulut Hasan Dağı'nı ha aştı, ha aşacak. Recep bakar ki olacak gibi değil, martini kapınca, hesabı budur deyip tetiğı çeker. Bulut bir silkinir, iki silkinir, üstündeki rahmeti tutamayıp Aksaray Ovası'na şarıl şarıl boşanır.

Derler ki Aksaray Ovası'na kırk gün kırk gece yağmur yağmış.

TELEFON

Gözlerin var ya çekik kara kara
 Önce gözlerindi en güzel ılık
 Beyaz dişlerindi bacakların omuzun
 Damalı örtüde bir kâse çorba gibi
 Buğulu bir lezzetti karıkocalık
 Şimdi bir çınar yeşeriyor içimde
 Bir şarkı söyleniyor uzun uzun
 Hürriyetin rüzgârlı bayrağı oldu
 Bize yeten aydınlığı sevdamızın

Aman dayanamazsam ne etmeli
 Bütün pencereler üstlerine açık
 Kimler soyar çocukları kimler örter
 Biri on bir yaşında öteki küçük
 Ya anne diye bağırırsa uykusunda
 Belki korkmuş belki de susamıştır
 Geceleri su içmeye alışık
 Çorap öyle mi giydirilir don öyle mi bağlanır
 Gömleği bir tuhaf sarkıyor arkasında

Çocuklara bakma dayanırım
 Gide gide çoğaldım halkım ben artık
 Dağ taş kalabalık kalabalık
 Satar mıyım onları onlar da çocuklarım
 Ben kadını çocuklarımla varım
 Telefon nafile açınam seni
 Söylemez dillerim yarınla bağlı
 Tutmaz parmaklarım kocamdan belli
 Telefon benimki de analık

Çocuklara bakma dayanırım
 Sevgiydim önce bir çeşit incelik
 Şimdi işe yarıyorum kaba saba
 Tuzlu bir deniz kokusu havada
 Benimle başladı bu müthiş tazelik
 Benimle yaklaştı güzel günler
 O günlerin eşğinde beni hatırlayın
 Hatırlayın onların vahşetini
 Her telefon çalışta kesik kesik

ELİMİ GÖRDÜM

Su içerken elimi gördüm
 Pembe delikli usulca tüylü
 Dedim ki merhaba merhaba elim
 Böyle kadeh tut çatal tut kalem tut
 Sırası geldi mi sakınma
 Kılıç tut tüfek tut
 Dayan yiğitim aslanım güzelim

Su içerken elimi gördüm
 Sessiz sedasız insanca kuru
 Sanki Ahmet'in Mehmet'in eli
 Merhaba dedim merhaba
 Merhaba çalışan eller
 Dedim ki elektrik sizinle yanar
 Sizinle yürür tren
 Sizsiniz dağları devirip
 Barajlara suyu getiren
 Donatan dünyayı bir uçtan bir uca
 Dedim ki tarlalar sizinle yeşil
 İnsan sizinle yüce

Su içerken elimi gördüm
 Gözsüz kulaksız kendince diri
 İnce damarlı mavi mavi
 Başparmak keyifle bükük
 İşaret rahatça eğri
 Yüzüğün hali anlatılmaz
 Serçe kendi âleminde

SANDALDA

Şu havaya bak reis şu suya bak
 Deniz kadın gibiymiş hadi be
 Marika'dan da güzel bu mübarek
 Tövbeler olsun katil olur insan
 Sağımız adalar solumuz dalyan
 Ben kürekteydim Mehmet karşıda
 Mavi beynime vurmuş
 Mehmet dedim Mehmet yahu
 Ateşle dinamiti fırlat gitsin
 Yüze vursun karagözü izmariti istavriti

Hiç unutmam yine böyle bir gün
 Ada'da Hıristos tepesinde
 Deniz tabak gibi önümüzde
 Sedef adası Medef adası Maden
 Böyle şey görmedim ömrümde
 Bir hışırtı insanı ürperten
 Binlerce on binlerce leylek
 İstanbul'a döndüler üstümüzden

Bir daha anladım denize karşı
 Uzandım sandala yumdum gözlerimi
 Yaşamak mademki bunca güzel
 Dövüşülür uğrunda ölünür
 Anladım ki hürriyet aşkı barış aşkı
 Yaşama sevincinden ayrı değil
 Günümüz bu inançla böyle taze
 Mavilik bu yüzden pırıl pırıl

ŞİMDİ

Şimdi 1951

3 Nisan 1951

Yarın 4 Nisan 1951

5 Nisan 6 Nisan 7 Nisan

Mayıs derken haziran

Temmuz derken ağustos derken eylül

Hani 1951

Kodunsa bul 1951'i

Ah 1951

Canım 1951

Kahpe 1951

1951'in ardı 1952

3 Nisan 1952

5 Nisan 9 Nisan 29 Nisan

Mayıs derken haziran

Derken temmuz derken ağustos derken eylül

Gitti gider 1952

Uğurlar olsun 1952

Güle güle 1952

Güle güle

NİSAN SABAHI

Sözde

Böyle açık saçık

Uykulu mahmur

Bahçe suluyor sözde

Hava alıyor sözde

Sözde

Bir şarkı tutturmuş dalgın

Tövbe tövbe

Bir gözü kedilerde çıfıtın

Bir gözü bende

HÜRRİYET

Hadi ordan
 Hain-i vatan
 Sümüklü cenabet
 Hürriyet var bu memlekette hürriyet
 Yenişehir’de hürriyet
 Kavaklıdere’de hürriyet
 İçerde hürriyet dışarda hürriyet
 Gelsin hürriyet gitsin hürriyet
 Mis Sokağı’nda çakır gözlü Hürriyet
 Karpuzu yar göbeğinden
 Hürriyet çıkar içinden
 Dişle Gümüşhane elmasını
 Dilinde hürriyet
 Burnunda hürriyet
 Kulakların hür değil mi kulakların
 Kulaklarda hürriyet
 Kuşlarda tavuklarda sineklerde hürriyet
 Bu memleketin sinekleri
 Bu memleketin sinekleri hür
 Bu memleketin aydınları
 Bu memleketin aydınları hür
 Bak Ali Beye
 Girer dilediği berbere
 Bir güzel tıraş olur
 Kimin karışmak haddine
 Hür çünkü herifcioğlu
 Hür oğlu hür

Gelgelelim bizim Kara Memiş'in
 Hiç açma Kara Memiş'ten
 O köftehor da hür
 Hür işte baksana
 Bitleriyle hür
 Sıtmasıyla hür
 Koştı muydu körpe gelini sabana
 Çatlak toprağın üstünde hür
 Hür mavi göğün altında

Canım ciğerim mavi gök
 Bu hürriyet bize çok
 Sen bize rahmetinle birlikte
 Sıtmasız bitsiz
 Ağanın öküzleri gibi semiz
 Gelinin memeleri gibi dolgun
 Bize yaraşır
 Bize uygun
 Bir hürriyet gönder

SARMAŞ DOLAŞ

Isıt beni hürriyet inancım
 Isıt beni bu gecelik
 Şilte yufka yorgan delik
 Dışarsı soğuk alabildiğine
 Dışarsı rüzgâr alabildiğine
 Dışarda zulüm
 Dışarda işkence
 Dışarsı ölüm alabildiğine
 Sokul bana hürriyet inancım
 Isıt beni bu gecelik
 Elllerine yer hazır avucumda
 Dizlerini oyluklarıma daya
 Bir kılıf gibi içimde dışımda
 Hürriyet inancım
 Hürriyet inancım
 Bu gecelik

PEMBE YALI

Kızlar vardır kıvırcık salata gibi
 Ağızları burunları kıvır kıvır
 Bacak bacak üstüne vapurlarda
 Rüzgâr eser oraları buraları görünür
 Baktıkça fık fık eder adamın içi

Vay canına tükürdüğümün İstanbul'u
 Bir oynak olur Fındıklı önlerinde
 Elimde yüz iğnelik çapari
 Poyraz gibi dalarım palamutlara
 Altımda Turgut Reis motoru

Rumelihisarı'nda Orhan'ın mezarı
 Ne gittim ne gördüm gitmek de istemem
 Taze ekmek bir parça beyaz peynir
 Şimdi olsa şuracıkta rakı içer
 Denize mi bakar kim bilir

Ben rıhtımdan suya atlarım
 Altımda balıklar
 Üstümde bulutlar
 Ağzımın kenarında çırpıntılı Boğaz suyu
 Pembe yalıya doğru yüzerim

KANARYA

Ben bıktım arkadaş bıktım
 Usandım anlıyor musun
 Bir boğuntu geldi üstüme
 Fırladım sokaklara çıktım
 Kadınlara hallendim rasgele
 Potin boyattım gazoz içtim
 Tabanlarım şişti dolaşmaktan
 Anladım ki nafile

Netsem neylesem nafile
 Ağaçlı yollar nafile
 Balıkçılar manavlar karpuz sergileri
 Berber dükkânları nafile
 Bir şey geldi aklıma o zaman
 Şeytanın aklına gelmez
 Onu bunu bilmem arkadaş
 İnsan kısmı hergele

ERKENDEN

Sarı kızla yorgan döşek
 Camın ağzında sabaha karşı
 Sarı kızın kolu bacağı
 Sarı kızın memeleri
 Sarı kızın gün ışığı
 Sarı kızın ince uzun kavakları
 Sarı kızın ovaları dağları
 Sarı kızın bulutları
 Sarı kızın rüzgârı sabaha karşı
 Sarı kızla yorgan döşek
 Bulutlarla ovalarla dağlarla
 Rüzgârla yorgan döşek
 Sarı kızla yorgan döşek
 Yorgan döşek sabaha karşı

ÇIPLAK BİR ADAM

Bir adam
 Çıplak bir adam
 Çırılçıplak bir adam
 Denize atladı atlayacak
 Nereden
 Moda'dan
 Moda'da bir kayıktan
 Gökyüzü mavi alabildiğine
 Deniz
 Sütliman
 Bir adam
 Palabıyıklı başka bir adam
 İskelede bir babaya oturmuş
 Bağırıyor öteden

Ben Bakkal Tanaş'ın oğlu Hacı
 Balıkpazarı'nda meyhaneci
 Heyyy
 Sana söylüyorum sana
 Sakın atlama ha
 Yüzmek biliyor musun bakalım
 Benimki bir iyilik
 Bir yardım
 Atlama atlama evladım
 Yoksul anana acı
 Gençliğine acı

Bir adam
 Çıplak bir adam
 Çırılçıplak bir adam

Denize atladı atlayacak
 Moda'dan
 Bir kadın bağılıyor öteden

Oh benim güzel oğlum atlama
 Atlama noolur
 Elâlem gibi güzel güzel gir
 Senin atlamak nene
 Kim bakar sonra öksüzlerine
 Kim öder Bakkal Tanaş'ın borcunu
 Atlama oğlum atlama
 Atlama evladım
 Rezil oluruz bakkala çakkala

Bir adam
 Çıplak bir adam
 Çırlıçıplak bir adam
 Denize atladı atlayacak
 Moda'dan
 Gökyüzü mavi alabildiğine
 Deniz
 Sütliman
 Bir kadınla Bakkal Tanaş'ın oğlu Hacı
 Yırtınıyorlar öteden

Atlama hain
 Atlama rezil firavun
 Atlama
 Bizlere acı
 Öksüzlerine acı
 Bakkal Tanaş'a acı

BEN MAKSADA BAKARIM

Mademki maksat barış
Yurtta barış
Cihanda barış
Salla gitsin atom bombasını
Mister Fıfış
İnsan dediğin nedir
Abur cubur
Olsa da olur
Olmasa da olur
Maksat barış
Yurtta barış cihanda barış
Kendi savaş
Adı barış
Ama yanarmış yıkılırmış
Boş veeeeeeeer
Maksat barış

KARGA İLE TİLKİ

Şu bizim İstanbul'da
 Lamartine Caddesi'ndeki ağaç
 Kötü akasyanın biri
 Gel gör ki
 Büyür büyür büyür
 Yıldızlara değer geceleri
 Kış geldi mi
 Kodunsa bul
 Gezici kuşlar gibi
 Alır da başını gider
 Dört iklim yedi bucak seyran eder
 Seyran eder şehzadem
 Hind ü Yemen'i heeey
 Çin ü Maçin'i
 Bir de bakarsın kandil kandil donanmış
 Hoppala yavrum yaz geldi
 Her telden ayrı çalar
 Yaprakları çiçekleri
 Dulları zıvanadan çıkarır
 Dertli eder tazeleri

Tatalım ki küçük hanım yatağına uzanmış, elin-
 de Lady Chatterley'in Amanı, karşıki duvarda
 ressam-ı şehir Bedros ustanın Deniz Kızları, dal-
 mış gitmiş, sırma saçlar yastığa dökülmüş, güllü
 lokum şekeri gibi o pembe yanakların balı damlı-
 yor. Durur mu seninki? Kaldırdığı gibi yorganı
 cup küçük hanımın koynuna. Bir fısıltı, bir hışırtı,
 bir hışırtı, bir fısıltı.

Kısacası

Yol yordam söz erkân bitirmiş

Eli yüzü düzgün

Musahabeti tatlı

Bulunmaz bir Hint kumaşıdır ağacımız

Ben diyeyim Şecer-i Vakvak

Sen de Kanlı Kavak

Hay Hak

Yâr bana bir eğlence

Şu bizim İstanbul'da

Lamartine Caddesi'ndeki ağaç

La Fontaine'i bilir

Bu yüzden elinde booolca

Karga bulundurur

Tilkiye gelince

İlahi su kuşu

Tilkinin lafı mı olur

Karga karga gak derse

Çık duvara bak derse

Hiç durma tırman duvara

Ne görünür bilir misin

Kum gibi tilki

Kum gibi karga

Hello Raven
 Hello Karga
 Sabah-ı şerifleriniz good morning olsun
 Rayıha-yı keriham burnuna dolsun
 Çıttara mıttara
 Çıtı pıtı pıttara
 Basmaz mısın mantara

Şaka bir tarafa, my dear karga, demin seninkini gördüm. Çifteyi almış eline, Nişantaş, Beşiktaş, Kabataş, Dikilitaş, Çemberlitaş, Toptaşı sökmüş geliyor. Bam dedi mi, yandım aman, yanasın aman, cavlağı çektiğinin resmidir. İyisi mi, es pes, sesini kes!

Yes
 Çıttara mıttara
 Çıtı pıtı pıttara
 Basmaz mısın mantara
 Hello Raven
 Hello Karga
 Aman aman
 Yanasın aman
 A big gun
 A very big gun
 A very very big gun
 Çifteyi görünce
 Bende şafak attı korkudan
 Çıttara mıttara
 Çıtı pıtı pıttara
 Basmaz mısın mantara

Karga bakar ki ta kendisi
 Şu kırk yıllık peynir hikâyesi
 Peynir hikâyesindeki ağızların
 Başka türlü
 Gelgelelim
 Ey yaran-ı memduh-u sefa
 Biz haberi başka yerden verelim
 Lamartine Caddesi'nde Dursun Ağa
 Bir hoşluk var üstünde bugün
 Dursun Ağa'nın
 Biraz dişi ağrıyor
 Biraz da para sıkıntısı var hani
 Biraz da yoksulluk ne de olsa
 Biraz da karı dırıltısı
 Hepsinden biraz biraz
 On iki nüfuslar iki göz hanede
 Kocakarı inmeli
 Küçük kızı döverler evlatlık durduğu evde
 Büyük oğlanın parmaklarını makine kaptı
 Ortanca kızı soysuzun biri gebeledi
 Ananın çamaşırdan tırnakları dökülür
 Küçük oğlanı sıtma tutar
 Çocuk üstüne çocuk doğurur gelin
 Şu işe bakın
 Daha geçende
 Çocuklardan birini
 Kör ettiler mahallede

Kaza olmasına kaza
 Görünmez kaza
 Ötekiler yalınayak başı kabak
 Toz toprak içinde
 Her neyse Dursun Ağa
 Elinde bir somun ekmek
 İki sokum peynir
 Köşe başından çıkagelir
 Bakar ki ağaç
 Fırsat bu fırsat
 Ağa'nın peyniriyle işler tamam
 Elpençe divan
 Yerden kandilli selam
 Karşılar Dursuncuk'u köşe başından

Oooo merhaba ağamız efendimiz beyimiz
 Temel direğimiz temel çivimiz
 Kirvemiz sağdıçımız eniştemiz
 Ne zamandır yolunuzu kollarım
 Kollarım şimendifer yollarım
 Diz kapaklarım kül kapaklarım
 Omuz başlarım samur saçlarım
 Merhaba merhaba merhaba
 Merhaba Dursun Ağa
 Eğer seyransa teşrifinize sebep
 İşte üç çifte kayık iskelede amade
 Binip çekiverelim Saadabad'e
 Nerde dilerseniz orda taam edelim
 İster yoğurtlu kebab
 İster döner yiyelim

Yooooook illaki çerkeztavuğunda karar kılınıyorsa o zaman başka. Bakınız Aptullah Efendi'nin çerkeztavuğu pek meşhurdur. Saadabat'tan filan vazgeçer, ver elini Beyoğlu, doğru, Aptullah Efendi'de alırsız soluğu. Yooooook niyetimiz cevelansa eğer...

Dursuncuk'ta şafak atar
Okuyup üflemeye başlar

Süphaneke sünbülteke
Anan keçi baban teke
Estepeta
Mestepeta
Minha
Püüüüüf

Ey huzur-ı hazıran
Bezm-i irfan
Vakt-ı safa-yı canan
Laindir münafıktır şeytan
Şeytanın şerrinden sakınırım
Şeytanın gıdası alın teri
Dost görünür yüze güler
Arkadan vurur şeytan

Masalımız burada biter
Kaptığı gibi ağaç
Dursun'dan peyniri
Karganın ağzına sokar
Karga gak der
Peynir düşer
Tilki de kapar

Raviyan-ı ahbar, münakalan-ı asar rivayet ederler kim, tilki peyniri olduğu gibi yutmamış, ne hikmetse, cık kadarını yine kargaya sunmuş.

Bye bye

PERÇEMLİ SOKAK

Birinci Basım: Kasım, 1956, İstanbul, Yeditepe Yayınları

AHMET'E

Senin de bulutların olur
Kuzular gibi dizinin dibinde
Senin de şehirlerin olur
Kitap kitap göğün altında
Ekinin ekmekten başka düşündüğün
Davarın gütmekten başka sevdiğin
Ellerin karanfil sapına yatkın
Güvercin kanadı gibi dişlerin ağzında
Suyun bardakta
Çocukların okulda
Kitabın kalemin dergin
Postacı ayağına kadar gelir

Dil bir anlaşma aracıdır. Karşımızdakine, vapurun yüzdüğünü mü anlatmak istiyoruz, *vapur*'la *yüzmek* eyleminin dildeki işaretlerini, *vapur*'la *yüzmek* kelimelerini yan yana getiririz. Bir dilin kelimeleri birer işaret olarak gerçeği gözümüzün önüne getirmekle ödevlidir. Ama bizler konuşurken gerçeği kurcaladığımızı, gözden geçirdiğimizi pek anlamayız. Bir dili kullanmak, kelimelerin bizde uyandırdığı görüntülerin* yardımıyla bir şey anlatmak demektir. O şeye anlam diyoruz. Bir sözün anlamı, çoğu zaman o sözün gözümüzün önüne getirdiği görüntüden başka bir şey değildir. *Ahmet yürürken düştü* sözünde olduğu gibi. Yürürken düşen Ahmet'in görüntüsü bu sözün anlamıdır. *Balık kavağa çıkınca gelirim* dediğimiz zaman gözümüzün önüne gelen görüntüden ikinci bir görüntüye *sana hiç gelmeyeceğim* sözünün görüntüsüne sıçrarız. Bu da onun anlamıdır. Her söz bir görüntü ile karşımıza çıktığına göre her sözün bir anlamı vardır demek yanlış olmaz. Ama biz, sözler arasında bir ayırım yaparız. Bir sözün gözümüzün önüne gelen görüntüsü, olabilecek bir şeyse o söze anlamlı, olmayacak bir şeyse anlamsız deriz. *Ahmet düştü* sözünün bir anlamı vardır, çünkü Ahmet düşebilir. *Lambanın saçları ıslak* sözünün bir anlamı yoktur, çünkü lambanın saçı olmaz. Bir kelime sanatı, bu yüzden bir görüntü sanatı olan şiirin sadece olabilecek görüntülere bağlanması istenmeyeceğinden anlamla da bağlı kalması istenemez.

Konuşurken anlamdan da öte bir şey, bir sonuç bizi ilgilendirir. *Ahmet düştü* dendiği zaman, bu sözü anlar anlamaz, onunla bir görüntü, bir anlam olarak değil, bir sonuç olarak ilgileniriz. Artık Ahmet'in sağlık durumunu düşünürüz. Bu yüzden konuşmanın, yani dille işaretleşmenin tadını çoktan yitirmişizdir. Halbuki kelimeleri kullanmak, göz önüne birtakım görüntüler getirmek, gerçeğe oynamak, gerçeği kurcalamakla birdir. Kelime bu bakımdan bizi resmin çizgisinden, renginden, musikinin sesinden daha çok gerçeğe yaklaştırır. Ama biz gerçeğe olan ilgimizi de yitirmişizdir. Çünkü gerçeğe alışmışızdır. Gerçeğin gündelik düzenini değiştirmek, yahut başka bir açıdan bakabilmek elimizde olsaydı, daha çok ilgi duyardık ona. İşte gerçeğin düzeninde yapamayacağımız bu değişikliği, kelimelerin konuşma dilindeki gündelik düzeninde yapmak bize bu açığı sağlayacak, birbirine yabancı sanılan kelimelerin karşılıklı ışığında gerçek unuttuğumuz yüzüyle çıkacaktır karşımıza.

* Görüntü: image, hayal

I

Bulutların çıkınında
Mis kokulu güvercinleri gökyüzünün
Çıldırırlar insan gözlü kedileri
Ay doğar kuyulara yalınayak
Telgraf tellerinde gemi leşleri

II

İşte kara dutları güneşin
Papatyaların renkli camları
Başakları evlerin
Kan rengi kız çocukları yelesiz
Lokma lokma ağaçların altında
Tren yolunda eğri büğrü
Damları doğrayan makas

Gel bulutsuz masalara yaslan
Elimi tut büyüsün
Yüzüme bak çalsın
İçimdeki çalar saat
Dönüş yollarında sarmaş dolaş
Vapurlar geçsin aramızdan

III

Fakir çocukları gibi tozpembe
Bir bardak su gibi diş diş
Deli otları İstanbul'un

IV

Beş bin metresinde gemilerin
Uzar ellerim ayaklarım
Alev çubuklara bağlı adamlar
Kemik gözlü ufacık
Dönerler fırlıdak gibi rüzgârda

V

Kurması biten saatin gecesi
Masanın gölgesinde iki büklüm
Uzar güneş vurdukça yıldızsız
Bakar uçan kuşa sarı aydınlıkta
Elleri az
Gözleri taranmamış

Tutunca insanı bırakmayan
Alışılmış yollarda
Hendeklere yatırılmış fenerler
Bakınca bizim olan
Düşününce yitirdiğimiz
Rüzgârı bağıra çağıra yanan otların

VI

Raf raf atlara karşı
Güneş kokulu kız
Aslanlara yedirir çocukluğunu
Göğsünü örten kumların
Boyunu aşan sazları içinde

VII

Güzel günlerin sokakları bunlar
Güzel günlerin insanları bunlar
Yoksa ne durulur ne yürünür

VIII

Bir kilim bir masa bir limon

Bir ağaç

Bir çocuk çizgili

Bir kedi içi boş

Bir kulak beşte bir

IX

Döğdükçe karanlığı balık
Uçar gök hafifçe
Eski püskü martılara doğru
Kınar mavi hırkası güneşin
Giyile giyile

X

Güneşimi arılar yedi gecesiz kaldım
Dört köşe taşların üstünde
Denizin çarşısında yeşil zeytin
Balıklar geçti düdük çala çala
Yaşamaya başladım kaldığı yerden
Yosunlu kapıların ardında gizli
İkiz martıları bulmak için

XI

Topal saatçinin odasında
Tahta bacaklı masa
Zavallı hokka kalem
Mavi mürekkebi sevdamızın
El ele süzdüğümüz geceden

XII

Aydınlık gölgesi gibi gelir peşinden
Yarı belinden yukarsı damların üstünde
Elini kaldırsa kırlangıçlar uçar
Dümen suyunda çıplak ağaçların
Erir bakındıkça gözlerinin mumu

Böyledir bu şehrin saatleri
Bu camların yüzdüğü karanlıkta
Sallarım bağırarak mendilimi
Yollar sende başlar sende biter
Açık denize dökülmeden önce

XIII

Dermek için güllerini kilidin
Evlerce odalarca uzakta
Sofasında pirinç karyolanın

Yusufcuk diye bağırın kuşu
Görmek için camı kırık ağaçlarda

Bekle ki soğanlar salatalar yağsın
Nisan yağmuru yeşersin
Gözü bağlı atlara inat bostanlarda

XIV

Dökülür asmaların kurnasından
Ot saçlı üzüm gözlü
Yeşil papağanların kanı

Çırpınır ölürken cebimde
Sokak tane tane akşamları
Zıpızıptan büyük mahalle

Kurtların gecesi beyaz dişli
Tüyünü tüsünü emdiğim minare

XV

Gökçe konuşuyor martı
Denizce konuşuyor
Vatandaş Türkçe konuş

XVI

Hepsini yak lambaların
Yatacakmış gibi
Susadınsa bahçeye çık
Yağmur yağsın bütün gece
Uyu denize benze
Çarşafların değirmeninde undan beyaz

XVII

Uykusuz camların kırmızı boynuzlu öküzü ellerimi yaladı mı yemyeşil kesilirim. Alnının kuşları havalanır. İçim dışım gözle görünmeye başlar. Başkaları seyrime dalmış ne fayda, ben mühürlerin yalnızlığında erir giderim.

XVIII

Yaslandığın camın ormanı, büyür parmaklarının ucundaki sevinçle, şehirlerin akar damarlarımdan. Yüzüne gözüne sür yanan lambamızın mürekkebini, işte şafak söküyor eşyalardan, kapıların ardında, baş aşağı, korkusuz. Güneş çukurlar açıyor yüzünde. Yum gözlerini yarı yarıya, yağmurun ellerine yağdığını duyacak kadar. Bu takma gök hepimizin.

XIX

Sizi ilk gördüğüm gün sokakta, evlerin yağmuru daha dinmemişti. Havada kiremitler uçuşuyor, duvarlar gürültüyle göçtükçe, sessiz karıncalar yağıyordu üstümüze. Gök gibi, dağ gibi, deniz gibi adsız bir haliniz vardı sizin. Güldünüz bana. Bir insan akrepsiz bunca güzel olabilir.

XX

Duyulmayan seslerin mavisinde uykucu kanat, öğleüstü, vakitsiz işareti güzel günlerin, keçi ayaklı balıklara inat köpüklerin güneşinde yepyeni, şehir halsiz sokaklarıyla, küflü bulutlarıyla halatların duvarında faydasız, kolayca paramparça.

Gök, susmayan çingirak.

XXI

Su gibi akıp giden
Yeşili güneşin
En sahici gül
Demir sıramız denizin ucunda

Kanat çırparak sokak
Kayboluyor damların ardında
Kimin umurunda

XXII

Yarısı gündüz bardağın yarısı gece
Karanfilden küçük
Ay ışığından ince
Çimer akar suyunda düşüncenin
Koşar koşar koşar

XXIII

Ne camların yosunu
Ne rüzgârı şiltelerin
Gün ışığından daha eski
Entarisiyle bir örnek
Bacaklarıyla yaşıt
Lambalarla paramparça
Denize koşuyordu kadın
Kapıda bekleyen gemiye

XXIV

İnsanların da sonrası
Beyazlığı dişlerdeki kutunun
Bizim için bize karşı
Telgraf telleri kapıların
O tatsız şeytan uçurtması
Taze bulut hışır hışır
Usulca kaybettiğimiz
Unuttuğumuz el duvarın içinde

XXV

Kara kara rüzgâr esti
Gece oldu
Deniz damlardaki yuvasına girdi
Balık şimdi çadırında bir başına

XXVI

Dibi görünen denize bak

Bak

Bak

XXVII

Bacaların da kuşları var
 Toplu iğnelerden körpe
 Yağmurların evinde
 İkiz aynası çocukların

Lambaların şiltesinde uyurlar
 Elllerinde çitlenbik ağaçları
 Şehirler gibi dalgalanır rüzgârda
 Uzun saçlı gözleri

XXVIII

Dökülüyor alçıları saçlarının
 Omuzlarından paramparça kaldırıma
 Seller akıyor şarıl şarıl
 Eteklerinin camından

Dükkânlar sandal sandal sokakta
 Demirli gözlerine
 Çırpınıyor martıları tentenin
 Yüzlerce parmaklı ellerin
 Avuçlarımın güneşli kınında

Bacakların adımlarım kadar çok
 Yaklaş yaklaşabildiğin fenerlere
 Emzir yollarda bulduğumuz
 Kaldırım taşlarını
 Ay ışığında unutilan bebeklere

XXIX

Günler geçiyor baştan kara
 Çaresiz duvarında sepetlerin
 Hâlâ o gemi hâlâ o balık
 Gözlerimden tuttukları
 Koca dolaplar gibi hurda
 Aydınlıkla sürmeli pencereden

Eski huyları bunlar denizin
 Yaslanmak ormana güneşle
 Sulara kıl kadar yakın
 Işıklı sürahiler içinden
 Bütün merdivenlere kapalı
 Döner yuvarlağında elimin

XXX

Eski türkülerdeki evlerde
Beyaz tüylü masa
Şırlıtısında kapıların
Açar şişelerini pencerede
Geçer aynalardan aynalara
Bayrağı sıcak somunların

XXXI

Köşe başını tutan leylak kokusu
Yakamı bırak da gideyim

XXXII

Gecenin gündüze döndüğü yerde ağaçlar daha taze, yollar daha uzun. Ya tuzundan avuçların, ya toprağın bereketi.

Yarın, ak güvercini kılıçların, iki nokta arasında en kısa yol.

Yağmura karşı elim kolum bağlı durmaktansa su içiyorum, gazete okuyorum, denize uzanıyorum pencereden.

Oltanın ucundaki nikel saatin dokuz buçuğu göstermesine bakma! İstavritin tutulması macuncunun zurnasına bağlı.

Eski ellerim kim bilir neredeler şimdi?

XXXIII

Yıldız doğramacı damın üstünde
Mayhoş zamanların kabuğunu dişler
Güler çocuk basamağında kilitlerin
Yağmurlar boşanır ellerinden
Gözlerime bağlı tarlalara

XXXIV

Günün ağaçla dönen ucundan tut. Aydınlık, düşen taş
gözlerinin. Rüzgâr memelerinden sağdığım sütle ellerim kanlı.
Yüzün evlerin aynası. Su, bizden yukarı. Yol, sana doğru gelen.

XXXV

Kolay kafesli mendirek çocuğu
Bir uçtan bir uca yalnız
Tahta yangınları düşünür usanmadan
Anlaşılmaz dalgaların tarlasında
Düşer kalkar taşları boyar

Yandan kuyusunu gecelerin
Yarıklara dolmadan tuza bas
Bir şişe sarkıyor denizden
Bize doğru
Biz sabaha karşı

XXXVI

Uykuların cumbası
Kaşın bakalım
Yürü bakalım kamçıların gecesinde
Hadi bakalım

XXXVII

Parmak gibi insanlar
Gagasız kuşları yalnızlığın
Kutularının içinde

XXXVIII

Ayna kuşlarıdır bunlar
Aynalarda uçarlar
Damların sivrisinde gece vakti
Batar ince güneşi tüy tüy
Lepiska gözlerinin

Düşünmesi bile pis
Yeşilini avuçlarının
Onlar küçük kuşlar nokta gibi

XXXIX

Çıplak ayaklı çamların kedisi
Göründü mü avaz avaz pencerede
Çözülüverir yolların düğümü
Tüter güneş kollu şamdanı
Damalı direklerin
Eski zaman taşlarında abuk sabuk

XL

Yaprağını göstermeden uçan balık
 Ne bilsin aynadaki çingırağı
 Ağaçları akşamüstü soframızda
 Kolan salıncağından akan suyu
 Dağlık taşlık

Bilemez ki denizi gecesi yok
 Bilemez ki aydınlığı hani eli
 Kanlı yosunlara bürünmüş
 Koyunların keçilerin ötesinde
 Gözlerini göstermeden uçan balık

XLI

Beyaz mendiller vardı havada
 Çalgılı gemiler balkonlarda açık saçık
 Bir kız vardı yok gibi öyle güzel
 Ne yerde ne gökte belki tuzda
 Acısında ekmeğin dilim dilim buğusunda

Kendine göre evlerin damı çatanası
 Bacaların şakırtısında akşam akşam
 Saksılar sedirler tahtaların güvercini
 Otursa kısa çoraplarını çekse dilenmese
 Beş çocuk anası el

Eciş bücüş maydanoz bahçeleri
 Düğümlü balıkları bekleyişin
 Uzun etme iki gözüm biraz da bize uğra
 Bu lambanın karpuzu benim işte
 Benim işte bu testi
 Benim işte bu soysuz sevdaların musluğu

ÂŞIK MERDİVENİ

Birinci Basım: Aralık 1958, İstanbul, Yeditepe Yayınları

ÂŞIK MERDİVENİ

Dişli rüzgârlara karşı büyüttüm
Düşman gecenin içinde seni
Bir damlacık aydınlığım
Kalemime kâğıdına şavkı vuran
Avucumda koruduğum bugüne

İBİBİK

Koşuyorum dağların dağların köpüğünde
Kaygan sütünde ormanların
Koşuyorum koşuyorum beyaza doğru
Koşuyorum cam gibi dumanın peşi sıra
Küçükkız köşkünde türküler mavi
İşte atmadan vurduğum ibibik
İşte taş işte yosun işte hokkabaz sağdıç
Koşuyorum seyrek sakallı bulutların
Sırıttıyor yedek beygiri taflanların ardında

Koşuyorum yarınların çağrısına
Bitimine karanlığın

DEĞİRMİ

Ölürse balıkları güneşin
 Susuzluktan dağın ardında
 Düşerse kuluçkaların altına
 Bu ağır bulanık meydanda
 Dişimde denediğim yumurtası kayıkların
 Üşürse denizkızı mağazaları
 Dökerse yaprağını duru su
 Ot bürürse çaydanlığı
 Kâğıt kararır sa yeniden
 Bir rüzgâr eser değirmi
 Kalkar dağlar dağların üstünden
 Evler evlerin üstünden

BAĞIMSIZ

Bütün karanlığı versem size giden geceyi durduramazsınız
Işır odamızın havası kaçır çeşmelerinizden durduramazsınız
Ben denize bakarım sandalca uzaktan
Siz yüzersiniz bir kuş uçar bir gemi geçer durduramazsınız

YAŞADIKÇA

İyi gün gecesiz gün durmadan doğurduğum
Sonrasız aynalara yasladığım merdiven
Çiseliyor üstüme dallarının altında
Ev - sokak - yüz - güneş kırpıntıları

MARTI ÇOCUKLAR SİMİTÇİ

Tentenin üstündeki martı bana bakıyor. Ben martıya bakıyorum. Martı uçtu. Çocuklar gitti. Simitçi gitti. Ben çoktan köşeyi döndüm gidiyorum. Bir zaman ışıldıyor ardımda şimdi, geçmeyen bir zaman, seyrek, iniş yokuş, yitik kervanların toplamı.

KUŞ

1

Bütün insanlar sağ vapurlar dinç evler körpe kadınlar şam-
danlarında incecik

2

Küçük kuş avucuma kon bugünlük yemem seni

YAĞMUR SABAHI

Usulca değiştiniz iki güneş arasında, saçlarınız uzadı, kaşlarınız, kirpikleriniz uzadı. Bu tũytũs ormanında elimi tutmadan zor bulurdunuz yolunuzu. Bereket burada güneş hep böyle parlaktır, kurulu gibi öter kuşlarımız, kadınlarımız ağlaşır, saatte bir on ikiyi çalar eskicilerin kalyonu.

YAVUZ

Bi dolu gözleri havada
Kuşlar geliyor kuşlar denizi yara yara

ÇARŞI GÜLÜ

Uzulca kemirdim avuçların pişmanlığında
 Uçan fistanlarını evlerin
 Ufak tefek akşamların arasında
 Gördüm kısır terazilerin yanı sıra
 Havalara yelken açan Balık-Ağaç'ı
 Ölü kızlarını ölümsüz bayramların

Unutmadım unutamam beyazlığını
 Saçaklardan aktığını daha ılık
 Tabakları kargaların yağmur altında
 Sen patiska önlüklü hafifçe çilli
 Ben ardımda dolaşan çarşıda kayıp
 Uzak bir ağaç gibi dur
 Benzinden kömürden yoksulluktan
 Yangında mavnaların geçtiği yoldan
 Ha yatakta ha duvarda hepsi bir

ÇİÇEKÇİ DÜKKÂNINDA

Ağaç sütüyle besledim onları
Bu boya getirdim
Öksüzlerim benim onlar hısımım
El ederler uzaktan koşuşurlar
Dilsiz kokularla tükenir dünyaları

EVVEL ZAMAN İÇİNDE

Her ağacın arkasından karşıma siz çıktınız
Öylesine çoktunuz ki bunaldım yalnızlıktan
Rüzgârınız esiyordu dağ taş deli gibi
Savruldu kulelere dayadığım merdiven

Her köşe başından karşıma siz çıktınız
Öylesine yoksunuz ki ağladım deliye döndüm
Kanınızla incelen taşlar yüzüyordu
Eski denizleri andıran bulutlarda

Sayısız gitmiştiniz ne yazık
Evvel zaman içinde gibiydiniz
Uzandım yerden usulca aldım gökyüzünü
Siz atmıştınız

KAPI VE ÇOCUK

Yalnız kapılar kalır zavallı kapılar
Yaz günleri gibi açık sonsuzluğa
Bir çocuk durmadan büyür büyür
Yağmurun sildiği kahvelerde

SENİ İNİYORUM

Seni iniyorum Yüksekaldırım'dan
Seni dolaşıyorum insanların içinde
Düşünüyorum düşünmek boş
Seni bakıyorum en iyisi
Seni toriklerin mavisine
Seni sandal
Seni martı
Seni Köprü'nün direkleri
Seni yoksul kişi boynu bükük
Bir kadın geçiyor yanımdan
Bir sen varsın senden öte
Seni geçiyor
Seni gidiyor

YAYLADA

Bizim orda, güneşle aydınlanır ev, başka yağmur bilmeyiz. Güneşle oynar çocuk, başka çember bilmeyiz. Güneşi böler ağaç, güneşi meler koyun, güneşi sürer saban, başka çalgı bilmeyiz. Yaz gelince dişi bulut ışımadan güneşe göçer köylü, başka ölüm bilmeyiz.

BALIKLI

Bu köyde sokakları bile balığa benzetmenin yolunu bulmuşlar. Ergen yastığında balık düşü gören delikanlı “iki adımlık yol” der mi, “iki hamsilik yol” diyecek ister istemez, “köşedeki vatosu geçtin mi karşına çıkan iki torikli ev”.

Bir avuç zeytin aldım, gittim çardağın altına oturdum. Ekmeği şu yana, balıkları bu yana koydum. Rüzgâr mı, ova mı, deniz mi bir şeyler esiyor, morumsu dağlar yüzüyor gökyüzünde. Komşu kızı saçlarını taramasa rüzgâr durur, güneş açar, yavru balıklar çıkar deniz kırlığına.

Domino oynuyorum. Bütün balıkçılar yarım. Bir deniz tarağına kaptıran yarısını soluğu çardağın altında alıyor. Ağzının yarısıyla düşünüyor yerdeki ikiliye avucunda ikili arayan delikanlı.

Deniz kızlarının beşikleri martıların çığlıklarına asılı. Yarı kuş, yarı adam, yarı balık, Balık - Adam - Kuş'lar, kanatlarında ateş almak bilmeyen sokak fenerleri bata çıka dolaşıyorlar üstümüzde.

– Onların işi postacılarla, diyor biri.

Burada pencereler, balık ağları, kediler, zeytin ağaçları, orada kayıkların cam saçlarına takılı salkım saçak deniz canavarları, boncuk boncuk çurçurlar, geceleri sardunyalardan ışığında yüzümüzü doya doya görmek için sokak aralarına kadar sokulan kefallar.

– Oynasana, diyorum, koysana ikilini!

Elleriyle düşünüyor arkadaşım. Belki oynuyor ama rüzgâr-dan seçilmiyor.

KESTANELİK

Aşılmış serüvenlerin sabahında
Çocukluğuma giden kestanelik
Titrer mumlarımın ışığı
Değdikçe eski zaman kuşlarına

GELİNCİK

Susuyorum, siliniyor el ayasından son rüzgârı demiryolunun. Varsın küçülsün parmaklarım, oradan da başlayabilir çekirge. Bir çocuk gülümsüyor, hepimizin en büyüğü, hastaya yaklaşımadan. Her çiçekte mavi boncuk. Hiç doğmamış geyik gibi kuşkulu sevda ekicileri. Bastonlu kadınlar kumsalda, uzun dürbünleri sıyırtan, mavi şalvarlı kıpkırmızı tepeden tırnağa.

TABUTLA KUŞLAR

Tabut doğursa doğurur ama buruşuk
 Yüzer yalnızlığa dikey ırmakta
 Su umut usta başak usta saban
 Bizim için bize doğru bizden yana

İyi gün kattık mayasına biraz mavi
 Avunmak değil bekleyişti bu
 Gözlerimiz iri iri eskilikten
 Saldık kuşları koynumuzdan uçsun diye
 Bizim için bize doğru bizden yana

YAZ PENCERESİ

İçinde yalınayak öksüzleri
Üstünde sıcaklığı diz üstünde bölüşülen somunların
Görür görmemezlikten gelir
Bilir bilmemezlikten gelir
Sevda üçgenlerini havada

KIRLANGIÇ

Ya hep ya hiç
 Biz duralım evler yürüsün
 Denizin boynuzundan sarkan balıkları
 Yollara döşemeli gün batmadan

Ya hep ya hiç
 Yüzünde ölümsüz zencilerin beyazlığı
 Elinde sarmaşığı sevdaların
 Çilesinden arınmış güler yüzlü
 Bir kadın sallanıyor pencerede

Ya hep ya hiç
 Bütün salyangozlar ezik
 Bütün çakıların ağzı kör
 Zarlar çipil sıkıntılı
 Yırtılıyor kancık şarabında topun

Ya hep ya hiç
 Ölmüş kırmızı kutulu kırlangıç
 Şimdi ince açılarda yastığında
 Çocukça parlıyor kanı

Belki de ay doğuyor.

EŞİK

Çocukluğumun güzel günleri büyük bahçeli bir evde geçti. Ellerim, ayaklarımdan uzak alabildiğine, kendi aydınlığında büyür, havada unutulmuş güvercinlerin gölgesi yastığıma düşerdi. Çıl horozum, Karabaş'ım. Varsın gönlümce dönmesin demir tekerlek, kıllı kemiklerin arasında gittikçe çukurlaşan ucuz bir cep beni durmadan doğururdu çocukluğuma. Kaptanın sivri dişleri, üçgen tuğlalar gibi önüme düşen gülüşü. Soluk almadan yaşayan insanlar görürdüm bahçelerde, gözleri dikiş dikmekten delinmiş iri papağanlar, ay ışığından kalma parmaklıkların arkasından bakarlar insana. Fırıldak gibi çevirirdim masanın üstünde kibriti, mayıs güneşinin çalı çırpısı koltuğumda, giderdim dünyaların bahçemizle bitiştiği yere. Günlerce kutularımı aradığım olurdu otların içinde.

– Neden yemek yemiyorsun? diye sorardı annem.

– O çekici aldığı yere koy! diye seslenir Kaptan.

Gülerdim onlara kucağımda taşıdığım pencereden.

GEYİK

Sürür boynuzlarında aydınlığı
Böğürmeden önce
Geyik değil ki yazsın kalem
Yırtsın maviliği

Yelkende çarpan yürekten
Başlar parmakların ucundaki damar
Dolandı mı özsuyu
Kabardı mı yele
Yıkıldı mı aklın kabuk üstü duvarları

GÜZ TÜRKÜSÜ

Bir anahtar geçti elime
 Bütün kilitlere soktum
 Yel değirmenleri buldum uzun saçlı
 Kutularda badem gözlü gemiler

Ayıp kamışların gölgesinde kaygısız
 Kıymık kıymık yondum sessizliği
 Bir türlü erişmedi iki ucu
 Ateşle suda başlayan acının

Ne var ki el mavisinde ölümlü
 Bana ölümsüzlüğü düşündürdü
 Sonra gün doğdu yeniden
 Yapraksız dallara takılı
 Yitik eldivenlerin üstüne

LATİN OZANLARINDAN
ÇEVİRİLER

Birinci Basım: 1963, İstanbul, Çan Yayınları

Latin Ozanlarından Çeviriler Üstüne

Fransa'da, öteki batı memleketlerinde de böyle olsa gerek, Yunan ve Latin şiirlerini çevirileriyle birlikte yan yana basıyorlar. Bir yanda anlamı, bir yanda biçimi buluyorsunuz. O dilleri bilmeseniz de, anlamı biçimin içine oturtmak, bütüne varmak zor olmuyor. Kulaklıkla işitmek, gözlükle görmek gibi bir şey ama, ne de olsa, yalnız çeviriye kalmaktan iyi. Latince bilmediğim için, "Les Belles Lettres" yayınevinin bu çeşit kitaplarından çevirdim bu şiirleri. Yalnız Fransızcalarıyla yetinmedim, anlamı, şiirlerin asıllarından izlemeye çalıştım. Elimden geldiğince, ozanın kullandığı kelimelere de, biçime de bağlı kaldım. Latin ozanlarına vergi, aşırılığa kaçmayan o dengeli, ölçülü deyişe özendim. Onları kendime değil, kendimi onlara benzetmeyi amaç edindim.

Latinler bizim eski aruza benzer bir tartı (vezin) kullanıyorlar. Ben parmak hesabına vurdum çevirilerimi.

Özel adların yazılışı ayrı bir konu. Özel adlardan geçilmiyor Latin şiirinde. Her şiirde en azından bir özel ad. Bunca kent, bunca tanrı adı da cabası. Önce kendi yazılışlarıyla bırakayım, dedim bunları. Sonra caydım. Okuyucu *i* seslisini, kimi zaman *j* ya da *y* sessizi gibi okuyacağını ne bilir? Üstelik *q*, *x* gibi alfabemizde olmayan harfler de var. Uzatmayalım okuduğum gibi yazdım özel adları. Sözceliği, *c*, *q*, *ch* sessizlerini yalnız *k* ile, sessiz *i*'yi *y* ile, *ae* seslisini *e* ile vb. karşıladım. Özel adların ses ve hece olarak çevirilerin içine oturabilmesi için bundan başka türlü de davranamazdım, sanıyorum. Tanrılarla kahramanların adlarını da Latinceleri-

ne göre aktardım. Zeus değil, Yuppiter, Hera değil Yuno, Achilleus değil Akilles dedim.

Kitabımızda dört ozan var. Bunlardan üçü, Katullus, Vergilius, Horatius Latin şiirinin sultanlarıdır. Martialis de öyle. Ama yine de onlardan başka bir adam. Daha üstün değil. Belki onlardan aşağı. Ama daha tatlı, daha cana yakın. İsa'dan sonra I. yüzyılda gelişen gerçekçi akımın en büyük ustası. Yalnız *epigramma*'lar yazıyor. Çoğu zaman pek kısa iğnelemeler bunlar.

Bu çeviriler Latin şiirini tanıtmak amacını gütmmez. Ben bilgin değilim, ozanım. Gönlümün çektiği şiirleri çevirdim Türkçeye. Latin şiirini tanıtmak için hem bu ozanların başka şiirlerini çevirmek, hem de hiç olmazsa Lukullus, Yuvenalis, Persius, Tibullus gibi ozanlardan da örnekler vermek gerekirdi. Ama şiir çevirmek, şiir yazmakla bir. Yoğurdun mayası kimi zaman tutuyor, kimi zaman tutmuyor. Beğeniyorsunuz, seviyorsunuz, çeviriyorsunuz, çeviriniz bir türlü şiir olmuyor. Katullus'dan ve Horatius'dan yaptığım birkaç çeviriyi bu yüzden yırtmak zorunda kaldım.

Bu ozanların en eskisi Katullus'tur. İsa'dan önce 87 yılında doğmuş, İsa'dan önce 47 yılından sonra ölmüş. Hayatıyla ilgili uzun boylu bilgi yok. Daha çok kendi şiirlerinden çıkarıyorlar hayatını. Vergilius, İsa'dan önce 70-19 yılları arasında, Horatius İsa'dan önce 64-8 yılları arasında yaşamış. Martialis ise İsa'dan sonra 43 yılında doğmuş, 104 yılında ölmüş.

Çevirilerin altına çıkmalar yaparak, notlar düşerek okuyucuya bilgi vermek gerekli miydi? Ben gereksiz buldum. Üstelik dizelerimin arasına, dizelere yabancı yıldızlar, sayılar katmak elimden gelmedi. Bir şiir sevicecekse, içinde geçen özel adın nenin nesi olduğu bilinmeden de sevicebilir. Şiir kitabımı bir tarih kitabı kılığına bürümek istemedim. Okuyucu, Eneas destanıyla ilgili, şu birkaç satırı da okursa, bence çevirilerde anlaşılmayan yer kalmaz: 1800-1900 dizelik büyük bir yapıttır bu destan. Troya savaşında, Troya yenilgiye uğrayınca, Eneas, tanrılarını ve arkadaşlarını yanına alır, yeni bir yurt aramaya çıkar. Yuppiter'in karısı ve kardeşi Yuno tanrıça dikilir karşısına. Yuno, Troyalıların, bu arada Eneas'ın can düşmanıdır. Buna karşılık Eneas'ı koruyan tanrılar da var. Yuppiter'le Venüs koruyucuların başında geliyor. Kader tanrıçaları Parkalar da, Roma'nın kade-

rini alınlara çoktan yazmışlardır. Yuno tanrıçanın Troyalılarına, bu arada Eneas'a düşmanlığı şundan: Yuno, Venus, Minerva tanrıçalar arasında düzenlenen güzellik yarışında, Troyalı Paris, Yuno dururken Venus'u güzel seçmiş. Yuno da içerlemiş buna. Bir de Ganimeses hikâyesi var. Ganimeses, Troyalı bir çocuk. Yuppiter bu çocuğu görür, beğenir. O zamana kadar tanrılar sofrasında kadeh dolduran Yuno tanrıçadan olma kızının yerine bu çocuğu geçirir. Yuno bu iki olaydan içlendiği için, o gün bugün Troyalılara düşman.

Destanın başından başlayarak 156 dize çevirdim. Vergilius, söylendiğine göre, önce düzyazı ile yazmış bu destanı, sonradan tartıya vurmuş. Yalnız bu destanda değil, bütün Latin şiirlerinin temelinde düzyazı kuralları yatıyor. Hani, şiir düzyazıya çevrilmez diye bir söz vardır, bu söz Latin şiirlerine uygulanamaz. Bir Latin ozanına, şiiri tanımla deseniz, "Tartıya vurulmuş düzyazıdır." diye cevap verebilir. Bunu bir eksiklik ya da kusur olduğu için değil, belki de bir üstünlük olduğu için belirtiyorum. Düzyazının, tartıya vurulur vurulmaz, bir nitelik değişimine uğrayarak şiir oluvermesi şaşırtıcıdır. Gizlisi saklısı olmayan, gözümüzün önünde geçen bir büyü bu.

Bir nokta daha: Rönesans ve Rönesans sonrası klasik çağ hayranları Yunan ve Latin sanatını duygusal, düşünsel ve biçimsel sınırlarına doğru genişletmişler. Bunu olağan karşılamak gerekir. Ama giderek, Yunan ve Latin sanatına dayandığı söylenen, bu sanata taban tabana aykırı, kuralcı, cansız, gelişme gücünü yitirmiş, tatsız tuzsuz bir sanat anlayışı çıkmış ortaya. Batının yeni sanatçılarını ayaklandıran da işte bu tutum. Yoksa Latin ve Yunan sanatı, bir çekirdek gibi, batılı sanat yemişinin tam ortasında duruyor, her davranış ona göre, ya da ona karşı bir değer kazanıyor.

Ben de Latinler gibi, ses uyumlarıyla yetinerek, çevirilerimde uyak düşürmekten kaçındım. Gelgelelim, Horatius'un, "Beni uyaklı çevir!" der gibi bir hali var. Uyaksız bir şiir, çevrilirken nasıl olur da uyak ister? Batılı Rönesans ozanlarının bize aşıladıkları anlayışın parmağı var bu işte. Ronsard'ı okumamış olsaydım daha rahat çevirirdim Horatius'u, diye düşünüyorum.

Katullus

GECEDEN ÖNCE

Yaşayalım Lesbia'm, sevişelim,
 Metelik vermeden homurtusuna,
 Kıskanç ve suratsız ihtiyarların.
 Batan gün her sabah yeniden doğar;
 Ama bu bizdeki süreksiz ılık
 Bir kere söndü mü ötesi gece;
 Hiç bitmeyen bir gece, tek ve sonsuz,
 Bin kere öp beni, öp, yüz kere öp;
 Bin kere, sonra yüz kere yeniden.
 Bin kere, yüz kere, öp, durmadan öp,
 Şaşırsayısını, şaşırsın Lesbia'm,
 Şaşırsın ki sevdamıza göz değmesin.

(Carmina – 5)

AYAKLANMA

İşte baharla birlikte ılık günler.
 Ilgıt ılgıt esince Zefirus, geçti
 Gün dönümünün öfkesi gökyüzünde.
 Frigya'nın zümrüt gibi ovalarından,
 Bereketli tarlalarından İznik'in,
 Gitmek zamanı gelip çattı Katullus.
 Kaçalım Asya'nın namlı kentlerine!
 Ayaklar bu yeni sevinçle daha dinç,
 Yürek, yollara düşmek için sabırsız.
 Yoldaşlar, güzel dostlarım hoşça kalın!
 Birlikte çıktık bu uzun yolculuğa,
 Artık, evlere ayrı ayrı döneriz.

(Carmina – 46)

KARŞILIKLI

Açıyor ağzını yumuyor gözünü,
Bana demedik laf koymuyor Lesbia.
Ama kör olayım beni sevmiyorsa.
Ne belli mi? Bana bakın anlarsınız.
Ben de ona söylenmedik laf bırakmam.
Ama kör olayım onu sevmiyorsam.

(Carmina – 92)

LESBİA'NIN DÖNÜŞÜ

Umutsuzken, ansızın murada ermek;
 Ne katıksız, ne engin bir sevinçtir o!
 Gözlerim yollarda, özlemler içinde,
 “Gelmez artık, gelmez!” diye düşünürken,
 Şu dönüşün, şu benim oluşun yok mu,
 Bana da o sevinci duyurdu işte!
 Mal, mülk, para hiç kalır bunun yanında.
 En beyaz taşla belirtmeli bu günü.
 Bütün dünyaları bağışladın bana.

(Carmina – 107)

İPOTEK

Sizin, Furius, köydeki küçük ev
Ne poyraz tutar, ne lodos, ne bora;
Hiçbiri kılınıza dokunamaz.
On beş binlik ipotekten korkarım:
Kasıp kavuran, vebalı fırtına.

(Carmina – 26)

TERSİNE DÜNYA

Sıracalı Nonius şimdi büyük adam;
Çalımından geçilmiyor Vatinius'un.
Ne duruyorsun, ölsene be Katullus'um!

(Carmina – 52)

Vergilius

ENEAS DESTANI

Kitap I

Silahlarla bir insanı över bu destan.
 İlkin o gelir İtalya'ya, Lavinyum'a,
 Kaderin Troya'dan kovduğu bu kahraman.
 Amansız Yuno'nun öfkesine uğrar da,
 Bir oyuncak gibi tanrıların elinde,
 Gezer karada ve denizde uzun zaman.
 Neden sonra bir kent kurup tanrılarını
 Taşır ama Latyum'a, o mutlu güne dek
 Rahat yüzü görmez, baş alamaz savaştan.
 Latin soyu ve Albalı babalarımız
 Böyle türer, böyle yükselir yamaçlarda,
 Surları Roma'nın.

Anlat bana ey Musa,
 Söyle, hangi kutsal hakkını çiğnedi de,
 Nasıl bir iç yarası yüzünden, tanrıça,
 Bunca derde soktu bu mübarek adamı?
 Bir tanrıya yakışır mı böylesi öfke?

Surlu çiftçilerin kurduğu savaşsever,
 Eski bir kent vardır, bolluk içinde yüzer:
 Kartaca. Uzaktan İtalya'ya, Tiber'in
 Denize döküldüğü kıyılara bakar.
 Derler ki, Sisam'dan bile üstün tutarmış,
 Kartaca'ya bayılırmış Yuno tanrıça.
 Kaderler karşı gelmezse, ölümsüz ece,
 Uluslar sultanı yapmak ister bu kenti.
 Ama Troyalı kanından günün birinde,
 Yeni bir soy çıkacağını işitmiştir;
 Buyruğunu yürütecek savaşçı bir soy,
 Bir soy ki bu Sur sitesini devirecek,
 Koskoca Libya'yı yerle bir edecektir.

Parka'lar yazmıştır bu alinyazısını.
 Yuno'nun derdi de bu. Troya'da ön safta,
 Sevgili Argos'u uğruna katıldığı
 Kanlı savaşlar, akınlar gelir aklına.
 Eski öfkeler, hınçlar tepreşir içinde:
 Paris'in yargısını nasıl unutmali?
 Güzelliğini o küstahca küçümsemeli!
 İğrenç bir soydur bu. Ya Ganimeses'in
 Kaçırılışı, el üstünde tutuluşu!
 Kızıştıkça kızışır tanrıça, Latyum'a,
 Sokmaz Troyalılarından arta kalanları,
 Sallar durur denizlerde Yunanlılardan,
 Akilles'in kılıcından kurtulanları.
 Onlarsa, kaderin elinde yıllar yılı,
 O kıyı senin, bu kıyı benim, dolaşır.
 Roma ulusunu kurmak, dağlar devirmek
 Kadar zor.

Sicilya gözlerden silinip de,
 Tunç burunlarında köpüklenen tuzlu su,
 Çıkınca gemiler engine pupa yelken,
 Yuno'nun yaraları sızlar yüreğinde:
 "Yenilgi bana yaraşmaz, diye düşünür.
 "Nasıl olur da Troyalı bir kralı, ben
 "Tanrıça, uzaklaştıramam İtalya'dan!
 "Varsın bütün kaderler karşı gelsin buna.
 "Pallas, Yunan donanmasını yakmadı mı?
 "Oileus oğlu Ayaks'ın çılgınlığı
 "Yüzünden onları sulara gömmedi mi?
 "Atıp Yuppiter'in yıldırımını gökten,
 "Savuru savuruvermişti gemileri.
 "Dağlara çıkıyordu, kudurmuştu deniz.
 "Delik deşik, ateş kusan mutsuz Ayaks'ı
 "Dipsiz bir burgahta kısıvrak yakalamış
 "Sivrisine çivilemişti kayaların.
 "Ben ki Yuppiter'in kardeşi, karısıyım
 "Göklerin sultanı, tanrılar ecesiyim

“Baş edemedim bu ulusla bunca yıldır.
 “Kim artık bundan böyle Yuno’ya tapınır,
 “Sunular koyar tapınağına, yakarır?”

Tasalar, üzüntüler içinde tanrıça,
 Boraların, kudurmuş güney yellerinin
 Anayurdu Eolya’ya doğru yolların.
 Koskocaman bir kovukta, kral Eolus,
 Zincirlere vurmuştur, dişli rüzgârlarla
 Işıklı boraları. Onlarsa öfkeden
 Homurdanır, dağı taşı çın çın öttürür.
 Dikilen setlerin önünde ürperirler
 Ve yalçın bir kayanın üstünde Eolus,
 Elinde bir asa, yumuşatır onları,
 Yatıştırır. Yoksa ne yer kalır, ne deniz,
 Ne gökyüzü. Silinip süprülür o hızla.
 İşte bundan çekinerek Yuppiter baba
 Karanlık inlere tıkamış rüzgârları.
 Tutmuş bir de kral oturmuş başlarına.
 Bu kral onun emrinde buyruk yürütür.
 Böyle kurulmuş, böyle gider. Zaman zaman
 Ya toparlar dizginleri ya da bırakır.

Varır gider, Yuno, işte ona yakarır:
 “Aman, der, senin gücün tanrılar babası,
 “Ulusların sultanı Yuppiter’den gelir,
 “Boralarınla, rüzgârlarınla suları
 “Kabartmak da yatıştırmak da elindedir.
 “Düşmanım bir soy, şimdi Tiren denizinde,
 “Yenilmiş ocak tanrılarını, Troya’yı
 “Taşıyorlar İtalya’ya. Zincirlerinden
 “Sal rüzgârlarını, bu donanmayı batır;
 “Yok et, dağıt. Savur ölüleri denize.
 “On dört Nimfa’m var, her biri bir başka güzel
 “İçlerinde Deyopea hepsinden güzel.
 “Onu çözülmez sevgiyle bağlarım sana.
 “Gayrı senin olur hizmetine karşılık.

"Dizinin dibinde yaşar ömrü boyunca,
"Güzel çocuklar doğurur vakti gelince."

Kral Eolus: "Ferman senin, der, tanrıçam,
"Dile benden ne dilersen. Senin sayende
"Elimdeki şu asa, başımdaki şu taç.
"Senin sayende Yuppiter'in yakınlığı,
"Tanrılar şöleninde uzandığım döşek,
"Fırtınaya rüzgâra yürüttüğüm buyruk."

Bunları demesiyle, demir kargısını
İndirmesi bir olur dağın yamacına.
Açılan gedikten rüzgârlar bölük bölük
Atılırlar. Toz duman kesilir yerle gök.
Saldırırlar denize. Tayfunlarla yüklü
Afrikus, Eurus, Notus, koca deryayı
Söküp alırlar, derinlerde yatağından.
İri dalgalarla döverler kıyıları.
Urgan, ıslık çalar, inler; insan, çığırır;
Bir kıyamettir kopar mutsuz gemilerde.
Güneş kara bulutların ardına düşer,
Karanlık bir gece çöreklenir sulara.
Gök gürül gürül gürler. Hava şimşeklerle
Delik deşik. Ölüm insanın yamacında.
Eneas tepeden tırnağa buz kesilir,
Kaldırır yıldızlara doğru ellerini:
"Ne büyük bir mutlulukmuş, diye bağırır,
"Aşılmaz duvarları dibinde Troya'nın
"Ölmek yakınlarının gözleri önünde!
"Peleus oğlunun, bir kargıda Hektor'u
"Bu yavuz yiğiti yere serdiği yerde,
"Koca Serpedon'un tepelendiği yerde,
"Sinois ırmağının sularında, kalkan,
"Tolga ve insan leşi sürüdüğü yerde;
"Sen ey Tideus oğlu, ey Yunan soyunun
"En yiğiti, güzelim Troya ovasında,
"Can verseydim keşke kılıcının altında!"

O bunları haykırırken azgın karayel
 Bütün gücüyle yüklenir yelkenlere,
 Alır dalgaları göklere dek kaldırır.
 Kürekler parçalanır, düşer, burun döner
 Ve gemi dalgalara verir bordasını.
 Yalçın bir dağ gelir birden, tekneye çatar.
 Bu dağ tepesinde havalanırken kimi,
 Kimi bu dağ eteğinde toprağı görür.
 Fıkır fıkır kaynar öfkeden denizle kum.
 Kaptığı gibi Notus üç gemiyi aradan,
 Tutar, su altı kayalarına savurur.
 (Deniz ortasında canavar sırtı gibi

Kabaran bu kayalara kurban masası
 Denir İtalya'da.) Eurus'a gelince,
 O da üç gemi kapar yükselir, yükselir,
 Sallar üçünü de Sirtis'lerin dibine;
 Ya taşlara çalar, ya da kumlara gömer.
 Buna yürek mi, söyleyin, can mı dayanır!
 Oracıkta, Eneas'ın gözü önünde,
 Koca bir dalga yer kıçtan, Likyalılarla
 Er oğlu er Orentes'in bindiğı gemi.
 Kaptan yüzükoyun fırlar, sular üç kere
 Yerinde döndürür, yutuverir tekneyi.
 Silahlar, kalaslar, Troya hazineleri
 Çalkanır şimdi üç beş adamla denizde.
 Ne İlyoneus'un dayanıklı gemisi,
 Ne Akates'in, ne kocamış Aletes'in
 Ne de Abas'ın teknesi dayanır buna.
 Kancık suyla dolar, çöker, dağılır hepsi.

Neptunus duyarmış bu gürültüyü meğer,
 Kabaran denizi, kuduran fırtınayı.
 Kızarmış suların dipte kaynamasına.
 Çıkarır başını dalgaların üstünden,
 Süzer, bir uçtan bir uca, koca deryayı.
 Bir de ne görsün, Eneas'ın donanması
 Paramparça dağılmış, yayılmış sulara.
 Denizle gök arasında ezilmiş gider.
 Yuno tanrıçanın kardeşi anlar işi.
 Bu onun öfkesi, der, bu onun dolabı.
 Zefirus'la Eurus'u çağırır katına:
 "Soyunuzdan mı geliyor, der, bu ataklık?
 "Emrim olmadan nasıl karışır yerle gök?
 "Bu dalgalar böyle nasıl dağ gibi kalkar?
 "İyisi mi yatıştırın suları hemen.
 "Şunu da bilin ki bir daha kolay kolay
 "Kurtaramazsınız elimden yakanızı.
 "Haydi gidin ve söyleyin kralınıza,
 "Korkunç üçlü çatalı bana vermiş kader,
 "Benim buyruğum yürür deryada, denizde.
 "Onun, kovukları, yalçın kayaları var.
 "Oralarda, ülkenizde dolaşsın gezsin,
 "Yellerin, rüzgârların, azgın boraların
 "Zıdanı içinde yürütsün buyruğunu."

Bunları der demez yatıştırır suları,
 Gökteki yığın yığın bulutları kovar.
 Güneşi de yeniden oturtur yerine.
 Kimotoe ile Triton omuz verirler,
 Üçlü çatalıyla alttan dayanır tanrı,
 Kayalardan söküp alırlar gemileri.
 Neptunus onlara Sirtis'leri de açar,
 Tüy gibi tekerleriyle geçip gittiği
 Suları çarşafa çevirir, dümdüz eder.
 Büyük bir ulusun içinde, kimi zaman,
 Bir kargaşa çıkar, soysuzlar ayaklanır.
 Bakarsınız, çılgınlık bürümüş gözleri,
 Taşlar, yanar çıralar uçuyor havada.
 Ama bu sırada, tanrılara saygılı,
 Yurda emeği geçmiş, herkesçe sevilen
 Biri göründü mü azgınlar duruverir;
 Ses kesilir, kulak kabartır kalabalık.
 Tıpkı bunun gibi, sulara gözlerini
 Dikerek, şimdi artık masmavi açılan
 Gökyüzüne atları salınca Neptunus,
 Birden durgunlaşır, süt liman olur deniz.
 Uçup gider iki tekerli arabası.

[illegible]

Horatius

MERSİN

Acem gösterişini sevmem, çocuk;
 İhlamur çelenklerinden hoşlanmam.
 Gel, arama bahçeleri; bize ne
 Mevsim sonu gülünden!

Asmanın altındayım, içiyorum.
 Gel, soframda kadeh dolduran çocuk,
 İkimize de yeter, ağacından
 Koptuğu gibi mersin!

(K,I-XXXVIII)

DİANA'YA ADAK

Doğum sancısı çeken gelinlere
 Üç çağrıda erişen, sağlık veren,
 Kızoğlankız, üç biçimli tanrıça,
 Dağı ve ormanı gözeten ece!

Sana sundum evimi örten çamı;
 Mutluluk da, sağlık da ver ki onu,
 Körpe ve dövüşken erkek domuzun
 Kanıyla sulayalım her yıl sonu.

(K, III-XXII)

ORTASI

Dümeni durmadan engine kırmak da,
 Kuşkudan, kıyı kıyı yol almak da boş.
 Güzeli, Likinius, işin ortası.
 Her kim ki ortadan ayrılmaz, korkmasın,
 Ne komşu çatlatan konaklarda yaşar,
 Ne de odsuz ocaksız, sokağa düşer.

Ulu çamı kollar boranın öfkesi,
 Yüce dağ başlarını bulur yıldırım,
 Yamandır koskoca burçların göçmesi.
 Umutludur yoksulken, yetişkin kişi,
 İşleri tıklarına girince korkar.
 Getiren ve götüren Yuppiter, kışı.

Bugün başın dertteymiş, yarın ne belli!
 Apollo bu, her zaman yayını germez,
 Arada bir, bakarsın, lirini çalar.
 Yürek de, güç de gerek zora gelince;
 Ne var ki, elverişli havada bile,
 Kişinin, yelkeni küçültür, bilgisi.

(K, II-X)

OZANLARIN DESTEĞİ MEKENAS'A

Sen krallar dölündensin, Mekenas;
 Desteğim, şanım, şerefimsin benim.
 Dinle bak: kimi adam yarışmayı,
 Toza toprağa belenmeyi sever;
 Kıvılcımlar savuran tekeriyle
 Kıl kala sıyırtıp sınır taşını,
 Zafere ulaştı mıydı, sonunda,
 Artık tanrılar katındadır yeri.
 Kimi, döneklere sırtını dayar,
 Yükselir durmadan devlet işinde;
 Dokunma, gayrı yağ bağlar yüreği.
 Libya ovasında harman edilen
 Buğdaya, daneye göz diker kimi;
 Yığmak ister tümünü ambarına.
 Kimine tarla kalmış atasından,
 Eker, biçer, aldırılmaz ötesine;
 Ağırılığınca altın versen ona,
 Bir yelkenliyle denize açılmaz.
 Karayel boğuşmaya başladı mı,
 İkarya denizinde dalgalarla,
 Ödü patlar gemide, bezirgânın;
 Evi barkı, köyü gözünde tüter.
 Ama ayak basar basmaz karaya,
 Kalafata çeker tekneyi hemen;
 Parasızlık onca ölümden beter.
 Kimi, şarap içsin suyun başında,
 Kocayemişin dibinde, bütün gün.
 Kiminin çadırlarda geçsin ömrü,
 Dümbelek, boru dinlesin, savaşsın.
 Köpekleri, bir geyik sezinlese,
 Yabandomuzu yırtsa ağlarını,
 Avcı, unuttur taze karısını,
 Kış kıyamette, dağ bayır dolaşır.

Bana gelince, bilge alınları
 Süsleyen yersarmaşığı çelengi
 Tanrılar katına yüceltir beni.
 Serinlikte ağaçların altında,
 Bir yanda nimfa'ların türküleri,
 Bir yanda satirus'ların korosu,
 Şiirin ve ezginin en güzeliyle
 Kurtulurum herkes gibi olmaktan;
 Hele lirik ozanların içinde
 Bir yer de bana verirsen, Mekenas,
 Uçarım, yıldızlara deyer başım.

(K, I-I)

KUINKTIUS HIRPINUS'A

Savaşçı Kantabralıdan sana ne,
İskitten, denizler ötesindeki?
Bildiklerini işlesinler, bırak.
Bırak, dünya dertlerini bir yana,
Değer mi ki!

Geride kaldı gençlik ve tazelik;
Şakaklarımız ağardı, kuruduk.
Hani o yastığa baş koyar koymaz
Gelen uyku? O delice sevdalar
Bitti artık.

Ay böyle kıpkırmızı kalmaz, solar,
Bahar çiçekleri düşer dalından.
Umutlar ardında, insanı tüketen,
Boyumuzdan büyük işler peşinde
Koşmak neden?

Güller takıalım başımıza gel,
Saçımızın aklarına ıtırılar
Sürelim, uzanalım sere serpe,
Şu ulu çamın ya da şu çınarın
Gölgesine,

İçelim vakitken, bırak tasayı.
 Falerna şarabının ateşini
 Kupalarda suyla söndüren çocuk
 Nerede? Kim getirecek Lide'yi,
 Şu yosmayı,

O kenar mahalledeki evinden?
 Söyle ona, saçlarını sıkıca
 Bağlasın. Lakonyalı kızlar gibi
 Topuz yapsın ve fildişi lirini
 Alsın, söyle!

(K, II-XI)

ALINYAZISI

Günahtır alinyazısını kurcalamak,
 Yıldız fallarına güvenmek, Lekonoe;
 Başa ne gelirse katlanmak, en iyisi.
 Kayaları kemiriyor Tiren denizi;
 Belki yeryüzünde bu sonuncu kışımız,
 Belki yaşanacak yıllar var önümüzde;
 Bilgeliği elden komamak, en iyisi.
 Mademki sonumuz ölüm, şarabını süz,
 Uzak umutlara bel bağlamaya gelmez;
 Konuşurken bile ömürden eksiliyor,
 İnan ki gününü gün etmek, en iyisi.

(K, I-XI)

Martialis

ŞİİR KİTAPLARI

Kimi iyi, kimi orta, çoğu da kötü
Şiirlerimin. Elden ne gelir, Avitus?
Başka türlü yazılmıyor kitap dediğin.

(K, I-XVI)

BİZİM AKERRA

Akşamdan kalmış, derlerse inanma!
Bizim Akerra sabaha dek içer.

(K, I-XXVIII)

BİLMEKLE BİLMEMEK

Sabidius'u neden sevmediğimi bilmem.
Bildiğim bir şey vardır: Sabidius'u sevmem.

(K, I-XXXII)

FABULLA

Biliyoruz, Fabulla, biliyoruz:
Güzelsin, gençsin, üstelik paran var.
Ama övünmeye başladın mıydı,
Ne güzelsin, ne gençsin, ne paran var.

(K, I-LXIV)

SUSMUŞ BİR OZANA

Uzun buluyorsun şiirlerimi!
Ya sen, Veloks, hiçbir şey yazmıyorsun,
Bu kadarı da çok kısa, a canım!

(K, I-CX)

SATIP SAVMA

On paraları kalmadı, Regulus.
Hediyelerine geldi sıra.
Alıcı mısın?

(K, VII-XVI)

ASTARI YÜZÜNDEN

Yargıç para ister, avukat para;
İyisi mi, Sekstus, borcunu öde.

(K, II-XIII)

KAPLICADA

O suyu kirletmeye kışın yetmez.
Kafanı daldır, Zoilus, kafanı.

(K, II-XLIII)

LUPERKUS

Sana ne zaman rastlasam, Luperkus:

“Bir çocuk göndereyim, yollayıver

“Şu şiirlerini.” diyorsun. “Korkma,

“Okur, geri gönderirim.” diyorsun.

Bizim ev bir hayli uzak bilirsin,

Üçüncü katta da oturuyoruz,

Gel sen şu çocuğa kıyma, Luperkus!

Hem a canım, kolayı var bu işin:

Argiletum mahallesinden, her gün

Geçiyorsun, nasıl olsa, değil mi?

Sezar Forumu’nun tam karşısında

Bir dükkân göreceksin, kapısında

Sırayla ozan adları yazılı.

Sen beni işte o dükkânda ara!

Atrektus’a (kitapçımızın adı)

Bir şey demene lüzum yok, o bilir,

Ya birinci ya da ikinci gözden

Çeker bir Martialis verir sana,

Al kumaşa sarılı, beş dinara.

“Sen o kadar etmezsin!” diyeceksin.

İnce adamsın doğrusu, Luperkus.

(K, I-CXVIII)

İKİ ADAM

Eskiden yoksuldum, şimdi de yoksulum;
 Para pul arama bende, Kallistratus!
 Ama neydiği belirsiz ve uğursuz
 Bir şövalye yerine de koyma beni.
 Dünyaca bilinir bu şairin adı.
 Nereye gitsem parmakla gösterirler.
 Pek az insan, ancak, ölünce erişir,
 Benim, sağlığımda eriştiğim üne.
 Sana gelince sayın Kallistratus'um:
 Yüz direk üstünde durur senin çatın;
 Kölelik altınları yatar kasanda.
 Siyene'de, Nil boyu, çiftliklerin var.
 Galya'daki Parma kenti, sürü sürü
 Davardan yün yollar, yapağı yollar sana.
 İşte ben, işte sen, işte hikâyemiz!
 Taş çatlasa benim gibi olamazsın,
 Kim istese senin gibi olabilir.

(K, V-XIII)

DOSTLUK

Seni gözüm gibi severim, dersin.
 Kasan tıklım tıklım para doludur,
 Borç isterim sıkışınca, vermezsin.
 Bu ne biçim sevgidir, kuzum Krispus?
 Nil kıyısındaki tarlalarından
 Bakla mı, buğday mı gönderdin, söyle?
 Ya da kışlık urbalar mı yolladın?
 Gümüş yadigârlar mı verdin yoksa?
 Sen bu dünyada bir dostluk bilirsin:
 Yanımda cart cart yellenir durursun.

(K, X-XV)

GÖZE GİRMEK İÇİN

Hep ölmüş ozanları beğenirsin,
 Oversin, Vakerra.
 Beni beğenesin diye, doğrusu,
 Ölemem, Vakerra.

(K, VIII-LXIX)

BİR KEHRİBAR PARÇASINDAKİ ARI İÇİN

Gizlenmiş, parlıyor kehribarda,
 Sanki balındaymış gibi sarı.
 Bu mutlu, bu ölümsüz ölümü
 Kendi seçmiş olmalı bu arı.

(K, IV-XXXII)

EROTİON ADLI KÖLE KIZA AĞIT

Babam Fronton, anam Flakilla! Bu yavrucak,
 Öpüp sevdiğim bu kız sizlere emanet;
 Olur ki korkar koca ağızlı köpekten.
 Karanlık gecesinden öteki dünyanın.
 Beş gün sonra altısını bitirecekti.
 Cıvıl cıvıl oynasın yanı başınızda,
 Adımı söylesin, arada, peltek peltek.
 O körpe kemikleri bürüme, kaba ot!
 Toprak, bütün ağırlığını verme ona!
 O tüy gibiydi, hafifçecikti üstünde.

(K, V-XXXIV)

AUGUSTUS'A DİKİLEN ANIT-KABİR'E KARŞI

Sun, Kallistus, şarap sun, bir, bir daha sun!
Kar serp bardağıma, Alkimus, soğusun!
Kakuleli yağlar sürün saçlarıma,
Alnıma en kırmızı gülleri dizin!
Yaşamayı öğütlüyor Anıt-Kabir;
Diyor ki: "Tanrılar bile ölebilir;
"Tadını çıkarın güzel dünyanızın!"

(K, V-LXIV)

NE ÇIKARDI

Gelmiş geçmiş kadınların en güzeli!
Gelmiş geçmiş kadınların en kötüsü!
Ya daha az güzel, ya daha az kötü
Olsaydın, ne çıkardı sanki, Katulla!

(K, VIII-LIV)

BİR ZAMANLAR

Bir zamanlar, Likoris, senden güzeli yoktu.
Şimdi de Glikere'nin eşi yok güzellikte.
Sen artık onun gibi olamazsın, çaresiz;
Senin gibi olacak o da günün birinde.
Zamanın oynadığı şaşmayan bir oyun bu,
Dün gözümde tüterdin, bugünse aklım onda.

(K, VI-XL)

YOKSUL

Para parayı çeker, Emilianus.
Hep yoksulluk çekersin, şimdi yoksulsan.

(K, V-LXXXI)

YİNE DE

Curnal yaz, kara sür, çanak yala,
Yalan dolan, türlü madrabazlık,
Yine de meteliğe kurşun at.
Beni şaşırtıyorsun, Vakerra!

(K, XI-LXVI)

YUNAN ANTOLOGYASI

Birinci Basım: 1964 , İstanbul, Çan Yayınları

Yunan Antologyası Üstüne

1494 yılında, Floransa'da, Janus Lascaris'ten alınan Yunan Epigrammaları adında bir kitap yayımlandı. 1445'te İstanbul'da doğan Lascaris, İstanbul 1453'de elimize geçince, bu epigrammaları İtalya'ya götürmüştü. Aslında İzmitli Planudes'in 1301 yılının eylülünde tamamladığı aşağı yukarı iki bin dört yüz epigrammalık bir antologya idi bu.

Yunan dünyasında eski bir geçmişi vardır bu çeşit antologyaların. Okuyucu için hazırlanan ilk antologyanın Gadaralı Meleagros'un *Güldeste'si* olduğu anlaşılıyor (İÖ I. yüzyıl başı). İlk dizedeki ilk kelimenin baş harfine göre düzenlenen *Güldeste'de* Arkilokos, Simonides, Safo, Platon gibi eski ozanların yanında otuz yedi yeni ozana yer verilmiştir. Ozanlar, kişiliklerine uygun bir çiçek adıyla *Güldeste'ye* girerler, Meleagros bir başlangıç şiiriyle onları okuyucuya tanıtır.

Batıda Yunan Antologyası adıyla tanınan ve içinde dört bini aşkın epigramma bulunan ünlü yapıtın ilk kaynaklarından biridir Meleagros'un *Güldeste'si*. İsa'dan önce I. yüzyıla İsa'dan sonra XIV. yüzyıl arasında yayımlanan antologyaları sıralayalım burada:

- 1 - Gadaralı Meleagros'un *Güldeste'si*.
- 2 - Filippos'un *Güldeste'si*.
- 3 - Diogenianos'un *Antologya'sı*.
- 4 - Rufinus'un dergisi.
- 5 - Straton'un *Musa'sı*.

6 - Agatias'ın *Kiklos*'u

7 - Eufemias'a sunulan dergi.

8 - Kefalas *Antologya*'sı ile Palatinos *Antologya*'sı.

9 - Planudes'in *Antologya*'sı.

Epigramma nedir, ne demektir? Bugünkü anlamıyla epigramma birkaç dizeyi geçmeyen kısa bir şiir, bir taşlamadır. Bu anlayışa uygun epigrammalara ilkin Latin ozanı Martialis'te rastlanıyor. Epigramma, sözlük anlamıyla, bir şeyin üzerine yazılan yazı demektir. Bu anlam zamanla bronz ya da mermer plakalara kazılan kısa şiirleri kapsamış. Daha sonra, sadece kısa şiirlerle verilen ad olmuş. Demek ki epigramma ilkin bir anıta kazılan yazı, öz deyimiyle yazıttı. Mezar yazıtlarına sadece ölünün adı ve yurdu konurmuş önceleri; anıtlardaki yazıtlara ise, sadece anıtı dikenin, ya da o anıt kimin için dikilmişse onun adı. Bu yazıtlar bir zaman sonra ölçüye vurulmuş. Ölçülü yazıtların, ilkin İonya'da sonra bütün Yunan illerinde, İsa'dan önce VI. yüzyılda yayıldığı görülüyor. Med savaşları (İÖ V. yüzyıl) epigrammaların gelişimini etkilemiş olmalı ki, bu çağda tek tek ya da topluca dikilen mezar taşlarında ve anıtlarda epigrammalara bol rastlanıyor. Zamanın epigramma ustası ise Simonides'tir. Onun ünü bu konuda o kadar yaygındır ki, sonradan bu çağa rastlayan bütün imzasız yazıtlar Simonides'e mal edilmiştir. Bu yüzden, Simonides adını taşıyan ve bugün elimizde bulunan yetmiş seksen epigrammanın tümüyle onun elinden çıktığını söylemek doğru olmaz.

V. yüzyılda bir anıta kazılmak istenen epigrammaların yanı sıra pratik bir amaç güdülmeksizin yazılmış epigrammalara da rastlanıyor. Ama bir çığır olarak epigramma, daha sonra İskenderiye ve dolaylarında gelişmiştir. Bu kenti Büyük İskender, İsa'dan önce 331 yılında kurdu. Sonradan İskender'in imparatorluğu göçünce, generalleri İskenderiye'yi yaşattılar. Ptolemaios'lar gününde burası büyük bir ticaret ve kültür kenti oldu. Büyük kitaplığı dillere destandı. Kallimakos, Teokritos, Aratos gibi epigramma ustaları asıl bu çağda yetişmiştir. Asklepiades, Posidippos, Hedilos'la Kos adasında, Kallimakos'un yolundan yürüyen ozanlarla İskenderiye'de epigramma altın çağına ulaşır. Doğudaki bu gelişmeye karşılık, batıdaki Yunan illerinde de

usta epigrammacıların yetiştiği görülür. Tegealı Anite, Tebaili Perses, Meseneli Alkaios, Sikionlu Mnasalkes, Siraguzalı Teodoridas bunlar arasındadır. İsa'dan önce I. yüzyılın başında Fenike ile Suriye'de epigramma yeni bir çiçeklenme çağına giriyor. Epigrammaların derlenerek antologyalar yapılması bu çağa rastlar.

Yunan Antologyası on altı bölüme ayrılır:

- I - Hristiyanlık epigrammaları.
- II - Zeuksippos yonularının tasviri.
- III - Kizikos yazıtları.
- IV - Meleagros, Filippos ve Agatias'ın başlangıç şiirleri.
- V - Aşk epigrammaları.
- VI - Adak epigrammaları.
- VII - Ölüm epigrammaları.
- VIII - Kapadokyalı Gregorios'un epigrammaları.
- IX - Tasvir epigrammaları.
- X - Yüreklendirme epigrammaları.
- XI - Satirik ve başık epigrammalar.
- XII - Straton'un Musa'sı.
- XIII - Çeşitli ölçülerde parçalar.
- XIV - Problemler, enigmalar, orakulumlar.
- XV - Çeşitli epigrammalar.
- XVI - Palatinos Antologyası'nda yer almayan parçalar.

Okuyacağınız çeviriler, *Yunan Antologyası'nın* V, VII, IX sayılı bölümlerinden seçilmiştir. Bunları, Maurice Rat ile Pierre Waltz'in ve arkadaşlarının Fransızca düzyazı çevirilerinden Türkçeleştirdim.

Yunan adlarının yazılışı okunuşlarına göredir.

Çevirilerin başlarındaki sayılar şiirlerin *Antologya'daki* sayılarıdır. Bilgi için, kitabımızın sonunda bu sayılara göre düzenlenmiş açıklamalara başvurulmalıdır.

Aşk Epigrammaları

4. AFRODİTE'NİN ÖĞRETTİĞİ SEVDA İŞLERİ

Yağ koy kandile, benim dilsiz sırdaşıma
 Ve git! Bir üçüncüyü kaldırmaz sevişme.
 Güzelce kilitle kapımızı, Filenis!
 Haydi Ksanto, kucakla beni yavuklum!
 Ve sen, yüce aşklar için serdiğim döşek,
 Pafos'ta bayramı kutlanan tanrıçadan,
 Varsa bir eksiğin bu işte, öğren şimdi.

Filodemos

11. AFRODİTE'YE YAKARI

Denizdeki mutsuza eriştiğin gibi,
 İyi yürekli tanrıçam, eriş bana da!
 O denizde batmış, ben karada.

Asklepiades

21. MEZAR

"İhtiyarlıyoruz!" demez miydin sana?
 "Yüz göz buruşur, sevişenler ayrılır!"
 Demez miydin? Al işte geldi o günler!
 İşte ağardı saçlarımız, kocadık.
 Nerde ağzının o eski güzelliği!
 Hani türlü diller döken âşıkların?
 Bir mezar gibisin sen artık, bakmadan
 Geçip gidiyoruz, kibirlim, önünden.

Rufinus

81. GÜLCÜ KIZ

Gül mü satıyorsun güzel, kendini mi?
 Yoksa güllerle birlikte kendimi mi?
 Sen güllerden daha güzelsin gülcü kız!

Dionisios

97. ADALETSİZ EROS' A

İkimizi de aşka düşür.
Sana tanrısın derim Eros!
Sen tut beni yak, onu gözet;
İşte bu tanrılığa sığmaz.

Rufinus

119. UYKUSUZLUK

Güzel Gamella olmadı mı koynunda,
Döşğinde bir o yana, bir bu yana,
Sabaha dek kıvranırsın Krinagoras;
Bu sefer de yorgunluktan uyku tutmaz!

Krinagoras

130. GÖZLERİN DİLİ

Nedir bu tasa Filenis? Neden saçların
 Darmadağın, gözlerin yaşlarla buğulu?
 Anlat bana derdini, çareler bulayım;
 El koynunda mı yakaladın yavuklunu?
 Sen istediğin kadar, "hayır!" de, güzelim,
 Gözyaşların söylüyor olanı biteni.

Mekius

131. YANGIN

Bu lir çalış, bu cıvıltı, bu bakış,
 Seni bir gün tutuşturur, kül eder;
 Bakarsın ki ateş bacayı sarmış.
 Şaşarsın: nerede, ne zaman, nasıl?
 İş işten geçtikten sonra anlarsın.

Filodemos

155. İÇ İÇE

Canımın içinde Heliadora;
 Canımın içisin Heliadora;
 Canımın canısın Heliadora!

Meleagros

171. KADEH

Kadeh mutlu, usul usul gülümsüyordu;
 Dudağına değmişti, istekler içinde,
 Kuşlar gibi cıvıldayan Zenofila'nın.
 Dayasa ağzını ağzıma, bir solukta,
 Benim de bütün canımı çekse n'olurdu!

Meleagros

186. GÖZYAŞLARI

Sen istediğin kadar ağla, inanmam
 Gözyaşlarına Filenis!
 Tatalım beni çok sevdiğin doğru;
 Bugün ben, yarın başkası;
 Koynunda kim varsa en çok sevdiğin o!

Posidippos

210. GÜLLER GİBİ

Beni baştan çıkardı arabın kızı;
 Ölüyorum, a dostlar, Didima için!
 Karaysa, ne var sanki, kömür de kara;
 Hele bir kez tutuştur da o zaman gör:
 Yanar durur, ıslıl ıslıl, güller gibi.

Asklepiades

213. GELEN

Gidiyorum, Pitias yalnız değilse;
 Yalnızsa, Zeus aşkına çağır gelsin!
 Aşkla yüreklenmiş, yollara düşmüş, de!
 Sarhoş, mutsuz, bitkin.

Posidippos

252. SIR

Semiramis ecenin surları sanki,
 Seni benden ayıran şu ince fistan.
 Gel atalım urbaları üstümüzden,
 Et ete sarılalım, anadan doğma,
 Kavuşmadık yerimiz kalmasın, güzel!
 Göğsün göğsümde, dudakların ağzımda
 Susalım; sessizlik ve sırdır ötesi.

Mabeyinci Pavlos

258. GEÇKİN SEVGİLİYE

Kurban olsun kızoğlankız tazeliği
Sendeki geçkinliğe güzel Filinna!
İstemem ellenmemiş körpe memeyi,
Bu olgun yemişler benimken koynunda.
Elin baharından güzeldir sende güz,
Sende kış, elin yazından sıcak bana!

Mabeyinci Pavlos

Ölüm Epigrammaları

4. HOMEROS İÇİN

Şurada kıyıda, kayanın üstünde,
 Usta ve bilgin sözcüsü Musa'ların,
 Tanrısız Homeros yatıyor, yabancı.
 Üç karışık toprağına bu adacık,
 Koca ozanı nasıl sığdırmış, deme!
 Delos da avuç içi gibiydi ama,
 Yüce bir tanrıyı basmıştı bağrına.

Mabeyinci Pavlos

6. HOMEROS İÇİN

Şuracıkta, şu dalgaların dövdüğü
 Kumsalın altında yatıyor, yabancı,
 İkinci güneşi Yunan dünyasının,
 Tanrılar sözcüsü, Musa'lar ışığı,
 Erdemli kahramanlara destan düzen,
 Evrenlerin ölümsüz sesi Homeros.

Saydalı Antipatros

8. ORFEUS İÇİN

Hadi çağır bir türkü de dağlar, meşeler,
 Kurt kuş yanına gelsin bakalım;
 Hadi çağır bir türkü de fırtına dursun,
 Azgın deniz yatışsın, kolaysa!
 Orfeus, sonunda sana da oldu olan!
 Az mı gözyaşı döktü Musa'lar,
 Ardından az mı ağladı, dövündü anan!
 Bizlerin evlat acısı hiçmiş!
 Tanrılar bile kuzularını, ölümün,
 Alamazlarmış demek, elinden!

Saydalı Antipatros

66. DİOGENES CEHENNEMİN KAPISINDA KERBEROS'LA KARŞI KARŞIYA

Yırtık bir hırka, bir değnek, bir heybe,
 Yolum buralara düştü sonunda.
 Sen, cehennemin köpeği Kerberos,
 Ben, dünyanın köpeksi filozofu;
 Salla kuyruğunu Diogenes'e.

Onestes

72. TEMİSTOKLES'LE EPİKURUS İÇİN

Kıl kalmıştı, elden gidiyordu;
Bereket sizlere, yetiştiniz.
Uşaklıktan kurtardı biriniz,
Biriniz eşeklikten bu yurdu.

Menandros

80. HALİKARNASSOSLU OZAN HERAKLEİTOS'UN ÖLÜMÜ ÜSTÜNE

Öldüğünü söylediler, Herakleitos,
Tutamadım kendimi ağladım. O güzel
Günler aklıma geldi, konuşa konuşa
Akşamı ettiğimiz, Halikarnassos'ta.
Sen de mi bir avuç toprak oldun sonunda!
Ama şiirlerin yaşıyor, yaşayacak;
Her şeyi, her şeyi dize getiren Hades,
Bak, onların kılına bile dokunamaz.

Kallimakos

173. BAŞIBOŞ SIĞIRLAR

Bir yıldırım, bitti işi Terimakos'un!
 Meşenin dibinde son uykusuna daldı.
 Karlara belenmiş sığırlar, gün batarken,
 Sığırtmaçsız döndüler, dağdan ahırlara.

Diotimos

187. BİR GENÇ KIZ

Kızıoğlankız Melite'nin mezarını,
 Çiçeklerle donattı ihtiyar Niko.
 Beğendin mi şu yaptığın işi, Hades!

Simonides

192. BİR ÇEKİRGE İÇİN

Yatar, dinlerdim, ağaçların gölgesine,
Sarı kanatlarının tatlı ezgisini.
Bereketli evleklere konmak yok artık,
Artık o kanat türküsü bitti çekirge!

Mnasalkes

194. DEMOKRİTOS'UN ÇEKİRGESİ

Yol kıyısındaki şu killi toprakta,
Demokritos'un çekirgesi gömülü.
Zar gibi ne güzel kanatları vardı!
Türküsünü tutturdu mu akşamları,
Bütün ev tatlı bir ezgiyle dolardı.

Mnasalkes

211. BİR KÖPEK

Rüzgâr gibi giden o Maltız köpeği,
 Burada, şu taşın altında, yabancı!
 Bekçisi, can yoldaşı Eumelos'un;
 Boğa, diye çağırdı mı koşar gelir!
 Şimdi karanlık gecesinde Hades'in,
 Issız yollarda yankılanıyor sesi.

Timnes

277. DENİZİN ATTIĞI ÖLÜ

Dalgalar savurmuş, kim bilir kimin nesi!
 Leontikos buldu ölüsünü kumsalda.
 Bu mezarı kazarken kendine ağladı.
 Kolay mı, gece gündüz kuşkuda zavallı:
 Martı gibi denizlerde dolaşır o da.

Kallimakos

317. İNSAN SEVMEYEN TİMÖN'A KÖTÜ GELEN ÖTEKİ DÜNYA

– Söyle Timon, bura mı, yoksa ora mı kötü?

– Bura kötü!

Daha çoksunuz burada çünkü.

Kallimakos

318. İNSAN SEVMEYEN ÖLÜ

Esenleme beni yolcu, yoluna git!

Uzak durman en büyük esenlik bana.

Kallimakos

320. TİMÖN İÇİN

Isırgan otu dört yanıı, devedikenı;
 Var git yoluna yolcu, dalar yaklaşırsan.
 Benim, ta kendisi, insan sevmeyen Timon.
 İçinden geldiğı gibi söv, helal olsun,
 Çekil git yeter ki!

Hegesippos

342. BEKLEYENLER

Öldüm, seni beklerim burada;
 Bir gün sen de beklersin burada.
 Her ölümlü er geç,
 Birini bekleyecek burada.

(?)

447. BOYA BOSA GÖRE MEZAR YAZITI

“Aristeus oğlu Teris, Giritli.”
 Deyip kestim, yine de uzun düştü;
 Öylesine bir bücürdü rahmetli.

Kallimakos

451. ÖLMEYEN İYİ KİŞİLER

İyi kişiler de ölürmüş, deme!
 Akantoslu Dikonos oğlu Saon
 Kutsal bir uykuya dalmış burada.

Kallimakos

453. BABA

Filippos, buraya, gözünün bebeği oğlu,
On iki yaşındaki Nikoteles'i gömdü.

Kallimakos

494. BİR BALIKÇI

Giritli Sodamos denizde boğuldu.
O bir ağ bilirdi, zavallım, bir de su.
İşte böyle, deniz kudurdu mu bir kez,
Gözü yoksul balıkçıyı bile görmez.

(?)

509. İKİ DOST

Bu taşı Glokos dikti,
Dostu, canı ciğeri,
Sinoplu Teognis'e.

Simonides

511. GERİDE KALAN

Megakles'in mezarını her görüşümde,
Katlandığın acılar aklıma gelir de,
Yüreğimin ucu sızlar, mutsuz Kallias!

Kallimakos

519. BİR ÇOCUK

Nasıl bel bağlarsın artık yarına!
 Daha dün bahçede koşup, oynayan
 Karmis'i gömdük bugün ağlayarak.
 Babası Diofon'a oldu olan!

Kallimakos

538. BİR KÖLE

Bir köleydi şuncağız;
 Vadesi geldi, öldü.
 Darius'un dengi oldu.

Anite

Tasvir Epigrammaları

151. KORİNTOS İÇİN

Dorların diyarı Korintos, n'oldu sana!
 N'oldu söyle, dillere destan güzelliğin!
 Hani nerde atalardan kalma zenginlik,
 Sarayların, tanrı evi tapınakların,
 Soyu Sisifos'a dayanan kadınların?
 N'oldu o halk, cıvıl cıvıl binlerce insan!
 Kanlı bir savaştı bu, sel gibi geldi geçti;
 Bir biz kaldık, Nereis'lerle Alkion'lar,
 Gözyaşı dökebilecek sana ardından!

Saydalı Antipatros

338. KEÇİ ÇOBANI DAFNİS

Ağ gerdin dağlara bütün gün, tuzak kurdun;
 Yan geldin yaprakların üstüne uyudun.
 Senin de peşine avcılar düştü, Dafnis!
 Başına sarmaşıklar takınmış Priapos
 Ve Pan daldılar işte yattığın mağaraya.
 Uyan Dafnis, uyan yavrum ele geçmeden.

Siraguzalı Teokritos

421. EGE'NİN ISSIZ ADALARI

Ege'nin çalkantılı sularıyla çevrili,
 Başiboş adalar, mutsuz kara parçaları:
 Sifnos, rüzgârlı Folegandros ve ötekiler;
 Arkada bıraktınız o güzelim günleri.
 İçinizde ilk önce yüzüstü kalan Delos
 Sizleri kaderine ortak etmiş olmalı!

Makedonyalı Antipatros

432. TİRSİS'İN KEÇİSİ

Köpeklerin bir avaza havlaya dursun,
 Bir kurt kaptığı gibi götürdü keçini.
 Küçüktü, oynaktı, güzeldi biliyoruz.
 Gel Tirsis, ağlama iki göz iki çeşme;
 Tüyü bile kalmadı, ağlamak boşuna!

Siraguzalı Teokritos

526. ROMA'NIN BUYRUĞU

Bütün dünya buyruğuna girdi Roma'nın;
 Ne deniz kaldı, ne kara!
 Kapat Zeus, kapılarını Olimpos'un,
 Gökyüzüne geldi sıra!

Alfeios

721. BİR İNEK YONUSU

Boşuna giriyorsun altıma, dana,
 Boşuna böğürüyorsun!
 Yonucu süt vermemiş memelerime!

Saydalı Antipatros

723. MIRON USTANIN İNEK YONUSU

Öyle bir ustalıkla yondun ki beni, Miron,
Otlamaya başlardım tutmasa taşla kurşun!

Saydalı Antipatros

823. PAN TANRI KAVAL ÇALİYOR

Melemesin gebe koyun, sular akmasın!
Çıt çıkmasın kuytu kovuktan!
Halaya kalktı orman ve su Nimfa'ları;
Dağı taşı çın çın öttüren,
Yedi kamışlı kavalını çalıyor Pan.

Platon (?)

Açıklamalar

(Şiirlerin sayılarına göre düzenlenmiştir.)

AŞK EPIGRAMMALARI:

4 – *Filodemos*, Suriye'nin Gadara kentinde doğmuştur (İÖ I. yüzyıl). Kikero zamanında Roma'da yaşamıştır. *Yunan Antologyası*'nda otuz kadar epigramması vardır.

Pafos'ta bayramı kutlanan tanrıça, aşk tanrıçası Afrodit'e'dir. *Pafos*, Kıbrıs'ta bir kent. Adanın üstünde iki Pafos vardı. Eski Pafos İsa'dan önce X. yüzyılda Fenikelilerce kurulmuştu. Kentin kurucuları, Homeros zamanında Astarte'ye büyük bir tapınak yapmışlardı. Yeni Pafos eskisinin on beş kilometre berisinde kurulmuştur. Kurucusunun Arkadyalı Agapenor olduğu söylenir. Yeni Pafos baştan başa tanrıça Afrodit'e'ye adanmıştı.

11 – *Asklepiades*, Samosludur. Meleagros güldestesi ozanlarından. Kallimakos'la aynı yüzyılda yaşamıştır (İÖ III. yüzyıl). Teokritos'un ustasıdır.

Aşk tanrıçası Afrodit'e denizcileri de korurdu. Knidos'da ve Pire'de denizcilerin koruyucusu olarak birer tapınağı vardı. Ozan tanrıçanın bu yanına sesleniyor.

21 – *Rufinus*, Latin adı taşıyan bu Yunan ozanı Samoslu olabilir. İsa'dan sonra ikinci yüzyılın ilk yarısında yaşadığı sanılıyor.

81 – *Dionisios*, Sofist adıyla da anılan bu ozanla ilgili bilgi yoktur. Halikarnassoslu Dionisios'la aynı kişi olabilir.

97 – *Rufinus*, not 21’e bakınız.

Eros, Yunan tanrılarının en eskilerindendir. Bütün varlıkları birleştiren, çiftleştiren odur. Gücü bütün doğaya yayılmıştır. Yaklaştırır, karıştırır, çoğaltır. İnsan, hayvan ve bitki soylarının üremesi onun elindedir. Eros zamanla değişmiş, sadece aşk tanrısı haline gelmiştir. Ozanlara göre Afrodite’nin oğludur. Küçük bir çocuktur ve hiç büyümmez. Afrodite bir gün Temis tanrıçaya oğlu Eros büyümediği için yakınmış, o da bir kardeşi olursa büyüyeceğini söylemiş. Afrodite, Anteros’u doğurmuş o zaman. Anteros, aşkın karşılığı olan aşktır. Ozanlar böylelikle karşılık gören aşkın gelişeceğini anlatmak istemişler.

119 – *Krinagoras*, İsa’dan önce 65 yılında doğmuştur. Bu ozanla ilgili pek bir şey bilinmiyor.

130 – *Mekius*, adına bakılırsa Latin soyundan olması gerekir. Onunla ilgili bilgi yoktur. Filippos’un güldestesinde yer aldığına göre İsa’dan önce I. yüzyılda yaşadığı söylenebilir. *Yunan Antologyası*’nın en iyi ozanlarından.

131 – *Filodemos*, 4 sayılı nota bakınız.

155 – *Meleagros*, Suriye’nin Gadara kentindendir. Bu ince ve zarif ozanın *Antologya*’da pek çok epigramması vardır. İsa’dan önce 130 yılında doğduğu sanılıyor.

171 – *Meleagros*, 155 sayılı nota bakınız.

186 – *Posidippos*, Pella’da doğmuş olabilir. Meleagros’un güldestesinde yer almaktadır. İsa’dan önce III. yüzyılda yaşadığı sanılıyor.

210 – *Asklepiades*, 11 sayılı nota bakınız.

213 – *Posidippos*, 186 sayılı nota bakınız.

Gelen, Pitias’ın âşığıdır. Onun kölesiyle, ya da hizmetçisiyle konuşuyor.

252 – *Mabeyinci Pavlos*, İstanbul’da Justinianus’un sarayında yaşamıştır. Ayasofya Kilisesi üstüne yazılmış iki uzun şiiri vardır. Ozan Agatias’ın dostu idi. Sarayda kralın geleceğini haber verir, böylelikle salondakileri sustururdu. Bu görevinden ötürü Susturucu Pavlos adıyla anılır.

258 – *Mabeyinci Pavlos*, 252 sayılı nota bakınız.

ÖLÜM EPİGRAMMALARI:

4 – *Mabeyinci Pavlos*, 252 sayılı nota bakınız.

Şurada kıyıda, İos adasının sözü ediliyor. Homeros'un İos'da gömülü olduğu söylenir. Ufak bir adadır.

Delos, Siklad adaların en küçüğü. Foibos-Apollon bu adada doğmuştur. Anası Leto oğlunu doğurmak için Delos'a sığınmıştı. O zamanlar ada sular üstünde yüzüyordu. Tanrı Foibos doğunca, Delos hareketsiz kaldı. Ozan, İos'la Delos'u karşılaştırırken Homeros'u tanrılaştırıyor. *Musalar*, Zeus ile Mnemosine'den doğma ölümsüz kızlardır. Hesiodes'e göre dokuz Musa vardır. Kleio, talih; Euterpe, müzik; Taleia, komedya; Melpomene, tragedya; Terpsikore, dans; Erato, lirik şiir; Polimnia, retorik; Urania, astronomi; Kalliope, kahramanlık şiirlerinin Musasıdır. Musaların, öteki tanrılar ve tanrıçalar gibi tapınakları vardı. Şölenlere adları anılar olarak başlanırdı. Parnassos'da, Helikon'da oturlardı.

6 – *Saydalı Antipatros*, İsa'dan önce 180-170 yılları arasında doğmuş, 100'e doğru ölmüştür. Kikero onun överek sözünü eder. Usta ozandır. Eleştirmecilere göre Leonidas'ın etkisindedir.

8 – *Saydalı Antipatros*, 6 sayılı nota bakınız.

Orfeus, kimine göre Trakya kralı Oiagros ile Musa Kalliope'nin, kimine göre tanrı Foibos'la Musa Kleio'nun oğludur. Türkü çağırmakta, kitara çalmakta üstüne yoktu. Bu çalgıyı onun eline tanrı Foibos vermişti. İki tel ekleyerek çalgının tellerini dokuza çıkaran Orfeus sazını öylesine çalardı ki, kurt, kuş, böcek, ağaç onu dinlemeye koşardı. O çaldığı zaman, bütün varlık susardı. Euridike'ye âşıktı. Evlenecekleri gün Euridike ölüverince peşi sıra öteki dünyaya gitti. Tatlı ezgilerle ölüm tanrılarını yumuşattı. Nişanlısının yeryüzüne dönmesine izin verdiler; bir koşulları vardı; yeryüzüne çıkıncaya kadar Euridike'nin yüzüne bakmayacaktı. Orfeus sevgilisiyle dünyamıza doğru yola çıktı. Tam sınıra gelmişlerdi ki tanrılarının koşulunu unuttu, yüzüne baktı nişanlısının. Böylece Euridike'yi görmesiyle yeniden kaybetmesi bir oldu. Sonunda kadınlar onu kıskançlıktan parçaladılar. Başını ırmağa attılar. Orfeus'un kesik başı bile Euridike'nin adını anmaktan geri kalmadı.

66 – *Onestes*, Filippos güldestesi ozanlarındandır. Korintoslu ya da Byzantion'ludur. Augustus'un zamanında yaşamıştır. (İÖ I. yüzyıl sonu.)

Kerberos, üç başlı köpek. Dev Tifon'la canavar Ekidna'dan dünyaya gelmiştir. Yelesi yılanlardan örülmüştü. Kesici kara dişleri vardı. Isırdı mı bu dişler iliğe işler ve zehir akıttırdı. Öteki dünyada Stigos ırmağının kıyısındaki bir mağaraya yılanlarla bağlanmıştı. Cehennemin kapısını bekler, buradan kuş uçurtmazdı. Herakles, Alkestis'i cehennemden çekip çıkardığı zaman onu zincire vurdu.

Köpeksilik, köpeksi filozofların felsefesi. Köpeksi filozoflara eski Yunan'da köpek denirdi.

72 – *Menandros*, Atinalı komedy ozanı (İÖ 340-292). Komedyalarının hemen hepsi kaybolmuştur.

Temistokles, Atinalı devlet adamı ve general. (İÖ 525-460). İlk Med savaşından sonra demokrat partinin lideri olmuştur. Salamis'te Yunan donanmasına o kumanda etti.

Epikurus (İÖ 341-270), Yunan filozofu. Samos'ta doğmuş olabilir. Demokritos'un yolundan yürüdü. Bütün çabalarımızın tat almaya yönelmesini öğütüyordu. Sağtöreye uymak ve bilgi edinmek en büyük tattı onca. Epikurus felsefesi sonradan şehvet düşkünlüğü kılığına girmiştir.

80 – *Kallimakos*, Meleagros güldestesinde yer alan ozanlarındandır. Büyük ün yapmıştır. Çeşitli türlerde şiir yazmışsa da bunların çoğu kaybolmuştur. (İÖ 305-238).

Şiirde adı geçen Herakleitos'u Efesli adaşıyla karıştırmak gerekir. *Yunan Antologyası*'nda ölüm epigrammaları arasındaki 465 sayılı epigramma onundur. Kendisinden başkaca bir yapıt kalmamıştır.

Hades, ölüm tanrısı, öteki dünya ve ölüm anlamındadır.

173 – *Diotimos*, İsa'dan önce III. yüzyılda Adramission'da doğdu. Bugün Edremit'in Kemer köyü vardır burada.

187 – *Simonides*, VI. yüzyıl sonunun ve V. yüzyıl başlangıcının ünlü ozanı. (İÖ 556-466). Meleagros güldestesinde yer alır. İmzasını taşıyan epigrammalardan çoğunun onun olmadığı sanılıyor.

Hades, Zeus'un kardeşidir. Babası Kronos onu parçalamış ve yemişti. Hades'i babasının karnından Zeus çıkardı. Ze-

us'un Titanlarla yaptığı savaşa katıldı. Savaş kazanılınca, payına öteki dünya düştü. Çok çirkin olduğu için kimse onunla evlenmek istemiyordu. Persefone'yi zorla aldı. Buyruğunu yürüttüğü ölümler ülkesi bu dünyadan çok daha kalabalıktır. Karşı durulmamış tek tanrı odur. Yeryüzünde tapınağı yoktur.

192 – *Mnasalkes*, (İÖ II. yüzyıl) Meleagros güldestesinde yer alır.

194 – Üstteki nota bakınız.

211 – *Timnes*, İsa'dan önce II. yüzyılda yaşadığı sanılıyor. Giritli olabilir.

277 – *Kallimakos* için 80 sayılı nota bakınız.

317 – *Kallimakos* için 80 sayılı nota bakınız.

Timon, Atinalı Timon adıyla anılan Yunan filozofu. Yurdunun uğradığı felaketler ve yoksulluk yüzünden insanlardan soğumuştur. Birçok taşlamalara konu olmuştur.

318 – *Kallimakos* için 80 sayılı nota bakınız.

320 – *Hegesippos*, Meleagros güldestesinde yer alan bu ozanla ilgili bilgi yoktur.

Timon için 317 sayılı nota bakınız.

447 – 451 – 453 – *Kallimakos* için 80 sayılı nota bakınız.

509 – *Simonides* için 187 sayılı nota bakınız.

511 – 519 – *Kallimakos* için 80 sayılı nota bakınız.

538 – *Anite*, Meleagros güldestesinde yer alır. Elimizde tek tük dizeleri kalan bu kadın ozanın büyük ünü vardı. Heykeli dikilmiştir. Meleagros, güldestesine onu zambak adıyla alır. Zambak gibi arı ve sade bir deyişi vardır. Antipatros ona "kadın Homeros" diyor.

Darius, ya da Dareios, Dârâ, diye bilinen güçlü kral.

TASVİR EPİGRAMMALARI:

151 – *Saydalı Antipatros*, ölüm epigrammaları bölümündeki 6 sayılı nota bakınız.

Korintos, Yunan tarihinin ünlü kentlerinden. Aynı adı taşıyan yarımadanın üstünde şimdiki Korintos'un yerinde kurulmuştu. İsa'dan önce 1100 yılında Dorların eliyle Argos'un ege-

menliğinden kurtulmuştur. O çağlarda Atina'yı bile titreten savaşlara girişmişti. VIII. ve VII. yüzyıllarda sömürgeleri oldu. 657'den sonra yıldızı söndü, derken Isparta'nın buyruğuna girdi.

Sisifos, Rüzgârlar Tanrısı Eolos'un oğludur. İlias destanına göre bilge ve kurnaz bir insandı. Korintos'u o kurmuştur. Bu kenti büyük bir surla çevirmiş, oradan geçen yolcuları haraca bağlamıştı. Asopos'a, büyük bir para karşılığında, kızını Zeus'un kaçırdığını haber verince, tanrıların babası, ona ölüm tanrısı Tanos'u gönderdi. Sisifos ölüm tanrısını zincire vurdu. Tanos'u zincirlerinden tanrı Ares kurtarır. Sisifos, sonunda, her ölümlü gibi öteki dünyanın yolunu tutarken kendisine ölüm töreni yapılmamasını karısına tembihledi. Öteki dünyaya varınca Hades'ten, ardından ölüm töreni yapmayan karısını cezalandırmak için dünyaya dönmek iznini aldı. Korintos'a geldi ve geri dönmedi. Hermes onu bir daha cehenneme götürünce kötü bir cezaya çarptırıldı. Büyük bir kayayı, durmadan, yokuşa sürmek zorunda bırakıldı. Kaya tepeye varmadan, her seferinde aşağıya düşüyor, bir Erinis, kayayı yeniden yokuşa sürmesi için kamçısıyla aşağıda bekliyordu. Sisifos'un kayası, arkası gelmeyen, boşuna ve yıpratıcı emeğin simgesidir.

Şiirde sözü geçen savaşın Konsül Mummius'un açtığı savaş olması gerekir. İsa'dan önce 146 yılında Mummius Korintos'u yaktı yıktı, taş taş üstünde komadı.

Nereis'ler, ozan Hesiodes'e göre Poseidon'la Tetis'in, başkalarına göre Okyanus'la Toprak'ın kızlarıdır. Elli güzel kızdır bunlar. Yunus balıklarının sırtlarında dolaşırlar. Kimi zaman üç dişli çatal, kimi zaman bir çelenk, kimi zaman bir mercan dalı taşırlar. En çok Korintos sularında yaşamayı severler.

Alkion'lar, deniz kuşlarıdır. Kral Keiks boğulunca karısı Alkion kendini denize atar. Tanrılar bu bağlılığı, ikisini de Alkion haline getirerek mükâfatlandırır. Alkion'lara bir barış ve huzur simgesi gözüyle bakılır.

338 – *Siraguzalı Teokritos*, İsa'dan önce 300-310 yılları arasında doğdu. Yunan ozanlarının en ünlülerindendir. Gençliğinin ilk yıllarını Sicilya'da geçirdi. Yirmi beş yaşlarına doğru Kos adasına geçti. Sonunda İskenderiye'ye yerleşti. Elimizde, öteki yapıtlarından başka, otuz kadar epigramması vardır.

Priapos, kimine göre bir Nimfa'nın, kimine göre Afrodi-te'nin oğludur. Afrodi-te'yi kıskanan Hera, Priapos'un keçi boynuzlu ve keçi kulaklı doğmasını sağladı. Doğar doğmaz anası onu Çanakkale kıyılarına yolladı. Gözü pek, utançsız bir yaşam sürerdi orada. Halk çekinir ve korkardı ondan. Günün birinde bir salgın baş gösterince günah işlediklerini anladılar ve Priapos'a tapmaya başladılar. Priapos, Pan gibi bereket simgesi olarak anılır.

Pan, "Bütün" anlamına gelir. Çeşitli rivayetler vardır bu tanrıyla ilgili. Kimi Zeus'un, kimi Hermes'in oğlu olduğunu, kimi Hava ile bir Nereis'ten, kimi Gök'le Toprak'tan doğduğunu söyler. Pan'ın şaşmayan yanı tarımsal bir karakteri, bir görevi oluşudur. Dağlık Arkadya'da büyük saygı görürdü. Ona bal ve keçi sütü sunmak bir gelenek olmuştu. Adına şenlikler yapılırdı. Belden aşağısı keçi, belden yukarısı insan olarak düşünülürdü. Saçı sakalı birbirine karışmış-tır. Boynuzları ve keçi kulakları vardır. Yedi kamışlı bir kaval çalar, Nimfaları kovalar dağlarda. Çalıların ve kayaların ardına siner, sonra birden avının üstüne atılır. Çil yavrusu gibi dağılır o zaman Nimfalar. Keçileri aştığı da olur.

421 – *Makedonyalı Antipatros*, Makedonyalı I. Filippus'un ya da V. Filippus'un zamanında yaşamış olabilir. Buna göre, doğumu, ya İsa'dan önce IV. yüzyıla, ya da II. yüzyıla rast-lar.

Delos adası için ölüm epigrammaları bölümünün 4 sayı-lı notuna bakınız.

432 – *Teokritos*, bu bölümün 338 sayılı notuna bakınız.

526 – *Alfeios*, Filippus güldestesinde yer alır. Augustus zamanında Roma'da yaşamıştır (İÖ I.yüzyıl).

Olimpos, Zeus, babası Kronos'un yerine geçince, dün-yayı soyu sopu arasında bölüşüp tanrısal düzeni kurdu. Yunanistan'ın en yüksek dağı olan Olimpos'un bulutlarla kaplı tepelerinde, göksel bir sarayda yaşamaya başladı. Bu saraya da Olimpos adı verildi. Olimpos'a bağlı başlıca on iki büyük tanrı vardır.

721 – 723 – *Saydalı Antiparos*, ölüm epigrammaları bölü-münün 6 sayılı notuna bakınız.

Miron usta, İsa'dan önce V. yüzyılda yaşamış ünlü Yunan yonucusu. Çeşitli konulardaki yapıtlarının yanı sıra hayvan yonuları da yapmıştır. Atina'nın en büyük meydanlarından birinde onun bir inek yonusu dururdu. Sonradan Roma'ya getirilen bu inek, İsa'dan sonra 550 yılına kadar orada kalmıştır.

823 – Bu epigrammanın büyük filozof Platon'un kalemin-den çıkmış olması şüphelidir.

Nimfalar, ormanların ve ırmakların alt aşamadan tanrıçaları.

ELLERİ VAR ÖZGÜRLÜĞÜN

Birinci Basım: Mart 1966, İstanbul, de Yayınevi

Elleri Var Özgürlüğün

ELLERİ VAR ÖZGÜRLÜĞÜN

1

Köpürerek koşuyordu atlarımız
Durgun denize doğru.

2

Bu uçuş, güvercindeki,
Özgürlük sevinci mi ne!

3

Öpüşmek yasaktı, bilir misiniz,
Düşünmek yasak,
İşgücünü savunmak yasak!

4

Ürünü ayırmışlar ağacından,
Tutturabildiğine,
Satıyorlar pazarda;
Emeğin dalları kırılmış, yerde.

5

Işık kör edicidir, diyorlar,
 Özgürlük patlayıcı.
 Lambamızı bozan da,
 Özgürlüğe kundak sokan da onlar.

Uzandık mı patlasın istiyorlar,
 Yaktık mı tutuşalım.
 Mayın tarlaları var,
 Karanlıkta duruyor ekmekle su.

6

Elleri var özgürlüğün,
 Gözleri, ayakları;
 Silmek için kanlı teri,
 Bakmak için yarınlara,
 Eşitliğe doğru giden.

7

Ben kafes, sen sarmaşık;
 Dolan dolanabildiğin kadar!

8

Özgürlük sevgisi bu,
 İnsan kapılmayagörsün bir kez;
 Bir urba ki eskimez,
 Bir düş ki gerçekten daha doğru.

9

Yiğit sürücüleri tarihsel akışın,
 İşçiler, evren kovanının arıları;
 Bir kara somunun çevresinde döndükçe
 Dünyamıza özgürlük getiren kardeşler.
 O somunla doğrulur uykusundan akıl,
 Ağarır o somunla bitmeyen gecemiz;
 O güneşle bağımsızlığa erer kişi.

10

Bu umut özgür olmanın kapısı;
 Mutlu günlere insanca aralık.
 Bu sevinç mutlu günlerin ışığı;
 Vurur üstümüze usulca ürkek.

Gel yurdumun insanı görün artık,
 Özgürlüğün kapısında dal gibi;
 Ardında gökyüzü kardeşçe mavi!

Agamemnon

HOMEROS İÇİN

*En azgın denizi konuşuyor Homeros,
Etlerinden arınmış, ne tuhaf, şimdi düz!
Evrensel bir açığa tünemiş, yalınkat;
Görülmemiş mavzerleri umursamadan,
Kutsal dişleriyle, çekirdek içler gibi,
Kelimeyi, tek tek, ayırıp kabuğundan,
Ölümsüz ağacını büyüyor Gece'ye.*

AGAMEMNON I

1

Gemileri sıyırtarak yürüdük, dere içine vardık; birer cıgara sardık eksik ve yamuk parmaklarımızla; tütünle seyrelen zamana çömeldik, taşlara verdik belimizi.

En çabuk eksilme bu! Ya ufalmak azar azar, ya bitmek temelli! Ve sonra yeniden,

Yeniden büyümek, toprağa ve poyraz yeline aykırı! Sincap gibi solumak kuşkuda, en sürekli kuşkuda!

Nemiz varsa dağın ardında. Onlarsa ansızın kalkışında keklğin, kaçarken durup bakışında kertenkelenin, her delikte, her taşın altında.

Kesici, delici ve yakıcı silahlarını çevirmişler üstümüze, uzun gölgeli kargılarıyla korkak, topları, havanları, obüsleri, bazukaları gibi öldürücü.

Büyümez desek de büyürler! Bize benzer yüzleri. Tanrıları var zırhlar içinde... Işıltılı gözleri en korkuncu!

“Suçumuz ne ki! diye sorduk. Ne ki suçumuz, deyin de bilelim!” Biliriz suçlu olmanın yükünü. Belimiz bu taşla iki büklüm, dişlerimiz bu suyla karardı.

Hasta koğuşlarına düşmekse düşelim, hapis damlarında yatmaksa yatalım, ırgat pazarlarında satılalım, sudan ucuz!

Bakalım tel örgüler ardından, akken yoğurt bakracının bezi, ışıkken en büyük Dam, şıpşakçı resim alırken şuna buna!

Kimi gün taşta, kimi gün beton üstünde, bütün kuşlarımız çeker gider, suyumuz tükenir testide akşamüstü;

Bir lokum durur güllü tabakta – Bilinmez ne gibi durur! –, daldaki yemiş emer geceyi bizler için,

Bizler için öyle ya! Agamemnon güler bu işe, Diomedes kılıçlarını kuşanır, ölümsüz destanların konusu olmak için.

Sazları ezerek yürüdük, dere içine vardık; bir cıgara içimiyle belli çağların taşlarına dayadık belimizi.

Biz toprağa çömeliriz – Canım toprak! –, onlarsa ayakta dikilir. Beş parmak bir olmaz! Tanrılardan türemiş onlar, onların konakları şadırvanlı;

Çift anlamlı masalarda oynarlar kanlı pokerlerini, kâğıt düzerler durmadan, kemik fişlerini atarlar sonralara,

Gümüş tastan içerler suyu – Canım su! –, bizlerse avucumuzla. Onların parmakları tırnaksız, bizimkiler kemikli ve işlek,

Kanar ve düşer çürük üvezler gibi, sancır da bütün gece. Kağınlara bineriz uzaklara göçmek için. Gece vakti dağların yolu düz!

Ötse diye bekleriz, seyrek tüylü o evcil kuş; susar amansız, susar uzaktan uzağa dalmızda!

Kesici, delici ve yakıcı silahlarını çevirmişler üstümüze, uzun gölgeli kargılarıyla mutsuz, topları, havanları, obüsleri, bazukaları gibi öldürücü!

Kütükleri budadık, tütünleri tekledik, pamukları çapaladık bakmadan. Bakmamak da olmaz temelli!

Yavrulu geyik gibi karılarımız, burunsuz ve terli; kimi çapada, kimi orakta, ve bir gelincik kanaması ovada içten içe.

Akşam olur, Yıldız doğar hışırtılı, bir titreme alır dağı taşı, davarın yünü gibi ak, anca ona benzer. O “Gel!” dedi mi bırakıp gideceksin, gitmemek olmaz!

Gökkuşakları iki zaman arasında, büyük hortumlar emici, karanlıkla devinen, taşla, toprakla fışkıran gökyüzüne,

Ve donsuz bebeler, kene gibi köy damları, camsız, kiremit-siz, üremez bir dağın yamacında, çaresiz ve kerpiç kendiliğinden.

2

Göğsümüzden vuruyorlardı bizi, deliyorlar kaderi iki meme arasından! Sırtın ve göğsün anlamı birleşir, kanarken et içten içe.

Sırtımızdan vuruyorlardı bizi, iki omuz ortasından! Boynumuzdan çıkar rüzgârla beslenen kargıları, titrer bütün umutlar bir zaman dalında.

Kalçamızdan vuruyorlardı bizi, sidik torbasından! Çatı-şır tunçla kemik, kemik çatlar sonunda insansı bir seslenişle.

Ensemizden vuruyorlardı bizi! Dilimizin kökünü keser kargıları. Ağzımıza dolar dişlerimiz. Isırmak kanlı tuncu damakla!

Çengellere ve iplere çekiyorlardı bizi, yele veriyorlar saçlarımızı, ellenmedik düşler koynumuzda tomur tomur!

Taze mezarlara gömüyorlardı bizi, ölmeden kazdığımız. Ağaçlara, duvarlara diziyorlar, mıhlıyorlar bir vakte, tüfekle!

Onlar kalabalıkça ve Diomedes varsa başlarında, işte bizden de Helenos ve Sarpedon, her türlü savaşta usta.

Sen onlardan yanasın Agamemnon, Priamos ve Hektor bizden yana. Kalabalıkça onlar, puhu gözlü Athena arkaysa onlara, elden ne gelir!

Öldülerse suç kimin! Uzattılsa boyunlarını usulca geceye, yittilerse incecik, yenileri türesin diye,

Dursun diye güllü tabakta lokum, su dilerse denize var-sın, dilerse ovada tükensin diye, türkülerle dürülsün diye günün yelkeni, türkülerle dağın ardında.

3

Kesici, delici ve yakıcı silahlarını çevirmişler üstümüze, türlü hançerle ürkek, kara somunlara sürüyorlardı bizi.

Göçüyorduk şimdilik, sele gidiyorduk, öteye, daha öteye. Bazlama nemize yetmez!

En çabuk eksilme bu! Ufalmak azar azar ve yitmek temelli. Sizler kara tohum dersiniz, bizler Fink.

Daha öteye, diye bağırıyorlar, daha öteye, çaresiz masallara doğru! Dinsel kovuklara büzülsek de daha öteye! Ötelere, eksilmek için.

Koparıp atmak istiyorlarsa, kime ne! Onların konakları şadırvanlı, hapis damları, hasta koğuşlarıyla iç içe.

Maskeler takıyorlardı yüzümüze, acılı ya da gülünç. Aynamız yok ki tanıyalım kendimizi.

Yamalı poturlara, kara çarşaflara itiyorlardı bizi, istasyonlara, meydanlara döküyorlar. Camlardan bakıyorduk kuşkuda, sincap gibi en sürekli kuşkuda.

Bastığımız toprağı siliyorlar altımızdan! Mil çekiyorlar gözümüze! Uzaklara ve öteye! Tellerin ardında her zaman, ya taşta, ya betonda.

Güneşi de götürürler, ağacı da; soyarlar kolumuzdan işgücünü, iterler, iterler öteye; utançsız yaşamak için, seyrelmeye ve eksilmeye doğru.

Oysa biz kurduk zamanı! Zeus tanrı bizi görür, susar bizim için tahtında kaygısız, şimşekten daha çevik, bereketli yağmurdan daha ince.

Biz kurduk zamanı öyle ya! Ektik ve biçtik, belirledik saatlerden geçen kumu sabanla ve orakla; gittikçe derinleşir o kabukta bu ilk çentik.

Baltayı ve ateşi çıkardık deliksiz kayadan. Ceylan sekişli atları kardık en soylu çamurla. Sevgiyi üfledik doğaya.

Yürüdük, yürüdük denizlere doğru, bileidik düşlerdeki tuzla, göksel bakırı engindeki, çağırışı katmak için yakamoza.

Bu yüzden ayrı açar ağaçlarımız; bademle eriğin günü ayrı, bizim günümüz ayrı: üremez bir dağdan yuvarlanır, zamansız,

Yüklenir de zincirine koparmak için, yiter öylece, dağa taş çalınır, köpürür boşuna.

4

Her yol yalnızlığa çıkar böğründe denizin – Canım Deniz! –, dumanlı kubbelere varılır, savaş başlardı birdenbire.

Gün gibi doğardı ölmek inancı, kargıların ucunda ısıltılı, bütün kuşkulara erketelik ederken yiğitlik kanlı meydanda.

Dağ mağaralara siner güpegündüz, ova toplar eteklerine güneşlerini, ağaç pusar, akar giderdi sancı isteksiz, konuşmadan.

Dalga her gün bir daha başlar, hoyrat çalkantısında, sıladaki sabahı ya da akşamı.

Belli ki habersiz bizden mor bulutlarla çiftleşen o aylak, yabancı atlar, ölümsüz atlar, aygırları gökyüzünün.

Eksilmeler ve yitmelerle dolar boşalırdı kargılık, yoklar çoğalır durmadan, ölümü çalar boynuz ve kös.

Ve sivri dilleri kurtların, durgun, kara suları yalayan, geçiren ölümü, cıvık sıvıya doyunca.

Bir heybe atsak omzumuzu, yollara düşsek, şişkin karınlı gemilerin küpeştesine uzansak, çağ dışı.

Koyversek gerilen yayı: boşalsa aydınlık; bıraksak kaldıracı: düşse özlem; İsmaros şarabına katsak zamanı, dursak toprak çanakta,

Dursak, dursak biraz da mutlu şölende, acılı ya da gülünç maskemizi kilimlerin nakışına indirsek gönderinden.

Kesici, delici ve yakıcı silahlarını çevirmişler üstümüze, kara somunlara sürüyorlardı bizi.

Oysa, yemişli büyür Manyok, güzel ağaç, masallardan aşılı, kırmızı ve yeşil, şaşmadan izleyen dört mevsimi.

Kimler yazar alnımıza bu yazıyı, korkulu ve çapraz, boğuk ayrıntısında eciş bücüş, acılı ya da gülünç!

Kaldırsak düşer mi, belirir mi Toprak Yazı, ana yazı, güçlü İambos!

Koparsak, büyük gözlü bademleri budayan, yamuk ve seyrek ellerimizle, koparsak sökölür mü Silahlı Parkalar'ın ördüğü doku!

5

Silahla fışkırıyorduk, yenik; kanla döner bayramın acıkan değirmeni. Bu kelle, bu kuyruk, bu dalak! Böyle buyurmuşsa tanrılar elden ne gelir!

Isınıyorduk dişledikçe; bir sırtlan dilini çıkarıyor, insan diline dikey, durgun, kara suları yalayan, geçiren ölümü, kızıl sıvıya doyunca.

Tarlakuşu aylaklığında yeşilin! Kıs krallara körpe kızları gömdük, dolaylı. Tanrılar, büyük gözlü, boynuzlu tanrılar, altın dişli korsanlarımız.

Bunca yalnızlıkla barışmak içinse, vay bize! Bereket, görünmüyor yangın, büyük küçüğe sinmiş şimdilik, halat merdivenlerimiz sallanıyor boşlukta.

Kirpikli merceklere bakıyoruz, bulanıyor ve kapanıyor bir daha açılmadan, başka sığırlar böğürüyor, kışnıyor başka atlar.

İşiyorlardı sıcak toprağa, insansı bir çömelişle, ürüyorlar kendi bölgelerinde, ağacı ve havayı koklayarak; direniyorlardı yaşamının anlamsız sevincinde;

Yüzümüze bakıyorlar arada bir, toprağı ve denizi bölmeden. Sorumsuz belki de, ama yüce, tıpkı tıpkısına her zaman. O Şey'le bir tuttukları belli bizleri.

Gerilerde bir dengeye tünemişler, çalsak açmıyorlar kapılarını; dışları gibi içleri de: uzun tüylü ve ürkek, bize benzer.

Bu yüzden tanrı bildik onları, öldürdük ve yedik, duy-
mak için neleri, neden bilinmez!

Kan, silahla fışkırırken fışkılı topraktan, koleramızda
ürerken öfke, bir martı tüyü, tek, döne döne düşerken tuzlu
suya.

Büyüyerek büyümeden, en çok ölümleriyle yakın, sı-
kışmış gibi yalnızlığa ilk yazdan geçen yolda, kışıyorlar,
böğürüyorlar ve susuyorlardı en korkuncu.

Çimenli günlere uzanıyorlar, arılı ve güneşli; bir mayıs
kanlarında tam güçle; yeşilin değirmeninde daha yaprak ve
coşku birdenbire.

Savaş prangasında bilekleri; savaş kum, savaş deniz!
Savaşı kararırken ağıl körelmek için.

Kargıyı daldırsak toprağa yeşerir: zor tutmak tunca
bağlı; nice yaprak kısık gözlerinde ovanın, mayısla kamaşmış;

Nice bulut bereketle, nice yağmur taşın üstünde şarıl
şarıl, savaşın ve eksilmenin kaygan elinden boşandıkça, arılı
ve güneşli otları dişleyerek;

Aşar gibi dişilerini daha güçlü silahlarıyla, suyun boşlu-
ğundan geçer gibi dörtnal, yangınla bağlanmış gibi umutsuz,

En yılgın dönemde, başlıyorlardı mayısa ve düştüler mi
tüm düşüyorlar en uzun boyunla, usulca bırakıyorlar başla-
rını ısırganlı yastığına Gece'nin.

Yenik, yenmeden beter, sağ ve total, ölmeden beter, bu-
danmış ya da sökülmüş güçlü topraktan.

Oysa kargıyı daldırsak yeşerir: zor tutmak tunca bağlı;
nice yaprak kısık gözlerinde ovanın mayısla kamaşmış;

İda dağına doğru nice sarı, en sarı çağında, ve yeşilin pe-
rendesinde nice yeşil, en yeşil gününde.

AGAMEMNON II

Gitmek gerekiyordu. Beklemek gerekiyordu. Yollara, taşıtlara, insanlara bakmak gerekiyordu.

Bir bahçe vardı altta, içimizde, sonbahar yelleriyle kavruk, bakımsız, bitli; ağaçları budamak gerekiyordu.

Hendeklerin yamacına çöelmek neye yarar! Bitmeyen bir şey varsa susmak neye yarar, bitmiş gibi!

Susmak gerekiyordu büyük uğultuda, kalkmak, kalkılmaz saatte, kuşların düştüğü saatte;

Konuşmak, düşen kuşları toplamak gerekiyordu. Neden düşüyorlardı sanki geceye kavuşmadan!

Seyrek dişleriyle gülümsüyordu bizimki. Kürtçe konuşuyordu, fısılar gibi, Frikçe konuşuyordu şöyle böyle.

Bir kurt tahtayı kemiriyor, bir bacak uzanıyor yanı başımda, bir el oracıkta hemen.

Bir makas oracıkta; bir peşkir oracıkta hemen; nice niceleri uzakta, çok uzakta.

Boşlukta duruyorlar, anılar gibi; durmadan duruyorlar, kemirmek için bizleri.

Duradursunlar! Kargıyla kılıç oracıkta hemen! Ya bizler! Kimlerin yanı başındayız bizler, kimlere yakın, oracıkta!

Parmaklarım kıpırdıyor kendiliğinden, sol gözüm seyiriyordu. Pürüzlü bir çizgiyi yürüdüm, deniz daha uzak.

Denize varsam bulutlar çıkar karşıma! Çakıllar çitirdar, büyükle genişler yürek!

Martılar, bir gelir bir gider. Uzakla pekleşir dağların ardı ve yıllar dökülür taşlarından.

Sıla, bir gelir bir gider. Gemileşir dört direkli dünya, dört köşeli yaşam. Çözülür çevre: keçi peyniri ve bazlama!

Bir düğüm boğazımda. Sevmek, bir gelir bir gider. Sevme-mekse sevginin araları neye yarar!

Neye yarar bunca özlem, kavuşmak değilse kavuşmak!
Yatmak değilse yatmak ve güzel değilse güzel!

Neye yarar bu kuşku, kuşkların ardında, bu üzüm
gözlü köpek, seyrek tüylü ve hurda!

Sevmek ve özlemek gerekiyordu, sokağa bakmak pen-
cereden, sevgiliye sarılmak, sarılmadan.

İp öylesine üzülmüş ki kopabilir. Kopsa deliye döner ki-
şi, ağlar geceli gündüzlü belki de.

Koparmak ve ağlamak gerekiyordu. Yoksa boşlukta de-
vinmekle bir, yoksa durmakla, olmamakla bir!

Savaşmak gerekiyordu. Kalkmak kalkmadan, yürümek
yürümeden, saldırmak vursun diye.

Vurmak gerekiyordu, vurmamakla bir. Ölmek gereki-
yordu. Ölmek de ölmek gibiyse neye yarar!

Bozmak gerekiyordu bozulmayı. Oturmak gerekiyor-
du yeniden, bazlama yemek, su içmek yeniden,

Durulmak şöyle böyle! Cigara içmek, uyuşan bacağı
uzatmak, hafifçe yana dönmek,

Dizlere dayanmak, doğrulmak yeniden! Doğrulmak, ne
zamana dek! Neden avuçların hışır hışır?

“Bir gelir, bir gider!” diye beklemek gelmeyi, sonra
gelmiş gibi sevinmek, çığırışmak ve gülmek!

Sevinmek ve gülmek gerekiyordu, uçarken dağların do-
ruğunda mor bulutları tanrının.

Zeus tanrı dağlara döker saçlarını ve şimşek tarakla ta-
rar, tarlasını süren köylü gibi.

Büyükle genişler yürek. Büyüğü küçüksüz anlatan bir o
var. İnsana benzer yanıla bir o büyük. Bir o ölümsüz insa-
na benzer yanıla,

Bir gölge kadar usul, bir yılan gibi sinsi. Bellisiz bir za-
mana sıkışmış, yokla var arasında. Bir o insan yanıla sü-
rekli, hiç bitmeyen, başlamayan belki de, kaygısız ve aptal.

Uzanmak ve yatmak gerekiyordu. Kapamak gözleri yuvasında, boşalmak boşalmadan; durmak, durur gibi.

Hangi panayırda gördüm seni? Hangi bahçede buluştuk? Ellerin mi avuçlarımdan bu kayan?

Şalvarın mı düşünmek istediğim, zülüflerin mi saran boy-numu bu korkulu düşte?

Gel, aydınlığımda büyü, büyü sahiden, büyü, büyür gibi,

Benim ol yitmeden, eksilmeyenle benim ol! Yoksa boşlukta devinmekle bir, yoksa durmakla, olmamakla bir.

İnanmak gerekiyordu inanmadan. Sevda bir gelir bir gider. Akşam taşlarına çörmeli,

Yeniden orta parmağa bakmalı, iç çekmeli; sonra söğüt gölgesinde yatmalı şöyle böyle!

Bir değnek yonmalı! İncecik bir dalı yonmak gerekiyor!

Keçilerim iniyor dağ yolundan. Sular karardı, akşam oldu besbelli.

Akşam oldu ya, olmamakla bir! Bir yangın çıksa, bütün doğa tutuşsa, öyle batsa gün.

Ve bu öküz inse dilimden! Belimdeki bu taşı bıraksam usulca,

Yatsam yatar gibi, kalksam ve baksam oralara, kendim gibi yeniden, yeniden.

AGAMEMNON III

1

Bırakılmış yağmurlara karışıyor anılarımız, yeni ırmakları duymadan, kısarken yaprağını şanlı Ağaç, küskün ve göçük;

Yıllar ki tortulu sandığıdır güveylik urbaların ve kamışta süren sudur silisli topraktan engin gökyüzüne,

Yıllardan başka bir göl var, bir su sesi kulak kesilince duyduğumuz, oracıkta ardımızda, bakılınca doğrulmayan hacıyatmaz;

En inatçı dengesinde salınıyor alevini, yankı gibi için için, deniz gibi bulaşıcı ve kararlı;

Turalı ve yazıtlı çeşmeye dönüyoruz, dayıyoruz demir lüleye ağzımızı, azar azar eksilenle.

Barışmaz bir anlamdır o, zaman dışı bir çalgıdan; tanrı değil besbelli!

Unutmalı, çabucak unutmalı! Yeniden savaşa ve kılıca durmalı, büyürken selvimiz uzakta, hep yalnız!

Bir vuruşta kessek dallarını, bütün böcekleri üşer üstümüze göksel yoldan. Bir şey düşer, ağır ve yavaş: akşam ya da sabah; hepsi bir!

Bu sallanış olmasa yürek çatlar! İşte ovadayız yeniden; işte İda, işte Sinois, yedi başlı canavar.

Akhilleus'tur bulan ve oturtan onları; o koyar devri- len başını gövdesine zamanın.

Sen düşmansın ve varsın, Akhilleus! Yasamız seninle belirlenir; sen varsan biz de varız.

Seninle tanımlanır yiğitliğimiz; kalkanız sen kargı olunca, kargıyız kalkana dönünce sen;

Sen bağlarsın tarihsel günlere bizi, sensin bizi birey kılan; seninle susadım ve acıdım, seninle koynuna girdim kara kızın şimdiye dek;

Seninle başlayan ne varsa seninle biter; seninle devinen ne varsa seninle durur. Sen benim başka yüzüm, aydınlığım karanlık gecede;

Sen kılıcı düz tutan susta, başımı çaldığım dalgakıran, aşınca döküldüğüm, köpük köpük!

2

Böyle düşünüyorduk işte, yan yana ayakta, geminin pupasını okşarken Hektor; sıralara giriyoruz, tek tek, zincire benzer, her halkada kapalı, her yalnızlıkta aralık; dirsekler dokunuyor ya yeter bize!

Sürüsel bir mazgaldan bakıyoruz düşmana, tıpkı tıpkısına kuş gibi, susuyoruz ve bağırıyoruz topluca.

Kutucular duruyor en önde, tahta yonucuları, tahtayı yufka gibi açanlar, kapayanlar usulca,

Dayanıksız işleri sevenler, çürümeye bağlananlar yürekten, taşla, demirle kalmasını bilenlerin yanında,

Keserle, bıçkı ile düşünenler, fıçılarla susanlar, tahta bavullar için talaş talaş savuranlar alınyazılarını.

Yan yana diziliyorduk, tek tek, zincire benzer, kopmalarla bağlı, bağlantılarla aralık; dirsekler dokunuyor ya yeter bize!

Borucular da burada! Her türlü sıvıyı ileten, bileşik kaplar yasasını belirleyen, çıkmayı çıkaran ve fışkıran;

Suyla başlıyorlar, gazla uzuyorlar, ince yivlerle bölüyorlar, döküyorlar düşlerini döküyorlar, uzun ve ince.

Optikçiler duruyor arkalarında; büyütece benzer türküleri; saydama dönüyorlar her sorunda; camda uzuyor demirsel savşaları.

Ve tornacılar! Yuvarlayanlar, tığla işleyenler, boşlukları geçirenler iç içe.

Geri geliyordu demir ya da el demire doğru kalıyor, saat gibi işliyor tezgâhları;

Başka şeye dönüyor değişmeyen, yararlı ve korkunç; bademler gibi açıyor açılmamakta direnen;

Dillenecek nerdeyse en büyük susku, öylesine yumuşak ve nemli;

Bir kervan ki çingiraklarıyla iç ezer, her akşam seyrettiğimiz, her akşam bulutların ardında;

Bir kitap ki masada, bardağın yanında hemen, en ölümsüz duruşuyla damalı örtüde.

Sağ başta modelciler: pergellerini biliyorlar, akşamla başkaldıran, akrepçe sarılan zamana;

Dönüyorlar, bir çizgi çekerek kabuğa, dilimli elleriyle sunuyorlar yuvarlak masalara ekşi hiyeroglifi;

Susuz göllere benziyorlar, bütün kurbağalarıyla ölü, sonra sıkışan, sıkışan alabildiğine, susan ve duran cambazca.

“Böyle olsun!” buyuruyorlar. Böyle olmalı bizce de. Hepimiz size bakıyoruz, yüksünmeden. İnsanın Toprak’a benzediği saat bu!

Büyütmek için gelmişiz sanki! Beslemek ve doyurmak, kurt, kuş, ağaç, insan, ne varsa, en büyük ölümle.

3

Bugün ölülerimizi topladık ovoidan. “Tıp!”la durmuşlar en dar basamağında yaşamın, susmuşlar tepeden tırnağa, yer çekimiyle yenik,

Silahtan soyunmakla utançlı; gençler yine şanlı bu aşamada, yaşlılar yine gönülsüz ve bilge, sonbahar yelleriyle savrulmuş gibi dağa taş.

Çoğunun açık gözleri güneşle kör, çatlak dudakları ölümle aralık, işlemez yaraları pıhtılı ve kurtlu, başka yaşamlara otlak.

Küçük demirlerle kocaman ölmüşler! Engin göğre açmışlar avuçlarını, varmışlar çıktıkları yere: toprağa ve suya.

Ateşi özlüyorlar küçülmek için, ya da büyümek için alabil-
diğine, arka olmak için yaşamlara, yaşamazken.

Simgeler ve anlamlar tükenmiş, sonlara ulaşılmış her kol-
dan, güneş ve toprak sonlara, birdenbire;

Sıtmal boşluklara asılmışlar; son lirizma dengesinde, bir
virgül ayırmış onları, sonrasız.

Uçup gitmiş gemileri mavi çavdarında serüvenin, ateş ro-
tasına girmişler kendi bildiklerine, patlamış kara sirkesini ma-
yın, sonsuz arıda.

Saydam keşişlere ütölmüşler, dağılmış azıkları, içkileri acı,
kuru bir peksimet kalmış torbalarında.

Bozulmaz yargıları bozulmuş, şimdi yeniden duruşacak-
lar, yıldızlı cübbesini kuşanacak Zeus yargıç, büyük sultan.

Baba ya da oğul, nişanlı ya da koca, bir yakınlık ki yakın
değil!

Bir sıcaklık ki soğumuş! Bir çıplak ayak kilimlere bağlı anı-
larda, bir başka tutuş sabanı, bir başka büküş cıvatayı.

Bu hasır ondan kalma! Bu acı ondan kalma! Bu mavi tu-
lum, bu kasket, bu oluklu bıçak kimindi onun değilse! Onunsa,
hani nerde!

Nerde Dün? Nerde bir önceki? Hani yıllar süren gün, bölüş-
tüğümüz? Hani o ak mintan, dut dalına vuran alaca güneşte?

Bir buğday tarlası ki biçilmiş, bir dam ki göçük, bir ağaç ki
yalnız düşünceyle bulunur, yaşanır düşünceyle.

Bu yüzden anlatmadık, büyücek anlaşılın diye, kalsın di-
ye kahvede çayla açık, yamalarıyla duvarda, öyle üstünkörü,
yazık!

Kuşla günöbirlik, gökle güler yüzlü, kalaylı güğümde ve
kırık jilette, kaldırımda iki büküm, gezici köftecide ayakta.

Deviniyorlar salınarak, kolayca benziyorlar taşa ve acıya yumuldukları en koyu saatte dağılıyorlar, adalara benzer raflara, irili ufaklı.

Odur pencereden bakan biliyorum, odur dolaşan korkusunda; ellenende o var, kokanda o; onu görüyoruz dışa dönünce ve vapur saçlarını tarayınca yastığına evlerin; seni görüyoruz, görmemek elde değil!

Oysa, sivri de sivrilik de onların; iri kalçalı ne varsa, ne benzemezse, ne hiçse, baştan başa onların.

Çağırıyoruz, durmadan: "Anlamca gel! Bize gel!" En korkunç direnişte en tatsız duruyoruz; gel, bunca çırpınışı durdurmak bir solukta! Gel, umursamaz gibi durmak!

Gel, yavrum; gel, aydınlığım; gel, ağacın en üst dalında sallanan; gel, kulaksız; gel, kör! Gel, bizimki, benim olan!

Benimle birlik gezen, yan yana oturduğumuz, kuyu başında rakı içtiğimiz, güldüğümüz iç içe, bir atın yolcusu, bir ayağın kösteği ve kavalı geyikli dağın!

Gel, uğruna saçlarımı yolduğum, giderken gel! Sonra bakma istersen ama gel! Tuzla başla ki dursun acım!

Gel, gün basarken yavrula! Yorganından çıkar ayaklarını ve yürü! Yürü ki açılsın, ne varsa, bana doğru.

Bir orada bulabilirdik, orada! Bir orada bölünmüyor. Bir şey çatlamalı, ya da düşmeli ki dursun, tutunmak için.

En kanlı yaşları döküyorum. Gel be! Sen, tüm olan, bütün ölüleri ve dirileri kavrayan; sen, tek!

Sen, kırmızı tramvayla geçen, çıldırmanın ve bulmanın zembereğinde gömülü; kuyu çıkırığında gölge ve yeşil!

Sen, her gariplikte omuz başımızda, elsiz ayaksız; sen, mavice ılık; sen yuvarlağı dönen; sen, sıyırtan yüzeyi;

Sen, yok; sen, çırpıntılı; sen, güneşte kuruyan; ak badanalı duvar dibinde ısı; bölen ve bölünen; sözcükten geçen akım, arı şiir.

4

Her dil tükeniyordu sonunda, güneş ve toprak sonlara varılıyor her koldan, tek bir denge kalıyor balıkçıla, son kumsalda, umutla tek ayak.

Bereketle doyuluyor, dokunmadan. N'olur acıkma tükenmese, en mutlu tokluğa acıksa döne döne ve öylece geceye dek,

Geceye dek baksak aynalara, tek ayak! Korkmasak aşktan ve şiirden, soylu hastalıkları sağlığa çevirsek bekleyişin dalında!

Donansak yemişle, kuşansak bütün taşlarını doğanın, çeksek de tükense ağır acıları, iri öküzler gibi! Yüz yüze gelsek: "Kimsin sen!"

"Kimsin kardeşliğinde!" Neden gözleri ayırık, burnu tek! Neden yalnızlığı bunca görkemli ve yavan!

Büyük acıları sürüyorduk, koca öküzler gibi; batan gemilere benziyor güneşimiz, denizlerin ardında.

N'etmeli? Nasıl etmeli? Nasıl bir kükreyişle çıkmalı demir kozadan? Nasıl, nasıl! Dağlar var yüzde yüz dışımızda, ışıklar, kitaplar ama unuttum!

Kudurmakla düz durmak arasında. Düz duruyoruz öylece, tükeniyor cankurtaran düdüğünün sesi.

"Neyi, neden sonra?" diye düşünüyoruz; ölünür ölülerle ve dipdiri dirilerle! Bu hep böyle sürüp gider, korkulur aşktan ve şiirden, soysuz hastalıklar belirir bekleyişin dalında.

Ve son bir hiç demekse, bu işte! Bu işte en büyük anlam, güçlü ölüm, bayrağı gittikçe yücelten yarış doruğa.

YEDİ DAĞIN ARDINDAKİ

1

Bir yıldızla biçilmiş incecik yine, yine sazlarla örtülü, yine en uzak yerinde kandili;

Sarılınca titriyor, resimlere benziyor yine, yine yosuna değmeden basmıyor ayakları;

Yazıları tutuşuyor avucunda açtıkça ellerini, yine yarım yüzüyle koşuyor düşe ve ağlıyor,

Bir ışınlı deliniyor en çabuk yerinden, göksel sofalarda gezinerek topluyor günlük çiçeklerini;

Büyük aynalarda dolaşıyor yine, bulutlara bakıyor ağaçlı yolda, baktıkça kendi oluyor yine;

Yine zamansız türküsüyle başlıyor akşam, başlıyor dalgalı bayraklarla deniz çizgisinde camlar,

İstanbul yine.

>

Sensiz yaşanmıyor, geçilmiyor köprüden. Köprüsüz ve ırmaksız durulmuyor, durulmuyor silahsız.

Sensiz durulmuyor. Aşılmıyor yürüsek, boşalmıyor konuştukça, içmekle tükenmiyor.

Ağrıyor ne varsa senden uzakta, sensiz durulmuyor. Yaşanmıyor gecesiz, gece de gündüz gibi.

Geçilmiyor başlayınca büyük deprem, kanlı meydandan, o solugan atla, topal ve kör.

Gezilmiyor, sensiz yatılmıyor. Sen ki yatay ve dik, uzat bize durmadan, kolayca yat bize!

Uzat bana, yat bana! Barışsın yüzünle yalnızlığım, yedi dağın ardında, büyüsün doyurmadan, vakitsiz.

Vakitsiz doyulmuyor. Sensiz gibi her zaman. Bir yerleri bağırarak en sivri karanlıkta!

Sensiz taşınmıyor, uzarken saçlarının alacakaranlığı, bükülmüyor, bükmeden sevmek istediğim.

Öpülmüyor, sensiz kopuk ne varsa. Sarılmıyor, sensiz kırık ne varsa,

Kocanmıyor, ölünmüyor!

YAKARICILAR

*Danaos'un elli kızı, amcaları Aegyptos'un elli oğ-
luyla evlenmemek için, Mısır'dan kaçarak Argos'a sığı-
nırlar. Argos kralının ve halkının desteği, Aeskhylos'un
YAKARICILAR adlı tragedyasını baştan başa kapla-
yan yakarmalar sonunda elde edilir.*

1

Aynalı gemiler, güneşimiz değdikçe düdük çalan usul
usul, sonra hızlı, sonra birdenbire; Danaos'un kızları onlar!

Yakarı değirmenleri rüzgârda, el değmemiş üçgenleri
öğüten, tümleçsiz, çağrışımsız.

İo ineğin soyu, acı akıtan yataklar denizimize; çalgı çalı-
yorlar yüzleriyle tanrılara, en korkunç resimlerde;

Dürerek bakıyorlar yalnızlığı, borumsu, yine de seçilmi-
yor, bir karaltı, bir kuşku sadece;

Göksel dalgaların köpükleri sıcıyor sorularla açılmış
ellerine.

Evcil mumyalar onlar, raflarda büyüyen, aşkla bilenmiş
yaşamla ortak,

Mısır'dan Argos'a dek, tuzla fosforla canlı, aşmak gü-
cüyle zamanı,

Kusursuz denizinde dizelerin, Phrynikhos'dan, Aeskhy-
los'dan bu yana,

Bizim illere doğru, kıskanç Hera'dan bozkıra doğru;

Aydınlıkta küçülüyor sokuldukça; oysa onlar yine var,
yine bütün, her zaman kızoğlankız!

Danaos'un kızları onlar, dişi ırmaklar, barbar borular güçlü rüzgârlarla çalan,

Elli ak güvercin, özgürlükle kızlığın buluştuğu gökte, en sessiz avluda.

Kumullu toprağından gelmişler Mısır'ın, yakarıyorlar diz üstü. İonya ağzıyla:

"Adını ona veren dokunuş kapadı kaderin çizdiği zamanı: İo doğurdu Epaphos'u.

"Çiçeklerin arasında otlayan anamızın acısını anıyorsak so-yumuzla ilgili kanıtlar göstermek için."

Bir ferman gibiydiler, zaman dışı, acıların avucunda buruş buruş.

Prokne'yi duyduk seslerinde; bülbülün sesi bu, atmacanın önünde.

Nil güneşiyle kararmış yüzlerini tırnaklarıyla yırtıyorlardı, yüreklerini gözyaşlarıyla,

Yas çiçekleri topluyorlar, adlarına çakılı, kısa organlarıyla belli bir yuvarlak çizerek,

Bağırıyorlardı sallayarak dallarını, hışırtılı: "Ey, yönü bilin-meyen rüzgârlar, yol nereye?"

Mutluluğa sarkmış kişilerse kara düşüncelerle ezik, ama sa-bırlı;

Teknesini bırakıyor kadın, malasını duvarcı, kalemini ozan, yakarmak için Danaos'un kızlarıyla birlikte:

"Fırtınayı kaldıran rüzgâr, kıskançlık rüzgârı, yol nereye?

"Bir son ver çaresizliğe, İo ineğin çocukları kalsın kızlıkla-rında,

"Resimlerle büyük, silik ama bütün, eski ama kızoğlankız! Özgürlük kızlığa benzesin yurdumuzda, yöremizde!"

2

“Okuma, gez beni, diyordu ozan, ıştırken kızlığında do-
ğam, soyunurken göz değmemiş bitkilerim özgürlüğünde!

“Gülerken yeşil bana, değerken yalnızlığımıza yalnızlığı-
nız, her duvardan daha dik!”

Ve en korkunç açılmaya uzanıyordu sıra dağlarından,
tutamamak korkusuyla umutlu,

Danaos’un kızlarına engindeki, eskimiş deniz kuşları ya
da ak fenerler,

Eşit değirmenler ekmeği arıtan, tüy gibi hafif, kargı ka-
dar sivri boşluklarında.

Adlarını oturtunca yuvalarına, hemen yerleşiyor, yakar-
maya başlıyorlardı.

Onlarda düşünüyorduk kendimizi, yansımış: gizli bir
yol ölümsüzlüğe dökülmek için.

Duyar gibi, bilir gibi oluyorduk; yitirmek ve bulmak, ol-
mamanın ötesinde.

Büyük ağaç gitmişse suç kimin, yoksa taş birdenbire!

Hevenkler yapıyorduk yankılarından, bezemek için
anıtlarımızı, ansızın bulduğumuz.

Ozanca bir mutluluk bu, en dik duvar, oralara dökül-
mek için.

Oysa ozan en büyük taş aramızda, ne biz oyuz, ne o biz!

Bizim tırtıllarımız, güneşimiz var, dolaşır saçaklarımız-
da, iner duvarlarımızdan uç uca,

Bozuk günlerden kalma korku buzulları, ip gibi, üşüdü-
ğümüz düşündükçe,

Su içmek için kalktığımız geceler, bırakınca düşleri eski
püskü hırkalarda.

“Okuma, bak bana, diyordu ozan, başlarken yalnızlığında gecem, batarken göz değmemiş bitkilerim özgürlüğünde,

“Gülerken yeşil bana, her duvardan daha dik, dönerken ışıltı uzaktan gözlerime!”

Ve en büyük büyümeye uzanıyordu sıradağlarından, bilememek korkusuyla bilinçli.

Danaos’un kızlarına engindeki, küflü yıldızlar gibi parlayan usul usul;

Onlar ki surlarımız zorbalık denizinde, dilemmanın balçığından testimizi yapan el.

Adlarını oturtunca yuvalarına, hemen yerleşiyor, yakarmaya başlıyorlardı:

“Sen ki yaşamla kurarsın dizelerini, güzel ol bize! Sen olsun dedin mi olur ve düşer!

“İstemini anlamak zor, ateşle yazılsan da göğün üstüne; yolların dar, düz gider amaca karanlığın altından!

“Sende her iş kolay ve zahmetsiz, sende eylem büyür kıpırdamadan!

“Çevir gözlerini azgın dalganın döğdüğü susuzluğa, susuzluğunda kalsın kızlığımız!”

3

Günleri var yüzlerinin, saatlerle bölünen, döndükçe eksenlerinde ve çevremizde dolandıkça mevsimleri, bir yılda tamamlanan.

Başı ve sonu vardı sözlerinin; baş sona dönüyor durmadan, kavuşuyor arada bir, sonra yeniden dönmeye başlıyordu.

Sesleri gibi yüzleri de yirmi dört saatinde yakarmanın, telli ve soluklu çalgıların dört mevsiminde. Geceleri ve kışları en korkuncu!

Gözleri de yüzlerine benziyor vurdukça başka günler, başka mevsimler ovalarına; durmadan yeşeriyor, bozarıyor toprakları.

Dünya durmuyor ki! Bulutları, kuşları uçuyor aralıksız, bitkileri büyüyor, taşları dökülüyor döndükçe, döndükçe.

Dönüyorlardı açılırken eksenlerinde; güneşleri var hepsinin çevresinde döndükleri ve kendi güneşlerinde dönen mevsimleri.

Güneş mevsime dönüyor; bir güneş bir mevsim; hem mevsim, hem güneş telaşlı; dönüyorlar durmadan iç içe, iç içe.

Kuş havaya yansıyor, hava kuşa; bulut ağaçtan ağma, ağaç buluttan; gökkuşakları doğuyor tanrısal öfkeleri bilmek için;

Halka başka bir halkayı kavıyor; kavramak da halka; kavraşıyorlar devinerek.

Bu yüzden dökülüyor yapraklarımız, döküldükçe açılıyor, anlatılmaz, bu yüzden, bu yüzden.

Danaos'un kızları onlar, evrenden ağma, günleri, geceleri, dört mevsimleriyle; bir bakıma evren demek!

Durmak istiyorlar besbelli, durmak belki de, kim bilir! Devinirse kıyı ne yapsın ırmaktaki!

Çıma atıyorlar kızlıklarına sallarından, en yufka dallardan çatılmış: bir başka kurnazlık sonsuzluğa dökülmek için.

Ezgilerini yansıtıyorlar karanlık dükkânlarından, camlarla, aynalarla,

Mağaralardan mağaralara göçüyorlar, boynuzlu, güneşli biçimlerin eşliğinde.

Yamaçlara tünemiş anısal kentlere benziyorlardı, gerilere doğru seyreden, dökülen yaklaştıkça, tek tek, sonra biten.

Adlarından gayrı ne varsa çürüyor toprakta. Yeniden çürümek içinse değmez!

Boşalmış şeytan minareleri, hiç iskeletleri onlar, yaklaştıkça öfkeli denizleri duyuran zamana.

Apollodoros bilir onları, elli eşit ad, karmaşık; Hypermnestra en büyük taş aralarında.

Dipsiz küplerini karıyorlar şimdiden, sallayarak yün sarılmış dallarını: bir başka kurnazlık sonsuzluğa dökülmek için.

“Okuma, duy beni, diyordu ozan, dinle beni yalnızlığında, kanatken her açılmam, bulutken aydınlığım, çoğulda birken doğam,

“Danaos’un kızlarını taşıırken gemilerim, yazılırken yazım en saydam duman üstüne;

“Bu yüzden dökülüyor yapraklarımız, döndükçe açılıyor, anlatılmaz, bu yüzden, bu yüzden!

“Çağır kızlığın türküsünü, kısır dulluğa düşmeden önce, aralansın bereketin ve doğurmanın kapısı!

“Gebe kalsın yalnızlığında kızlığımız döndükçe, döndükçe!”

Şiirler

GECE GÜNDÜZ

Nerde, içinde mi oturur sözcüklerin,
 Cebimde gezdirirken düşürdüğüm tanrı?
 Ondan etekleri kaldırıp bakıyorum.
 Bakıyorum bir leke, bir çalgı sadece!
 Ondan çalgılar çalışıyorum gece gündüz.

Bakıyorum, ne yeteri kadar ağacım,
 Ne çakılım, ne insanım yeteri kadar.
 Türlü giysilerle çıplağım, üşüyorum.
 Bakıyorum yalnızım, bir türkü sadece!
 Ondan, ondan işte bu türkü gece gündüz.

YERLE GÖK

Hani gök vardı,
Hani yer vardı,
Hani gökle yer vardı!
Hani nerde herkesin ekmeği?
Hani bir resim sarkardı kirpikten?
Hani ip, hani bıçak,
Hani avuçlar vardı sıcak!

BİR KUŞ

En doğru işlediği zaman, saatlerin:
Akşamüstü; bir kuş kımıldamaz havada.
Şehir boyasını tazeler aynalarda.
Sokak gönlümüzcedir, kusursuz ve tamam.
Susarız, yapayalnız, çay, tütün ve kalem.

FADİK BAŞTIMAR İÇİN

Aşmış, körpe ve kolay, birdenbire,
Çocukluğun bir karış duvarından,
Tomurcuklu bir badem dalı sanki!
Gencecik daha öc alma bilmiyor,
İlk cemre kadar yeni, havadaki.

Her ayrılık döneminde, bir ırmak
Bulur pencerede, yüzer usulca,
Yüzer bana doğru; gelir ve gider.
Getirdiği büyük yalnızlığa denk
Başla yele ve gizli iskeleti.

HER AKŞAM

Biz her akşam döşeklerde sarmaş dolaş,
Başlarımız en ürkek yıldıza yaslı,
Düşlere harcarız bütün paramızı.
O masal her akşam sıyrılır kınından.
Gönlünce, usul usul bitsin diye mum,
Uyur, ölümle açarız aramızı.

Dizilmişiz, sıradayız nasıl olsa.
Agathias ozanın gözdesi Philinna,
Umutsuz öpüşlerle sarar sarmalar,
Gergefinde işlediği yaramızı.
Neden gözlerimiz kurudur, yavuklum,
İçten içe mi erir, biteriz yoksa?

KILIÇ

Ay doğdu karşı dağın ardından,
Bakakaldım elimde aydınlığın kılıcı.

KOYUN

İnsancıl koyun bu, iyimser yaratık;
Yürür, tarihsel dengesinde ovanın.

MURADIYE SULTAN MEZARLIĞI

Şu işte Sultan Murat;
En uysalı kuzularımın.
Kilitleyen kilitlemiş;
Durur aydınlıkta çalan kavala.

Şu Korkut, şu Mustafa,
Şu Cem Sultan;
Hiçe en benzeyeni
Sürüde.

SİZ

Sizinle acıkıyorum, susuyorum;
Siz mi yazdınız bütün kitapları?

Sizden mi yeşil bu ağaç?
Sizden mi yuvarlak bu çakıl?

Sizden mi, sizden mi savrulması güneşin,
Batık, denizin ucunda?

ÖLÜMSÜZ

Eski bir zamana doğru, gerisingeri,
Uçtuklarını devşiren kuş.
Evimizin kapısında
Denizi çalan çingirak.

Merhaba karabaş,
Olmayan köpeğim!

ÜÇ KUŞ

Üç kuş vardı havada, biri uçuyordu.
 Gelen gökyüzüydü dağlardan, sanki geyik!
 Öylesine koşuyordu, öylesine bol.
 Bir kız pencereden bakıyordu; nereye?
 Sular çekiliyordu; aman yaklaşmayın!
 Sonra ekmek, kara ekmek, güzelim ekmek.
 Otlarım kesindi kara dutun altında.

Bir şey vardı o zaman, siz yoktunuz yazık,
 Bir şey, başka bir şey, o yüksekten geçen şey!
 Güneş, güneş gibiydi, korkusuz ve körpe;
 Deniz bildik, her aynadan görünür;
 Elma başka bir elmayı dişleyebilir;
 Karşılıklı el sallasak öpüştü bile;
 İnsan yerle gök arasındaydı, kesindi.

ÜÇÜZLER

1

Aşkta hep, bir tek, gibisiz ve mutlu;
Aşkı söyledik niceden, değiştik.
İlk öpüşlerden yüce ırgatımsın,
Eski çocukluk!

Eski yokluk, taşlarımızca saydam!
Nerde Hıdrellez, hani nerde yağmur?
Ellerimden aksa, yüzümden aksa
Dünkü susuzluk!

2

Sende yitmişlik bezenir özenle;
Bende güz başlar, sararır. Sıcaksın!
Gitme keskin kal, üşüsün çobanlar!

İşte kuşluk vakti, dikenli, yılgın!
Halkımız sensin, sana benzemiş gün.
Bir deniz ver bolca, balıklı, kutsal!

Gitme, gün yüzlüm, seni çelmesin yol!
Kargısız, tek, türlü kitapla tutsak,
İşte bitsin, başlamadan çöküntü!

3

Öfke, öptükten öte yansıyan kuş,
Sonsuzun, aklın eli kızlığında;
Öfke, çalkanmış denizin, bütünlük
Bayrağından sıçrayarak gelen taş;
Öfke, yoksullar dili, bizce üstün;
Öfke, insan öfkesi fakfonunda.

YAĞMUR

1

Neye uzansam soyut bir örümcek
Çıkıyor altından, tombulsu, titrek.
Camlarda yağ kandili kasabalar,
Sabahın gecesinden akşama dek.
Olasılık içinde, hiç olmayan
Bu masalı kimler yazar böyle pis,
Bunca yıldızsız ve ödle!

Durma gel, tanımla beni!
Bu yağmurda taş bile eksik ve az,
Bu yağmurda her bilim ufak tefek.

2

Ölmüş etleri yokluyorum, yoğun;
 Kanlı çengelimi unutmak için.
 En yalnız kamışlardan örülmez mi
 İnce hasırlar? Neden bu yitmişlik?

Mavimsi akan kanında halkımın,
 "Su ver!" den daha yüklü dil bilmeyen
 Bir güneş bitlenir, ilkel; kimdir o?
 Bizi kimler ayırdı, birleşmeden?

Olanları anlamak zorundayız;
 Bir düdük ötse ne demek? Ne demek
 Doğurmayan topraklar? Ben ne demek?
 Ne demek direnme? Kapılar, ölmek?

Yol yol kırbaç yaraları sırtımda,
 İğrenç sancısı böğrümde geçmişin.
 Bu akıl benim büyüttüğüm akıl,
 Erimek ister evrensel doğruda.

Umutla bezenelim, tek yarınlî;
 Kalksın düzlerdeki azılı duman!
 Neyse, çıksın da ortaya görelim,
 Ne demekse yaşam!
 Kolay ve ürkek.

KUŞLAR

Kuşlar en ufak bayraklarıdır aşkın;
Tüyleri dökülür gökten akşamları.
Ansızın yalnızlığa doğru uçarlar,
Mor bulutlar eteğinden akşamları.
Türküleriyle sepetler ördüğümüz,
Kanatlarıyla evler döşediğimiz
Kuşlar geceyi yavrular akşamları.
Bir çocuk usulca güldü mü – Ne güzel! –
Kuşlar ölümsüz gibidir akşamları.
Akşamları onlar daha al ve ıslak,
Susarlar nedense, deriz ki: “İşte yok!”

AZ GELİŞMİŞ

Toplumun az gelişmiş dağları boz,
 Bulutları az gelişmiş, sancılı.
 Eller ayaksız, imgelemsiz, yitik,
 Bitler gelişsin diye az gelişmiş.
 Demir değil, kuşa benziyor uçak;
 Durmuş bakar: "Deh öküzüm yürü!"
 Az gelişmiş gerçeğe dönmüş masal;
 Bir güneş ki yavaş yavaş, tarımsal.

EN DERİN KUTULAR

Saçımız, memesiz bir zamanın başı,
Taradıkça uzar deryalara doğru;
Deniz atlarının apış arasında,
Uskurunda yıldız yüklü kalyonların,
Saçımız: korkusuz ağ, mutsuz takımlar,
En derin kutularda gizlediğimiz.

Topuz yapsak, ay doğar dağın ardından;
Çözsek tel tel, yürek yağmurda ezilir;
Halı etsek de uzatsak altınıza
Ne biçim bir kıyamet kopar kim bilir!

VİRGÜL

Bir virgül dilimin ucunda,
Ezik ve kekremesi,
Her bütüne meydan okuyan!

ŞİİRLER

Ölümsüz köpeklerin kemirdiği,
Yarı-tanrı kemikleri,
Biraz taş, biraz bitki, biraz insan
Şiirlerimiz: çalgılı fosiller,
Tek tük, arık toprağında GECE'nin.

HER ŞİİRİN SONU

.....

Tuzun saat gibi işlediğini duyacaksın,
 Dörtmala kalkan ağaçların uğultusunda.
 Her fiskede çın çın ötecek denizin sırçası,
 Suyun sudan arındığını duyacaksın.
 Aylar bakıldıkça ürer,
 Fırıl fırıl döner ay olmanın sevincinde.
 Bakacaksın bulutların ipi elinde,
 Dağı taşı sensin güden;
 Sensin kum tanesini, bir, bir daha bölen,
 Böldükçe büyüyen yitiren yalnızlığı.
 Açmadan geçeceksin kapılardan,
 İçmeden kanacak susuzluğun.
 Sonsuzluğun boyu bir karıştan
 Üç beş parmak uzun!

ŞİİRLER

Birinci Basım: Aralık 1969, Ankara, Bilgi Yayınevi

AZ GELİŞMİŞ

Metin Eloğlu'ya

Geri kalmak, bilimde, sanatta; yapraksız,
Çiçeksiz bahar gününde; acılı yıldız
Taşımak alında.

Geri kalmak, toprağın düşmesi sabanla;
Çeliği kâğıt gibi doğramak dururken,
Ütölmek zamana.

Geri kalmak, gömülü dinsel kovuklarda,
Eli böğründe, aç açına, sele karşı,
Ele güne karşı.

Geri kalmak, çakaldan korkar gibi korkmak
İnsandan, insanla kardeş olmak dururken,
Yılana sarılmak.

Geri kalmak, bilisiz, bilinçsiz ve bitli,
Sıkışmak yay gibi, karanlık cenderede:
Boşanmak o hızla!

Eski Güneş

I

SONBAHARDA BULUŞMA

Bulut urbalar, toprak galoşlar giydim;
 Sevdalıydım, deliydim; yapraklı yollar
 Geçerek geliyordum sana. İstanbul
 Mevsim sonu ihtiyarlıyor; o sarı
 Kuş ötüyordu bir yerde, hiçbir yerde.
 Sofada minderlere oturuyorduk;
 Eski güneşe doğru oturuyorduk;
 Bizdik pencerede, bizdik gelen geçen;
 Bizdik akşamla çıtırdayan ve susan;
 Susmak rüzgâr çığlığı gibiydi bende;
 Konuştukça bir yaprak dökümü sende.

II

SONBAHARDA AYRILMA

Camlarda birdenbire başlıyordun,
Camlarda bitiyordun birdenbire.
Ayrılığa dönerken etekle baş
Dalların arasında birdenbire,
Sonbaharın bu en kanlı yemişi,
Yokluğun düşüyordu ellerime.
Artık burnumda göz pınarlarının
Kokusu, sıkıntılı ve bulutlu,
Yağmurun inmesini bekleyerek,
Boşluğunda bakmıyordum, ürkek.
Naspoli ağacı var ya, o senin.
On bir vapuru geçiyor, o senin.
Senin ne varsa bir kez sana değen,
Eski sokak, gökyüzü ve fesleğen.

III

SEN VE BAŞKALARI

Bir sen yürürsün sokakta, yürürken;
Oturursun koltuğa, oturunca.
Su, bir senin bardağında en çok su.
Bir senin kolların bileziklidir.
Bir senin ağzın dudaklı ve sıcak.
Bir sen memelisin, ince bellisin.

Başkaları gitmiş olur, gidince;
Bir sen yakınsın uzakta kalınca.

IV

NİSAN BAŞI KIR KAHVESİNDE

Sevgimin arkasına gizleniyorum,
 Sana bakıyorum usulca. Rüzgârın
 Yapraklarıyla oynadığı bir kitap
 Yüzün; denizi veriyor ilk satırda,
 Altını mavi tebeşirle çizdiğin.

Küçük sihirbazım, mıknatısım benim!
 Dolanıyor çevremizde uyduların;
 Masamıza getiriyorsun güneşi,
 Toprağı ve suyu. "Olsun!" dedin, oldu
 Telgraf telleri, bir kuş, topal kedi.

Bense havaya çıkar çıkmaz dağılan,
 Kazı çanakları gibiyim, gereksiz
 Ve suçlu, yeni bir günün yamacında.
 Sevgimin arkasına gizleniyorum;
 İçim dışım, kımıl kımıl hiyeroglif!

V

BAKMAKLA BAKMAMAK

Yüzüne bakmadığım zaman,
Başka gözüm var seni gören.

VI

YAĞMURDAN SONRA

Bir şeyler geziniyor oramda, tembel
Ve keyifli. Sen misin? Güneş mi yoksa?
Yoksa o mu, şu mavi mi engindeki!
İnsanı, kedisi, martısı, balığı,
Deniziyle İstanbul olup savrulan
Nisan mı yoksa!

Böyledir ilkbaharın
Rüzgârları; bulut geçer, yağmur diner,
Yansır ılık ıslak yaprağın üstünde.

VII

İKİMİZ

Türlü aşkla hohladım, sildim,
Pırıl pırıl ettim gecemde
Seni, bakır güğümler gibi;
Güneşler, denizler vuruyor
Göğsüne, bulutlar geçiyor
Alnından şimdi.

VIII

TUTULMA

Başımı çeviriyorum, çözülüyor;
Dönüyorum, sarılıyor; bir yumak mı
Var gizlediğin, Ay mı, Güneş mi yoksa!
Gölgen düşüyor araya, neye baksam,
İsli camlar arkasında, tutuluyor!

IX

SENİNLE SENSİZ

Sen gelince bir mutluluk ülkesiyim,
Cıvıl cıvıl;
Az gelişmiş toplum gibi, sen gidince,
Boynum bükük.

X

GÜLLER

Sen mi o gülleri takındın, Güzel,
Yoksa o güller mi seni takındı!

Rüzgârlı

GÜN USULCA

Gün usulca karardı pencerede,
Gece oldu. Lambaya bakıyordum
Camda, yalnızlığı gördüm derinde.
Baktım ki başıboş bir sokak, mutsuz,
Taş kesilmiş yüzümde, ellerimde.

Vay benim alınyazım, ıssızlığım!

GÜNEŞLER AYLAR

Güneşler, aylar türettim, aşklar doğurdum.
 Kırk yerimden kopuk, kırk yerimden yamalı,
 Savruldu, özlemlere düştüm yaprak gibi.
 Altımda martılar ve deniz, altımda gök,
 Altımda ip, ha koptu ha kopacak, çürük.
 Kadınlar, sokaklar, cenaze alayları
 Yağdı üstüme döşeklerde, çırılçıplak.
 Sevişir gibi havalar, güzel havalar!
 Bulutlara baktım kaykılıp iskemlede.

Boş, boş! Sevgiler ucuz, kitaplar nafile!
 Yel aldı hepsini harmanda birer birer.

GÜNDÜZE GECEYE ÖZLEM

Gitmez bu böyle, bu böyle yürümez! Bir gün
Durulur bu çalkantı, doğarsın güneşe.
Bakarsın gökyüzü eski bir resim gibi
Pencerede yeniden ve kitap masada,
Tasaların, kaygıların yunmuş, arınmış,
Peşkirin, çarşafın, gömleğin yanı sıra
Uçuşuyor çırpına çırpına rüzgârda.
Nerdesin alın teriyle gülen aydınlık,
Nerdesin güzel kokularla dolu gece!

BAŞKA BİRİ

Ölü bir kente sürülmüş, tutuk.
Sinsi bir sokakta tek başına.
Sorumsuz bir denizde gülümser.
Bencil renklerden uzak, benekli.
Külü eşildi mi ıslıl ıslıl.
Her türlü sevgide yaprak veren.
Dağıtmadan, bölüşmeden yana.
Özgürlükten, yoksullardan yana.
Başka biri durmadan ve kendi.

ŞEMSIYE

Şemsiyemin altında yürüyordum.
Yağmur bardaklardan boşanıyordu.
İki yanımdan seller akıyordu.
Aklımda aydınlık, güneşli günler,
Umutlar, özlemler, aşklar, denizler,
Yürüyordum şemsiyemin altında.
Mavi bir gök şemsiyemin altında.

AYLA GEZİNTİ

Ağaçlar ki atlar gibi ayaküstü
Uyurlar, başlarında düş torbaları,
Dalgın, el ele geçiyorduk uykulu
Ağaçları. Bulutları geçiyorduk,
O yerde ben gökte, el ele, göz göze,
Ağır ağır kayıp giden bulutları.
Döküyordu akçıl, gümrah saçlarını
Denize, o yerde ben gökte, el ele;
İçiyordum yıldızlı, gecesel sütü
Dudaktan, omuzdan, en yüksek memeden.

KEDİLİ GECE

Gece on ikide bahçeye çıktım;
 Kedi de arkamdan bahçeye çıktı.
 Deniz çarşaf gibiydi, anlatılmaz,
 Yıldızlar kedinin gözleri gibi.
 Kara dut oracıkta duruyordu,
 Gölgesiz, ürkek, hemen oracıkta;
 Kedi üstünden bana bakıyordu.
 Sizleri düşündüm, acımsı, buruk.
 Kuşlar öttü, vapurlar düdük çaldı.
 Yoksa bana mı öyle geldi!

GÜN DOĞUYOR

Bir karga ölüsü gibi kanadından
Dallara takılmış, dönüyor değirmen.
İniyor kınalı koyunlar sürüsü,
İniyor gün ışığı dağdan ovaya.

Ve dağların doruğunda Güneş-Çoban!

ELMA

Ben bu kentin ta uzaktan görüneni,
 Dile düşmüşü, hesapsız kitapsızı,
 Eski bir resimde yaşıyorum, silik.
 Ağ gibi gerdim günümü pencereye,
 Kadınlar, çocuklar, topal dilenciler,
 Saksâğanlar, köpekler, tekir kediler,
 Biraz ağaç, biraz ışık, biraz yosun,
 Bakarsın düşü düşüverir içine.
 Bakarsın kapı çalınır biri gelir,
 Elimdeki elmayı yer!

ŞİİR İÇİN

Yıldızlar köye inince kurtlar gibi,
Ağılına koydum davarı, ineği.
Bugün bir buğday tanesi, yarın bir kuş
Kanadı, ırk beni en kutsal sabırla,
Künyem, kafakâğıdım, kaburgam dölü!
Gülüşünün otlarını biçtiğimsin,
Otların gülüşüne yavrula beni!

GELEN

Kasabayla geliyordu ansızın, serçe
 Parmağında bir köy, cebinde birkaç yıldız.
 Kedimsi vavlar sarkıyordu heybesinden,
 Lamelifler, tesbihler, acı zerdaliler.
 Elleri gıcırdıyordu kağnılar gibi,
 Ayakları ilk gecede, bitleri kansız.
 Orda, azılı uykulara zincirlenmiş
 Susuz tarla ve kandil gibi tüten öküz;
 Burda, sinek bulutları, yırtık anılar,
 Kırık lokum tabakları, oynak türküler;
 İri lokmalarla şişiyordu avurdu.
 Eski bir çağ kalıntısında yalınayak,
 Kılsız, yaşlı keçisiyle burun buruna,
 Düşünmüyor, çiğniyordu. Sevilse güler,
 Budansa yaprakla donanır baştan başa,
 Taransa denizleri örter, saçları gür.
 Turna avlıyordum elimle, sıkıntıdan.
 Sarı üçgeninden sökmek için yüzünü,
 Kerpiçleri devirdim en zorlu depremle.
 Çarpık, isli duvarları çıktı karşıma,
 Güneşte çömeldiğimiz, işediğimiz,
 Resim aldırduğumuz, dizilip önüne.

İSLİ ALINYAZIMIZ

İsli alinyazımızı okuruz, kanlı
 Çıranın ışığında. Yalazın baltası
 İkiye bölerken yüzümüzü, bir kuşku
 Devirir çarpık duvarları üstümüze.
 Döşegin sülükleri bekler gecemizi.

Güneş karaya çalar ovamızda. Yıldız,
 Kervan kırar, bel бүker. Koca toprak susuz!
 İki kavak sallanır orda, mapusane
 Kapısında. Yeşil çayır oynarız bozda,
 Ulu ağaç gözlerimiz çorak uykumuzda.

Bütün umudumuz masaldadır ve tuzda.
 Un yok ki yoğursun ince bilekli kızlar!
 Yalın testi, çıplak zeytin, kuru bazlama.
 Tanyeri değirmeni kızarır usulca,
 Yağar gökten damlara buğday, çavdar, arpa.

Kara kent, kara don! Al giyen beri gelsin!
 Beri gelsin avcıların vurduğu geyik!
 Beri gelsin yoksula büyüyen Köroğlu,
 İnci ağlayan sultan kızı kitaplarda!
 Bak Güneş, mavi gözlerinle bize doğru!

GECELER

Bağladı geceler yeniden yolumuzu,
Hasret koma, aydınlığa çıkar bizi!
Şarap rengi denizleri anlat bize,
Deniz gibi ovaları anlat bize,
Boşansın gürül gürül kentin üstüne,
Gözlere söylediğin ılık destanı,
Güneş Baba, gökyüzünün Homeros'u!

BOL GİYSİLER

Daracık kovuklardan engin boşluklara
Uzaniyorduk. Büyük adam giysileri
Gibi boldu çocukların üstüne ışık.
Devlere göre eldivenleri gecenin,
Baş küçük, evren şapkası tüylü, kocaman.

Çaresiz soyunuyorduk. Yırtık urbalar
Bir yana, kuşkulu insan eti bir yana.
Artarak çıkıyorduk doğal merdiveni.
İnsancıl bir güneş doğuyordu, karanlık
Dağların ardından, bize göre tıpatıp.

KUŞ GİBİ

Kuş gibi uçarım üstünüzde.
Dal gibi uzarım size doğru.
Size gelir gider ırmaklarım.

Ağaç gibi yuvarlar başımı,
Dağdan ovanıza çobanlarım.

Baltasınız, kesersiniz beni.
Ocaklarda yakarsınız beni.
Tüter bacanızda dumanlarım.

DÖNEN

Döner, sizsiniz eksenimde, dünya değil.
Bir yüzüm gündüzünüz, bir yüzüm geceniz.

BAYRAKLARIMI ÇEKTİM

Bütün bayraklarımı çektim gönderlere,
 Kanımın sıcak rengine boyadım kenti.
 Taşlar döşedim öfkelere giden yola,
 Elimin tersiyle düzledim kuleleri.
 Sevgiyi dörde böldüm, doğu, batı, kuzey,
 Güney, sıçraman için bir uçtan bir uca,

İlk çekirgem, kilidime göre anahtar.

Bahar güneşi gibi taze, tomurcuklu,
 Dalında sevincimi taşıyan umutlar.
 Ayrı bir aydınlık aydınlığın içinde,
 Başka bir çekirdek yemişlerin içinde.
 Boşanın musluklarım, yağın yağmurlarım
 Eskinin, karanlığın, korkunun üstüne!

Dağdan ovaya inen sellere merhaba!

Ben ortada duruyorum, günler, geceler,
 Sokaklar, evler akıyor iki yanımdan.
 Sivriyim, paslanmaz bir demirden ve gökten.
 Topaç gibi çeviriyorum mevsimleri.
 Bir fiskede devirdim, sildim yalnızlığı,
 Kendi sütümle büyüyorum ölmezliğe.

Toprakta otlar, ağaçlar, ıslak yarımlar.

BUĞDAY

Uzak geldim, uzağa gidiyorum.
Ak bir çizgi ardında, değirmende
Övüttüğüm güzel buğdayın izi.

DEĞİLİM

Değilim, yabancı değilim! Bir yüzük
 Gibi geçiyorum kentin parmağına.
 Yerde taş, havada bulut, eriyorum
 Akşamın dilinde. Eski bir rıhtımdan
 Ayna tutuyorum ölmüş vapurlara.
 Ellerimde ve yüzümde uçuşuyor,
 Göksel kovanından boşanan yıldızlar.

DUT

Binsem dalına da sallasam ağacı,
Yıldızların dökölüverecek, Gece!

SOKAKTA

Kedi gözü gibi incelmış sokakta,
Omzumda kaygan urganı yağmurun,
Eski bir ölü çekiyorum yedekte.

Görüntümün ekseninde dönüyorum,
Bir kapı açıyorum kendime benzer.
Bir gözüm uyudu, bir gözüm ayakta.

Gece akrep gibi iniyor duvardan.

KUŞ

Eski bir aynada çoğalıyordum. Birken
On, onken yirmi; büyüyor kalabalığım.
Fırıncı, demirci, sabuncu, meyhaneci;
Deniz ben, sokak ben, ağaç ben, yalnızlık ben.
Kendimi içiyordum bardaktan, kendimi
Dişliyorum elmada. Yat kalk, uyu uyan,
Çevreye serptiğim benler içinde ben.
Sonra gün battı, morardı dağların ardı.
Bir kuş öttü ovada, başka bir hamurdan,
Aynamızda ay ışığı gibi yansıyan.

KIRLANGIÇ

Ağaç yeşilinden deniz mavisine
Kırlangıç atlıyorum. Ayakucumda
Bulut, balık başucumda.

KİMİ GÜN

Kimi gün alıp başını gidiyordu.
Su gibi çekiliyordu. Testiler boş.
Dokunsan yaprağını dökecek ağaç.
Koltuk oturmak için değil, bu fincan
Çirkin, bu çay tatsız, bu ekmek zehirli.
Ölü kuşlara benziyor kelimeler.
Kimi gün durup dururken sönüyordu:
Artık el yordamıyla...

ESKİ GÜNEŞ

Burnumla ayırdım tüyünü dalganın,
Midyenin içi gibi aldım ağzıma;
Bulutların kokusu doldu genzime.
Bir salkım üzüm gibi ezdim, dişledim,
Tükürdüm aydınlığı. Kanım dışımda
Akıyor, kanımda yüzüyorum. Deniz
İçimde. İçimde dirilen martılar,
İçimde eski güneş çılgılık çılgılığa.

TENTELİ ARABA

Yorgun atlarıyla tenteneli araba
Nasıl yolculuksa uzakta ve güneş
Nasıl yazsa, gölgeyse ağaçlı yolda,
Yaprak bağımsız, gök kendi ovasında
Nasıl büyükse, sonsuzluksa ve eller,
Dizimizde uyuyan yaşlı kediler
Gibi nasıl seğirirse anılarla,
Öylece esrik, yitmeli aydınlıkta;
Sonra duman gibi, rüzgâr gibi, sonra
Bir ses gibi geçmiş ve yaşanmış, ölüm
Dışı taşlara basmalı.

EKMEK

Masa başı, düşüncenin harman
Edildiği yer. Güçlü bir rüzgâr
Esse, ayrılrsa tohum samandan,
Özgür sofrada kardeşçe yenen
Ekmek için, ekmeklere doğru.

GÖZLERİNİN YAMACINDA

Gözlerinin yamacında küçük kuşlar
Uçar, ince darıyı toplamak için.

Gözlerinin içinde kum taneleri,
Anıların getirdiği gide gele.

Dağlara yaslanan bulut, dışisinin
Yanında aslan gibi uzandım yere;
İki meme açısından bakıyorum
Gökyüzüne, ağaçlara ve zamana.

Kalçanın testisi denizle doluyken
Duymak güneş sonsuzluğunu etinin!

İLK BULUT

İlk bulut, usul usul, süzüldü geceden,
 Güneş gibi vurdu gölgesi soframıza.
 Az önce maviydi gök, ne çabuk kızardı,
 Bu kanlı inciri kim koydu soframıza!
 Unulmaz sevdaların yalazı kavurdu
 Yüzümüzü, bir esinti çıktı ansızın,
 Döküldü güller yaprak yaprak soframıza.
 Bir bizim lambamız yanıyor sabaha dek,
 Diz dize dostluğu getirdik soframıza.

KUŞLAR HAVALANDI

İki yana ayırdım bulutlarını,
 Havalandı kuşlar sürüyle. Uçtular,
 Kırmızı gözlerinde hoyrat ışıltı,
 Yumuk pençelerinde saydam solucan,
 Yalnızlığın gökle bitiştği yere.
 Bilirim onları, balıkçıl ya martı,
 Çillerini yerler güneşin, emerler
 Bütün mavisini balığın kanından,
 Daldırıp yüreğine gagalarını.

Engine doğru sürdüm bulutlarını,
 Ağustos, bir yanardağ gibi yükseldi
 Denizden. Sıcak taşlara bastım, ölü
 Kilise kalıntısında. Duvar gibi,
 Adam boyu devediken, ısırğan.
 Yaz, ıslak dişlerinde aydınlık bıçak,
 Korsan gibi peşimizde, gece uzak!
 Uzandım omuzlarının kumsalına,
 Duydum çağıltısını suyun, çakılın.

UFALMAK

Ufaldın, ufaldın, ufaldın karanlıkta,
Zavallı ozanım, ateşböceğim benim!

SUDA GÜNEŞ

Suda güneş ışımaya başladı mı,
Suyun yüreği çarpmaya başladı mı,
Bir aşk mektubu gibi gelir, kırlangıç,
 Uzaktaki sevgiliden,
Bir elinde çiçeklenmiş badem dalı,
 Bir elinde çayır çimen.

ESKİ MÜHÜRLER

Eski mühürleri okumak bizimkisi,
 Ardıç kuşlarını vurmak aslanlı yolda,
 Eş biçimli sazlarla ördüğüm hasırda,
 Kapıları kilitli aynalara karşı,
 Yatmak totemlerle ve ardımda yaralı
 Ren geyiği, sabah, ölümü çeyrek geçe,
 Etobur kuş, telaşsız, dönerken havada,
 Gemi ve beygir leşlerimiz, arabalar,
 Virgüllerin savuran yağmuru altında
 Dökülmek yollara, yürümek düşe kalka,
 Yaprğa, yosuna, yıldıza baka baka.
 Bir ateş bütün gün, bir duman bütün gece!

Eski mühürleri okumak bizimkisi,
 Ardıç kuşlarını avlamak ve böylece.

BENİ BEKLİYOR

Deniz beni bekliyor. Yavuklum, sokaklar
 Beni bekliyor. Ben adımı kazıyorum
 Yaz gölünde geyik gibi yüzen ağaca.
 Bir çingiraktı çaldı ve sustu yıldızım,
 Düşlerin çakılında delindi kunduram,
 Uygunsuz çayırlara uzandım sırtüstü.
 Toplanın başıma keçi sakallı cinler.
 Kutuların içindeki beni bekliyor.
 Arkası dönük biri var, beni bekliyor.

Her yaprak karıncadır, üşer gök ovaya,
 Başlar başlamaz kanlı çavdarın harmanı
 Ve bulut bir atmaca, konar çitlenbikli
 Kuyunun çıkırığına, kabarır kuluçka.
 Yuvarlar zamanı gelip gittikçe dalga.
 Yorgun taşlara kokusu vurur, sıcacık,
 Akşam akşam fırınlarda pişen güneşin.
 Örer kadınlar uzun şişlerle, eşikte,
 Yarasanın yarım bıraktığı dokuyu.

Çabuk tutun elinizi kadınlar, çabuk,
 Mavi kısrak sağrısına beni bekliyor!

BİR YARIMI

Bir yarımı öbür yarıma kaparım,
Yatarım susmuş çalgı gibi kutuma.
Bir elim düşlerin yastığı altında,
Bir elim avucunda eski günlerin.
Apış aramda özlemin bulutları,
Şimşeklerim, ağaçlarım, ovalarım.
Uğultularla açılır demir kapı,
Ölürüm mavimsi uykuyla dirilmek
İçin, güvercinler uçuşan Zaman'a.

YAĞMURLAR

Sonra yağmurlar başladı, gitti cambazlar,
Silindi çadırların yazısı ovadan.
Portakal rengi oğlan, mavi memeli kız,
N'oldu onlara! Nasıl da böyle bittiler!
Bir gülümseme kaldı duvarlarda yazdan,
Ölü resimlerle savruldular sokakta.
Yürümekten çok uçmaya yakın, güneşle
Açıktı elleri. Mahzun ve düşünceli,
Hafif bir yaşama doğru ittiler bizi.
Onlar ölçülü ve usta, biz dalgın, savruk,
Düşleriyle geride. Artık ne varsa boş,
Ne varsa kirli, cıvık! Bir düşman ordusu
Gibi geçiyor üstümüzden, saçlarından
Sürüyerek göçmen kuşları, yuvarlak, mor,
Deniz gibi hoyrat, dağlar gibi görkemli
Bulutlarıyla gök ve yağmurlar başladı.

BU KENTTE

Biz yazdık bu kenti böyle dolambaçlı,
 Sonunda yine biz yırttık, buruşturduk.
 Benimdir şu düzlük, şu gökdelen. Vurur
 Kılıcının gölgesi dağdan ovaya
 Ve kır atım kişnedi mi avlunuzda
 Düşer elinizden makasla ustura.
 Ben yiğit, ben ödle, ben zengin ve yoksul,
 Altınlarımı ararım akşamüstü,
 Sıcak taşların üstünde yüzükoyun.

Bunların hepsi benimdir: adamlarım.
 Kiminin omzunda şaşmaz av tüfeği,
 Kiminin elinde terazi ve dirhem,
 Kimi rüzgâra kapılmış, içe dönük,
 Zehirli yıldızlarına dalar suda.
 Benim gözüm güllerde, beyaz güllerde!
 Bir lastiği gererim sonuna kadar,
 Gevşek bir vidayı sıkarım usulca,
 İşlerken sofanızda Yaldızlı Saat.

Gökyüzü yolları geçer üstümüzden,
 Mavi kalemle çizilmiş gibi rahat.
 Onda mavi, bizde kuruntu ve tasa,
 Düğmeler, ilikler, yosunlu duvarlar,
 Avuç içi köylerimi bölen çitler!
 Bir balık çavalyesi inceliğinde,
 Her gün, bir çayır kuşu ölür bu kentte,
 Nohut kokar, ekşir makarna, ekmek taş!
 Bir denize yuvarlarız nemiz varsa.

CAMBAZ

Sen eşikte, kedi ağaçta, bulut
Damda; gök, yarısı yeşil, yarısı
Sarı, iner denize, başlar oyun.
Hayvanlarım çıkar önce, üstü fil,
Altı kurt; değişir: balıkla geyik.
Kıсарım gündüzümü; bir yarım ay,
Bir yıldız çadırı geceye dönük.
Sallanırım son ışık trapezinde,
Bir doğu, bir batı: Korkunç Perende.
Büyü gecem büyü, büyü gittikçe,
Gittikçe daha yoğun.

AT KIZ VE MARTI

Bir bisiklet dönerdi bacak arasında
 Atın, bir ağaç, bir ev ve deniz,
 Susardı en büyük aydınlığı, kişnemez.
 Kız, başında bütün boncukları,
 Yüzdürdüğüm kayıklara arkası dönük,
 Çekilir kulesine erkenden,
 Gülerdi körlerin aynasına, oynamaz.
 Güneş maviye boyar duvarı,
 Martı tüylerini yalardı ve bağırır:
 Ötelerin dilsizleri bunlar!

ÇOCUK

İhtiyarın yanındaki çocuk
Oyuncak bir güneşe benziyor.
Anasına uzayan dağlarda,
İnsanla balık arası, kaygan
Bulutların içine düşünce,
Kolundan yakalamış sıkıca
Sarı boncuk gözlü ayısını.

KURTLAR

Açar kollarını çividen çiviye,
Güneş, mavi boncuk gibi suda erir.
Bir duman çivit rengi ve çıplak kurtlar,
Açıkça kaybolduğu yerde ölünün,
Kanlı gözleriyle bakarlar geriye.

ÇOK ESKİ BİR RESİM

Çok eski bir resim gibi saklarım
 Kendimi ve çıkarır, akşamları,
 Seyrederim el etek çekilince.
 Burnum, ağzım, dişlerim ve ellerim,
 İncik boncuk, işlemeli bohçadan
 Açılır sessizliğe aynadaki.

Aşınmış sevgilerin balkonunda,
 O ilk öpüşlerin uçuk mendili,
 Yağmurundan gizler de gözlerimi,
 Zil çalar okuldan çıkar çocuklar,
 Yonu ya da mumya, döker yeniden,
 Döker beni ölmezlik kalıbına.

UZANILMAZ BİR ÇİZGİDE

Uzanılmaz bir çizgide yaşamla ıslak,
Aşkla çürüyen, öldüren ve öldürülen
Otların kekremsi tuzunu dışlıyorum:
Yol çoraksa, ardı boşsa ve ergeç toprak
Bir karanlık içinse, neden bunca sıcak!
Bulutlar geçiyor, çığlık çığlığa, üstten,
Denizle gök çiftleşiyor homurdanarak.

BENİ ÇEKER

Beni çeker büyütürdü, büyürken ağaç,
Zaman dışı bir zamanda; insancıl filiz
Damların kırmızısına doğru uzanır,
Uzaktaki evdedir saksıda, masada
Sarısınca esrarlı bir limon ve camda
Yapraklarımızı dökerdik mevsim boyu.

Kuş beni uzatarak uçardı havada,
Alışmadığım açılara doğru iter,
Dalga yayvan ve dişli, gökler incelirdi.
Şimdilik bunlar işte, boğumlu üç beş dal,
Bulut biraz, başıboş uzay, duru mavi,
Vazgeçilmeyen kolayca, üşüdüğümüz.

İnsanlar, insanlar, ah, kadınlı erkekli!
Onlara karşı durdum, benzer ve benzemez
Arasında, babamın ve dedemin yüzü
Gündelik maskemin altında, hoyratlığın
Yüzü sonra, sonra iğrenç, sonra kuşkulu,
Sonra korkak ve boş binlerce karanlık yüz!

Anlamak için aynalara koşmak neye!
Ellerle yetinmeli. Yoklamak taşları,
Dudakla sürtünmek, gözle bulmak rahatça.
İbriği açıp bakıyorum: çay mı, ben mi!
Benimle ilgisiz ve bensiz aydınlığın
Sesini duyuyorum, yakın, daha yakın.

SOFRA

Gecenin yamacına kurdum soframı.

Sol yanımda ay doğdu, gün battı
Sağ yanımda. Açtı göksel tavus kuşu

Yıldız tüneğinde kuyruğunu

Ve bir ışık vurdu şişeme gül rengi.

Esridim içtikçe yudum yudum:
Yaşanmamış Zaman, giyilmemiş urba

Gibi eskir kilitli kutuda.

Belli günlerimin önü ve ardı boş,

Mumun titreşimleri sayılı.

AĞZIMIN TADI

Ağzımın tadı yoksa, hasta gibiysem,
Boğazımda düğümleniyorsa lokma,
Buluttan nem kapıyorsam, vara yoğa
Alınıyorsam, geçimsiz ve işkilli,
Yüzüm öfkeden karaya çalıyorsa,
Denize bile iştahsız bakıyorsam,
Hep bu boyu devrilesi bozuk düzen,
Bu darağacı suratlı toplum.

TÜRKÜ

Oyun ortağım, sevdiğim, yarıcım,
Bu işe elimiz bulandı bir kez,
Üzme kendini, aldırma, dolaş, gez!
Horozcuk otları açtı bahçede.
Çay süzgecim kırıkça gönlüm büyük,
Cebim delikse, boş ver, sevgimiz var.
Yaprak sapı gibi ince boyunlum,
Garip kuşun kanadında gelirim,
Bekle beni en yüce yükseltide!

AYNAYA BAKARKEN

Aynada yüzüm ve ötesi: küçük ev,
Uzun arabalar, yazları taşıyan;
Sonra gündelik bir bahçede, incecik,
Çocukluğa benzer sazlar, sazlar, sazlar
İçinde bir kıpırtı, belki bir geyik,
Bir bıldırcın birdenbire havalanan.

Aynaya bakan kim, sen misin, ben miyim,
Yaşamakla yazdığın yazının, bölük
Pörçük karaltısı ardından?

AĞIT

Kopardılar dalından yemişı,
Çiğnediler nalçalı topukla;
Şimdi dağların ardı kan rengi,
Şimdi gözlerin kanlı ve susuz.
Tut beni gülüm, bu benim elim,
Kurudu gözlerimin sevinci.

UYSAL BİR KÖPEK

Uysal bir köpek gibi uyukluyor ova,
 Pusmuş ayaklarımın ucunda. Oysa ben,
 Gündüz gece arası sallanan beşikte
 Gidip gelen, koşan sonrasız bir aynada,
 Bir bahçede düşünen ağacın altında,
 Gecikmiş bir gemiyi bekleyen rıhtımda,
 O kendi kendinin içinde garip konuk,
 Korkumdan geçenlere benziyorum, yorgun,
 Silik, sokaklardan geçenlerin içinde.
 Şişeler boşalıyordu, çatlıyor küpler,
 Yapraklarını değiştiriyordu çınar
 Deri değiştiren sarı yılanlar gibi.
 Çocuklarla oynayan köpek, bir var bir yok!
 Bağlar bozuluyor, güller açıyor, güller
 Dağılıyordu ufacık esen rüzgârda.
 Rüzgâr bekliyordu yelken, yapraklanıyor,
 Yırtılıyor boydan boya, şişmeden önce.
 Yıldızlar bile dökülüyor gökyüzünden!
 Bu karanlık, çalkantılı, engin denizde
 Ufak bir adayı andırıyor ellerin,
 Yabanıl kokularla esrik, gidilmeyen.
 Tavan arasındaki çürümüş dolaplar,
 Güzel günlerin yonuları, unutulmuş,
 Körelmiş, bakmıyorlar artık aydınlığa.

YARIŞ

Nasıl bir yarıştır bu, uzun, içe dönük,
Bir yaşam boyu sürer, gizli ya da açık.
Diziliriz hısım akraba, çoluk çocuk.
Yaklaşır akreple yelkovan. Zaman yürür
Ve kazanır, uyur yarık dudaklı Tavşan,
Düşsel kitaplarda yıldırım gibi koşan.

BÜYÜK ZAMAN

Nermin Menemencioğlu'ya

Büyük Zaman, ovaya çöken duman gibi
Yayılırdı odaya guguklu saatle;
Yaslanır bakardı, yazsa yeşiller, güzse
Sarılar içinde eriyen güzel vakte,
Itır saksıları dizili pencereden.

Doğmamış düşünce yosun gibi derinde;
Ele geçmeyi bulurdu, diptekini
Ve ekşimsi tadıyla kamaşırken damak
Bilinmeyen özün, yuvarlardı ağzını,
Bilinmez çeşnide söylerdi bilineni.

Eksilir gibi yaşadıkça, hafif, taze,
Özlemlerle, anılarla öyle iç içe,
Bir türküye benzerdi uzaktan dinlenen.
Ne yer içer, ne zaman uyur! Gölgelerle
Kayar sofaya, yeri boş kalır minderde.

Sevgimizin tam ortasına düşen ada:
Ona doğru açılırdı bütün yelkenler,
Bütün tekneler onun rıhtımına bağlı.
Ölümdü, yaşamaktı, mutluluktı, türlü
Sorun onun rüzgârlarında savrulurdu.

Dolabında eski giysiler, işlemeli
 Peşkirler, lavanta çiçeği keseleri,
 El yazısını andıran seyrek dokular.
 Sıcak yaz gecesi ışıldar küpesinde,
 Vururdu ay ışığı gülüşü yüzüme.

Kurt oyar ince mızraklarıyla sarnıcı:
 Toz ve süprüntü toprakla gök arasında.
 Hani sedef ve sırça? Sedef ve sırça yok!
 Geçer belinden bir kuşak gibi sıkıca,
 Şimdi çorak ve küflü yolları Selvi'nin.

BİR IŞIK UZAKLARDA

Bir sam yelidir o, ansızın esti mi
Yalnızlık kesilirim taş gibi.
Eski kulenin uğultusudur kanım,
Parlar bir çığlık gibi ovada
Başiboş kalan atım, şahinim ölür,
Kaçar uluyarak köpeklerim,
Yıldızım üşür gökte. Bir ışık yanar
Uzarlarda, geyikli odada,
Işıldar gümüşleri tüfeklerimin.
Ayvaz'ım orada, ben burada!

YÜZLER

Onlar sahiden onlarmış gibi, benmişim
Gibi sahiden, varmışım gibi sahiden,
Boynuma sarılan, giren çıkan ve öpen.
Unuttum yüzlerini, bir yıldız oturttum
Boşluklarına, sanki bütün yıldızlarım
Ölü değilmiş, sahici yüzlermiş gibi.

YOLCU

Yolcuyu uğurladık. Sürekli
Bir yağmur, vıcık vıcıktı toprak.
Kimi orda, kimi burda, eş dost,
Akraba, dağılmışlar çayıra,
Çıplak yonulara benziyorlar
Canlı boşluklarıyla havada,
Resmin arabı gibi, tersine
Dönüşmüş akla kara, varla yok.

Kaçtık soluk soluğa, ölüler,
Ölüler bir yerde bitene dek.

ZİLLER DAVULLAR

Sür atlarını, kuşat fillerinle
Zamanı, gelsin bulut kalyonları,
Konsun yaban ördekleriyle göle.
Ziller, davullar, güneşli bayraklar,
Çözölsün demir kapı öpüşlere,
Ötsün mavi horozları Mayıs'ın
Ve uçsun usulca aycıl güvercin,
Kulelerin üstünde döne döne.

GECE GÜNDÜZ

Lamba dibinde geceleri, dalyan
Ve ırıp direğinde gündüzleri,
Denize bakmaktan gözleri mavi.

ESKİ ŞİİRLER

Ulu ağaçlara baktım, dolaştım,
Düşündüm: nerde, nerde olabilir?
Yerde mi, gökte mi? Taşlar, arılar,
Otlar, gün ışığı, sustular bencil
Kokularıyla en büyük gizemi.
Eski ölülerin köyüne doğru,
Baştan söyledim eski şiirleri.

İKİ ADAM

Nerden bu geliş! Yüzün gözün somun
Gibi şiş, üstün başın sıırsıklam.
Dışarda yaralı bir çakal gibi
Uluyan orman ve kudurmuş, oynak
Bulutların toprağa çivi gibi
Çaktığı yağmur. Gel otur lambamın
Aydınlığına, çek mangalı ısın!
İşte çorba, içine ekmek doğra,
Konus, böl sessizliği, dura dura,
Serp sevginin buğdayını tarlama!
Açsın ilkyaz çiçeklerini ova!
Başıboş karanlığın ortasında,
Bir ışıık ve yüz yüze iki adam.

GÜN DOĞDU MU

Damlarımız, gün doğdu mu, bir kez daha
 Oturur taşına toprağına. Kavak,
 İğde dizilir çay boyuna yeniden.
 Ve türlü pestil, türlü pekmez, kuru dut,
 Bezler, pazenler ve basmalarla yüklü
 Dükkânların kepenkleri kalkar, bir bir.
 Buz gibi etler kasapta: erkeç, dana.
 Manavlarda ayva, armut, nar ve üzüm.
 Sonra dışkımız, çirkefimiz, çöpümüz,
 Gündelik akıntımız: irin ve lağım.
 Boyadık, kuş kafesi gibi bezedik
 Kenti, mavi ve yeşil çaldık duvara.
 Paşalar, sultan kızlar, yollu gemiler,
 Kuyruklu yazılar altına oturduk.
 Çayımız geldi ince belli bardakta.
 Domino, pişti oynadık lokumuna.
 Bu yıl bağlar yemiş vermedi, vermesin.
 Bu yıl bebeler kızamıktan kırıldı,
 Ne denir! Bu yıl yaktı bizi mavi küf.
 Bekledik sessiz: gün ola harman ola.
 Eridi kentin sokakları, eridi
 Damlar, indi sıvalarımız duvarla.
 Geçmişleri tırmandık bugüne doğru,

Yüce bir han gibiydi Zaman, dorukta,
 Gerisinde durduk Zaman'ın. Baltamız,
 Yabamızla; sabanımız, yamçımızla.
 İşle büyür vakit, tezekle, dumanla.
 Çapaklıysa gözlerimiz: karanlıktan.
 Küflendik, kokmuş kavun gibi cıvıdık.
 Çekiniriz adamlıktan, üstten baştan!
 Bir ayıp apış aramızda! Yüzümüz
 Ayıp! Kaşlarımız, kara gözlerimiz,
 Meme başları, ince bilekler ayıp!
 Ayıp toprağa düz basan kalın topuk!
 Utandık burnun altında ağzımızdan.
 Biz öğütmedik mi mısırı? Hamuru
 Biz yoğurmadık mı? Saçta ekmek eden
 Biz değil miyiz? Ekmek yemesi ayıp!
 Buralar böyle işte: ayvalık, narlık.
 Yoksullar var kapımızda, dul ve yetim.
 Masallardan kalma hayvanlar, inekle
 Manda. Kahvede at cambazları, koyun
 Tüccarları, simsarlar; çarşıda döküm
 Ve kilit ustaları, doğramacılar,
 Bakırcılar, kutucular, terlikçiler;
 Rençperler tarlalarda, kum gibi ırgat,

Ayın on dördü gibi karı, kız, avrat.
 Onlar bizi, bizler onları görürüz
 Düşte; dünyamızı ararız göklerde
 Ve yerde, kızı, oğlanı mutlu kılan.
 Bulan bulur, bulamayan yaya kalır;
 Büker boynunu ya da ümüğe bıçak
 Dayandı mı, bir deli boğa, bir kanlı
 Eşkîya yol keser, adam vurur gayrı.
 Koca öküzler çeker arabamızı.
 Körpe gelinler pişirir aşımızı.
 Sütümüz dağlarda sağılır, köpüklü.
 Yaylaların otu kokar çorbamızda.
 Ezgiler, uyumlu dizeler dinleriz
 Akşamları, mor kilime bağdaş kurup.
 Uyuruz tomur memeyi yastık edip,
 Uyuruz göksel mavilerin altında.

GÜVERCİN

Bir kedinin ağzından kurtulur
Gibidir, fırlarken saçakların
Altından; kanat çırpıp ve uçar.
Bizse eski sapanla pusuda,
Dökülürken üstümüze tüy tüy,
Uçmanın ve konmanın sevinci,
Susarız yarı kuş, yarı avcı.
Işık tekerleri döner, yürür
Geceye otla ağaçla bahçe,
Güneş yalar kırmızı diliyle
Havada paçalı güvercini.

AĞAÇLA YÜZ YÜZE

Ağaçla yüz yüze durdum ve baktım
Karanlığa açılan pencereden:
Anlaşılmaz bir ırmak akıyordu,
Bin köşeli bir yıldız, parıl parıl,
Suda yüzüyordu ve bir dağ, ulu,
Tutuyor ötelere giden yolu.
Sesler duyabilirdiniz, belirsiz
Sesler, ötelere görünmüyordu.

MAYIS GİRER

Öyle horlanmış, öyle itilmişiz ki,
 Sarkar bir yanımız, bir yanımız ezik.
 Depremden çıkmış gibi, yangından çıkmış
 Gibi. Alet kutuları vardır hani,
 Çekiç, üç beş vida, yamuk birkaç çivi,
 Paslı tellerle arap saçına dönmüş,
 Tortop, testereye sarılmıştır hepsi,
 Çekip çıkarsanız bile işlemez ki!
 Bodrumlarda yaşarsınız, örümcekli.
 Patlak iskemleler, sobalar, sandıklar.
 Bir gün olur açarsınız. Tek bacaklı,
 Kolsuz bir bebek gülümser yüzünüze,
 Komşunun biri vermiştir kızınıza,
 Küçülmeler, boyun bükmeleler, acılar,
 Bohçaları kaldırdıkça, altındaki
 Sarı böceklerle üşer içinize.
 Bir tren geçer, düdük çalarak, hızla,
 Bir ahçı dükkânı gelir aklınıza.
 Derken, tahta bir merdiven çıkarsınız.
 İpte evin çamaşırları sallanır.
 Yoğurtçu geçer sokaktan. Sevdiğiniz
 Bir zamana dönersiniz, mayıs girer.
 Pencerele ardına kadar açılır,
 Silindikçe kaybolur havada camlar.
 Düşüncede arınmış, rahat ve uzun,
 Güneşleri batmayan günlerdir onlar.
 Bir kuş öter ağacında sizin için.
 Alışveriş edersiniz, yürürsünüz,
 Kayıklara, martılara bakarsınız.
 İyisiniz. Bundan iyi olunmaz ki!

BİN KILIKTA

Bin kılıkta dolaşır o, bin yüzle büyür,
 Kuşla uçar gökte, akçıl bulutla geçer,
 Başak tutar mayısla, öter bir avaza
 Cırcır böcekleriyle güneşli ovada,
 Bir makasla biçer de Zaman'ı, morumsu
 Gündüzler, yeşilimsi akşamlar dikinir.
 Denizden havaya, sevdadan düşlere dek
 Açılmaz, kurcalanmaz ne varsa, içinde.
 Surların taşlarında biten ot ve incir,
 Rüzgârlı Osmanlı çayırları ve şebboy,
 Kırık yazıt, selvili çeşme, kiralık ev
 Onun sultanlığında serpilir ve ölür.
 Duman gibi sinsi, masal tilkisi kadar
 Kurnaz, öylesine güzel ki akıl durur.

DÜŞÜRMEM MEMESİNİ

Düşürmem memesini ağızımdan, gökyüzü
 Emzirir beni, eksilmez güneşin balı
 Küpümden. Karlı dağlardan eser rüzgârım.
 Zaman, yenik ve durgun, uzar buyruğumda,
 Haracım vermeden geçemez kapımdan.
 Yalnızım, kendimle çok, öfkemle dalgalı,
 Ölümle yüklü, yaşamla içli dışlıyım.
 Bulutlar süt kardeşim, inerler kuzeyden
 Güneye, gün batar, kızışır kanlı şölen.
 Uzanırım diz boyu otlara sırtüstü,
 Uzaktayım ben artık, ben artık ordayım.

ATLI

Bir atlı gibi kalkıyor uzaktan,
İki yanı ovalık, toprak yoldan,
Göreceğim geliyordu; geliyor
İlkyaz güneşinde, tozu dumana
Katarak ve sürüyerek ardında
Ağacı, mandırayı, köy evini.
Yaklaşıyor, yaklaşıyor, büyüyor,
Sana bağlı ve sana doğru özlem.

BURALARI

Buraları rüzgâr, buraları yağmur,
Sol omzuna güneşi asmadan gelme!

YUKARDA

Orda, meşeli dağın doruğunda,
 Perdeleri, mavi esen rüzgârda,
 Bir yaylı gidiyordu, havalanmış,
 Bulutların kekik koktuğu yolda.
 Bizse burda, kamburunda derenin,
 Kerpiç damların balçığı altında.

SAĞANAK

Tersine dönüyor zaman, geçmiş bir günü
Sürüklüyordu, gerisingeri, bulutlar.
Havalandı ansızın, bir ordan bir burdan,
Karga sürüleri gibi çığlık çığlığa,
Kuytulara tünemiş anılar. Boşandı
İliklerimden özlem, yağmurla kumsala.
Bir sıcaklık esti, ellerin bilmediği,
Maviler, maviler, gözlerin görmediği.
Güneş düştü. Gecem doğruldu bayraklarla.
Fıstıkların ardından yükselen yarım ay
Vurdu pişmanlık damgasını göklerime,
Can dayanmaz bir keder yansıdı denize,
İnerken üstüme çığ gibi karabasan.

OTLARIN KOKUSU

Neleri düşünürüm böyle, kimleri
 Düşünürüm ki kuş uçmaz, kervan geçmez
 Bellerde sararan otların kokusu
 Dolar genzime ve düşer avucuma,
 Ölü, omzumda gezdirdiğim yıldız.
 Bir ben severim, bir de arılar sever,
 Değirmi çiçekler açan o bitkiyi.
 Kimi diktir, kimi yatkın, kimi eğri,
 Sallanırlar yol boyunca, akşamüstü.
 Mavi mintanlı oğlan denize iner.
 – Bir kız var denizde, oğlan, saz benizli,
 Ayna tutar enginden bizlere doğru. –
 Ey benim usul usul geçen günlerim,
 Uçan kırlangıcım havada, bulutum,
 Bilemem kimler ve neler için böyle
 Bükülür yaprağın sapı gibi boynum!

KÖYLÜ İLE KENTLİ

Bakıyorum, oracıkta oturuyor.
Yaralı bir geyik yatmış gözlerine.
Kuşları var tellerinde, bulutları,
Badem ağaçları mayıs güneşinde.
Sallanan dallar koyuyor teraziye.
Bölüşmek istediği ekmek ve tuzlu
Peynir gibi heybesinde sevgisi de.
Bir kapı aralıyor, taş döşeli
Bahçelere, çardaklara doğru giden.
Üç incir kopardım dilimli kamışla,
Düştü kuyu başına çatladı: kanla,
Rüzgârla karışık cıgara ve kahve.
İnsan ovaları, dağları başlıyor.
Dumanlı keçi yolundan türküsünün
Art arda çıkıyoruz. Gökyüzü yakın.
Bir ot kokusu havada, ezildikçe

ARABA

Arkasında başak kokusundan
Yakamozlar bırakan araba
– Dağ gibi demet yüklü araba –
Cırcır böceklerinin türküsü
İçinden geçti gitti ovada.
Çocukluk kırlarımı düşündüm.
Elma şekeri gibiydi güneş.
Kalakaldı elimde, havada.

YARDA

Katırtırnaklarının orda,
Varsam üstüne, kanadından,
Tutuv ereceğim bulutu.
Üstümüz gökyüzü, meşelik,
Altımız dağ boyu uçurum,
Uzanamıyorum.

RÜZGÂRLI

Rüzgârli imgelere kurdum çadırı,
 Göklerimi yaşıyorum delibozuk.
 Dağ yollarından iniyorum denize.
 Taşın yalnızlığı içindeyim, diri.
 Sütün beyazlığı içindeyim, duru.
 Bir yıldız doğar çitin ardından, büyür.
 Koyunlarım gider gibi olur, gelir.
 Ve mavi damarlı aydınlığa karşı
 Durur sivri kayada put gibi keçi.
 Çingirak sesleri toplarım torbama.
 Çakarım kibriti, sararmış otların
 Kırmızı yalazı ısıtır içimi.
 Ne bir tas çorba getirenim, ne kızım
 Kısrağım! Şu düdükten başka dostum yok.
 Çalarım düdüğümü bulutlar için.
 Yaklaşır dağlarla ovalar. Hey dağlar,
 Bu sizler için, bu da ovalar için.

OVAYA DOĞRU

Tel tel ördüm, kilim gibi dokudum
 Yelesini, morlu çevreyi astım
 Başlığına, ovaya doğru sürdüm.
 Ha benim kır atım, ceylan bakışlım,
 Seyreyle havaların altındaki
 Mavi düzlükte, dallarında göğün
 Anadolu kuşlarını susmaya
 Yakın; burçlara çekilmiş bayrağa
 Benzer gölgeleri, minare boyu;
 Otların mırıltısında büyüyen
 Yıldızları yüksekteki yaylada!
 Kitap gibi okuduğumuz taşlar
 Dizilmiş yolumuza, somun gibi
 Kabarmış akşamla mayalı toprak.
 Gittiğimiz yer uzak, başka uzak!
 Dudakla, elle, gözle varılmayan
 Işık ötesi kapıyı açalım!
 Ha benim kır atım, keklik sekişlim,
 Güneş babamızın dizi dibinde,
 İyi kötü günlere kardeş, ortak,
 Nerde akşam orda sabah, bir ölüm
 Ayırsın ikimizi! Dik iğnem dik,
 Sonsuzluk urbamızı! Biç makasım,
 Büyük Gece'yi boyumuza göre.

YAN YANA BAŞLARIMIZ

Yana yana başlarımız yastığın üstünde,
 Neyi seyrederiz gözlerimiz yumulu!
 Yaklaştır kuşlarını uçurmuş yüzünü,
 Tut yüzüme ve avuçlarıma uzan ki,
 Ey kısır ayna, yalnızlığımın benzeri,
 Büyüsün memelerine kurduğum yapı!

Bir değirmen döner aramızda. Uğuldar
 Kanatları gecemde, gıcırdar ipleri.
 Süzülürüz, dalgın, zaman dışı düzlükte.
 Bir kente varır yol: köprüsü var, geçilmez,
 Otları var, biçilmez. Acıdır suları,
 Bir tas içilmez. Bilinmez hartada yeri.

Buluruz, kaybederiz, yeniden yaşarız.
 Uyuruz çok kollu, çıplak tanrılar gibi.
 Yanaşır borda bordaya gemilerimiz,
 Sıçrarız. Biz miyiz, yoksa başka biri mi!
 Böyledir o, soy kısarak, silkinir ve koşar
 Güneşe, bilenmiş bıçaklarıyla diri.

Yan yana başlarımız yastığın üstünde.
 Açmış ellerini umutlara, bırakmış.
 Yüzer saçlarının gölünde dudakla diş.
 Unutulmuş bir bacak bulurum kumsalda
 Düşlerle kıpır kıpır. Gündüzden biçtiği
 Çavdarı öğütür, döndükçe değirmeni.

EMİNE

Kuşlar tarar saçlarını Emine'nin,
 Güneş papatya falı gibi bir açar,
 Bir kapar, testi pencerede soğurdu.
 Bir yelkenli yaklaşırdı kara dutun
 Üstünden, girer baş sedire kurulur.
 Keserdi karpuzu Emine, bir aşkı
 Bitirir gibi, sonra ansızın sarkar
 Dayanılmaz özlemlere tahtaboştan.
 Kırmızılar doğrar artık, kırmızılar
 Ve yıkardı ellerini mavilikte.
 Serçeler düşer parmaklıktan bahçeye,
 Başucunda ak bir bulut dolaşırdı.
 Kırık merdiven, evler arası bostan,
 Senin ülkendi Emine, yaz ve gölge.
 Nice yazlar geçirdik sonradan, nice
 Uzun günler! Sevgiler o saksıların,
 O sardunyaların yerini tutmadı.

Az mı yaşadık, az mı kocadık, az mı!
 Büyük kentin trenleri geçer gider
 Ufkumuzdan, hep o çocuksu kiremit,
 Tek başına, alçak bir damın üstünde,
 Durur gibi yapardı üç gün üç gece,

Sonra ölür, bir yıldız inerdi gökten.
 Emine kapısında görünür! Ayakta, aynalara dönük, gülünür,
 Şeftali, kavun dondurması yenirdi.
 – Siz büyük yoldasınız, derdi Emine,
 Biz mutluluk avcıları bir öpüşle
 Kayboluruz, kimin nesi belli değil.

Her tahta eşikten, her koldan ve gözden
 Emine'nin bahçesine girilirdi.
 Küçük iskeleyi dışarda bekletir,
 Sıraya dizer hasır talikalاری,
 Bir rüzgâra bürünürdü fidan gibi.
 Bir bulut sanki, yaz bulutu ve yağmur,
 Alır başını sinamaya giderdi.
 Emine bu, mahallenin sevgilisi.
 Yıkıntılarımızın üstünde hatmi
 Gibi açar çiçeklerini ayrılık,
 Buluşmalar hemen eskir atılırdı.
 Her avuçta bir gökyüzü bulan gençlik!
 Akşamı yok bir gündüz doğurur gece
 Ve sarılı beyazlı dişi köpekler
 Çelişik kedilere doğru uzardı.

Sizin için, derdi Emine, şafakla
 Yüz yüzeyim dudak dudağa, geceler
 Yaşadım sizin için ve bu karanfil
 Senin yalnızlığın için böyle kokar.
 – Ay buluta girince, derdi Emine,
 Leylaklar açıyor omuz başlarımda,
 Ut çalın bana büyüsün memelerim.

Bir yemiş böyle çürür işte! Devrilir
 Cömert meydanlarda bunayan ağaçlar.
 Hani güneşim, diye düşünür insan,
 Hani gün boyunca akan su! Hani sen,
 Hani ben! Nerde o bahçenin havuzu!
 Nerde rüzgârlara bürünmüş Emine!

Elbette bütün bunlar bizim içindi.
 Kimden türemişse türemiş o oğlan,
 Şarkılı bir kahvede kanına girdi.
 Dökülen ilk güldü Emine elimde,
 Ki sıcak yazları savrulur içimde.

YENİ ŞİİRLER

Birinci Basım: Kasım 1973, İstanbul, e Yayınları

Sen Yalnızlığında

SEN YALNIZLIĞINDA

I

Sen yalnızlığında ve korkunda,
Masallara kilitli, çağdışı;
Güğümlerin, bakraçların, yırtık
Kilimlerin ürkek dünyasında;
Pırnal çitlere yaslanmış, yamuk,
Kocamış ağaç yemiş vermeyen.
Bense kara suratlı kentlerin
Mutsuz, yılgın insanı, başıboş,
Damına, çadırlarına karşı,
Gecende tüten kandile karşı,
Öylece bakışarak, susarak,
Uzanamadan, kavuşamadan,
Eriye eriye karanlıkta.

II

Yeşil başlı ördeğim, göllerime
Konsana, avcılar dağlara gitti!
İşte göksel çayırılıkta salınan
Azgın bir boğa gibi güneş, sıcak
Kum, işte sazlara sürtünen balık.
İşte yaz, işte bulut, işte yonca,
Engin ovalar, ovalar boyunca.

III

Dert de sende, sevgi de, umut da.
Yürürse senden yürür dalıma
Tomurcuğu güneşe açan su.
Sen o karasabanla sürersen
Toprağımı, körpecik boy verir
Yeşillerin en kutsalı buğday,
Köpürür denizinde yayılır,
Dengeyle, düzenle, ışıkla,
Bozkıra yarınların tohumu.

IV

Seninle bağladım kendimi ağaca
Ve taşa. Sensiz kopuk bir urgan, kör bir
Kuyu gibiyim, doğaya da, aşka da
Yabancı. Yabancı en güzel ovada,
Tutarsız, anlamsız, gereksiz, uzakta.
Dolan bana mutsuzluğumda, tut beni!
Gün doğmadı, gök boş, batıdan usulca,
Bir yağ kandili titrek, tütüyor Gece.

V

Varsın ırmakların köpürsün delibozuk,
 Kıyısında söğüdünün gölgesi var ya,
 Yeter bana. Dilin var, ağzın var. Benimse
 Keçilerim var, cam gözlü, dağda güttüğüm.
 Çayırlarımda ebegümeci, madımak.
 Dem çeken bir güvercin taşıyım koynumda.
 Gel ateş yakalım, açalım çıkınları
 Yan yana, bölelim tütünü ve ekmeği!
 Kartal yüzün insin ulu dağlardan düze,
 Elensin söğüt dallarından güneşimiz.

VI

Uyansa, diye düşündük, göz kesilse,
 Engin bir gelincik tarlası, sade göz
 Kıpır kıpır, sade anlayış ve niyet!
 Beklemekle geçti gece ağarmadı.
 Boşansa yağmurların yumağı gökten,
 Örs ağlarını bite ve akrebe!
 Biz ki buğdayı sabırla öğütürüz,
 Biz ki ekmeği iri iri doğrarız,
 Avurtlarımız göçük, benzimiz sarı.
 Tesbihböcekleri yumuk, taş altında
 Ürüyoruz sevişmeden ve yolmakla
 Tükenmiyor tarlamızın ayrıkotu.
 Yıldırımla çoğalsa, diye düşündük,
 Işıkla ekilen! Hep biz mi verelim!
 Ormanı avutan günleri sevdikse
 Bu yalın düzlük hangi dilin yalazı!
 Devrilse kavak boylu boyunca, uça
 Hapis kuşlarımız, göçseler oraya!
 Can boş, umut güdük ve kör, kuyuların
 Dibi seçilmiyor. Bu güneş bizimse
 Bu toprak da bizim, bu dal da, yemiş de!

VII

Rüzgârlı tepeden ovaya bakınca
 Kuşsun uçan altımda, meşe ormanı
 Böğründe. Dağsın, etekleri sürülmüş.
 Mavisin, bulut ve uzay, bir doruktan
 Öbür doruğa. Değirmensin ufacık,
 Deresin köpüren yosunlu yarıktan.
 Kuzuların emdiği meme, yaprakta
 Kıpırtı, esintisin söğüt dalında.
 Sen tadını, rengini doğurduğum,
 Bilmeden bildiğim, karsın lapa lapa
 Çamları yatıran Kayalar Belî'nde.
 Sen çiğit ve yaz kokan kulübe, defne
 Dallarıyla çatılmış, sen güneş, ak süt,
 Yücelerin reyhanlı otundan olma,
 Çığsın indi incek, boşanan yağmur
 Ve selsin, karanlık türküsü ırmağın.
 Yemişsin ısırdığım, yoncasın, kolsun
 Saran ve dilsin içimde düşündüren.
 Sen gök gürültülü, delice, sen oynak,
 Seyrine daldığım rüzgârlı tepeden.

ISLAK TOPRAK

Islak toprağa bastım. Ağaçtım
Ansızın, tomurcuktum, budaktım.
Döndüm güneşe yaprak yeşili
Yüzümü, duydum göklerden geçen
O deli esintiyi. Yaklaşın,
Yaklaşın güzel kızlar, tutuşun
El ele ve oynayın çevremde.

SAKSIDAKİ ÇİÇEK

Saksıdaki çiçek, buraları güneyin
 Sıcak illerine benzemez. Pis bir rüzgâr
 Esiyor dışarda, çisentiyle karışık,
 Sinsi ve yapışkan. Çınarın yaprakları
 Döküldü. Gök bulanık, toprak vıcık vıcık.
 Durgun ve çamurlu deresinde aydınlık
 Yosunlu tomruğunu sürüyor Zaman'ın.
 Bütün günler böyle geçmez, korkma yaz gelir,
 Su yürür yeniden ağaca, derinleşir
 Gökyüzünde maviler, bulutlar ağarır
 Ve biz er geç yeni bir güneşe döneriz
 Umutlarla ışıyan yüzümüzü.

SONRA DÖN

Ver elindeki, sonra dön sevinene,
Bak mutluluğun yüzüne! O senin yüzün
Işımış ve güleç, aynadaki.

BADEMLER

Güney yelindeki cıvıltı ve koku
Kandırır her yıl çocuksu bademleri,
Dalları saran buğuya aldanırlar.
Sıçrar tomurcuk uykusundan, donanır
Bademler kış ortasında gelin gibi.
İlk sevdanın benzeri o körpe ateş,
O bir damlacık güneş, dağın ardından,
Ovaya düşmeyegörsün bir kez, yandı,
Ağaçtı insandı kim olsa aldanır.

BİR AŞKA VURAN GÜNEŞ

Öyle sevdalar vardır, biter biter başlar;
 Buruk tatlar vardır, ağızda sürüp giden;
 Bir aşka vuran güneş kolayca batmıyor.
 Yanıyor bin kollu şamdanı, tutuşuyor
 Ufkunuzda camları göksel konağının
 Ve bir yaz akşamı buhurdan gibi tüten
 Hanımellerinin morumsu buğusunda,
 Bekliyor bahçenize dönük balkonunda,
 Sarmaşık gülleri kokladıkça kırmızı,
 Hüzünler, japonfenerleri arasında.
 Öyle günler var, öyle anlar, hiç bitmeyen!
 Nasıl bir ışık emnişler ki sevginizden,
 Ansızın başka bir yüzle güzel, kopmuşlar
 Büyük Irmak'tan, ayrı düşmüşler desteden,
 Yağmışlar ilkyaz yağmurlarınca ve özlem
 Açmış yaban çiçeklerini tarlanızda.
 Ölümsüz günler onlar, bir hiçle beslenen;
 Zaman dışı güvercinler, uçma bilmeyen;
 Uzay ötesi ovalar, ayak değmemiş;
 Başka bir mevsim, başka bir dal, başka yemiş.
 Esrir kim bassa o toprağa ve kim tatsa
 O yemiştten. Balla dolar testi, açılır
 Açılmayan kilit, çiçeğe durur badem,
 Dolanır bilgelikle mutluluk yüreğe.
 Ak bir bulut bekler üstünüzde havada,
 Kuşlar iner, devinme birden bitiverir,
 Çıt çıkmaz evrenden. İşte ordasınız,
 Havuz, ağaç, deniz, ne varsa size göre.
 İşte aydınlık size göre. Kısarsınız
 Güneşi, gökyüzünü yakarsınız. Neden
 Sonra, uzaklarda çektilirilmiş bir resim
 Gibi kalır aklınızda, gölgesiz, duru,
 Küçük bir bahçede susar gibi yaparak
 Karşılıklı gizemlere daldığınız gün.

NARA BENZERDİN

Nara benzerdin bir zamanlar, çoktun! N'oldu
 Sana! Kırk atlı çıkardın dağa, yüz atlı
 İnerdin dağdan. Kurşun bitmez tabancanda,
 Atın şahlanır, kırbacın ıslık çalardı.
 Miçoydun isteyince, kaptandın, korsandın;
 Martıydı, buluttu, engindi yamacında.
 Şarap fıçılarına yaslanır limanda,
 Doğudan batıya usulca kayıp giden
 Mavna dizilerine bakardın Zaman'ın.
 Avcıydın, eski taşlara sinmiş günleri,
 Tavşan yakalar gibi, çeker çıkarırdın
 Kulağından. Bizans surları doruğundan
 Bir Osmanlı vakti düşerdi ellerine.
 Aşınmış tahtalara sürerdin yüzünü.
 Hani paslı kancalarla çiviler! N'oldu
 Damında kediler sevişen ev, rüzgârın
 Tuzlu tüylerini döktüğü arka sokak!
 Yitirdi çoktan düşlerindeki çocuklar,
 Kumsala çekilmiş ölü kayıklar gibi,
 Gecesiz gözlerinde yeşil ya da mavi
 Bir güneşe benzer o öfkeyi! Kırıldı
 İnce belli bardaklar. Küpeçiçekleri
 Kavruldu gitti tozlu camların ardında.
 Kenar semtleri İstanbul'un! Sisli, ılık
 İlk yaz günleri! Cumbalar, şahnişler! Kızın
 Yüzü, atın boynu, arabanın dingili
 Bir kahve peykesinde verirdi kendini.
 Duvar sürüp gider sessizliğin boyunca.
 Ordan bir perdenin gülü, burdan bir zakkum
 Dalı, sevinçler, aşklar toplardın torbana.
 Üstüne serçe sürüsü inmiş, o mutlu
 Ağaca benzerdin, deniz kokan yollarda
 Şiirler üştü mü aklına! N'oldu sana!
 Boşaldın, susuz değirmene döndün şimdi!

BAKIRCI

Nerde bu bakırcı dükkânı ve ne biçim
Bakraçlar ki onlar, güğümler ki, bir damla
Güneş vursa bakırlarına, bir parıltı,
Bin kollu yangınla kızıl, sarıyor ufku,
Bir ırmak gürül gürül, aydınlık ve duru,
Akıyor üstümüzden sessizliğe doğru
Ve dalında yaprakla, ürkek, kıpırtılı,
Bir gün daha boynunu büküyor geceye!

BİN YAPRAK

Ağaçlar boylandı bu gece. Bin yaprak
Ufak ufak sürdü bu gece. Arpalar
Uzadı belli belirsiz. Koç burcuna
Girdi dünya. Bir bulut indi ve ilkyaz
Yağmuruyla ıslandı toprak bu gece.

GÜNEŞİN KUŞLARI

Güneşin kuşları onlar, suya ve ıslak
 Otlara konarlar; derisinden öterler
 Balığın, ağlarda pul pul çırpınışından;
 Sallanırlar damlanın oynak beşiğinde
 Ve düşerler, sanki yaprak dökümü güzün,
 Akşamla sürülmüş ovasına denizin.
 Yaklaşır anılar çekilen gölgelerle,
 Uzatırlar kurumuş, ölü güllerini.
 Kime? Bütün aynalar gibi boştur, bomboş
 Arkası düşlerin, kemirilmiş geceyle,
 Tuzla ve rüzgârla oyulmuş delik deşik.

Yaş ve soğuk taşlara çökülür şafakla,
 Dönmeye başlar çarkı atlıkarıncanın.
 Gelir geçer boncuk bakışlı tahta atlar,
 Demirlerine bağlı dişlide dörtnala.
 Uçar kısır döngülerinin havasında
 Tel tel inilti, uzun kuyrukla yele.
 İşte damarların yalnızlığı, işte özlem,
 İşte pişmanlık, koşuşmalar, bekleyişler!
 Geçerler, çifte fenerlerinin tırpanı
 Biçerken cılız çavdarını etimizin.
 Uçar kırlangıç ve akşama kalmaz düşer.

Ey üflemeden çalan kaval, koyunların
 Hangi dağın ardında? Testimdeki süte
 Hangi yayla kekiğinden sinmiş bu koku?
 Hangi memeden bu köpük? Unutkan körler,
 Uzatarak gökyüzüne değneklerini,
 Gösterirler gösterilmeyeni. Yoktur ki!
 Düşer boncuk gözlü, şafak yeleli atlar.
 Tel tel inilti o kuyrukla yeleden
 Bir yankı bile kalmaz rüzgârlı ovada,
 Sıçrar sular da çekirgeleri yağmurun.
 Aşklar düşer, yalnızlık ve derinlik düşer.

BİR YAMAN ÇİNGENE

Söğüdün dalını yüzer düdük yapardı,
 Bir yaman çingene, çift atlı arabada.
 Çayırdaki çergilere doğru inerdik
 Hırsızlama çinkolarla, papatyalarla,
 Güneşli bir rüzgâr eserdi, hava ılık.

Deniz görünen bayır aşağı yollarda,
 İki yanımız ebegümeci, labada;
 İster ıslak otlara uzan, ister gezin.
 Tin tin, peşimiz sıra gelirdi Karabaş,
 Durur, işer, çalı diplerini koklardı.

En ufak esintide kıpırdar ağacım,
 Çamın tepesinden yere yıldırım gibi
 Kendini bırakır karga, hop eder içim.
 Gökyüzü, üç beş bulut, akşam garipliği,
 Başka nemiz kaldı ki şu yalan dünyada!

AÇ ELLERİNİ

Aç ellerini! Bütün örtük kapıları
Aç! Göğü ve ışığı tutmadan geçir ki
Götürsün güneşin seli ölülerini.
Bu ırmak doğadan akıyor. Bu şıprırtı,
Suyun sesinden daha saydam bu çalkanış
Ovadan geliyor. Zeytinler yüzer gibi.
Tarlanın berisinde buğuya gömülmüş,
Azgın otları başlıyor setin. Sonra çit
Ve kalın kabuklu ihtiyar kestaneler.
Bu rüzgâr yaşlı kestanelerden geliyor.
Kabarmış toprağa bak! Parmak kadar bitki,
Topluiğne başı kadar yapraklarıyla
Yeşilin sevinci içinde. Dön yüzünü
Engine doğru, gör kendini o aynada!

AYNAYA BAKAR GİBİ

Aynaya bakar gibi bakarım onlara,
 Onları anlattıkça bulurum kendimi.
 Derim ki, gökyüzü döşeğinde erguvan,
 Sabahın seherinde, bir mercan tarakla
 Tarar saçlarını bulutlar kızarmadan.
 Derim ki, geceye belenmiş yavrusunu
 Yalar kuşkulu diliyle ininde tilki,
 Yumarak gözlerini ürkek, kahverengi.
 Durgun bir sudur onlar, yaprakla ve otlar
 Yüzümü seyrettiğim, belki bir anahtar
 Kurcalayan paslanmış kilidi.

İNMIŞLER TEK TEK

İnmişler tek tek içimizdeki ormandan,
Dağlara, dere boylarına büyümüşler,
Kavaksa düz, ince uzun, çınarsa ulu,
Gökten o ışın mızrakları uzadıkça.
Vurmuşlar suya, sazın, kamışın üstünden,
Kimi salkımsöğüt, kimi çam, kimi akça.
Koşarlar arabalar, trenler geçtikçe.
Bereketli yağmurla anılsın adları,
Bu mavilik, bu güneş, bu toprak durdukça!

BAHÇEDE

Bir mumla ayırdık geceden kendimizi,
 Kurduk bir mumla bu çadırı bahçemize
 Kıpırmızı. Unuttuk bir bostan kuyusu
 Gibi korkulu gökyüzünü. Arkamızda
 Kaldı yol yol reçinalar sızan, budaklı
 Ve kalın kabuklu ağaçlarıyla orman.
 Bu yaprak ve ot kokusu ordan geliyor.
 Şu duyduğun bir masal kuşu değil, puhu.
 Sansardan, tarla faresinden ve böcekten
 Yalnız pervanelerdir bize dek sokulan.
 İn usulca ürküntünün merdiveninden!
 Karanlıkta kalan yüzünü çevir bana!
 Konuş! Biç, bir solukta diz boyu büyüyen,
 Yabanıl otlarını sessizliğin! Gece
 Islak ve güzel, ama ışıktaki yüzün,
 Yüzün ışıktan ve geceden daha güzel!

ANSIZIN

Geçmiş bir vakti çalmaya başlar, ansızın,
Uzak yazlarına asılı yarasalar
Gibi eski günlerinde duran saatler.
Dolaşır seslerle anıların içneli
Karıncaları etimde. Düşer üstüme,
Kürek kürek, cıvık topraklarıyla gece.
Demir bir tekerlek döner taşta, yanaşır
Kapıma pişmanlığın çektiği araba.
Neden ağzı açık indirilen kutunun?
Nerden çıktı bu çivi? Yoksa sarıldığım
Yalnızlığın ölüsü mü boylu boyunca?
Özlem, kuyruğu kısık, kaldırır burnunu
Ve ulur. Tüylerini okşarım usulca.
Bir tuğla kurtulur kuleden, ayna çatlar.
İrin rengi bir ay yuvarlanır damlarda.
Şimşeklerle aydınlanan ıslak camlarda
Uzamış yüzler belirir: sen, hepsi de sen!

HOYRAT BİR YASTIĞA

Nerdeydik? Nasıldık? Artık anlatılmaz.
 Hoyrat bir yastığa baş koymuştuk, yazık!
 Bizdik, belki bir başkası bize benzer,
 Yemişi aşkımızın: ölümsüz çocuk.

O düşlerin yağmurundan sıırılsıklam,
 Cıvık bir kana bulanmış gelişimiz
 Çıkmaz aklımdan. Çıkmaz aklımdan, duru
 Ve güneşli sularında gündüzlerin
 Yüzer gibi o usulca sürükleniş,
 Ana rahminden dönerken kendimize
 O ilk çığlık, ilk mavi, ilk soluk alış!

HANGİ SAATLERDE

Hangi saatlerde ve nasıl, ben de bilmem!
 Birden, çözülür şifresi kilidin
 Ve yüzün oturur gözlerimin yivine,
 Öpüşür dalgın, tıpatıp erkekle dişi.
 Kavaklar sallanır yol boyunda, ay doğar,
 Savrulur kanatlı tohumlarım havada,
 Yıldızı tüylenir gecemin, sonra kışner,
 Büyür dört ayakta beyazlık ve akıtma.
 Alsam gitsem seni yataklara! Hey benim
 Balta girmemiş ormanlarım, mor dağlarım!

Hangi saatlerde ve nasıl, ben de bilmem!
 Budarım umutlara sarkan kollarımı.
 Ay kızarır ve batır. Yontma taşlarımı
 Kaldırır şileplere, rüzgârlı kıyıda,
 Bir mamut iskeleti hızıyla maçına,
 Dağ gibi bulutların öfkesi altında.

OTURAN KADIN

Uzay ve Zaman'la yüklü, öyle görkemli,
 Öyle üstten bir alımla denize karşı,
 Oysa küçük evler gibi görünmez, yitik,
 Düşünceler ve anılar sarmaşığında,
 Öyle dalgın oturmasan setin üstünde,
 Öyle düşmese eteklerin, ellerini
 Öyle kavuşturmasan, o kırmızı toprak,
 Rüzgârda ürperen pisipisiotları,
 Birden, çekilse ayaklarının ucundan,
 Sulara öyle sarkınasa o çınar dalı,
 Güneş öyle cıvıltılı, martı öyle ak,
 Gökyüzü öyle mavi alabildiğine,
 Eksilse, kayıverse kurduğun dengeden,
 Öyle sallanmasa rıhtıma bağlı sandal,
 O ağaçlık görünmese öyle uzaktan,
 Bu bahçe, bu ikindi, bu yaz, bu haziran,
 Bir sepet elma gibi durgun, düşsel, gerçek,
 Bir sıcakla vermese kendini, tükense
 Bitmez bilinen, dursa engindeki çağrış
 Ve içsel konuşmanın ardında öten kuş
 Sussa, çöker bu güzelim saray, yıkılır.
 Öylece, öylece kal hasır iskemlende,
 Öyle küçük evler gibi görünmez yitik,
 Düşünceler ve anılar sarmaşığında,
 Uzay ve Zaman'la yüklü, öyle görkemli,
 Öyle üstten bir alımla denize karşı.

RÜZGÂRLI MEŞE

Güneşe benzediğin, ısıttığın, güzel
 Günlerdi onlar. Getirdiğin mutlulukla
 Ağarır vaktimiz, kızarır gelincikle,
 Yol boyunda ballanırdı ekşi böğürtlen.
 Kadın, kanatlarını çırparak çığrısan
 Kazlarını güder, bir rüzgâr inim inim,
 Dumanlı bulutlarını sürerdi gökte.
 Kızsa parmak kadar, otların arasında
 Yarı beline dek gömük, çiçek toplardı.
 Döne döne çıkardık dağa patikadan,
 Omuz omza inerdik dağdan meşelerle,
 Ormanla sarmaş dolaş geçerdik kapıdan.
 Gün kavuşur, testi pencerede soğurdu.
 Ak bir örtü masada, bakraç, sonra yüzün
 Lambanın ışığında, sarı, ince uzun.
 Duvarı aşılmaz çitleri gölgelerin,
 Sarmaşığı ellerinin, kirpiklerinin,
 Saçlarının geceye çöken uğultusu.

PENCEREMDE

Sen benim penceremde olmasan.
Geçmesen önümdeki sokaktan,
İnan ki bitmişti. Bir toz duman,
Bir atlı dağlara doğru giden.
Ama şimdi bıraktığın yerden
Yeniden başlıyorsun, yeniden.

GÜLLERİN ARASINDAN

Güllerin arasından geçmek için
Kara giymek, o denizi bulmakla
Başladı. Boştu ev, bahçe kapısı
Aralık. Bir yol kıvrıldı incecik.
Eski bir resim sanki, unuttuğum,
Şaşırtıcı ilk bakışta ve bildik.
Belli ki yüzünüzü gizliyordu
Arılar, uzun saplı şemsiyeniz.
Baktım yalnızlığına içim ezik.
Her küçük bahçede açan o çiçek,
Adımlara denk o ufak sessizlik,
Kırık bir pancurla sarkmış burada,
Yabanıl bir yaseminle değişik.

BİR UYKUDA

Bir uykuda buldum onu. Otların
Yeşilinde duruyordu.
Çocuk yüzü gibi az ve acıklı,
Küçük alabildiğine,
Eskimiş bir yerime bakıyordu.
Bir kırlangıç, cıvıltılı,
Sürtünerek üstünden geçiyordu.
Sevdim ne türlü, ağladım!
Sonra ötekiler gibi kayboldu.

DELİK VE ÇUKUR

Derme çatma çarşılarda dolaştırdım
Delik ve çukur, taşılşmış, delice.
Bir taşra kentinde dilenmekte ne var!
Yanan fenerleri faytonların siste,
Sarın sarınabildiğın kadar, yırtık
Bir yağmurluk gibi hüüzün, sokaklarda
Başıboş yürümek için. İstedim ki
Yarım bir kızartı içinde gökyüzü,
Puslu bir çisenti ardında kalsın ay
Sıla kızgın bir demir, yaksın, dağlasın
Özlemle etimi. Olmadı, olmadı!
Dinmezse neden başladı! Neden böyle
Umursamaz, ölesi ve öldüresi!
Oralarda kaldı bir yanım, bir yanım
Buralarda, biteviye, durgun ve pis.

ELİMİ UZATIRKEN

Elimi uzatırken var gibiydi. Sesle,
Işıkla tüketti ömrünü. Bir silinti,
Bir gölge kaldı uzun süre sonra bitti.
Baktığım yüzler vardı sevdiğim anlamlar,
Yaş gibi titrer kirpiklerinde düşleri,
Durgun göllerini çizerler bir gülüşle,
İnce yağmurlarını serperler, ay büyür,
Sıcak bir yaz kokusu yükselir topraktan,
Işırdı alnımız, gecemiz serinlerdi.
Göçtüler yılların ardına bahçemizden,
Düşen yapraklarla kapattılar mevsimi.

Sevdiğim görünümüler vardı, taş ve güneş
Karışımı: akşam göklerine benzerler,
Bir anda bozarlar bir anda kurdukları
Yapıyı, takılıp ağlarına uçuşan
Bulutların giderler, giderken bizi de
Götürürler eski günlerin artık uzak
Ve gidilmez zamanına. Yanar kubbeler,
Minareler günbatısında, turuncu, mor.
Sonra birdenbire silkinerek geçmişten
Düşerler aynalaşmış sulara balrengi,
Oynaşırlar yüze vurmuş balıklar gibi.

Yakınlıklar, yaklaşınalar vardı usulca,
Yanan idare lambaları bütün gece,
Bir dönüşü beklerler eşiklerde. Tüter
Gibidirler, oysa biterler için için,
Kopçaları çözükle gencecik göğüslerde.
Bir kitap alsalar ellerine, bir şamdan
Tutsalar çiçek demetlerine dönüşür,
Yediverendi gülleri dört mevsim taze,
Tığlarla ve şişlerle mavili yeşilli.

Onlar mı kocadı çabucak, yoksa biz mi!

IŞIKLAR YANDI

Işıklar yandı, dindi o sağanak.
İnce bir çisenti şimdi gündelik
Uğultusu kentin. Karardı yine
Üç adım ardı tek tük zeytinlerin.
Uzattı kafasını deliğinden,
Pişmanlığın ılık kanıyla semiz,
Gündüzleri uyuyan yarasamız.
Nerdeyse gece, biçilmiş bir kavak
Gibi devrilir ovaya, seğirir
Yaprakları boşluğunda, boyunca.
Durur elmada dönen çark ve çatlar
Bir kabuk gibi damları evlerin,
Birleşir yerle gök. Dala dönüşür
Güvercin, dal buluta, bulut taş,
Dökülür denizine Büyük Irmak,
Fısıltılı ve baygın, soluyarak.

BOŞ ARSALAR

Hep öyle boştur o arsalar. Eksik dişler
 Güler yüzünde mahallenin. Geçip giden
 Yılların ardına düşünce neden sonra,
 Anıların yurduna göçerler temelli.
 İner pancurları aşıboyalı evin,
 Kopar çinko boruları, balkonu çöker.
 Dağılır kedilerle oğlanlar. Ufalır
 Kancık bir köpeğin peşinde karabaşlar.
 Kuyuların ağzı daralır, hendek dolar.
 Yalnız dikenler büyür alabildiğine.
 Isırganlar ve morumsu ballıbabalar
 Azarlar ilkyazla, çiçeğe durur erik.
 Düşürülmüş bir boncuk çocukluk zamanı,
 Parlar, mavi mavi, otların arasında.

O SEMTLER

Nasıl da etkin adları vardı! Oysa
 Fakir semtleri çoğu. Çalar saatin
 Bildik sesini andırır heceleri,
 Bir ürperti duyardınız söylendi mi.
 Nasıl yazlardı onlar! Gelincik dolar
 Bahçe, papatya, peygamberçiçekleri.
 Başka insanlardı sanki, başka yüzler!
 Sıkma başlı ve sadakor yeldirmeli
 Taze dullar, dal gibi kızlar, oğlanlar.
 Kimlerdi? N'oldular? Yoksa öldüler mi?
 Güzel orya kızı, maça papazının
 Kısmetine düşer, ayrılık başlardı.
 Gelsin artık olur olmaz ağlamalar,
 Ağlarken gülmeler, göğüs geçirmeler,
 Düşüp düşüp bayılmalar sofalarda.
 Yazsa ardına kadar açılır pancur,
 Kışın kapılardan cicimler inerdi.
 Ve oğlan bir kız için kendini vurur,
 Kız erir mum gibi yatağa düşerdi.
 Ya o ateşli mektuplar, gizli gizli
 Buluşmalar taflanların arasında!
 Ay ışığında sevişmeler, yeminler:
 "Gül üstüne gül koklarsam kör olayım,
 "Yâr üstüne yâr seversem öldür beni!"
 Onlar göklerde gibiydi bizse yerde.
 Bizim de balkonumuz vardı, bahçemiz,
 Ama onlarınki nerde! Bizim taşlık
 Cıgara dumanı, zifir, onlarınki
 Ödağacı ve adaçayı kokardı.

Giderek havada daha da arınmış
 O kokuyu akşam yelinde duydum hep,
 O esriklik sürdü gitmedi üstümden;
 O gün bu gün başım o kokuyla bi hoş.
 Oralar yine öyle besbelli: ev loş,
 Yol kuytu, yaşlı balıkçı yine bıçkın;
 Taş duvardan hanımelleri sarkıyor,
 Takunyalı kızlar batan güne karşı
 Sakız çiğniyor yine; damlar, bulutlar
 Suda; martılar uçuşuyor yamaçta.
 Değişen varsa biziz. Orda çocuksu
 Duran, bizde ölüyor yavaşça. Düşler,
 Yapraklarını döken ağaçlar gibi,
 Ufak tefek mutluluklar ötesinde,
 Soyunuyor yeşilinden, mavisinden.
 Dallar kalıyor sadece, kuru dallar!

BALIK EKMEK

Balık ekmek! Bulutla deniz, güneşle su
Ve bir çocuk yalınayak. Asılmış demir
Parmaklığına mangalda tüten dumanın,
Bakıyor doygunluğun bahçesine; sıcak
Bir buğunun arkasına gizlenmiş konak.
Mavnalar iniyor usul usul Haliç'ten,
Dökmüş bütün martısını üstümüze gök.
Düdük çalan vapur, susunca mavi mavi,
Karaköy Meydanı, bir çocuk. Balık ekmek!

KASABADA MELEKLER

Güzdür, erkenden kızarır dağların ardı.
 Gümüş yüzüklü, ak sakallı ihtiyarlar,
 Susarlar büyük yalnızlıklarında ürkek,
 Bir kahve peykesinde batan güne karşı.
 Sağlı sollu birer melek omuzlarında,
 Biri günahlarını yazar canı sıkkın,
 Biri güler yüzle sevaplarını. Canfes
 Entariler giymişler, bellerinde kılıç.
 Oynatırlar uçarken usulca havada,
 Nesih vavlar gibi düşen kanatlarını.

Gündür, erkenden kararır dağların ardı.

PAZARDAKİ TAY

Ot yüklü arabaya koşulu
Kısrağın ardı sıra, bir tekne
Sandalı sanki, boynunda ipi.
Canı var sıcacık, kuyruğu var,
Ağzı var, gözü var badem gibi.
Tahta kaşık, bilezik ve yoğurt,
Durmuş çiçekli basmaya karşı,
Oyuncu ve civelek belli ki.

GÖZLERİMİ YUMUNCA

Gözlerimi yumunca kandil kandil inen
O maviler – Sen de mi seversin onları? –
Sonra birden açiverince gördüklerim!
Sen de mi görürsün onları? Ak bulutlar,
Çatılar, kestaneler midir seninkiler?
Benim gözüm her sefer gökyüzüne gider,
Ben göklere bakarım ta içine kadar.

İKİ YANAR MUM

İki yanar mum gibiydi gözleri,
Bir sevgide ııdı bütün gece,
Havuz, ağaç, ay ışığında bahçe.
Yine bizlermişiz sonunda biten
Damla damla süzölüp eridikçe.
Kuru bir kabuk kaldı pervaneden,
Renkli bir toz parmaklarımda, ince.
Benim dükkânımda mı oldu bunca
Alışveriş, benim tezgâhımdan mı
Geçti bunca kumaş ki şimdi soluk
Ve yırtık giysiler, düşük bayraklar,
Sandıklara basılmış paramparça.

ESKİDİM

Eskidim sana, bir mintan kaldım, yamalı;
Kullanmaktan, sevmekten geceli gündüzlü.

KIZLAR

Kızlar yeşil olur ve mavi kimi zaman.
Gökyüzüne çevirirler sokaklarını
Kentimizin. Kızlar uçan bulutlarımız,
Duvar diplerine çömelip baktığımız.
Bir liman düşünürüz düşünmeden, bir yol
Gideriz ağaçlık, denizin sesi gelir,
Bir nar memelerini gösterir avludan,
Aralık kapıdan görünen evin içi,
İncecik bir kilimi çıkaran merdiven.

Kızlar yeşil olur, kırmızı kimi zaman.

SÖNDÜRÜR IŞIKLARINI

Bütün ışıklarını söndürür ev. Yumar
 Gözlerini oğlan çocuk. Bir ışın mıdır
 Gelip geçen, yoksa parlar mı çatal kaşık,
 Yıldız ürkekliğinde mangal ve çekmece?
 Soğur insan ölüsünce minderle yastık.
 Az önce kalkılmış masadan, kapı açık.
 Şarap var içen yok, ekmek dilim dilim,
 Bir satranç tahtası ki oyunu yitiren
 Bırakmış taşlarını yüzüstü öylece,
 Şah sarılmış, üşür yenilgisinde vezir.
 Yalnız saatler işler hızlı, aksamadan,
 İrili ufaklı saatler bütün gece.

MAHALLEDE ESEN

Mahallede esen akşam rüzgârında
Bir kuş kafesi gibidir Zaman; usul
Usul sallanır arka bahçeye bakan
Penceresinde aşıboyalı evin,
Tütün kokan evin, ekmek kokan evin.
Ve kuş öter: *çipet çipet çitalinya*.
Güneş batar odalara kapanırız.
Döneriz ağaçlar, evimiz ve dünya.

YABANGÜLÜ

Yabangülü gibi yalınkat ayazmanın
 Bir keçi otluyor el kadar bahçesinde.
 Damında bir ağaç, içinde Aya Yorgi,
 Meryem'in dizinde ana kuzusu İsa.
 Ey gölgesiz gökte uçan ak güvercinler,
 Rüzgârda usulca sallanan otlar, sazlar,
 Yüce tanrıların varılmaz yalnızlığı!
 Ölümsüz gündüzünüz güneşle ve tuzla
 Kekik kokularına karıyor Zaman'ı.
 Evren mi, deniz mi! Köpüklerle gide gele
 Çakılın türküsünü söylüyor kumsalda.

NIKO'NUN KAHVESİ

Niko rakı içer sandalı boyamazsa.
 Niko susar. Onun sessizliğı bürümüş
 Masaları. Onun yalnızlığıdır, kireç
 Badanalı, yamrı yumru, bu ak duvarlar.
 Semaverin hemen yanı başında durur
 Köstence'de bir dükkândan aldığı gemi.
 Bu resim Pire'nin, bu böcekler Batum'un,
 Bu ağlar tonla balık akıttı karaya.
 Niko, eski yazlarda ırışan martılar,
 Zıpkından kurtulmuş kılıçlar, ahtapotlar
 Ve en sıcak güneşlerle karmış harcını
 Kahvesinin. Lipsoslar yine derindedir.
 Orfos, beygir gibi kısar kulaklarını
 Kefalos'taki sivri taşın kovuğunda.
 Morumsu işkineler, oynatarak ağır
 Ağır kanatlarını, bakarlar Niko'ya.
 Boz bulutlar gibi çatısında denizin
 Uskumru sürüleri devinir yukarda.
 Gölgesi vurur tırandilin ışıltılı,
 Yosunların, kara süngerlerin üstüne
 Ey kancık ve oynak deniz dibi hurdasın,
 Burdasın sen! şu tüten dumandasın! ayda,
 Tabakta, dolaptasın! Seni verir Niko
 Liranın üstünü uzatırken, seni yer,
 Seni içer cıgarasında, seni uyur,
 Seni bilir, seninle yatar geceleri.
 Bir yelkenli süzölür kapıdan. Bir yengeç
 Köşedeki masada yumar gözlerini,
 İri bir mercan keser oltayı ve dalar.
 Voliden sonra denize atılan, ezik,
 Iskarta balıklar gibidir, başı sonu
 Olmayan anılar. Niko atar onları.

Düşler, bu kahvede yavru kediler gibi
 Oynaşrlar ayakaltında. Tutarsınız
 Birini, dizinize alır okşarsınız.
 Ana uzaktadır, peykede güneşlenir.
 Niko da uzaktadır. Durulan denize
 Ve maviye benzer. Yudumlar bulut rengi
 Akşam rakısını. Çatalının ucunda
 Tuzlu bir kalamar parçası, tabağında
 Bir düş kırıntısı, bir zeytin, dalar gider.
 Karagözle gezer, harmanlar sinaritle.
 Yıldızlarla düşüp kalktığı günler gelir
 Aklına, tek katlı evler, damlar. Bir ırıp
 Dizisi, Akdeniz rüzgârlarıyla yüklü
 Kuzeyden güneye iner ay ışığında.
 Bir deniz feneri karışır aramıza.
 Sesleniriz: "Bir çay yap, Niko, demli olsun!"
 Zaman genişler ve çoğalır her yudumda.
 Bakarsınız bir çitlembik çevrilir camda
 Çok eskiden gidilmiş limanlara doğru.
 Ve bir zakkum kokmaya başlar, bodur, tozlu.
 "Ah, havalar hep böyle güzel gitse, Niko!"
 Oturur beklersiniz. Kimi beklersiniz?
 Neden beklenen gelmez bir türlü! Sesleri
 Dinlersiniz, o deniz ötesi sesleri
 Yoksa şehirler midir özlenen, o yeşil,
 O kırmızı cam toplar mı manavlardaki,
 Boncuklu kapılar mı, renkli kâğıtlar mı,
 Karpuz sergileri mi, küçük berberler mi,
 Yoksa güverteler, direkler, lombozlar mı?
 Havaya benzer insanoğlu, bilinmez ki!
 Bir horoz öter uzaklarda, deniz parlar.
 Kuytu kahvesinde Niko'nun, kimi dönük,
 Kimi yan, kâğıt oynar birtakım adamlar.
 Niko rakı içer sandalı boyamazsa.
 Sesleniriz: "Bir çay yap, Niko, demli olsun.
 Koyulsun kederimiz! Efkârıyım bugün!"

YABANIL ATLAR

Yabanıl atlar vardı o zaman, düşlerde
 Bindığım, yosunlu kulelerin başıboş
 Atları, beyaz zambakların arasında.
 Bir çığ gibi inerler geceye al ve kır,
 Kışnerler masallarından, nal sesleri
 Duyulurdu dağ kokan akşam rüzgârında.

Gecemsi kızlar vardı o zaman, çiçekli
 Badem dalları bulutlar içinde, tüyden
 Hafif, suda solgun ay ışığından ince,
 Besili sağırların üstünde ayakta,
 Savrulurken dalga dalga etek, saç, yele,
 Mavimsi çayırlarda uçuşan dörtnala.

DURGUN DENİZ

Gevşettik kolanları, çözdük yüklerini,
Taktık torbaları atların başlarına.
Baktılar dalgın, yaşınaklı kadınlar gibi,
Yuvarlak gözleriyle göklere ve suya,
Tek arpa tanesi almadan dişlerine.
Çalı çırpı topladık dağdan ateş yaktık.
Sustuk duran bir vakitte taş, toprak, balık.
Ay doğdu üstümüze sazların ardından,
Durgun deniz, solgun ayna gibiydik artık.

İLK YAZA GİRİYORUZ

İlkyaza giriyoruz. Sıkıca yumulu
 Tomurcuklarını karga pençesi gibi
 Açıverecek yaşlı atkestaneleri.
 Döktü pembe çiçeklerini badem dalı,
 Yemişe yürüyecek. Dertliyiz, acılı.
 Yabancınnın zoru, etobur kuşlar gibi
 Dönüyor üstümüzde ve sinsi bir duman
 Gibi sızıyor kırışlerden, pervazlardan.
 Siniyor temize, duruya ve beyaza.
 Bir öfke perdeliyor gözümüzü, tüten
 Bacaya, kırmızı kiremite bakarken.
 Kurşun yarası almış körpe çocukların,
 Gözleri açık ölülerin arasından
 Geçerek giriyoruz ilkyaza. Elini
 Uzatıyor mevsim yaklaşan bulutlardan,
 Topraktan kaldırdığı öteki eline.
 İncecik bir yağmurla kabarıyor ova.
 Verdik güney yeline yelkeni. Limana
 Giriyor tekne ağır ağır süzülerek.

ELÇİLER

Gümüş kupalar, keten ve ipekli
 Dolusu heybeler, saf kan atlarla
 Elçileri geldi ilkin. Ökseler
 Ve ağlarla kuşçuları göründü
 Arkadan, simsarları çıkageldi.
 Kırk gün kırk gece yenildi içildi.
 Kırkinci gün ve gece tamam olup
 Kırk birinci sabaha basıldıkta,
 Yağmur ve kar sularıyla kabarmış
 Delice Irmak gibi köpürerek
 Masraf ve vergi payı çıkardılar,
 Kancık demirle yazdılar haracı
 Ve dilleri kalp akçayla mühürlü
 Beyleri devirerek iki yanlı
 Çöktüler sedirlerde baş köşeye.
 Keskin kokulu şarap ve sirkede
 Yondular, aşındırdılar, yüzdüler.
 Maden işçileri mahallesinde,
 Çitlembik ağaçları serpilmeden
 Döktüler yapraklarını kurşunla.
 Tüyü düşürülmüş oğlak derisi
 Gibi çıplak bıraktılar öksüzü.

Kimlerdi bu ortaçağ uzmanları,
 Yurttaşlığa alınmış bu dürzüler
 Ki gecikmiş pencereden en tiksiniç
 Damgalarını çaktılar toprağa!
 Kuş tutan, kuş satan, kuşla beslenen
 Kapıkulu bezirgânlar türedî,
 Bütün darılarımızı yediler.
 Baktık ki gitti gider gaz da, tuz da,
 Dayandık dizlerimize doğrulduk,
 Bir korsan gemisine döndü mintan.
 Baltalar, yabalar, yanar ırıklar
 Bitiverdi bir gecede ovada.
 Yürüdü eski zaman dağlarımız,
 Kaldırdılar başlarını göğe dek,
 Geyikli ve hovarda, dumanlı, gür.

BATAK

Gökteki uçurumdan başım dönse de,
 Sokulurdum az daha, az daha.
 Gömük yarı belimize kadar, büyük
 Yarı belimizden öte, cıvık
 Batakta. Bir sarmaşık gibiydi batac,
 Bir tuz ki aşımıza karışmış,
 Oyar köstebekleriyle etimizi.
 Kelepçelidir kirpiklerimiz,
 Acır bir ışığa dönsek yüzümüzü.
 Aydınliğa versek elimizi.
 Uzuyor koyu bir katranla yapışkan
 Parmakların ucunda ip gibi.
 Ak bir güvercin alsak avucumuza,
 İnım inım karayel yerine,
 Güvercinin tüylerinde batac. Batak
 En uzak ışıltılı yıldızda.
 Çektik kentin yorganını üstümüze,
 Düşler kurduk, düşlerimiz batac.
 Ve batac kişiler sardı yöremizi:
 Suratları insana boyalı
 Bütün o alıp satanlar, üleşenler;
 İçimizde açan karanfili
 Kara tırnaklı yaldızla kirleterek,
 Sıkınca bir irin çıksın diye
 Yalnızlığa gömenler, ün tacirleri,
 Bağnazlar, despotlar ve ödleker;
 Havasız odalarda duman kişiler;
 Yoksulun cebinden aşırılmış
 Beşlikleri yutturanlar altın diye.
 Durgun batac, leş kokulu batac!
 Atımı getirin benim, kır atımı!
 Bataktan dörtnala çıkmak gerek!

HİÇ BÖYLE

Bizans'tan kalmış gibiydi, ortaçağdan
 Uzanmış dünyamıza, bir gemi leşi,
 Bir kilise kalıntısı zaman dışı.
 Yabancı ve durgun alabildiğine,
 İsteksiz ve diri alabildiğine,
 Bin, düşük, uykulu gözle bakıyordu,
 Somut bir düşünce kadar açık seçik,
 Dalın bittiği yerde yaprak, yaprağın
 Bittiği yerde soğuk ve anlamsız gök.
 Hiç böyle uzak görünmemişti bize,
 Böyle umursamaz, böyle ötelerde,
 Etekleri kasıklarına dek açık,
 Dudak büken kadınlarca sere serpe.
 Hafif bir acılık vardı dilimizde
 Sonsuzluğun kekremsi tadına benzer.
 Mutsuz bir sultandık tahtını yitirmiş,
 Bayraktan, yeniçeriden, İstanbul'dan
 Ayı düşmüş şehzade Cem,
 Unmaz acılar içinde.

O RÜZGÂRLI ISLAK

Sade ses ve yankı kesildiğim
 O rüzgârlı, ıslak gecelerde
 Gökyüzü bir değirmen gibidir,
 Umut, sevinç, aydınlık özlemi,
 Dışına ne düşerse öğütür.
 Bir saban, gömerek demirini
 Yüreğimize, ağır ve hoyrat,
 Sürer tarlamızı, söker atar
 Ota, çiçeğe benzer ne varsa.
 Devrilir iki yana etimiz,
 Gömülür çılgınlığın tohumu.

Sade ses ve yankı kesildiğim
 O rüzgârlı, ıslak gecelerde
 Gökyüzü dev bir şilep gibidir.
 Boşaltır ambarlarından, döker,
 Yapışkan, çürük yükünü kente.
 Artık ne çit, ne kapı, ne duvar!
 Emerler milyon dille, damakla,
 Emerler parmak uçlarımızdan
 Kara sülükler gibi bulutlar
 Son kalan gündüzü kanımızdan.

DAM

Bir deste anahtara benziyordu
Elden çok, yalnızlığa kilitledi
Etimi ve dışarda kaldı konuk.
Belli ki bir ağaç var, dallarıyla
Sarkan ötelerime. Uzanırım
Altına düşlerimde ve ağarım
Doludizgin atlılarımla göğe.
Akşamla başlar cengimiz, ineriz
Tuğlarla, dalga dalga bayraklarla,
Mandaların çektiği kalyonlarla,
Dağlar üstü kızaklardan Haliç'e.
Bir Bizans denizinde vururken
Leventlerim, gün kavuşur usulca,
Dolaşırlar kandil kandil, sularda,
Tutuşur da kız gibi gemilerim.
Ben ki sultan urbaları biçmişim
Bu altın makasla, ben ki bir bakır
Mangır ışıltısına değişmişim
Donuk ve durgun bulunca Zaman'a,
Bulut ve ağacı görünmeyen
Bu kilitli damdır payıma düşen.

BU SOĞUMA

Bu soğuma avuçtaki, bu ince ter,
Bu kan çekilmesi, içteki eziklik
Biter bir gün, biter ya, insanca dostça
Üstüne titrenen, beslenen ne varsa
Kavrulur, susuz bitkiler gibi düşer.
Bir yağmur özlemi kıvrandır toprakta
Ve kendi kendini tazeleyen yaşam
Er geç ışığa kavuşur nasıl olsa.
Gel gör ki bunca emek, bunca göz nuru
Yok olur gider. Sızlar baltanın yeri,
Sabırla sarılan yaralar ağaçta.

YİNE BU SABAH

Yine bu sabah, yine erkenden,
 Balıkçıl gibi sabırla su başında,
 Yan çizip yavru balığı, salyangozu,
 Yine kuşkulu, bezgin, ama dik,
 Bulunca yatışmış, mutlu, bulmayınca
 Tedirgin, boynu bükük, yine bu sabah,
 Büyülü bir lokmasıyla bin can
 Doyuran o tanrısal besin peşinde,
 Ayaktayım işte her günkü yerimde.
 Şu taşların ardında mı, ürkek!
 Şu sazların içinde mi, kıpırtılı!
 Yoksa düşüncenin iç dünyamıza denk
 Akışında mı gizli! Ey doğa,
 Ey kusursuz sadeliği gizemlerle
 Kilitlenmiş kervansaray, yıldız dolu
 Çekmece ağzına dek! Ey sevgi,
 Buğdayına gelincik yürümüş tarla!
 Yine denizlerin ayna gibi duru!
 Yine bu sabah, yine erkenden,
 Balıkçıl gibi sabırla su başında,
 Yine Sonsuzluk eşiğinde karnım aç!

TAŞLAR

Tutmuşum avuçlarımda sıkıca,
Üşüyen taşlarımı bütün gece,
Sabah uyandım baktım ki duruyor.
Güvercin saçakta, kedi eşikte,
Bulut damların üstünde duruyor.
Bir aynaya dökülmüş yalnızlığım,
Sabah uyandım baktım ki duruyor,
Güneşiyle, ağacıyla duruyor.

Dağın Orda

DAĞIN ORDA

Dağın orda, sisin göğsündeki kopça
 Çözülür de hani, meme aydınlık,
 Meme güneş, tomur tomur, öyle balık
 Gibi görünür ya, gürgen, akça,

Anılar da öyle ıştır. Düşündükçe
 Sıyrılır gecesinden aynalar, taşlık,
 Açık kapı, otlarımın baygın, ılık
 İkindisi, merdivenler, kilim, keçe,

Ve değişmez ılık vaktinde bahçenin,
 Varılmış sonralardan şimdiler, demin,
 İnerler akşam bulutlarıyla sete.

Çakıyla doğradığım bir anlık kamış,
 Kırmızı sesini gördüğüm iskele,
 Uzar, ölümsüzdür, uzaktan aldanış.

DÜŞSEL BİR GEZİNTİDEN

I

Bilyalı bir düdük cebimde, Samatya,
Çocukken çaldığım, ben uyurken o kuş,
Tohumları etek dolusu bırakmış
Küçük bahçelere, gelincik, papatya.

İşte kümesin telleri, işte yitik
Günlerimiz, mor salkımı orta katın,
Hoyrat, yüklü bulutlarıyla şubatın
Deli dolu, belki sevdalı, sonra ilk,

İlk gördüğüm meme basma entariden,
Vavlarla eliflerle, iç içe gülle,
Loş sofalarda badem şekeri, hülle.

Durgun, öyle bir akşam olsa yeniden,
Büyüsem, evler ışıklarını yaksa,
Üfleyerek içsem çayımı sıcaksa!

II

Bir yaprak düşer payınıza bahçeden,
 Gerersiniz ipi, gıcırdar ıskarmoz,
 Çeker güneş kılıcını deniz, o toz
 Duman ötesi aynada güler maden.

Aşka benzer ansızın mavidir keten,
 Suyun şıptırtısı, balıkçılar, çiroz
 Hevenkleri, işporta malları ucuz,
 Nasıl gitmişse öylece döner giden.

Neden yüzünüzü güldürür kırmızı,
 Ne var dineri kızında? Bir yasemin
 Kokusu gelir, duymamıştınız demin.

O masala dönersiniz içinizi,
 Belki uzun sürmez, günleriniz kısa,
 Çabuk bitmese, dersiniz, sıcak dursa!

III

Ağlarla martılar, tabak tabak meze,
Yakın bulutlara, ekmek üç beş dilim,
Kitapların arasında kalır resim,
Pistir, silkersiniz örtüyü denize.

Oysa güzeldir akşamlar, üstünüze
Gelen vapor, bardaktaki o gül, kilim.
Gidilmeyen bir yer vardır, bekler, milim
Sektirmeyen yarına dönerken koza.

Kendim için düşünürüm bunları, en
Büyük sevdalar bile ulaşmaz, tutuk.
Kara giysiler, iskarpinler, boş kabuk.

İçte midir? Öyle gibi ilk bakışta.
Kırılmaz, elinizi acıtır muşta
Bir esinti duyarsınız gelip geçen.

DENİZ BU

Mavnalar, şileplerle yerleşir yive
 Büyürdü döne döne, çamurlu kanal
 Suyunda kara, bordası sülyenle al,
 Ölü denizkızları taşırdı eve.

Deniz bu, giz bu, yosun bıyıklı kirve,
 Eserdi açıktan balina ve masal,
 Güneşle köpük, ay ışığında kumsal,
 Kolanı boncuk, bin bir hörgüçlü deve.

Nerde Galatalı balıkçının, kanat
 Seslerinden yonduğu avuntu gömü?
 Özlem o pusuya bugün de düştü mü

Unutulmuş bir zamanı çalar saat,
 Bir yelken çırpınır kuytu, halat döner,
 Gemileşir bulutlarım, kule, kemer.

PENCERE

Özlem dolu birdenbire başka biri,
 Karşmayı bir çırpıda tutmuştu ki sal
 Bir düş kentine çıktım, ürperti, masal,
 Açtım camı leylaklara perdeleri.

Otlak, çardak, unutulmuş yazlarımız,
 Şimdi taflanların ardından, bir geyik
 Gözü ürkek, bakıyor baştan başa gök,
 Susuyor kuşkulu baştan başa yıldız,

Çekilip gitmiş, bir bir, günlerle bize.
 Geçmiş gecenin o ışık meltemi bu.
 Yarı gerçek bir dünyadan, yarı uyku,

Koşuyor eski bulutlar üstümüze.
 Bahçe küçük, parmaklığın orda ceviz,
 Eski bir evdeyiz artık, biz bizemiz.

BIRAKILMIŞ

Bırakılmış, boş ev. Sessiz, yaşlı sokak.
 Tahta kapı, morsalkımın iskeleti.
 Erimiş tuğla ve taş, düşmüş horasan.
 Hani mangalla sedir, hani yaz, hani
 Sardunyası pencerede, nerde ışık!
 Bir çeşme mi var, gizli, geçmişten akan?
 Gece sessizliği belki, belki Zaman,
 Belki Mayıs, yelkeni rüzgârlı gemi
 Kapatılmış odada şamdanla kırık,
 Yaşıyor, öyle sönük, kendini baştan.

BAHÇE

Düşüncelerdi otlar, yeşerdiğim. Hep
O yeşille başlayan yazı, o ince
Kıvrılış dikende ve akılda, soy sop
Çağrışımları ağacın. Bendim bahçe,

Bendim üstümde gök, toprağa yakın sap,
Ezilirken en güzel öldüğüm yonca.
Emerdik sıcak bulutlardan yazı, top
Akasya ve taflan, güneşli, delice.

Sonra o baygın ikindiler doyunca.

AĞAÇLI YOL

Yaprakla seyrelmiş sepetinde dalın,
 Usulca denize giden yalnızlığı,
 Esmerliği güneşe ağaçlı yolun,
 Göksel çakıllarında ürperen, sığı

Bir aynanın, ki turuncu ve kırmızı
 Gülleriyle durulurdu, budak, düğüm,
 Tatlılıkla dokunduğum ve öptüğüm
 Sularında avutsa da yüzümüzü,

Bütün otlarıyla yaz, ıhlamur, meşe,
 İç içe bulutlarla, yağmurlar, hüznün
 Ve tutuşmuş kuşlarıyla bahçemizin,

Her akşam bir gün daha uzak güneşe,
 Ürkek yalnızlığından her adım, yolun
 Denizine yürürdük, gölgesiz, yalın.

GÜNEŞ VE BAHÇE

I

Bu daralış gökteki, bu tortu, bu pas,
Öfkeli lodoslara gebe bu susma,
Belli ki gündüz değil, gece değil, pis
Bir sülük etimizde. Ne gül, ne asma,

Götürmüş bahçemizi pencereden sis.
Sen ki dal gibiydin, çıtı pıtı, yosma,
Ayaklarında terlik, sırtında basma,
Yıkanmaya doğru çıplak, sabun ve tas,

O daracık hamam, kurnaya dolan su,
İhlamurların, taflanların uykusu
Baygın, sıcak çakıl, güneş, güneş, güneş,

N'oldu sana! Yeşil pancurların indi,
Karanlık akşamlara döndü ikindi,
Şimdi denizde yüzen, bu usanç, bu leş!

II

O buluta girip çıkmalar, o sedef,
 O nar çiçeği vakitler sendin. Kendin
 Açar, kendin kapardın geceyi. O küf,
 O karanfil, kokusu havada sendin.

Çocuksu bir yıldız gül reçelinde, raf
 Cıvıl cıvıl, camların ışımsı, döndün
 Türkülere merdiveninden, ut ve tef,
 Kirpiklerin lambamızla uzun, indin,

Deniz, yosun, soframıza. Anlamıştık
 Sabırsız bakışından, kuşlar da gider.
 Yaz erir günden güne yavaşça biter.

Işıltıyla öldüğü görülür suda.
 Gölgeye, akşama dönüşür kuytuda.
 Düşlerdedir artık...

EV

İçerirken evin somut
Yalnızlığı bir tabak dut
Yokluğundan arıları,
Aynalar, gülleri sarı,

Pencere, camlara düşen
Boş eski hangi maviden,
Yazlar bahçede biteli
Ağacın esmeyen dalı,

Merdivenler, sofa, kiler,
Dönülmez eşikten saksı,
Uyumuş içerdekiler,

Bakarlar, uzak, yapraksı,
– Kim kimin düşünde! – giden
Günlerde silik çizgiden.

YAZ YAĞMURU

Eski sofralar eserdi, tambur ve ut.
Havuz başları, kafesler, sonra yağmur
Başlardı birdenbire, şarkılar durur,
Bir kız, vişneler, geçer giderdi bulut.

Geçer gider bütün kapanmalar gibi,
Bütün dertler gibi, mordan, kırmızıdan
Bir zaman bahçelerde, denizin dibi
Işımış, dumanlar tüterdi mazıdan.

Bu vakti duymak içindi bütün çaba,
Pabuçlar delik belki, giysiler kaba,
İki ucun arasında çaresiz, kıl

Kala boşluklara. Bakardık bir tırtıl
Yürüyor, nereye, tutunmuş pervaza,
Gökyüzü ve yaz, martılar bir avaza!

KANARYA VE BAHÇE

Türküsünde kafesinin anahtarı,
Sıyrılır öttükçe, uçar gider o gül
Bahçesine tünekten, ne çubuk ne tel,
Varır bir ağaca yapraklanır deri.

Ağaçsa savrulur tüyden, kanatsı dal,
Mercan gaga makasında GÜNEŞ darı,
Akşam bir kanaryadır ve Zaman sarı
O türkünün aynasında gizem ve fal.

Taşın, karşılıklı toprağından etin,
Sesindeki yazlardan ikiz, iç içe,
Öterlerken avucunda bereketin,

Kavuşur Sonsuz'a yüreği, değdikçe,
Doruğunda yalnızlığın ve yokuşun,
Aşkla yüzüne kendi tüyleri kuşun.

AYNA

Öyle durgun, sıcak saatler vardır ya,
 Hani kararmış tahtalar, nikel, bakır
 Işır karanlık odalarda, kanarya
 Susar, kedi uyur, yazdır.

Hani yaprak kıpırdamaz, çakıl yanar,
 Bir böcek sesi gelir bahçeden, fincan
 Düşlere götürür sizi, kesik kanar,
 Emersiniz, yazdır akan.

Öyle durgun, öyle sıcak saatlerde
 Sessiz bir bahçe görünür aynadan.
 Nerde bu gök, dersiniz, bu ağaç nerde,
 Ne Uzay kalmış ne Zaman!

Camdan duvarlara sıçrar da Yeşil
 Parlar kararmış tahtalar, nikel, bakır,
 Kanarya susar, kedi uyur, bir gül
 Dalı pencerede, yazdır.

GECEYE DOĞRU

Bir zamanki boşluğa dek
Yokluğuna dönen yalı,
Kaymış ki dizinden eli
Bahçelerin, akşamın tek

Yıldızı, cevizin dalı,
İskele ve susan böcek
Silintisinde sandalı
– Hasta kanatlar mı kürek! –

Dalyalar, rıhtımla kemer
Gider bencileyin gider
Son güneş damlası sırça,

En ak taşları yolunun
Uzandığım, ısırıkça
Dişleri seyrek Ölü'nün.

KIZARTI

Birden ışıyıverdi rüzgârla, çivit
 Mavisiydi Boğaz, gök, kızardı gece,
 Rıhtım ve sandal, bahçe içinde bahçe,
 Bir kıvılcım selinde kedilerle çit.

Tüten mangal, samanyolu, uzak geçit,
 Zamanlara sıkışmış gün gibi ince.
 Sönünce ateşimiz, cümbüş bitince
 Geçiverir aklımızdan ansızın, bit

Kadar olduğumuz, varla yok arası.
 Duyan biziz oysa, tuhaf, bilen biziz,
 Güzel'i kavrayan aşkız, büyük deniz!

Yaseminler kokuyor delice. Gelin
 Yıldızlarım kıpır kıpır, morun, alın
 Türküsüne, sizinle büyür burası!

KARACA

Sevgiydi bir büklüm, gneşti karaca.
 Sekişinden anlamıştık, lmlyz.
 İdrişah'tı masaldaki, tıpkı o yüz,
 İnsanı kemirmeden önce sıracı.

Nice dereler aştık tüm ışık, nice
 Mavi dağlardan indik, yavuklu, ikiz,
 Bir yaprak selinde dört ayaklı ve düz,
 Bulutlarla söyleştik, kim bilir nece!

Fundaların ardı karardı, battı gün,
 Gitti düşlerde gördüğüm. O gün bugün
 Bir ateştir içimizde, durulmuyor!

Sesleyince kayadan inmiyor düze.
 Bir otlaktan uzanmış da trkmze,
 Ala gözlerine sinekler konmış mor.

VE İHTİYAR YALININ

Ve ihtiyar yalının önünde göçük,
Yosunlu rıhtım taşlarında çalkanan
Denizin ıııdı mı suyunda Zaman,
Tek tek ve sonra birdenbire gelincik,

Güller, sarmaşık güller açtı mı hele,
Vurdu mu güneş cıvıltısıyla Boğaz
Tavanlara, ürperdi mi saçak, pervaz
Ve martılar gök mavisinde iskele,

Tüy ve kanat eğirmeye başlar Çıkırık,
Eser eteklerinde bahçeler artık.
Taflanların altında menekşe, mine,

Durulur mu sofalarda! Sen ki ilkyaz
Bulutlarınca körpesin, ıslak, beyaz,
Dönersin göçmen kuşlarla mevsimine.

BİR YÜZÜN TARİHİ

Kandillerle ve karşıdan,
İnce şimdiki gündüze,
Yaşmaklanmış eski yüze,
Yüzün, Kapalı Çarşı'dan,

Akşamlardan gülkurusu,
Şimdi faytondan ibrişim
Şemsiyeli, zümrüt, yeşim,
Şimdi kayıklarda, Göksu,

Geçer güneşle denizle,
Kumrularıyla dem çeken
Orda bir düşte Bedesten,

Burda bulutlarla tuzla
Avuçlarında gölgemin,
Ak, bin yıl öncesi demin.

DAĞDA KEÇİLER

Nerden bu yalnızlık, ne bakır, ne gümüş,
Saçları beline dek uzun, kimden dul?
Duman gibi sarar tek katlı evi, kul
Geçmeyen sokak, dere boyları, kamış.

Bir çocuk bulur korkusunda üşümüş,
Soyar gecesinden, maviler giymiş, bol,
Gökle vurur aynamıza, ağaçlık yol,
Meşelerin içinde cıvıltı ve düş.

Mevsimler ve günler onunla geçici,
Kadınların bakışları bulutsudur,
Ekmektir dilinmiş, testimizde sudur.

Dağda keçilerin karnı onunla tok,
Onu duydukça ürperir telli kavak,
Zaman kokar servi sandıkların içi.

AYRILIKSA

Ayrılıksa ve git git bitmezse kuyu,
Bırakırsa tekneyi, çürükse halat,
Bir kuş sıyrılır yapraklarından, uyu,
Der, vaktini şaşmayan guguklu saat,

Ve koşar ayırır bir vuruşta rahat
Karanlığı durudan, uzatır suyu,
Ölümsüz, ölümlere götüren kanat,
Güzel, ekili tarlamin korkuluğu.

Sen güneş kilimde, sen saksım açalya,
Yumunca gözlerimi vardığım dünya,
Eski sevdiğim, kirpikleriyle Acem,

Sen koklayınca kuruttuğum, sen bahçem,
Kuşat penceremi, yorgun ve sessiz kal,
Engin geceye benze, yıldızlı, doğa!

ÖLEN

Beklesin kapıda öküzler, araba,
Kilitlemiş ardından suları dalgıç,
Şimdileri sonradan ayırmış kılıç,
Geçmiş vaktin üstüne büzülmüş torba.

Susar, boğuk, dinmiş yağmurla sarnıç,
Çadırlarıyla bu yanda kalmış oba,
Çobanlar ve sürüler, yüzüstü yaba,
Erişemez kimseler, bacanak, sağdıç.

Uyu, keçiler otlayan o bahçede,
Kocamış meşeyle yaşıt, çocuk dede,
Soğuyan öpüşlerle kay yavaş yavaş

En uzak geceye! Çömelip otursun
Sekide aydınlık, asmalar kudursun,
Sense bir başka toprakta çimen ya taş!

TEZGÂH

Geceyle tezgâhın iç içe sustuğu
 Bir yerde bulurduk o kuşları. Şişe
 Aşar yağmuru, bir yaklaşılmaz düşe
 Varırdı camlardan, ateş ve buğu.

Hep o masal, o dumanlı gök, o yalaz
 Ötemizde, beride sandalye, masa,
 Tutkularla güdük bir sürü yarasa,
 İslî lambaların ışığında, beyaz

Kanatların özlemiyle dolup taşan,
 Dilinmiş kara ekmek, cacık bir sahan,
 Kudurtucu şaraplar içmedik deme.

Bir bun belki, bir büyülü yenedünya,
 Baktık göz ucuyla uzaktan, gitsek ya,
 Dargın o saraya yıllarca kekeme!

DÖNGÜ

Güzel günlerle esrimiş yörüngede
 Rıhtım ve aynalar o ayrı ülkede
 O çam dalı, yakın deniz, ufak masa,
 Kesilmezse bu çalkaış, durulmazsa
 Döner, döner, ortasında Güneş Anı,
 Gökleriyle döner havuz, döner yonu,
 Rüzgârında uçar kâğıt, susar kalem,
 Döner avuç ve el şiirdedir nemi,
 Döner Aslı, döner Kerem.

Akşamsa akşam hep, yanar bulut, batı.
 Kalır konduysa kumsala, uçan martı.
 Yağar yağarsa dinmeden, dinen yağmur.
 Vurur yeşil pancur vurur, bin yıl vurur.
 Ayrılır maviden altın, sular, bahçe
 Yıldız dolar, döner yaprak, döner gece.
 Rüzgârında döner kâğıt, döner kalem,
 Bu sessiz döngüden yok öyle gitmece,
 Döner Aslı, döner Kerem.

AL UĞULTU

Hangi yalnızlığa dönsem yüzümü, o dam
Dalların arasında, kuşları, kulesi;
Her açığı, her bahçeyi tutmuş, orası.
Bin sesle örülmüş bu uğultu her akşam
O konaktan esiyor, al. Ora neresi!

SUSTUĞU SAATTE

Nuşin Ayiter'e

Sen alınyazısı ufacık bulutum,
 Bir elinde geceler bir elinde mum,
 Meşenin ve çamın sustuğu saatte
 İnnersin duman gemilerle gökyüzü
 Merdiveninden bir alevle kırmızı
 Ve birden esersin kemikte ve ette.

Zaman durur dalda, sensin sonsuz bilen,
 Küçük bahçen, tahta balkon ve fesleğen,
 Ömür ve büyü, son masal kesilirsin.
 Neden gözlerin nemli, ağladın mı ne!
 Atlı bir şehzade sokakta, belinde
 Hançeri, kitap yüzlü, ayın, gayın, sin.

BANA BENZER

Bana benzer bacalar aşkla tüten,
Kaçırırlar Gece'den düşlerini.
Üstümdeki çardak ve bu dal benden,
Gökyüzü bahçem, bulutum kan rengi.

Şarabım bir sabra erişmiş küpte,
Bir elim ay, bir elim körpe güneş,
Bir göl gibiyim akşamlara dönmüş,
Yıldızları kendinden daha dipte.

AHMET HAŞİM'İ ANIMSAMA

Bir yaban ördeği, yavru bir elmabaş
 Gibi düşmüş bulutundan, siste güneş;
 İnce bir kan çizgisi ardında, belki
 Suyun, belki de yalnızlığının rengi,
 Başı sarkmış, ıslak, yüzüyor. Üç beş tüy
 Sessizlikte kalan, akşam gibi bir şey.
 Gökle karışmış kumsal alt alta ikiz,
 Suya vurmuş, bulanık, belli belirsiz,
 O salaş iskele artıkları tek tük,
 Düşünen göl kuşları mı boynu bükük!

GÖK ÇATI

Taşlarında dinmiş yazların yağmuru,
Devinen avlularında duman duman
Ölü kumruları, gülleriyle Sur'u,
Sayda'sı, Babil'i geçerken ufuktan,

Antonius'la diz dize Kleopatra'nın,
Usulca erir gider solunca batı,
Nil'de bir gemiden seyrettiği yangın,
Ansızın İstanbul kesilir Gök Çatı.

Özlemlerin saati bu bizim için,
Toplarınız nemiz varsa, büzülür torba,
Bir gurbet uğruna, Mançurya ya da Çin.

Sıcak ahırlara çekeriz atları,
Kandilin ışığında titrek ve sarı
Yeni bir han, bir ocak ve tüten çorba.

GÜZDÜ

Kule, baca, kalıntısına gündüzün,
Ufukta, kondu baykuş akşamı güzün.

Uzaklara döndük yüzümüzü, geçmiş
Aynalar, içleri hüznün ve meneviş.

Bulut dağlarından Bizanslı çobanlar
Koyunlarla keçilerle indiler mor.

Baktık ölü sürülere o toz duman
Ötesi yaylada rüzgârla savrulan.

Yağmuru çaldı kaval, derin ve uzak,
Binlerce damlada binlerce çingirak.

Aya Fotini, Hora, camiler, sebil,
Kavuklu mezar taşlarıyla İstanbul,

Bir Zaman Fırtınası, dün, bugün, yarın
Uçuştı yapraklarında çınarların.

TAŞLAR

Karyalı kızları anlat, Amazonlar,
Titanlar, atlar yolulmuş mermerleri,
Güneşli taşları söyle, saçak, duvar,
Çünkü ağaç ve insan Zaman'dır, diri!

Biziz kuran saatleri. Nikel sarkaç
Biziz, sallanırız kendimiz boyunca,
Kurgu biter, özlem dolu, sevgiye aç
Gideriz bir bir, akrep ya da karınca.

Taşlarsa, ölümsüz tanrılarla sarmaş
Dolaş, Girit'ten, Kargamış'tan başa baş
At sürerler bu yana Sonsuz'la. O gül

Akşamsız bir günün dalında, hani el?
Hani dün kokladığım saç, hani badem
Gözlü güzel, hani Hürrem, nerde Kösem!

MISIR DÖNÜŞÜ

Doldur kadehimi, Hasan Can! Güneşe
Tutsam derimi, ısıtmıyor. Bu mintan
Kefenden daha soğuk! Versem ateşe
Girit ve Rodos'u, kızıoğlankız, civan,

Kırk Macarlı odalık, bel, kasık, meme,
Dizsem karşıma, nafile! Ne Çaldıran,
Ne Şam, Mısır, su serpmez yavuz gönlüme,
Bir çeki taşı gibi üstümde Zaman

Ve soyulmuş etimde bin sırtlan anı.
Varın gidin cellata, vurulsun boynu
Yunus vezirimin! Hasan Can, şarap koy

Ki dönsün fırıl fırıl yer gök ve saray,
Arap, Acem mülkü bütün, diyar-ı Rum!
Ayna tut, yüzümü görmek istiyorum!

1509 DEPREMİ

Bir Zaman vardı ki zamanlar içinde,
Kanatları turuncu bir kuşa benzer,
Üsküdar'ı seyrederdim sarsıldı yer,
Devrildi pencereyden kanlar içinde.

Yandı gülüm üç yüz atlı vezir kulum
Mustafa'nın konağında, cumba, revak,
Düştü nakış, indi pul pul altın varak,
Taş taşa dargın, yıkıldı İstanbul'um.

Ve dev suretler göründü, Matta, Lukas,
Yohanna ve melekler, dökülmüş Bizans
Duvarlarında, çifte kartal ve İncil,

Baktılar mavimsi göklerinden bencil,
Baktılar haçlarla korkunç, titreyerek,
Çaresiz kullarıma, yalnız ve ürkek.

FATİH'İN RESMİ

Ayasofya kubbesinde ak bir bulut,
Baktım, gitti gider. Balrengi tesbihim
Kehribar günler, düştü yaprak ve umut,
Güz yağmuru indi camdan düğüm düğüm.

Benimdi savrulan kaftanlar, benimdi
Atların boynu, yerinde yeller eser!
Surların taşlarına sürdüm elimi,
Benimdi İstanbul, burçlar bana benzer.

Altın sahanlarda aş yedim, su içtim
Altın kupadan, zorlu Tuna'dan geçtim,
Ben Sultan Mehmet, Avni, tuğlarla yüce.

Bir resimde kaldım cüce, ben değilim,
Sarığım, soğuk kürküm, kokusuz gülüm,
Aramın, aranırım yerde delice.

FATİH VE ZAMAN

Bir temmuz günü camdan, unutulmasın,
Baktım, elimde denize nar şerbeti,
Yalnızlığından acırken insan eti
Çorak bahçesinde zümrüt ve elmasın.

Aslan geceyi gördüm, yelesi kurban
Kanına batmış, ceylanım dider gökte.
Saraylar gördüm bulutlardı. Bir Kervan
Gördüm uzun, yükün dermiş gider gökte.

Geçti, kanatlarınca açık martının,
Yaz ve tuz, güzel gündüzlerimden biri,
Kuşatıldım hisarında kızartının.

Karardı servi ve surda yeniçeri,
Yürüdü ölüler üstünde biten çim
Toprağıma. Yeniktim, akşamdı içim.

FATİH VE ELMA

Cevat Çapan'a

Gizem zümrütleriyle kabarmış çıkın
Ağacında, yeşil ve al, has bahçede,
Bir aydınlık ki yapraklar içre yakın,
Vardım dedikçe ormanında gitmede,

Çekilmede hisarına menevişin,
Ne gürzüm var, ne kılıcım elden öte,
Nerde o aygır ki altımda güneşin
Surlarına şahlana yeşilden öte!

Ben ki dalından Bizans'ı koparmışım,
Aşılmaz toprağının, yittiğim kötü
Gecesinde, silik, uzak, yandıkça mum

Ve sızdıkça perdeden öfkeme inik,
Sanki deniz mırıltısı o ürküntü,
Döndüm bir elmanın eşiğinden, yenik!

HÜRREM SULTANA GAZEL

Bu dünyayı seninle sevmişim, Hürrem!
Öldürür diriltirsin, Mesih'im, Zühre'm!

Karun'ca mal yığsam ben neylerim sensiz,
Neylenir saltanat sensiz, gözüm, gözdem!

Allar kuşan, has bahçeden güller takın,
Bir düştür seyrettiğin aynadan madem!

Gel kavuş akşamla, desinler: "Ay doğmuş!
"Dağılmış, müjdeler olsun, zülûf, perçem!"

Yüzgörümlük Eflak ve Buğdan, dilersem
Bu can var, esirgenmez, iste bir tanem!

SÖZCÜKLER

Sen çocukluğun uykusu, ceviz Beşik,
 Bir o yana, bir bu yana, ölüm kalım.
 Ekmek, dedikçe bölündü dilim dilim,
 Sevdaya dolandım seninle, Sarmaşık.

Küpeli kuşu penceremin, mor Işık,
 Sen miydin susarken akşamı, kaçalım,
 Diyen körebe, tepesinde bir yalım
 İbik? Sen öksüz nakışlı, tahta Kaşık,

Dal göklerde pişen aşı! Ve sen, Yele,
 Es atlarımın boynunda karış yele!
 Es ki ağarsın köpük kayada, yosun

Dip sularda, meşeler dağda savrulsun!
 Siz korkunun gönünden kestiğim sıırım,
 Siz evren yolcuları, kıvılcımlarım.

“Aziz muhibbim Oktay, yakası açılmamış bir nazımdan ve hiç işitilmemiş dilden şiirleri aldım. (...) Bu şiirler çok yeni bir nağme oldukları için şimdi turfanda zevkine sahip olanlarca seviliyor. Zaten görüldüğü gibi sevenlerin sayısı günden güne artar, hiç şiirden anlamayanlar ise hiçbir zaman anlamaz, o nev’i karilere ise zaten ihtiyaç yoktur.”

(Yahya Kemal Beyatlı, Oktay Rifat’a mektubundan)

“Oktay Rifat’ta şiirsel konjonktür büyük inip çıkmalar gösteriyor. Her değişik bir öncekinin bazı yönlerden tam tersiymiş izlenimini uyandırıyor okurda. Yalnız bunların kimlik değiştirmeye ilgisi yok. (...) başta yadırgansa da, birbirinin tersi olarak belirmiş dönemler ve bu dönemlerin ürünleri birbirine bağlanıyor; eklem yerleri o ters çıkış noktaları olmak üzere.”

(Cemal Süreya)

“Oktay Rifat’ın imgeleri, başka bir şeyin, inanılmayı bekleyen daha yüksek bir varlık alanının simgesi değildir; sadece kendiler inin, ama bir yokluk olarak kendilerinin simgesidirler, kendi yokluklarının eğrilemesidirler. Ve kendi yarattıkları yanılsamayı kırarken, bu yanılsamanın çevresinde oluşan tutucu denklemi de askıya alırlar.”

(Orhan Koçak)

Takım ISBN 978-975-08-1294-1

ISBN 978-975-08-1295-8

9

789750812958

35 TL

